Manoscritti
Conventi
C
VII
2636

This page was intentionally left blank

*

Pagina lasciata intenzionalmente vuota

A. 2636. C. 7.

cōtiet' ūn mūdus iudicet'. Iudex
ergo cū sedebit: qcq latet appare
bit: nil iultū remaebit. Quid sū
miss tē dictur? quē patōnū ro
gatur? dū uix iust' sit securus.
Rex tēmēde maiestatis: q saluādos
saluas gātis: salua me fōs pietatis.
Recōdaē yhu pie: q2 sū cā tue
uie: ne me pdas illa die. Querens
me sedisti lassus: redēisti crucem
passus: tāt' labor nō sit cassus. Iu
ste iudex ultōis: donū fac re
missōis: ān diē ratōis. Ingemis
co tāq; reus: culpa rubet uul
tus meus: supplicāti pce ds. Qui
mariā absoluisti: et latronē ex
audisti: mihi quoq; spē dedi
sti. Preces mee nō digne: sz tu bo
nus fac benigne: ne phēni cēmer
igne. Int' oues locū pra: et ab e
dis me seqstā: statuēs ipte desta.
Cōfutatis maledictis: flāmis ac
bus adictis: uoca me cū bndic
tis. Oro supplex et acliuis: cor cōtri
tū qsi cinis: gere curā mei finis.
Lacrimosa dies illa: que refget
ifauilla: iudicādus hō reus: huic
ergo pce ds. Pie yhu d': dona eis
req̄ā ⁊ mē. Secm iohem.

Nisi: dix mat̄h ad yhm.
Dne si fuisses hic: fr̄ me' nō fuisz
mōtuus. Sz et nc scio: qa q̄cūq;
popo sceris ado: dabit t' deus.
Dicit ei yhs. Refget fr̄ tuus.
Dic ei mātha. Scio qa refget
irefrectōe inoussiō die. Dicit
ei yhs. Ego sū refrectio et uita:
qui cēdit in me: etiā si mōtuus
fuit uiuet: et oīs q uiuit et cēdit
ime: nō moiet' ietnū. Credis
hoc? Ait illi: utq; d'. Ego cēdidi
quia tu es xps filius d' uiui: qi
hūc mūdū ueisti. Secm iohez.

Nisi: dix yhs discipulis suis
et tūbis iud'oy. Amēn amē
dico uob: quia ueit hora et
nc ē: qn mōtui audiet uocē
filii d': et q audierit uiuet. Si
cut ei pr hīt uitā isemetipo: sic
dedit et filio uitā hre isemetipo.
Et potāte dedit ei iudiciū facē
quia filius hōis ē. Nolite mirari
hoc: quia ueit hoā iqua oīs q
īmonumtis sī: audiet uocem
filii d'. Et pcedet qui boa fe
cerit irefrectionē uite: qui uō
mala egerit: irefrectionē iudi
cii. Offert. Dne yhu xōe rex
glie: libēā aias oīum fideliū
defūctoy d' peis iferi et d' pfūdo

lacu: libera eas d'ore leonis: ne ab
sorbeat eas tartarus: ne cadat in obs
curum: sed signifer sanctus Michael re
praesentet eas in lucem sanctam: Quam olim
Abrae promisisti et semini eius. ℣.
Hostias et preces tibi laudis offe
rimus: tu suscipe pro animabus illis:
quarum hodie memoriam faci
mus. Fac eas de de morte transire ad uita
m. Quam. Sec. de quas anime fili tui:
Propitiare quo tibi hos
tias laudis immolamus
supplices de peccatis: ut pro hec pie
placationis offia: pueire ad gau
dia eterna meream. Co. Lux e
terna luceat eis domine: cum sanctis tuis
in eternum quia pius es. ℣. Requiem et
nam dona eis domine: et lux perpetua
luceat eis. Cum sanctis. Per co. ut animar
Ram quas ops domus fili tui
quam hodie de hoc seculo
migrauit: his sacrificiis purgata
et a peccatis expedita: in delitiam
paradisi et uitam capiat sempiternam.
Oro in die. iii. vii. xxx. depositionis.
Sed ut anime fili tui cuius
depositionis diem. iii. commemo
ramus: sanctorum atque electorum tu
orum lagiri dignetur consortium:
rore mire phenne infuda. Sec.

Vnam quas deque tibi pro anima
fili tui offerimus placat
inter de: ut remediis purgata ce
lestibus: in tua pietate requescat
Suscipe de preces per co.
nras pro anima fili tui: ut
siquis ei macte de treis contagi
adhesert: remissionis tue mia
deleat. Oro per pontificibus. sacer
Eus quem inter apicos dote
flos tuos pontificali seu
sacerdotali fecisti dignitate uigere:
pra quas ut eorum quoque per tuo
a gregem consortio. Sec. animabus
Suscipe quas de pro florum
tuorum pontificum seu sa
cerdotum quas offerimus hostias: ut
quibus sacerdotale donasti mitum:
in celesti regno sanctorum tuorum iubeas
iugi consortio. Per co. florum tuorum
Rosit quas de animabus pon
ficum seu sacerdotum mie tue
inploata clemtia: ut ei in quo spa
uerit et cecidert eternum capiat
te miserate consortium. per sacerdotibus
Ram quas de: ut anime fa Oro.
mlorum tuorum sacerdotum:
quos in hoc seculo comorates:
sacris muribus decoasti: in cele
sti sede gliosa semper exltet. Sec.

Incipit prologus in libru eruditionis religiosorum.

ERUDIRE Jerusalem ne forte recedat a te anima mea. ne forte ponam te desertam terram et inhabitabilem. Jeremie vi. Jerusalem secdm nros intpretationes que est pacifica. ut visio pacis. spiualiter significat religione. que itendit paci pectoris. et aspicit et aspirat ad pace etnitatis. Hanc i libro ppoito v deus hortat ut eruditur. et si eruditi e noluerit. tria mala ei cominat. Scilcet cordis sui recessum a ea. defectu spiualiu bonorum. et defectm psonarum. Pmum ibi. ne forte recedat. Secdm ibi. ne forte ponam te desertam terram. Tertiu ibi. et inhabitabilem. Spialr requirit dns cor uiri religiosi. Puerbiorum xxiiii. Prebe fili mi cor tuum m. Jdo custodie cordis multu debet itendere. Pubiorum viii. Oi custodia sua cor tuum. Sz multi religiosi facti st sic columba seducta. no habens cor. Osee vii. Defectu n. eruditionis. et plixitate nimia uocalis orationis. factum e ut multi ex eis solis labiis deu honoret. Ysaie xxxix. secudu alia lectam. Populus hic labiis me honorat. cor aut eorum longe e a me. Et qa ds cor eorum no hit. cor dei seu via. abeis recessit. Qui religiones istituerut. multm uoluerut. ut fres lectioni intenderet. Vn beatus Bnedict ut het i ei regla adotiositate mutandam aie inimicam. lectoi omni tpr aliqm ptem diei danda esse decreuit. Reliqua uo ptem labori manuu deputauit. exceptis dnicis diebus. iquibus uoluit ut omis uacaret lectioi. exceptis his qui cent uarios offis deputati. Ordinauit et ut tpr lectionis. monasteriu circuiret unus uel duo de senioribus. ad uidendu an aliqs cet q lectione negligret. et alios a lectione ipediret. Et siquis talis inuenret. uoluit ut hoc no negligenti preteriret. sz coripet semel et secdo. et si non se emendaret. tali corectioi subderet. ut ceti timeret. Qdam uo sensuiz suu rectitudinu regle pponentes. inquibusdam monasteriis neglecta lectione. et dimisso manuum labore. diuinu offm adeo plongauerut. q fere totu die in eo occupauerut. Jnquo mideo erasse. et a regla temere deuiasse. cuz in eadem regla dicat. ut i quentu omio breuiet oro. Spi uolierut facere uiuariu sine aqua sapie salutis. n attendentes illd ysaie l. coputrescet pisces sine aqua. et morietur in siti. cu uix uerbu psalmiste. do psallendu sit sapienter. quo sapienter psallet. q negligentia lectois sapiaz no hit. Sicut eiz dicit glosa. sup dctm ubu psalmi. nemo sapienter facit qd no intelligit. Item dicit bis Bndictus de eo. q orando cu deo loquitur. q debet loqui cu eo. cuz reuerentia. et puritate et deuotoe. Qualis uo reuerentia e. qn ille q orat. propter plixitate oronis tedio affectus. do dorsum uertit. et cu depcetur dm ut sibi intendat. ipe tn nec deo n sibi intendit. Cu aliquis orando tota die cum deo loquitur. uix e q reuerentia non admisceat. Familiaritas n. parere solet ontemptu. frequenter et i orone p lixa. puritas cordis amittit. Est n. ut frequenti similitudo. qa excosuetudine. sine cordis attentione labia monet. Interim uo cor malis cogitationibus replet et maculat. Item psalmorum multitudine. uel oronis plixitate. intellectu gratiu tur. et deuotio sps exhauriti. Ficulnea hns folia et no fructu. ad maledictionem saluatois arida e effecta. Mathei xxi. Sic q tota die folia uerbalis oronis hnt i ore. multociesiue nuit aridi agre humore. et ubi sit uba plima uocalis oronis. frequenter e egestas deuotois. Preterea cu idem titas sit mr fastidiu. mochi q soli uacat oroni. ut frequent st fastidiosi et accidiosi. vn parum e do gratiz obsequi eorum. Jeronim. Melior e qnq psloru cantitio. cu cordis puritate ac serenitate. ac spiuali hylaritate. q psalterii modulatio. cu anxietate cordis atq estutia. Gratior e do psalmodia et cantus cordis. q oris. sic apls psallebat. et psallere monebat. Psallat inquit spiu. psallam et mente. corithiorum j. et ephesiorum v. cantates et psallentes in cordibus uris dno. Loqm cu deo

Liber Eruditionis Religiosorum Jacobi de Voragine

Inter Codices designatorum: 52.

Iste liber est Congregationis Sti Justine de Padua Sti Benedicti deputatus a monasterio Sti Marie Sine Abbate Florentie 1424.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE Mss

dñi oram. 7 ipe nobiscu loquit dñi legim. Non uidet expedire nob, q sep orem. ita ut nõ sit tps iquo nob, loquat dñs. cui locutio locutioi nre in dubitanter e pferenda. Sit cũ tua sit opa q adiuta gtemplatiaz ptinent. lectio oro meditatio. lectio oroez 7 meditatoez dirigit. Vbi ipa deficiente oro reddit do execrabilis. sedm illd publicoz xxviij. Qi declinat aure sua ne audiat legem. ei oro extitit execrabilis. Meditatio iuo do efficit abominabilis. Subintrat eiz musce moriete. q pdit suauitate unguenti. puerse. s. cogitatioes adeo separantes. ul cogitationes sine itellectu fructu spus ipedientes. ¶ De defectu eruditionis multa mala secuta st imo nasteriis. iqb, dece tange sufficiat.

¶ Primu e cecitas ignoratie. q inter maculas pma nuat. pp quas a di mini stio aliqs repellit. Leuitici xxi. dictu e Aaron. Vbi de semie tuo p familias q habuit macula. nõ offeret pane do suo. nec accedet ad misteriu ei. Si fuit ce cus 7 c. Honor regis celestis i ministri suis uiditur discretiois diligit. Publicoz xiij. Accept e regi minister itelligens. ita cuidia ei inutilis sustinebit. Inutilem die. nõ itelligentem. ¶ Sedm e iminu dicia multa. Osee iiij. Nõ e scia dei in tra. et sbdit. Maledictu 7 medatu. et hoicidu 7 furtu 7 adulteriu inundauerut. Non e mir si opa tnbray faciebat. q i tenebris ignoratie erat. Quo enim inuidia caueret. u qd eet inuidiz ñ agnoscebat. Set nec erat mir si inuidia hinderabat. u aqua sapie deficiebat. Quo pcepta regiaria suaret. u nõ itelligebant. Quo scitiz religios tene potera. q ceci erat. Difficilius e n teneze semitaz. q uia lata 7 publica. Mira fatuitas. Vita gtemplatiua duce uolebat. q pcecitate ad gtepladu ipotetes erat. non itelligetes q sic ad actiaz nõ e ydoneus manchus. ita ñ ad gtemplatiaz ce cus. Sic ocliis corporalis absq luce cor poali inutilis e. sic cetus gtemplatuoz q e ocls cecie. sine lumie sapie inutilis ee uidet. ¶ Tertiu e. q q cu in firmitate monasteria itrabat. ul ifirmitate ibi icurrebat. nõ curabant. Sic n eit salus u multa osilia sut. prouerbioz xxiij. sic eit mors u nulla st osilia. ¶ Quartu e q puuli q intrabat monasteria illa nõ pficiebat. ymo p defectu spualis cibi pibant. Si n petebat pane. nõ erat q franget eis. s pre esuria 7 siti. aia eoz i ipis deficiebat.

¶ Quintu e q illi q in monasteriis ipugnabant. uincebant. cũ nõ hent gladium spis. scilz ubi di. quo hostes inuisibiles maxie supant. Hoc gladio uicit saluator teptatore. mathei 7 luce iij. Spi erat absq gladio. i fortioi parte belli. Religiosi n fortissime a demoib, ipugnt.

¶ Sextu e q sacramta geulcabant. Qi eiz digtate 7 uirtute sacramtoz nõ agscebat. debita ad dm reueretia nõ hebant. sic ñ porcus reueretia exhibet mãgaritis. Mathei vij. Noli sctm dare canib, 7 margaitas nolite spge ante porcos.

¶ Septimu e corupto symoniaca. ta i receptioe frm q i institutoe platoz. Pecm symoie i monasteriis multis non reputabat. qd tn tm e. q copatioe ipus ceta emina p nihilo reputant. ut aut damasus papa. ¶ Octauu e q i multis mon carnalr uiuebat. Cu n fres spirituales delitias nõ hent. carnales qrebat. Aia ronalis nobilissia creatura. ad etnas delitias creata. sine delitis ee nõ pot. ¶ Nonu e q minia bona magnis ibi pponebat. ut pulcitudo exterior q e uana. interior q est uera. ¶ Decimu e q mala ualde magna nõ timebat. ut idigna celebratio. q occisioni x oparat. pme ad corithios xi. Qcuq mãducauerit pane. 7 biberit calice do idigne. reerit coporis 7 sanguis dni. Glosa ambrosij. Mortis x penas dabit. idest ac si x occideit puniet. ¶ Secudu malu quod iurta cominatioez do pposita accidit religioni eruditi nolenti. e defect bonoz spualiu. Hoies n ieruditi bona spualia nõ agnoscut. ido ea ñ desiderat ñ qrunt. nec a datore eoz ea recipiunt. qui idubitant ea ipis daret. si ea debito mo desiderarent 7 qrerent. Nõ n auar e ut ea dare nolit. nec iops ut ea dare nõ possit. Sic sr oniez aqua e uiuidtas. 7 ad oram fluuiis. eccliastici xl. sic ubi deest aqua sapie. e aridtas bonoz. scilz spualiu defect. 7 qi desertuz. Legr de uetonomij vij. de debito per

erit

quod trasierunt filij israel: q nulle oio ibi e
rant aque. Puerbiorum x°. Qui indocti sunt: i ege
state eorum morietur. Indocta uo replebunt
cellaria uuusa: sua pciosa atq; pulcherrima
Eiusdem xxuij°. Cellaria mea: sunt corda. Cella
ria alia q nobis ceu ferre no possum: non
sunt mea. Ambrosius. No sunt bona hois: q secuz
ferre no pot. Suba pciosa: e di gra: cum
una gutta gre: pualeat toti mundi auro.
Pulcherrima uo e: cu sit solitudo. Ter
cuu malu qd accidit religioi: erudiri nole
ti: e defectus psonarum: qr fit solitudo. Habitatio
bestiarum no hoium. Jeremie uij°. Intuitus
sum: 7 no erat ho. Augustinus i libro de disci
plina xpiana. Beluinus es ho: amando talia
qualia belue. Semihoies sunt ibi. extrinsecus est
forma humana: interius beluina. Statue re
ligiosorum sunt ibi: quarum figura fuit uxor loth:
unstatua uersa: genesis xix°. Statua e corpus
sine spiu. In exterioribus hoi assimilat: interioa
uero hois illi desunt. Cu dom religiois ad hoc
instituta sit: ut sit locus salutis: ut s. hoies
salute sua facile ibi operentur: inhabitabilis fit:
cu locus dapnatois efficitur: ut uix aliquis
ibi saluetur: cu s. multitudo ibi ipellit ad
dapnatoes: pauci ut nulli a dapnatione re
trahunt: ul ad salute thunt. Cu ig do multi
placeat: 7 religiom multu expediat: ut
ipa erudiat: ego in ordine fruz pdicatorum
minimus: de benigitate saluatois: no de pro
prys uuribus confidens: pius opus ad dei gliam
7 huiusmodi pfectu copillare uoluui: i quo
aliqua ad religioes ptinentia: i septuris
diffusa: breuiter collegi: ut uiri religio
si i his q ad statu eorum ptinet: facili uale
ant eruditi. Sic n. dicit Augustinus: ita
libri tmino reficit lectoris intentio: sic
labor uiatoris hospitio. ¶ Primus liber ordi
nat religiosu ad mundu. ¶ Secdus ordinat
cop ei ppiu. ¶ Tertius instruit eu ontra
ad usuruu. ¶ Quartus ordinat auiu. ¶ Quin
tus ordinat ad proximu. ¶ Sextus agens de
quiete i do: ostimat tractatum.

Diuisio primi Libri.

Primus liber diuidit i uij ptes. ¶ Prima
gratiz uiro religioso i eductione de seculo
ado facta indicat. ¶ Secda ad gaudediu
de mutatione status secularis istatu religiois in
citat. ¶ Tertia monet: ut eductus de seculo: in cor
de nec copose ad selm redeat. ¶ Quarta mo
net: ut nihil mundi retineat. Incipit
liber primus ~~7 pars prima~~ erudition Reli

Quod opus in sex libros distinxi: ut ea que
in eo continentur facilius inueniantur: ac
melius in memoria teneantur: ac mens
lectoris a granamine releuetur.

Prima pars libri.

Religiosorum de gra i eductione a seculo facta. capm. i.

VI GRATIAM

Acceptam no agnoscit: de ea gras no
agit: ac de ei amissione se dignu red
dit. 7 alteri gre susceptione idignu. Au
gustinus sit illd ad ro
manos p°: no sicut
dm glificauerunt: aut gras egerunt. Quod
ds dedit gratis: tulit ingratis. Bregorius.
no e dignus dandis: q non agit grates
d datis. Bernardus. Ingratitudo e uentus ures
siccas s fonte mise eodie: rore gre. flu
enta pietatis. Necessum e g illi que di
misericodia de seculo eduxit: ut magitudi
nez gre qua accepit agnoscat. 7 freqnte
d ea do gras referat: ut sic graz accepta
custodiat. 7 receptione alterius gre dign
existat. Bernardus. Ad locu un exeunt fluia
gray reuituntur: ut iterum fluat. Cu edu
xisset do filios israel de egypto: u grau se
uitute pmebant: uoluit eos he i memo
ria tatiz binfitui dicens eis. O semitote di
ei qua egressi estis de egypto: exodi xiij°.
Et sepe eis hoc binfitui ad memoria reduce
bat. In psalmo. Ego sui do ds tuus: q eduxi
te de egypti era. Non min binfitium
e eductio de seculo p ei qtepiuz. 7 religi
onis ingressu: eductione coporali d egypto.
Vita n. amatorum mundi: illorum. s. q amant
bona mundi: usq ad otepiuz di: grau
seruitute pmit. Augustinus. O malus tot
dnorum suus e: quot uitiorum. Voluptuosus
suus e sui sui. s. corpori cui obedit. et
mote sua imperanti. Et q ualde grauis ser
uitus ista: publiorum xxx°. Per tria mouet
tra. 7 quartu sustinere no pot. Ysmuz
cu regnare cepit et e. auar suus est
auaritie: q exhibet eu uenale et uili pre
tio. Ecclesiastici x°/dr d auaro. Hic aiam
sua uenale ht. Superbus suus e uane
glie: q tatu tributuz ab eo exigit: q ad
ei solutione ducatus ul comitat: uil
et regnu no sufficit. De mundi tenebro

Ad cognoscendam magnitudinem gre i eductione de mundo
a deo recepte: mlm uale post. vij. con
sideratoes. Quarum pma ptinet ad mundi
tinbrositate: secda ad eius falsitate: tcia
ad bonorum mundi modicitate: Qrta ad ipe
dimentuz maiorum bonorum: Qnta ad bonorum

Incipiunt capla q sunt. xv.

Prima pars continet
vij. capla. i In primo ostendit
q educto de seculo.
necessariu sit gratia in
eductione s fraz agnosce.
ii In secdo agit de mundi
tenebrositate.
iii In tertio de mundi falsitate.
iiii In quarto. de bonorum tem
poraliu modicitate
v In quinto ostendit q bona
temporalia maiorum bonorum
sunt impedimenta.
vi In sexto tangit de educti
transitu bonorum mundi
vii In septimo de cruciatu
mundi
viii In octauo. de eius periculo
Secunda pars ppter sui bre
uitate no diuidit. et
est p uno capitulo.
Tertia pars continet tria
capitula
x In primo ostendit q reditus
ad seculum multu sit timidus
xi In secdo tangitur mlia hinc
recedentis dissuadentia.
xii In tertio ostendit. uij. ad
stabilimentum uiri reli
giosi ualentia.
Quarta pars continet tria
capla
xiii In primo ostendit multa
plex ratio quare in tra
religione nihil mundi
debeat retinere. xiii
In secdo. q debeat relique
xv In tertio. q furtu ppri
etatis sit ualde detesta
bile.

mūdi uelocē ēsitū. Sexta ad mūdi crucīatū.
Septima / ad eī pīculū. Post septēplicē circū
tuīz ciuitatis iericho / muri eī corā filīs isrl
cōruerūt. Josue vi°. Et i corde eī qui religiōz
ingressus ē / ad dētas septē ōsideratōes / mun
dus quodāmō corruit / ut i eū nihil possit /
7 cōparatōe regni celestis nihil ei sit. ¶ Cir
ca tenebrositatez mūdi notādū / q eī ama
tores magnas tnbras pacūt. Ideo mundō
quiēnter p egyptū itelligīt. Interptatur
eiz tnbre. Vna plaga egypti fuit tnbraz /
exodi. x°. Extēdit moyses manus i celū / 7
facte sūt tnbre horribiles / i uniūsa terra
egypti / 7 ꝛc. Vbicūq hitabāt filij isrl / lux
erat. De tnbris maior hēt / pūbior. uis. Via
i pior tnbrosa. In psalmo. Nesciēt / neq
itellexerūt / i tenebris ambulāt. Ipm lu
mē amator mūdi ē tenebre. Sēdm illū ad
romanos. uj°. Sapia mūdi / stultitia ē apūd
dm. Mathei. vi°. Si lumē qd ite ē tnbre sūt
ipe tnbre qnte erūt? Causa hay tnbray ē /
q oculos suos statuerūt declinare i tram /
que ē corp obstūni / dorsū hites ad dm / o
unde ē uer lumē. Aug i libro ofessionū.
Dorsū hebam ad lumē / 7 facies mea non
illuiabat. Idez i libro de libo arbito. De
eis dne / qui auertūt se a lumīe tuo. Ipi
ēt nubē pccor suor / sibi 7 uero soli ipo
nūt / ideo abeo nō illuiant. ysaie lix°.
Iniqtates ure diuiserūt int uos 7 deus
urm. Sic omis uirt facit ad cōdis illuia
tionē / sic ome uitū ad eī obtnbratōez.
¶ De supbia ē hoc manifestū / q ē qi qdaz
iflatio fatei mtioris / usū spūale ipe
diēs. Aug i libro ofessionū. Tumōē meo
separabar ate / 7 nimis iflata fatiēs claude
bat oculos meos. Supbia ē qi qdaz mons /
radios ueri solis a cōde phibēs. Hic est
mōs / i quo angls syderib clarior / obte
nebratus ē. Bernard. Nōne hic ē mōs /
i quē angls ascēdit / 7 dyabolus facē ē?
Gregorius d supbis. Tanto a luce dei lōge
fuit / qnto apūd se hūiles nō sūt. Bnardus sr
cāticā. Supbo oculo ueitas nō uidet.
¶ De iuidia idez patet / q oculos cōdis exce
cat. Hec excecauit iudeos / sapie. ij°. Exceca
uit eos malitia eor. Job. v°. Per diez icur
rent tenebras / 7 qi i nocte / sic palpabūt
i meridie. Gregori. Mens iuidi / cū de
alieno bono affliggit / qi de radio solis ob
scurat. Et sbdit. Dies bon opis i pximo
lucet exteri / sz qi i nocte palpāt iuidi
qi liuore ceci / aliq q rephēdāt / iuenue
satagūt. Ipi sūt ut noctue / lucē bonor ope
rū odiētes / 7 tnbrosa opa amātes. Bona o
pa pximi / sūt ut cādele / lucē bon exēpli
nobis mistrātes / sz iuidi candelis ubis oculos
sibi eruūt. ¶ De ira idē patet. Impedit
eiz ira aūiz / ne possit cernē uer. Job. xvij°.
Caligauit ad indignatōez oculus mē. In psal
mo. Turbat ē a furore oculus meus. Itē.
Supeccidit ignis / 7 nō uidēt solē. Ignis
ingy ire. Ira ita excecat / sic ursus ad pel
uim ardentē excecat. ¶ De odio silr pa
tet / q cor obtnbrat. Bnardus. Amor uel
odiū / ueitatis nescit iuditū. ¶ De acci
dia patet idez / q dū hoiez qi dormire fa
facit / oculos cōdis ei claudit. Pueribus
xxiij°. Usq quo piger dōmis? Et idē xix°.
Pigredo imittit soporē. ¶ De uitio gu
le idē patet. Grauāt n. oculi cōdis crapu
la 7 ebrietate / 7 oculi cōpoīs alien. Luce xxj.
xix°. Attēdite ne grauent cōda ura cra
pula 7 ebrietate. Pūbior xxiij°. Cui su
ffossio oculor. n his q morant i uino / 7
studēt calicib epotandis? Excessū i cibo
7 potu / comitant fumositates / q usuz
spūale ipediūt. De ebrietate ē hoc nuni
festū / q oculos obtnbrat cōdis / q hoiem
qi i sanū reddit. Osee v. Ceperūt furē
principes a uino. Seneca. Nihil aliud ē
ebrietas / q uolitaria i sania. ¶ De pe
cato luxiūe / idez patz / cū amās aliq
fatuo amore / eā credat pulcrā / quaz
omes alij scūt eē turpē. ¶ De pēco cu
piditatis 7 auaritie / idē patet. Sollici
tudie n. tpalū / oculi cupidi 7 auari ue
lant / 7 uelatis oculis ad suspēdū ifēnale
ducūt. Cū modicū puluēis ēreni / usū
oculi cōporalis ipediat / nō ē mīz si usus cō
dis ipediat / i quo p sollicitudiez 7 iordina
tū amorē / mīstrīdo trenor recipiēur.
Thobias excecat ē / calidis stercoribus hyrū
dis. Thobie. ij°. Sic ardēs amor ad tpalia /
q apls arbitrat ē ut stercora / oculos cōdis
excecat. Aug i libro ofessionū / loquens
dno. Spgis penales cecitates / sic illicitas
cupiditates. Saluator illuīatur ceci a na
tiuitate / lutū posuit sū oculos ei. Johais ix°.
i sinuas cām spūalis cecitatis / ēe lutū di
uitiaz. Vn hēt abacuhc. xj°. de auaro. Us
q q aggrauat qt se densuz lutū? Prete
rea ubi amor / ibi oculus. Mathei. vi°. Vbi
ē thesaur tuus / ibi ē cor tuū. Cupid ego
7 auar / bīt oculos cōdis i bursa / ul i archa
ul i agris suis / ido nō uidet q ad salutez

aie sue ptinet. sic ille q̃ oculos cõporales
amisit nõ uidet cõporalit. Ecclíastes ij°.
Oculi sapiẽtis i capite eius. stultus i tene
bris ambulat. Publiorum xvij°. Oculi stultorum
i finibus terre. Cupidi 7 auari talpe cõpa
rantur. q̃ di hẽ oculos uelatos. Affectus i
malis hõibus post se trahit itellectum.
secũdũ illud psalmũ. Trãsierũt i affectũ
cordis. Affectione iordinata comitatur
itellectus erronea. Puerbiorum xxi°. Lucẽ
na ipiorũ pccm. Vbi cũ pccm sit res
tenbrosa: intellectus eorũ intenbris ma
nẽs errat. Zacharie v. dr de ipietate.
Hic è oculus eorũ i uniuersa tra. August.
Errat quisq̃ uẽitatẽ se posse nosse pu
tat. si adhuc negter uiuat. Amatores
mũdi 7 bona 7 mala excecãt. Mala per
i patiam eos q̃ ifamire facũt. Bona q̃
excecãt eos dona. sm illud exodi xxiij°.
Nõ accipies munera. q̃ excecãt prudẽ
tes. Ecclíastici xxx°. Exenia 7 dona. ex
cecãt doctos iudicium. Tante st̃ enbre
amatorũ mundi. ut seipos nõ uideant.
nec attendãt quibus seipos pascãt. ul
ubi mancãt. ul quo tendant. Seipos
nõ uidẽt. Putãt n. se sapiẽtes cum
stulti sint. se ee magnos putãt. cum
ualore nihil sint. Ad galathas vi°. Si
putat se aliqd ee cũ nihil sit. ipe se se
ducit. Meliorẽ ptem suu. s. ãiam. ag
scẽ nõ uidẽt. putãtes cõpõis pulcitu
dinẽ. ornatũ. refectõem sibi sufficẽ. a
nima deformi. nuda famelica. remanẽte.
Inmanii uidẽt aiam suã accepis
se. Corp' et suii nõ pfecte agnoscunt.
cui nõ attendũt originẽ ul finẽ. uel
qd i eo ptinet. Si eius originẽ ul fi
nem attendẽt. agnoscẽt illud ee tra
ul puluẽ: 7 cinerẽ ul putredinem.
In psalmo. Sciãt gẽtes q̃m homines st.
idest ab humo. Genesis iiio. Pulus
es. 7 i pulũem reuẽteris. Eiusdẽ xviij°.
ait abrahã. Loquar ad dõm meum.
cũ sim pulus 7 cinis. Ecclíastici. x°.
Qd superbis tra 7 cinis. Job xvij°. Pu
tredini dixi. pater me es. Si qd in eo
ptinet attẽderẽt. saccũ st̃corũ illud ee co
gnoscẽt. pmo machabeorũ vi°. Bstia i
pij stere 7 uermis. Qb se pascit nõ
agnoscit. q̃ phibitis fruũtur acquisitis.
s. p usura. furtũ 7 rapina: q̃ q̃ ue
nena eis st. Ecclíastes uij° dr de aua
ro. Cũctis diebus uite sue comedit i te
nebris. Vbi manẽt nõ uidẽt. Iustia eiũ di
qua p bonis mrtuis ptẽpnũt. Gladiũ enagi
natiũ tenet st̃ capita eorũ. que eos occideret.
n mũa di expectans eos ad pniam hoc phibe
ret. Job xix. Fugite a facie gladii: q̃ ultor i
niquitatis è gladius. Quo tẽdant nõ uidẽt.
q̃ uelatis oculis ad patibulũ ifernale ducũ
tur. Bregorius. Qui pnti suauitate capiũtur.
q̃ p amena prata ad interitũ ducũtur. Et
notandũ q̃ cecitas amatorũ mũdi. imltis dif
fert a cecitate cõporali. Ceci n. cõporaliter
cecitate sua l̃ alia nõ uideãt. uidẽt tn ul
lam. 7 de illa dolẽt. illuiari cupiũt. 7 du
cẽ quirũt. Amatores uõ mũdi cecitatem
suã nõ agnoscũt. 7 ido abilluiatiõe magis
remoti sunt. Publiorum xxvi°. Vidisti hoiem
s̃ sapiẽtẽ uideri. magis spẽ illo ꝓbit insi
piens. Spi cecitatẽ suã loco i quo st̃ attri
buũt. sic refert Seneca de quadam fatua
que usum amiserat. 7 domui i qua erat
iputabat q̃ nõ uidebat. petẽs se trãsferri
ad alium locũ. Sic amatores mũdi ultra
suã nõ agnoscũt. 7 aliter nemiem i mũ
do posse uiuẽ asserũt. Ceci cõporalit̃ de
cecitate sua mltũ ẽstant. ut patet ex uẽ
bis thobie dicentis. Quale gaudiũ mihi
eit. qui i tenbris sedeo. 7 lumẽ celi ñ
uideo. Thobie v°. Amatores uõ mũdi de
misia cecitatis sue nõ dolẽt. 7 ideo suũt
miserimi. Sd augustinus. Qd miseri miso
nõ miserãt seipos. Ceci cõporalit̃ illuiã
ri mltũ desiderãt. ut patet luce xviij°.
i ceco illo: cui cũ dixisset saluator quid
uis ut faciã t̃. illuiatiõnẽ p omibus ele
git dicẽs. dñe ut uideã. Amatores uõ mũ
di lucẽ odiũt. 7 predicatiõnẽ qua illuia
ri possent fugiũt. Johãis uj°. Qui male a
git odit lucẽ. Spi ducẽ nõ quirũt. Se
neca. Ceci ducẽs q̃rũt. nos sin duce er
ramus. Treñ. uij°. Erraueruũt ceci i plateis.
Amatores mũdi tenbras diligũt. 7 ad tene
bras ifernales uadũt. Johãis uj°. Hoc est
uiditũ. i. ca iudicii seu dãpnatiois. q̃
lux uenit i mũdũ. 7 dilexerũt hoies ma
gis tenbras q̃ lucẽ. Qui de mũdo ad religi
onẽ ordinata tẽnsit. de loco tenbrarũ ad
locũ lumis uadit. ubi amota tẽrem
tate p pauptatẽ spis. fugata mibe pec
catorũ. a uero sole. meditatiõe. lectiõe
orõne illuiãt̃. Ad illuiatões ẽt opantur
act̃ lumõsi. scilz exẽpla uirtutis. q̃ i fra
tribus ospituũt̃. Mathei vi°. Luceat lux
ura coram hõibus. ut uidant opa ura bona.

3

De mūdi falsitate. Capm. iij.

Sequit de falsitate mūdi: circa quā notandū est. q mūdus ē falsus ⁊ fallax. ⁊ non inuenit i eo ueritas. In psalmo. Nō ē i ore eorū ueritas. Osee iij. Nō ē ueritas intra. Nō inuenit in eo fides. nec uera aititia. Ecclesiastici xiiij. Qui sibi neq; est. cui bonus. Proverbiorū xx. Viru fidelē quis inueniet. Sapiēs. Id pri mi sentio. ñ i bonis auitiaz ēe nō posse. Quio amat alū. q nō amat seipm. In psalmo. Qi diligit iniquitatē odit aiāz suā. Nō amāt amatores mūdi et ppinquos suos. Et si amāt eos aliqn carnalr. odiunt eos spiritualr. Jeremie ix. Vnusq;q; a proximo suo se custodiat. ⁊ omni frī suo nō habeat fiduciā. Quia omnis frs supplantans supplantabit. ⁊ omis amicus fraudulenter incedet. ⁊ uir frīz deridebit ⁊ ueritatē nō loqtur. Michee vij. Noli te credere amico. noli te ꝓfidē i duce. Ab ea q dormit i sinu tuo custodi claustra oris tui. Filius ꝓtumelia facit pri. filia ꝓsurgit aduersus mrem suā. nur ꝓtra socrū suā. Inimici hois domestici eius. Osee ij. Ephraym ad interfectionē deducet filios suos. Bnard. Nō parcit suis. qui s nō parcit. perimetes pariter ⁊ pereuntes. Falsus ⁊ fallax ē mūdus. exteri aureus. interi luteus. Vnde dr ypocrita. Job xx. Baudui ypocrite. adinstar pineti. Sedm Jeronimiz. ypocrita est. q aliud est ⁊ aliud simlat. Similis ē mundus sterquilinio nuce tecto. ⁊ sepulcris dealbatis. putredine plenis. qui exteri apparent pulcriores. interi sūt turpiores. igne iferali exusti ⁊ denigrati. igne. s. luxurie ⁊ cupiditatis. Johel. j. Ad te dne clamabo. qa ignis comedit speciosa deserti. mūdi. s. a deo desti. Cū mūdus sit immūd. amplectetes se amore inquinat. Aug. O mūde immūde. quid strepis. qd auertere conaris. Ecclesiastici xiij. Qi tangit picē inquinabr ab ea. Fallax ē mūdus. specie fallacie ignominiosissima. qr proditor. Cū n. cui arridet decipit. Potius eligēda ē ei ira q̄ risus. Ecclastes vij. Melior est ira risu. Gregorius. Cū omis fortuna timēda sit. magis timēda ē psta q̄ aduersa. Hec n. seuiēdo erudit. illa blandiendo seducit. Mūdus amātes se deuorat. uix illū augustinus. Amas sēm. absorbebit te. Amatores suos uorare nouit nō potare. Mundus eū quē obsculat. hostibus suis tradit. Et ggruit illi ūbuz iude. quēcq; obsculat fuerō. ipe ē. tenete eū. Mathei xxvi. Hoc die mūdus demoibus. Mundus quē obsculat occidit. sicut ioab amasaz. ij. Regū. xx. Fallaces sūt amatores mūdi. ⁊ fallacia bona q ab eis amāt. Spi ⁊ fallūt et fallunt. Frequēter odiūt quos amare ūbo se ostendūt. Publiorū x. Abscōdit odiū labia mēdacia. Illos āt quos ipsē ītate diligunt. i adūsitate deserūt. Ecclastici vi. Est amicus sedm tps suū. ⁊ nō pmanebit i tpre tribulationis. Spi parua occasione eorū inimici fūt. quorū ān amici fuerūt. Ecclastici vi. Est amicus q quētis ad inimicitias. Bona ⁊ mūdi fallacia sūt. ido dicūt mēdacia. In psalmo. Vt qd diligitis uanitatē ⁊ quētis mendatiū. Ecclastici xxxvij. Somnium mēdatiuz spē nrām. Quasi qui aprehendit umbraz ⁊ psequit uentū. sic qui attēdit aduisa mēdacia. Ysaie xxvij. Somnium mēdatiū spez nrāz. Seneca. Tenue ē mēdatiū. placet si diligenter ūspexeris. Fallaces sūt diuitie. fallax mūdi gra. potentia ⁊ glia. Diuitie fallaces sunt. sedm illud mathei xiij. Sollicitudo sēli ⁊ fallacia diuitiarū. suffocāt uerbū. Diuitie fallūt. qr promittūt copiā. ⁊ fatūt nil augēt indigētiam. Habent n. defectus suos diuitie. sicut amator earū. quos defectus secū afferūt. cū ad aliquē uenūt. Et ido iuxta uerbū sapiētis. uerū est. q plūrib indigent. q plura possident. Ecclastes v. Auarus nō implebit pecūia. ⁊ q amat diuitias. fructū nō capiet ex eis. Nō sūt simul fames diuitiarū ⁊ satietas. Amō uō diuitiarū. ē queda fames earū. ido nō est simul cū satietate. quā qi fructū ex diuitiis amatores earū assequi se credūt. Bernardus. Nō plus saciat cor hōis aurū. q̄ corpus aura. Seneca. Altera cupiditatū ex fine alterī ēhitur. Qi est pp defectū. quē bona alicui aduēnētia secū hūt. Diuitie illos q eis inutūr fallunt. qr eis fulcimētū nō tribuūt. Publiorū xi. Qi cōfidit idiuitiis suis cōcuet. Delitie tēporales fallaces sūt. hūt n. amāitudinem annexā. Sapiēs. Vulcedo felicitatis humane multis amaritudib resperſa ē. Ecclastes vi. Inueni amariorē morte mulierem. Hec mulier ē carnis uoluptas. De amaritudie ista credēdū ē uiris sētis. q palatū cōdis hūt bn dispositū. nō peccatoribus. qui hūt illū de febre iniqtatis infectū. Amarior ē uoluptas carnis. q aiam a deo separat. morte tpali. q aiāz separat a cōpore. Voluptas car

nis. ē qī mel qd lingit ē ispinis. In psalmo.
Inimici ei' ēraz lingent. Inimici dei sī aici
mūdi. Sic aque admare tēdūt. sic delitie tē
porales ad cēnā amātudiez ducūt. Seneca
Voluptates nō sī fideles. nō sī solide. etsi
nō nocēt fugūt. ¶ Grā mundi fallax est;
pū. ulēo; fallax grā; multum fallunt. q mūdi
grās grūt ¶ p qz eis cārissime constat. ē minus
q nihil ualeat. tot expense fiunt p mūdi
grā seu placentia habenda. q aliqī comi
tatus uel regna ad eas ñ sufficiunt; ꝗ ea
fiunt ptiosi ornatus uestū. lectoz. equoz
ñsaz. s. uasa aurea a argētea, hnt multe
eqtatē magne familie; ¶ Grā mūdi minus qm
nichil ualz / ē magz expediat hōi hīre iram mūdi
qm arrisum; ¶ Sedō fallunt. qz dī grām
q est res prtiosissima pro mūdi grā amittit
q eis ē inutilis. uel potī. ul' potī noxia; In ps;
Confusi sī q hōib; placent. qm deus spuit
eos. Gal. ij Si hōib; placerem. dī seruus ñ
ēm. Iaco. iiij Ad ultī nescitis qz amicitia
h mūdi inimicē do. ē qz q uoluerit ēe amē
scli hui. inimicē cōstituit dī; ¶ Tertio fal
lunt. qa multociens grā mūdi ab eis hīre crē
dit a sī hēt. imo raro integē hēt. sīm alī
qm; de xpo q plenus grā fuit septū ē. q alij
dicebant quia bon ē. alij dicebant ñ ꝗ se
ducit tbas. ¶ Quarto fallūt. qz licz grā mū
di aliqm qntū ad plēs hēat. cito amittit. ut pz
in x. qdie q uenit i hosdlimā ad passionē sua.
magnam grām ad pplm hūit. ꝗ cito eam
amisit; B; ab eod pplo in eēdem loco a ipo
tpre paucissimis diebus intpositis. p tanto
triphō suscept. postea crucifix est. Mūdi
potētia fallax ē. intentes ei decipiens; bacu
lus arundinē est. iiij. Lē. xvij; Spas sū ba
culo arundineo confracto egypto. sī quem si
incubuīt homo cōminuet ingredietur manū
eī a pforabit eam. sic est pharao rex egyp
ti oīb; q confidē in se; Potētia scli compatur
arundini in aqs ēscenti. extrius nitide intius
uacue. fructū non hnti ñ lanuginē. Potentes
scli in aqs delitiarū crescūt. qz ut frequēter
delicate nutriunt a uiuunt. extrius nitent
per uanam glā. intius uacui sī. hntes seruitutem a impotētiā ignominiosā; frequēt
.n. magz subiti sī utiis a minus possūt eis
resistē. ut superbie. ire. odio. gule; Fructū
uō potētie sue hc hnt. q magz onerati pcis
decēdt. a ad maiorem cruciatum uadt. Sap.
vj. Potentes potētē tormēta patient. In eod;
Fortoribz fortior instat cruciato; ¶ Glā
mūdi fallax ē. multū decipiens amatores
suos; ¶ Primo qz ēdunt glā q uē ē ignomi
nia; Phil. ij. Glā in cōfusiōe eoz q terrena
sapiunt; Vestimentum corporis q ipi ēdunt
glosum. uē est ignomiosum. tanq uē tendie
remedium, tpitudis operimētum plcitudis
adiutorium. ab infimis catis hōi ignomiose
medicatum signum est culpe. ut cautum
latinis. B; o de uestē glat. similis fuit glā nt
de cautio. qz pp pcōm ade inductus est u
sus uestum. ¶ Sedō glā mūdi amatores suos
decipit. qz ut frequenter cito in ignominiam
cōmutat. Sen. Cito fit ignoia supbi glā.
O sē. iiij. Glām eoz ignoiam cōmutabo. ¶ Ter
tio qz ualde care eam emunt ē nihil ualeat.
Io. viij. Si ego glificō me ipm. glā mea nihil ē.
Si multi tm expenderēt pro ētna glā. qntū ipi
expendunt pro uana uix esset qui eam hrēnt.
¶ Quarto. qz multum est eis noxia. opa eoz iutilia
reddendo. glā ētna puando penē ēt ne eos ob
ligando; Ai. vi. Dz de eis q qzunt mūdi glā.
Receperunt mercedem suam; Apo. xviij; qntum gli
ficauit se a i delijs fuit. tantum date ei tor
mētū a luctū. De bonoz temporalium
modicitate. C. Dm iiij.
Sequī de modicitate bonoz tpraliū. Cica
quā nō. q bō tpralia modica sī a respec
tu dī a respectu aīē. ñ a ī cēli; Respectu dī sī.
qī gutta roris. Sap. xj. qī gutta roris sīm lu
cāni. sic ē ante ors tra. imo ñ sī ī dī. Io.
xvj. Usq m ñ petistis q cm; tlich petit qui
tpralē petit; sē. iiij; Aspexi tram a ecce ua
cua erat a nihil. Respectu aīē moca sī quā
replere non possunt. Cū. n. aīa capax sit
dī. re minore eo ñ ē repli. Modica a sī ī
cēli sīc centrū ī circūferētie; Latitudo ē circū
ferētie nō cent; Sen; Pūctū est id in q naui
gantis. bellatis. regnatis; Id; ab ultimis lit
toribus hispanie usq ad indos paucissimoz
dieū spatium. si nauem fāt uentus. ut cē
lestis illa regio. p. xxx. annos uelocissimo
sideri uiam prāt; Modica est bonitas
tpraliū ī futuroz bonoz; Umbre sunt
potius ueroz bonoz qm uā bona; Sap. v;
omia trāsierūt tanq umb. Signum modice
boitatis eoz ē. q dās dat ea a amicis suis
et inimicis; Cōmuia sunt a bonis a mal a
plus hnt in de mali q boni; Possessores su
os ñ faciūt bonos. imo frequenter uel malos
faciunt. l malitiā augent. l in ea detinēt;
pl'ib; nocent q psint. pū. i. usq ꝗ stlti que
sibi sī noxia cupient. Amatores suos
ingnant. tendentes ad cēlum oānt; Aug
gtg. i li. de ciuī dī; De sto bono bonorum

Pro eu et fuit sū ptuosa cōuinia

iacet

ppo laps ē fctus abōr mūnū ñ bonū ppū
ſſ bonis & mal' ymune. **Q bona tempo-**
ralia maiorū bonorū ſint ipedimēta. v.

Seq de impedimto q bona tpralia bo-
nis ſpualib impedimta prant; Circa
q nod q oportz a catura auēti eū q ad dm
uult pfectē conuti & terrenis tuacuari. q
uult celestib impli; Aug. ſup ps. diligi-
te dm omes ſancti eius. Discē ñ diligē mū-
dum. ut discas diligē dm. Aut ut cōtaris.
funde ut implearis. Sicut ñ quūq cēlum
tēre. ūmo multum distat ab ta. sic cēlestia
in corde humano terrenis ñ cōiungūt. Vult
dr tanq dns nobilissimus. & ad prouisio-
nem seruorū suorū sufficientissimus. hēre
ſ uos pros ab alia seruitute expeditos. q to-
talitē possit intēdē eis ſ uitio; Huic a-
bram unaclos expeditos gn. xiiij. Nemo
p duobz dns ſuire. M. vj. ſn eod; ñ potestis
do ſ uire & mamōe; ſmo di ī paupib plus
pficit. St. n. acuris liberiores. & ai hi ſint
in missia altius felicitatis ſt inuestigato-
res. ido saluator paupib euāglizare
missus est. ysa. lxi; De uidere amātib
trena dr. he. iiij. ñ p fuit eis ſ mo audit.
Et iuuenis hns multas possessiones. audito
cōſilio dni de possessionib suis uendis.
abiit tristis. M. xix. Sem inter spinas suf-
focat; eidem. xiij. Invitati ad nuptias excu-
sant se eo q sint terrenis negotiis impediti.
Lu. xiiij. Habūdantia tpraliū & di oblio fre-
qnter se cōitant. Effraym & Manasses fres
fuerūt. Effraym fructificans in tptatur.
Manasse oblivio p ficientes ī tpralib dm so-
lent obliuisci. Deu. viij. Caue ne ē dedu et
dns urbes & oppida cunctaq opū copiam
obliuiscaris dni di; Pincerna pharaonis in pspe-
ritate oblit ē ioseph int ptes suū; gn. xl. Ex-
ped ei q ad celum uult tendere. hon tpraliū
deponē. Ag. li. de ūb dni. Abice a te diuitiaq
ona. abice uincla uoluntaria. abice anxie-
tates & tedia. q te annis plurimis indetūt.
Io. Si hes in potestate tua re tua. uce de. si ñ
hes proice; Facile saluat diuitiaq contemptor;
difficile eaq amator. Vn pauper spū dicit
esse regn cēlorū. M. v. Difficile intrabit
diues in regn cē; Facilius ē camelū per fora-
men ac intrē. q ditem intrē in reg. cē. M.
xix; & lu. xviij. Qm difficile est qui diuitias
hnt in rgn di intrē. B. felices exonati q
seq possē expediti; Artissim. n. foram nos
exptat. cōtēdam. nece est ingdi per angu-
stam portam; oi tu camele gibbum. q tu pecu-
niose loculos pditoris tollis. Si sic impie ñ sic
ingdieris. foram ac huius sarcinas nō admit-
tit. **De uelocī transitu bonorū mū-**
di. Cap. vi.

Seq de uelocī trsitu tpraliū. Circa quem nod
q sic appet uelox trsit fluminis cōsi-
dat stabilitas litoris. sic appet uelox trsit
tpraliū cōparatione eternorū. Hic uelocē trsit
tpraliū recognosce repbi q in ſno
ſt. pene eterne q deperdati; Sap. v. Trsierūt
omia illa tanq umbra & tanq nūtius pcurrens.
& tanq nauis q ptransit fluctuantē q gn. aut
auis q trsuolat in aere. aut tanq sagitta emis-
sa ad locū destinatū. sic & nos nati cōtinuo
desinimus esse. & subdit. Spes ipij. q. lanugo & tanq
spuma gracil q a procella dispergit & tanq ūe
t qui a fumo diffusus ē. & tanq memoria
hospitis diei uniūs pteruti. Tempale cōpatū
ad eternū. ē. q. res quam ptrayt. In ps. Mille
ānī ān oculos tuos tanq dies hesterna q ptrayt;
et ē uelut sompnium secdm Iob. xx; Velud
sōpnium aduolans nō inueniet. trsiet sic uisio
noctna; Paru uiuunt homines paru du-
rat res tprales. & cito trsiūt de p ad pso-
nam. De p. d Jacobz. iij. Quid est uita nra.
Vapor est ad modicū parēs. In ps; Vidi impiū
super exaltatū & eleuatū sicut cedros libani. Tran-
siui. & ecce nō erat. De so d Aug. in li. qst.
Siquid arrisisse pspi tedebat. apprhēdē. q pene
psq tenetur auolabat. De iij. B. Errat si
māsuras putat ē diuitias. q p tot man homi-
nū trsierūt. **De Cruciatu mundi. vij.**

Seqnt de mūdi cruciatu. Circa q nod q uita
mdana mlt ē laboriosa; Sap. v. Lassati
sumus in uia iqtatis & pditionis. ambulauimus
uias difficiles; Fatigatorius huius dup ē cā
s. mltitudo agndorū. & mltitudo ipedimetorū
Amatores mdi tot inueniunt ipedimta in hiis
que agt. q & hoies potentes ñ pficiunt qd in-
tndt. Eg. vita psens laboribz plena ē cū
luctu agit. & cū lacrimis amittit. ñ sūt sn cru-
ciatu q amore spinas diuitiarū amplectūt.
Ecce. y. dz de auaro. Cunctis diebus ei doloribz &
erumnis pleni ſt. nec p nocte mte requiescit.
M. vij. Nunq colligūt de spinis uuas aut de
tribulis ficus. Nisi ſt sn cruciatu qs ūmis qscie
mordz; Je. y. Arguet te malitia tua & c; Aug
Curre p singla & inueies tot diū tormēta. qt
uitia. Tormētū superbie ē. q. suspendium.
Qi suspendit. ad ligū altū funē ligat. Sed;

Non sunt sine cruciatu. qui in spinis vitiorum iacet.

ũ uinclo amoris ad ipa altitudiez ligat
e. Est n. sr̃bia sim Aug. amor ppe altitu-
dis. pondositas corporis q̃ suspensis infius thi-
tur; q̃ fune ligat in alto tenet. Ei est occo
doloris. sic sr̃bum affligit impedimenta sue
exaltationis. Tormtũ uane gle e. q. ipa a
matores suos uesto dei cionis & adulationis
exponitos inquietat; Ascendit usq ad celos
& descendit usq ad abyssos. Mi magni in paui
m nulli sundent. Tormtũ ire e excecatio;
impedit n. ira aim: ne possit cne um; Hoi
rdi e. q. furios; Aliqn man in se imcit. Sap.
xvj. Ho p malitia occid aiam suam. Alqn agcit
pxm. alii dm ul scos blasphemado; Ipe e. q.
demoiac; I. re. xvj. Sps malus exagitab dr
saul. Tormtũ iminide ualde magn e. Sapies.
nta st felicium homiũ q̃ uicia: tanti st in
uidor gemit; Inuid amitie q̃ alij lucrat. In
uidia sycli nõ inuenie turini maius tormen
tũ. Inuid altius rebo marcescit opimis.
Tormtũ accidie tm e ut morti compet. pu.
xxj. Desidia occidit pigrum: nolunt quicq
opari man eius; Totu die concupisce & de
sidat. Totus e famelic: e sit ociosus. aures
et exuriũt rumores. ocli uanitatis; qula
mane cede uellet. Tormtũ gulosi ualde
magnũ e; Ipe patit. q. caninũ appetit, e n
esurit cibum! esurit esuriem cibi; Vet n.
pleno si delicata hat! estat q̃ n hi appeti
tum uel uacuitate uetis; Vox gulosi ubi e
esai. gen. xv. En morior, tormtũ et ifir
mitatis freant uitiũ gule comitat. Ecc.
xxxij. In multis esas erit ifirmitas. De tor
mto uitij h dic sapies; Si uides epulones ue
lut opimos boues: stteire & sudare mte lingas
eos q̃ maxie uoluptates sequnt minime assequ.
Tormtũ e luxurie magn e. Voluptas n. h d
peci int amaritudines inclusa e. peurato hi
afflictoz & finis fecditate; Sen. In uoluptate
nich e magnific. nich q̃ nam do pxiam de
crat. imbroz tpiũ ministio ueniens exitu
feda. Amor se fatue amantium e. q. ignis
infnalis crucians eos. Tormẽtũ cupidita
tis & auaritie ualde magnum e. sic pzex h
q; uitas diuitias spinas uocat. Abel fr̃ fuit
chaym; Luctus. n. coitat possessione tpra
liũ; Abel luctus: caym possessio intptat.
Gg. quid quietius q̃ nihil in hoc mundo appe
tr? quid laboriosius q̃ tremis desideriis
estuare? Hinc est q̃ isrl sabm accep in
mune egypt peuitr muscar mlitudine. Sapies.
nichil g̃ũ ꝑ ꝑ impcari cuius iimico aua-
ritia: q̃ inpsenti tormnta patit: & in futo etna
suppliciis met. Ysa. xiij. Ponam babilonem
in possessione eritij. ut. s. pugnat ab hijs q̃ pos
sidet. sic tangris eritũ: ab eo pungit; d uites
amatores tpralium extius uidnt felices: in
terius tn sunt misi; Sen. Hoy q̃ felices
uocant hilaritas ficta e: & q̃ius tristitia: eo
q̃dem g̃uior q̃ n lz intdũ palam ee mso: s.
int erumpnias cor ipm excedentes nce est
age felice;

De periculo mundi. capitulum xuj.

Sequit de pclo mdi; Cta q; nd. q. mũdi e
ualde periculos pp qd mare dr. In ps. Hoc
mare magnũ & c. Piclm hui maris iuxta ũ
bum. B. pbat tn seuntiũ raritas & peuntium
mltitudo. In mari marsilie de. uij. nauibus
n pit una. in hoc mari de. iiij. animabus non
saluatur una; Mirabiles elationes h maris.
Hunq̃ est ibi tranquillitas; Ince sattes flant
ibi uenti; Et q̃ in hi mari pit: et nalr pit. q.
locus diluuij est md iste. ũ pauci respectu
peuntiũ saluant. Ose. iij. Maledtn mda
tium & homicidiũ & furt. & adultiũ inũ
daũt. Mundus e uelut loc pestlns. De
clmant sapientes loca pestlntia maxie
qn ul egs se sentiunt ul se egtaturos agrset.
Sen. Ho tm coz sed et moribj locũ salubre eligere
debem. Id. In dubitat ualz ad ad corrupted
uigore regio; Mund est loc plenus laqueis
qs humilitas sola euadet. Antonius. Vidi
omns lagos inici tesos in tra & ingemisces
dixi. qs poteit trnsire? Et audiui uocẽ dicen
tem. Humilitas. Sap. xiij. Cate di in odium
hom fce st. & ite ptoez aie him & imusci
plam pecibz insipietum. In finite cate pun
di st in mũdo isto; Pimũt hoies & bona & ma
la: & ples bona q̃ mala s, i ps. Cadet a latere
tuo mille & x. ad dextis tuis. Occidunt hoies
et ab inimicis & ab amicis. Alij peunt amore:
alij odio. alij timore; Si n eent alia pcla i mdo
n excoicatoz. detctoz. mulier. nimis eet; Vix
est aliqs q̃ a cione excoitoz plene ⁄ : ul a de abstineat
tectione; Sr i pu. xxij. c detractoribz n omi
scearis. dic. glo. hoc unto periclitat fe totũ
gen humã; Io efficacissim glutinũ ad capie
das aias est mulir. Id. Si fcie cũ uiris hitent
n detrit uiscarium diã. Ex his. n. p aucupatũ
e pcm. Mund e sic fornax babilonica igne
infnali succesa: ido timd e hoi ualde passi
bili. qui ad sibilũ uiius ubi accendr ignis ire. ad
aspectum uiri mulieris: igne luxie: ad aspectũ uiri
rei pretiose: igne cupiditatis. Cũ pcm sit

morbus contagiosus. fugienda est societas malorum; Non est tutum sano cum lepsis habitare; Ecc. xiij. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. & qui communicauit superbo induet superbiam. p. cor. xv. Corrumpunt bonos mores colloquia prua. Sil. et opa mala. Pu. xij. Qui cum sapientibus gdit sapiens erit amicus autem stultorum similis efficietur. Qui vult ire ad scm Iacobum. n potest se societate eorum q romam uadunt; Societas n ducit n quadit. Qui vult ire in paradisum. declinare debet societatem eorum qui uadunt in infernum; Pu. i. Filii mei ambulet cum eis; Pedes. n. eorum ad malum currunt. Voluit

habere | Iacob esau socium itinis sui. Gn. xxxiij. Sen. Consuetudo delicate paulatim enerauit & emollit. Malignus comes quius candido & simplici rubiginem suam affricuit. Ecc. Quis medebitur ei qui comitatur uiro inimico. Sic. n. non tutum agno habitare cum lupis uta nec bonos habitare inter malos. Ecc. xij. Sicut communitas lupis cum agno aliqn. sic pctor iusto.

p Hi. interrogat qd esset tumessim hoi. Rend. Alter homo; Magis timendum est uenire inter malos quam inter lupos qnt ad hoc q lupus uno modo ledit. uenireti uidi inter malos. timendum est & lede & ledi. uide & audi. audire & audiri. occidere & occidi; Vide. fuit occso dd a dultis & homicidij. B. dethere aut dethentes audire q hou dampnabilia no facile dixim. Videri multis est occso ut bona sua amittant; Mlibus formosis est occso uidi ut concupiscant; Sen. Homo nm fere p impetu uitiorum. magno impetu uenietium. Si modice fenti totum massam corrumpit. i. cor. v. qn tomagis mlte fenti eam corrumpet. Valde difficile est bonis si sint inter malos cum ipi sint pauci & heat ascendere contra mltitudinem malorum. q. q. infinita est & impetuose descendit. & ideo mlte expdt eis elongari ab eis; Ecc. iij. Noconeris contactu pluuij.

Secunda pars hui libri q gaudendum sit de transitu mundi ad religonem. capm ixm

Quem dei mia de mundo eduxit. si diligenti consideratione pdcta attendat. consequens est ut de qmutatione facta n peniteat. sz valde gaudeat. Vtilis qmutatio transeunti de tenebris ad locum luminis Ecc. x. dulce lumen & delectabile est oculis uidere solem; Vtilis qmutatio. est fallax mundi pdo fidelissimo deserit. est bona modica in breui amittenda melior impedita. p maxis bonis in etnum mansuris reliquit. Vtilitas sit de loco pssure & laboris. ad locum pacis & gtis. Io. xvj. In mdo pssuram hetis. time autem pacem. M. xj. Venite ad me omes qui laborati & onati estis & ego. Nonne hnt pacem amatores mundi q mala pene fugiunt. qn effugiunt. & bona fugientia sequunt. Vtilitas est a loco pleno pricul. ad locum secritatis. Qui de mundo transit ad claustrum ordinatum. gaude dz sicut illi qui per ctum a piculo diluuij fuerunt liberati. & sicut Loth ab incendio sodomorum saluatus. & sicut filij israel gauisi sunt. cum sunt euasisse phaonis & exercitum eius euasserant. & sicut pueri a fornace babilonica liberi; Quomdo p do religrunt. si qui p quo religrunt uident. n penitere. n se decepto esse credent. Dem te de niniue q tenz figum mdi; qui uidit te resiliet a te; Pu ult. dem de mlre forti. q tauit & uidit qm bona est negotiatio eius. M. xiij. Simile est regni ce. the. absco. in agro. quem q inuenit ho abscondit. & p gaudio illius uadit & uendit universa q hat & emit agrum illum. Qui nec est stat labore et malorum ppessione regni eundo. gl labor illo obtento.

p Pu. xx. Malum est malum est dicit omis emptor. at cum recesserit. at cum recess gl labor.

Tertia pars hui libri q reditus ad seculum multum sit timendum. xm

Vtrum timendum sit ei quem di bonitas de seculo eduxit. ad id redire corde uel corpore an professionem uel professione facta. De reditu pm professionem hoc pz. Qui. n. sic ad sclm redit. a do recedit et pit. Aug. in Li. soliloquorum. Ds quem religre. hoc est q pire; Iste recessus a do mlte hat gfusionis. p. xxij. Onne omis qui te deliquunt gfudit. vere confusione dignum est. q eum reliquit timore mali. cum q nich habet mali. Ecc. viij. Qui custod pceptum non expietur qcqm mali; Qd alij erat malum. ei est bonum. Dignum est & confusione qui ei ppoit aliqd bonum in quo hat omne bonum. a quo amisso nllm retinet bonum. Exo. xxxij. dixit dns Moysi. Ostenda te omne bonum. Omne bonum est ds. a illo amisso. omne bonum amissum est; Ose. viij. Pruit israel bonum.

Bon uniuersaliter pic qui dm desit; Sen. Nihil est hoi bonum sn se bono; Cdo bene est hoi. sm ipum. Isa. iij. Dicite iusto q bn; Aug. Tale bonum est ds ut nemo eum desenti bonum sit. Vt confusione dignum est. q eum reliquit p quem existit & q eum redemit. Deut. xxxij. Dm q te genuit deliqsti a te. Ecc. xxx. Snt sesu delide libantes se; Vere confusione dignum est. q possim dnm optimo pponit. Io. vj. dixit petrus dno gtenti a discplis an uellet abire. ad q ibm.

Malitia dni ad quem it cum a do recedit. mlte debet cohibe a recessu ab ipo. Maxime i futo confudent q a do recesserunt. qn manifestum erit toti mundo q ipi st q dixerunt do. recede a nobis. Iob. xxi. Te ds relictus ab eis reddis eis unde dicet eis. Discedite a me qui operamini iniquitatem. M. vij. eiusdem. xxv. Discedite a me maledicti in ignem etnum.

Discessus iste a do. mlte puocat eius indignatione; cum miser umilis dnm mdestatis sm eius clpa dimittit. Solit magni dni sunentes suos aliqn dimittere sz di benignitas sunentes sz n dimittit. eum dimittant. nisi

Aug. Neo te amittit. nisi qem dimittit. Magnitudo

dine ī dignatōnis aliqn̄ ex hoc appet, q dēs dimittit apostatas in tanta misia ēē in sclo. Sē. xly. Conflabit indignatō ma supuos. cū ingressi fuitis egypt. Apostatē sunt arbores infructuose bis mortue. Cā iude. mundo mortuē as, cū de sclo egrediē, do moriē. Ead sēculū reuertiē. Fructū seu utilitatē uite q mūdo uuite amisit ī mōstry in q ssu. utilitatem uite q uiuite do. in eē ssu. et sic fcūs ē homo inutilis. iux illd pu. vi. homo apostata uir inutilis.

De his q redituz ad seculuz dissuadent. capitluz .xi.

Religiosus cui temptator suadet ut ad sclm redeat. ista ad sui stabiliōtū attinde dz; Saluator Lazarū ad uitā scli resūsuīm plorat. q nō plorauit moriturū. plorū ad sclm resūsuīm. Magē expedirz aliqbz mori: q ad sclm reuti. q iux ūbū señ. maius ē sclm male uiuerich. qm cito moriendi. sē saluato iudis suadentibz ut de cruce descēdet. nl laten acceuit. neq mor pietate matris ē aiam gladi passionis eius ptēsibat. neq promissione iudeor. qui dicebat se in eū cēdē si descēdet de cruce. Saluator ēē pq, de mdo recessit. licz aliqbz bonis ad cōfirmada fidē resurrectōnis apparuit. tn in mdo immiscē se noluit. Multū timē est ei q acquiescē angelo magni consilij trena relqt. delicto et consilio in cōsiliū impiorū abijt. a ad ea q reliquit redire. Pū. i. Despexistis oē cōsilium meū a c. Ego ī interitu uro ridebo. Bs uir qui in consilio impiorū ñ abijt. infelix ū deh q trena p celestibz relqt. q. legē iunta bi iohis euāglistē. de duobz frībz personis honoratis q auctia eius pdicatōe suas possessiones uendiderūt a pauprbz distribuerūt. q ē qdam die uident suos qs habuerant diuites et in hītu pīoso. se aūt a in hītu uili. gestati sē de h q fecerant; Quo cognito iohes uir qs silūribz ī auē mutatis. a lapidibz cōibz mutatis ī lapides pīosos. dixit. Ite a redimite uob te tras q uendidistis. q celoī pmia pdidistis. Et suscitans qndam iuuenem q mortuus effēbat. fecē q ipe illi frībz ānutiaret qntam gliam amisiant a qntam penā incurrant. Colūba compto q diluuium ñ cessassi ad arcam rediit. Gn. vi. Cū q diluuium pcēdī ī sclo incessanter sit. nō uidet esse colūbe illuc reducē. sz potī corui insnal. Coruus ab archa emissus. nō legr ad archā fuisse reuersus. Quem ssēs dī indestum claust dux. cēdē dz, spm maligñ eē q reditū ad sēculū ei suadz. q sm ūbū bn. Sps. s. qui adduxit ñ reducet. ē nō sit in eo est a nō.

Anglica āmōitio ē ad Loth fcā. noli respicē p tergū tuū. ñ stes in omī cca regione. sz ī mōte saluū te fac. Respiciens aūt uxor eius p sē usa est in statuam sal. Gen. xix. Statud cor ē sñ spū. similitudinem habēs hōis ñ ūtatē. sic respicies ad ea q relqt. similitudinem hīt religiosi ñ ūtatē; Cor hīt in claustro. spm in mūdo. ut sit qī qēa statua. hoc exemplo utit saluator Lu. xvij. dicens. Memores estote uxoris loth. Eid. ix. Nemo mittēs manū ad aratrū a respicies retro: aptus ē regno dī. Filij isrl de manibz pharōnis libati. p tnsito mari rubro, ñ redeūt in egiptū. sz de sua libatōe exultāt a laudāt libatorē suum. Exo. xiij. O qm fatue egissēt si egptū redissent. Gn. xxvi. ne descēdas in egiptū. Sē. xly. Nolite intrē in egyptū. Magi dimitē eclodī ad herodē nō redierūt. saluatoris hostē; Joseph ē timz redire ad loē ubi audit archelaū regnare. M. y. Ē timd ē ei q ppam salutem desidat. redire ad mdū ūsathanas adūsarius salutis regnat. et hītare inter sunetes ei. Apo. y. Scio ū hītas ū sedes ē satthanē.

De his que ualent ad stabilimentuz viri religiosi. capitm. xij.

Quatuor possē uale ad stabiliend nouitū in religione. Pm ē timor qfusiōis. Sm timor pcli. Tiū amor ppe salutis. iiij. ē spes adiutorij. Circa pm nō q, raro ē redie ad sclm sñ cōfusiōē vix. n. ē qn rediens incurrat notā leuitatis. ul uecunde timiditatis ul alie ūtatis; Leuitati ascribū q incepit facē q ñ potuit o sūmare. Cū leuitate ēē notat de fatuitate q leuitatē comitat. Ecc. xxvii. Stlt ut luna mutat. Señ. Stltia est ē nl cōstat. ñ diu placet. Stlti q ñ hīt cupīt. q hīt fastidit; E grio ē de sapientē. Señ. quid ē sapiā? Sēpidē uelle atz nolle, ñ p cuiq, semp idē placē ñ rectū. Sapiam ñ uincē malitia. Sap. vij. Nō eicit malitia temptatorīs sapienem de claust. Pū. uj. Stabiliuit cēlos pdentia. Pcā uiri cēlestes stabiliūt. ñ ē sā ignoia ē pugil fugit ex loc ctamnis. Vict. n. reputat. Loc ctamnis claustrē. Dū in claustro manz as. ad h spes hīt de ei uictoria. a si hostis aliqn̄ ei pualeat. q uictorē a uicto supari sēpe uidemus. Ecc. x. Si spe potestatē habtis supte ascendit. locū tuū ne dimisis. Ñ ē sū ē fusione ē aliqs solus fug de plio alijs remanētibz pugnātibz a uincentibz, q ñ pus dm deseruerit et ab eo deest sit. Solz sēq recessū a do. timor ī rōnal. Jn ps. Tpidaūt ū ñ erat timor. habuit caym pt pcōm cap tmulū. Cōminat ē tremorē istū dns iudeis. si ab eo pcando recedent.

q abijt sē multū terrere debet illū q penitet

egentes

redire

Ruo aliqs claustrum deserit.

Leui. xxiy. Trib eos sonitus filij uolantis. a
ira fugient. q. gladium. Pū. xxviij. Fug
impius nie nēie pseqte. Notatur etiā
ad de religione ad seculum redit. q. aliq̄ fidēte
habuit. q eum desere n̄ pmisit. Sic pūctones
muscaq ul spinar. iumentum discurrē faciunt.
Sic pūctones utq aim instabile redde. E
t mū. i. Pcm scauit irlim. ppter istabil facē. ysai.
lvij. Cor impij. q. mare fuiens q desere n̄ p. Spes
rōalis q nobilis est in lecto sordide q scie n̄ desere
ideo q religioēz intrat. dz facē cōfessionem
geālē. a ex dē. Lauare per singlas noctes lec
tū suū. ut eo è do q esse possit. a sic stabil ēe
potit. Iob. xi. Si iniqtē q est in manu tua abstu
lisa te. a n pmaßit in tabnaculo tuo iustitia.
tē leuare potis faciem tuā absq macla a ēris
stabil. Timor pcli mlt p uale ad stabiliend
nouitium in relgione. Ad ignē infnali sucs
ē. ignē. s. irē cupiditatis a luxie. Cōdignatōe
repellenda ēt suasio q diabolus rectū ad sclm.
B. domus ardet a ignis istat a ē go a tu mones
nō egredi. ul egssum iā regdi. Pditōis filius
ēē uidr. qui iā ē in loco salutis. a ad locū pc
li rect. Io. xvj. nemo pyt ex eis n̄ fili pditōnis.
t al pcim suū amare uidet. vn n est mr si i
illo peat. Ecc. iij. Q amat pcim. in illo pib. Ti
mor huius pciuli est. q. clauus configes
carnalē affectū. ne eo stimulante redeat
nouitus ad seculū. In ps Confige timore tuo cā
nes mas a c. qi pōd cōprimdo retinēs. Sic asse
res lapid pondositate retinent in tectis domoy.
Ecc. xv. Timor dni se super omia sr posuit. Eius d
xxvij. Sin in timore dni instante te tenuis. cito
subuitet dom tua. Spes ēē mlt uale p ad sta
biliendū nouitium. Est. n. q. anchora q seruās
ne uehemtia tempestatis a do auellat ē ad sclm
reuertat. Heb. vj. dr de spe. quam sic anchorā
hemus aie tutā ac firmam. Aug. Noli abrūpi
ab anchora ang intres portū. Fluctuat naus
in anchoris. si nō longe a tra pcit. Conat dia
bolus deicē nouitum i diffidentia uel desperā
tionem cōtinuitate ul uehementia temptatio
nis. clausis laboris. Sz diuturnitati laboris
opponenda ē eternitas mcedis. Aug. Labor
te terret. unde mercede. Diutnitas q̄dam in fac
ut leuius sustineat. rōe consuetudinis q diu
tnitate rōe cōsuetudinis sequū. Sapiens. optia
for uuendi eligenda est. qua iocunda m red
det assuetudo. vehementie uel cōtinuitati
tēptatōis. resistit spes diuini adutorij.
In ps. Dominus protector uite mee a quo trepi
dabo. Dns ē in circuitu pp suū. q. mur defē
dens eum. Vehementia ēt temptatōis est
occō ut facilius sustineat. qz ad h fac ut
grā augeat. i. cor. x. Fidēl ē ds q n permi
tet uos temptari s id q potestis. sz faciet
c temptōē a pueni. i. gratie aug mtu. ut pos
sitis sustine. Fiducia a hōda est in suffra
gijs scōy a adutorio frm. Et nō q ds iuuat
suos suos. sm q ipi spe hnt in eo. B. qtn in
bonis dni fiducie pedē porrexis. ea tenus pos
sideb. t. tn. vj. bon ē dns spiritib insē. In
ps. sperāte in dno mia circudabit. Se. xvij.
B ndcit q confidit in dno. Et subdit q. lignū qd
tnsplatat sr aqs. a nō timebit cū uenit est. s.
uehementis temptōis. Ecc. xj. Cōfide in
do a mane in loco tuo. Facile. n. est i ocul di
subito honestare. i. ditare paupē. Amor ppe
salutis p mlt uale ad stabilitē nouitij. sicut
radicato arboris fac ad ei stabilitatē. Ecc. xxiij.
R adicatus in pp honorificato. ppls honorificat
est cet filioy dei. in quo aliquis radicat. ē
expulso amore scli intēducit amor a sin a pro
ximi. Amor scli expellit ē diuitie, delitie, mdi
honores contempnunt. Ad cōtēptū diuitiarū
ptinz uoē pauptrtatis. Ad gtēptū delitiarū uo
tū gtinētie. Ad gtēptū honoy hūilitas obedie.
Nō intēducit amor uerus. n expellat amor uan.
Aug. sr epla Io. Si mdi amor hītet. nē ē d dia
mor intret. Sap. iij. Adulterine plantationes
n dabit radices altas. n stabile firmamē
collocabit. Adulterine plātationes st quibz dr.
Ia. iij. Adulti nesatis qz amicitia h mundi inimi
ca ē do. Amor dei. amor sancte societatis. amor
ppe salutis. mlt possunt ualere ad stabilitatem
nouitij. Funicls tpt difficile rūpi. Ecc. iij. Amor
saluatoris dz ēē affixus cruci religionis q ad
religionem uenit. Clauo nostri amoris poti
fuit x affix cruci sue q clauis fres. Sicut
hostium sepl x nō potuit in eo tenē. sic nec
claui fēri eū in cruce tenuissent iuntū. sz clau
uo amoris nn ibi tenebat. Sic amor x nouitū
in religione dz retinē. Amor ē sce societatis
dz eū retinē. In ps. Ecce q bonū a q iocundū hītare
fres in un. Pū. xvij. Fr qui adiuat a fre. q.
ciuitas firma. Debil q pugnat c forti. uelle
sari uidr. si potius eligat ēē int eos q nocēt
qm inter eos q adutorū prebeat. Amor a
ppe salutis dz eū retinere. Amor iste dz ēē
magnus in hoie. c ibrutis tat ēē uideatur.
Ex amore salutis ēē uidet. q ouis lupū nlr fu
git a cānis si in aqua cecidert natādo ad
lit tndit. Ite auis sagacie cauet laqum a
declinat lapidis ictum. a si incideri laqū

fruiens

suadet

ad sui liberationem conat. B. Quid hoc rationem, nō pos-
se in homine. q natura p in uolucre. Ad id mouere
dz amor q hetur ad sanitatem. Aug. c gaudio
dz facere immortalis futuru. q facet p diffenda
morte mortis. Se ad hoc incitare dz amor que
dz a angli habet ad salutem nostra. B. Q. e homo
ga inotuisti ei. aut filius hois qz reputas eu.
D enq mittis ei unigenitu tuu. immittis spm
tuu. pmittis uultum tuum. Et ne q, ope sol-
licitudis nrt uacet in celestibz. et illos bonos
spw pp nos mittis imisti tu. O mse. n. se amisti to-
ry sps &c. Heb. i. Maxie ad stabilitate ua-
let gra. Vn lgr de spu q sit stabil. Sap. vj.
Heb. ult. Optm est gra stabilire cor. Sic te
tra si humor defluit in pulueu redigi a
a uento dispergit. a cor e ab eo sps sci defuit.
nouitus ad mod pluis fit in stabilis. In ps.
Nō sic impij non sic. sed tanq pulueis a e. Ido
frequenter de uote dz inuocare spm sm. q con-
firmet q in eo operatus est.

Quita pat hug llbn q i trat religonez nihil mūdi debeat retinere. cp. xm.

Quaerendū e omno illi mundo relicto ad religio-
nem uenit. ne aliq mundi retineat. p.
ut ds eum tot heat. Secūdo. ne pro modico
maxia amittat. uj. ut pace cordis hre ualeat.
Si aliquid mundi retinz. pceps mdi ad retinz.
i eo hit. a n e tot di. Vult x pncipe mū-
di nihil hre in suis suis. sic in po n hunt.
Io. xuj. Venit pncepis mundi huius a ime
n hit qcq. M. vj. Nemo potest dnis seruire.
x seruis suis sufficientissim e a protector a prouis-
sor a remunator. Nimis est cupidus c n suffic
dz. Nō sentit de dno in bonitate. q cdit q ipe ul
n uelit l nō possit. punire suis suis. Vecun-
dia ei facit. q in pte diabolo seruit. nca hre
n possit. so? Nō hit x un alat pauperes suos.
Valde fatue agit q pro do mūdum reliquit.
qn ad retinuit p q dm amitit. Spe simil e hoi
negotiaton grenti bonas margaritas. q inue-
ta una ptiosa margaritu. undit omia q hit
et emit eam. Eam uō empta. pedibz coculcat a p nichilo dat. Ad cumulum et fatui-
tatis fac. q cotidie reuuisit. uigilis. oratio-
nibus nō cessat eam emere. e th in tali sta-
tu nullo m possit ea acquere. Cū dns eu
de naufragio scli eripuit. a qi in loco tuto
sinaui religionis posuit. ipe furtiue in
naui aquam ponit. in qua se submgit.
De illo uir posse dici sic dixerut barbari de
Paulo a naufragio maris liberato e manui
ei uipa adhesisi. Vtiq ho h homicida est
q e euasit de mari. ultio diuina n sinit eu ui-
ue. Act. xxviij. Tal de loco salutis fac s loc
pditōis. Cum ia sit mortuus timz tn fame
mori nisi ad ppium habuerit. Siuix ubium
sen. mosr simil e auaritia senil. q dicend
est de auaritia uel cupiditate hois ia mor-
tui. cui unu est optad a grend. s. uita eterna.
Colo. iij. mortui estis. c qda fenator abbi Arse-
nio relicta magna hereditate a delatu fuis-
set ad eum testamentum. ipe ait. Ego priu
mortuus su q. ille. quo mō me fecit heredē.
Et remisit testamentu nihil accipiens. Qi ad re-
ligione uenit. pace n hit si ad mdi retinuit.
sic n ille q in sinu suo spinas abscōdit; Sen.
Proice q cor tuum laniat; q si alie exhi negret:
cor ipm e eis quellnd erat. Qidam fr renuntias
sclo a sua dans pauperibus uenit ad abbem An-
tonu. qdam tn s retinuit. et cu h copissi Antom
dixit ei. si uis monachus esse. uade copara te car-
nes. a impone corpi tuo nudo: a sic ueni ad me.
qui e h fecissi. ta canes q aues corp eius pp cane
rapienda. dntibz a unguibz dilacauūt. a s di-
lacatus uenit ad Antonu. e Antonius ait. Qi
cūq renuntiauit sclo a uult ad huc hit pecuiaz!
sic a demonibus lacerat.

De his que debet religiosus relinquere. Capitulum. xuij.

Omia relique dz q uenit ad religionem.
M. xix. Ecce nos reliqm omnia. B. Omnia
reliqrut apli. n tm possessiones: sed et cupi-
ditates a eas max. pl. n. mundi cōcupiscētia
q suba nocz. a h fugiendaz ditiaz ca pcipua est.
qz uix aut nūq absq amore ualet possidi. Limosa
fina siquidem e q lutinosa nimis n m extior
sz et intior suba nra quidi n pt. a facile cor
huan omibz q coitat ad het. Religiosus si
het ppium n hebit dm. August. Ego per aua-
ritiam mea n te amittere uolui. sed uolui te cu
possidere mdatu. a te amisi qz nō dignaris
c mendatio possideri. Relinquere dz nō solum
sua. sz et suos a se ipm. De p di. Lu. xuij. Omis
ex uob q n renuntiat omibz q possidet. n p mse et
discipls. De sco. m. x. qui amat prem ul mrem
plus q me. n e me dign. Lu. xuiij. Siquis uent
ad me a n odit prem a mrem suam &c. n p
mse esse discipls. De. iij. M. xvi. Siquis uult p me
uenire abneget semz ipm. Semz ipm abnegat
q se spo q dam m exuit; ppium susu a uolutate
deponendo. a x sesu a uolutate assumdo. sic
fecerat paulus q dicebat. uiuo ego ia n ego. uiuit
u ime x. Gl. ij. Se se anegat q se suu nō repu-
tat sed x ad cuius uoluntatem uult opari.

ex emplis

spiritus recesserit efficit cinis: sic si gratia

duabz

timens ne si deo totaliter seruierit

contrectat

habuerit

2. cor. v. Propter mortuus est omnes. ut qui uiuunt iam
non uiuant. sed ei qui pro ipsis mortuus est. B. Et
iustum est uiuendo. qui ei qui sibi mortuus est non uiuendo
in illo sed uendicat uitam meam: qui pro me
posuit suam. Io. Effectus est seruus mihi propter
xpm habet aut si preter xpm habet. effectus
non est. Cauendum est ei qui ad religionem uenit
ne sub habitu regulari sclarem animum occultet.
B. attende sollerter. qui diligas qui ue metuas. un
gaudeas aut contristes. contrisis. et sub habitu religionis
animum sclarem. sub panis conuisionis inuenies cor
peruersum. et subdit. conuertatur amor tuus in
nihilo omino diligas nisi deum. aut cette pp dm. conuertat
et ad ipsum timor tuus. qz pusus est timor
omnis. qui metuis aliqd pter eum et non pp eum. Sic et
gaudium tuum et letitia eq gutatur ad eum. Hoc autem
ita fiat. ut non nisi eum doleas aut letis. Furata
est Rachel ydola Laban gen. xxxi. ydolum religiosi
est omnis res transitoria qi amore eius do pponitur
uel eqtur. Scrutabitur xi uirum religiosum. sed scrutinium
mlte erit dissimile scrutinio Laban. Scrutabitur. u.
non solum exteriora. sed et interiora. Sopho. i. Scutabor urbem
illuc cum. Non solum in lucna. quia non solum exteriora
uidebuntur. sed et abscondita cordium. xxiii. Sapiens
sibi indignum uir diues. pperatur. s. qui diuitias furtiue
habet in religione. sed paup prudens scrutabitur. x. s.

Quod furum pperatio ualdde sit detestabile. c. xv.

Valde detestabile est furum pperatio. qui furum com
mittit inter bonos qui cauebat inter malos. furum
committit in loco sacro. qui cauebat in selo. Furtum ibi com
mittit religiosus in timo in commune scelatos. Hoc pccm
mlte offendit deum. et magno zelo dz hire illud qd re
ligioni pret. et est cogregatio sic ostensum est. Ios. vii.
in pccto Achor qui contra dni phibitione de anathematho
hico retinuit furtiue. p qd dns non solum illi sed et pplo
lapidatus fuit. Idem ostensum est tpr gre in Anania
et Saphira. qui morte subitanea occisi sunt. cum id
qd debebat esse commune furti sibi appropassent. Act. v.
Idem ostensum est tpr bi. ggi. ut in dialogo eius hetq dd
fr in eius mnstio qi medicus erat in infirmitate
portus. morti ppinquus fri suenti sibi reuelauit.
qd habet. iii. aureos occultos. qz frib celari non po
tuit. et pscrutantes omia eius medicamenta. eosdem
iii. aureos inuenium in medicamine ascosos. qz cum
nuntiatum esset ggi. noluit pter qn in infirmitate sub
txit ei usitationem frm. et in morte noluit cor ei
poni cum corpib frm. et iii. aureos uoluit esse eo sepelini
omib frib simi clamatib pecunia tua tecum sit
in pditione. ex suo hiss qd psunt religionib uolunt ostendere
gtum zelum qi hoc pccm debent habere. Hoc pccm
fundamentum religionis destruit. s. paupertatem
spi qua saluator legem nouam tradendo primo com
mendauit. Mt. v. Explicit liber primus.

Diuisio secundi libri.

Secundus liber diuidit. in iii. partes. In pma
agit de disciplina. In ssa de his que ualent ad
obtinendam disciplinam. In iii. de partibus disci
pline.

Incipiunt capitula que sunt. xv.

Prima pars continet quinq capitula. nostri
In primo ostendit qd corpus sit disciplinabile. i. a
In s° qd cura nouitij primo circa disciplinam corporis iii.
debeat esse.
In tertio nomina disciplinae distinguit. iiii.
In quarto notificatur disciplina prout hic sumitur. iiii.
In quinto commendat. v.
Secunda pars continet sex capitula.
In primo ostendit qd ad optinendam disciplinam ualeat doctrina. vi.
In secundo qd ad hoc ualeat exemplum. vii.
In iii. qd ad hoc ualeat frequens inspectio operum. viii.
In iiii qd ualeat ad hoc pudor. ix.
In v. qd ad hoc ualeat obedientia. x.
In vi. qd ad hoc ualeat perseuerantia. xi.
Tertia pars continet iiii. capitula.
In primo agitur de disciplina in habitu. xii.
In s° de disciplina in gestu. xiii.
In iii. de disciplina in locutione. xiiii.
In iiii. de disciplina in comestione. xv.
Vbi uero agitur de disciplina in habitu.
Primo ostendit qd uir religiosus in habitu debeat cauere
et qd querere. de iii tangit. xii. qd possunt esse
reprehensibilia in habitu. Vbi uero agitur de disciplina in gestu. gestus describit. et agitur de gestu
reprehensibili et comendabili. et de risu. Vbi
uero agitur de disciplina in locutione. Primo ostendit qd in custodia oris mlte sit custodia cordis.
qd gre magna diligentia adibenda sit in custodia
linque. Tertio qd sit attendenda in locutione.
Quarto tangit quedam que multum ualent ad custodiam linque. Vbi agitur de disciplina in comestione.
Pdisciplina in mnsa gmndat. Sed et tangit. in qb
disciplina mense seruanda est. Ostendit qd pcipsi cibi non sunt querendi. Quarto qd delitie non
sunt querende corpori. Quinto qd non sunt que
rendi cibi in solitu. Sexto dissuadetur ciborum
studiosa preparatio. Vii. agitur de quantitate
cibi. Octauo de modo sumendi cibum. cp. m. pm. +

In parte precedenti ostensum est qm ille qd mundo
reliquit et ad religionem uenit debeat se ha
bere ad mundum. In hac parte ostendendum qm se de
beat habere ad cor suum. Inimicat mundo do et huius
eius. sm i. Io. xv. Si mundus uos odit. scitote qz me
prius uos odio habuit. Corpus et inimicat spiritui.
sm Hostes. sm i gal. v. Caro concupiscit ad-

+ Incipit liber secundus pma pars scdi libri
et corpus nostrum sit disciplinabile.

uersus spm. Hostes isti dissimiles sunt. Inimicitie enim mundi implacabiles sunt. Et habet mundus pugnatores inuabiles. ideo expedit suis di hostem illum fugere. Alium uero hostem s. cor. non est fugere. fugere. nisi eis i prme re. necce habet id ecusare. qi alligatu est splis & dei ordiatoe debent ei necce prouidere. Sed disigti studio & labore ille q est in religioe ad hi dz intendi. ut hunc hostem in seruu disciplinatum & fidele possit couerte. & no q cor ad seruiend spui datu est. Rebellio cor ad spm no fuit abinitio sed est. ex uito. Vnde p cor in spe seruitutem redigi. Redigendo uero in principio est molestia & difficultas. sz adutorio diuine gre & longa consuetudine efficit. ut sit ibi iocunditas. Vn sr de M. xj. Iugu meu suaue est. dicit glo. dm iugu xpi. xpi suaue est. Et dicat arta est uia q ducit ad uitam.

Sed angta. qn n angusto initio incipit: processu uero temporis ineffabili delectationis dulcedine dilatat. Et i li. de uita solitaria distinguit tria genera hominum. ex quibus constat omnis status religionis. s. incipientes: proficientes & perfecti. In statu uero intipientiu. ij. q dus distingn. in conuersatione incipientis. Initiu boni est perfecta obedientia. pfectus subigere cor suu et in seruitute redigere. pfto usu boni consuetudine utisse in delectatione. In eod. Exordinata n per pm & a conditoris sui restituitur exorbitans si ad dm fuit cousa recuperat cito pm timoris & amoris quem habet ad dm. q cum perdidit dusa. & ubi reperit spe reformari ad ymagine conditoris sui. mox et reflorescit cauo ex uoluntate sua incipit conformari reforto spui. Nam & in sensu suum incipit eam delectare quicqd delectat spm. In eode. facillim & delectabile fit adiuncto amoris dei q dimto. sm nam uuie. si insania nra nos permittit. q sanata stati n libz natura arridet.

Q cura nouitij primo circa disciplinam corporis debeat esse. capm. y.

Nouitij cura p dz esse circa cor & exterioris hoinis compositionem. Sicut deus cor adam p formatu. pt in faciem eius spiraculu uite inspiruit. & sic in uto mino. pm fore. post rol spe ei infundit. sic informatom & disciplinę corpis p dz iteride q nou e ire religione. s. cap. xv.

Ho pt. pus q spuale est. sz q animale deinde q spuale.

Nouo militi x. cui iminz forte bllm. nectm e hre equu bene edoctu n lentu ul effrene. ul ubrosum l alirutosu: sz sessori obedientem. laboris et percussionum patientem. spiritu no timete

Prou. xxi. Equus paratus ad diem belli. dns autem saluetem tribuet. Non est negligenda spuis cura corpis sui. pq et in statu culpe differt ab anglo malo. Re conciliabil. nisi deo p pniam du est unit carni. Gn. vi.

No permanebit spis meus quia in homine quia caro e. In illo solo e susceptibilis pme gre.

n illo solo est ei locus mendi. Q Tractando disciplina cor. p disciplinam dispositem. ut agnoscatur.

Secundo ea comendabimus. ut amet. ij. uam peruenendi ad eam ostendemus. ne in ei acquisitione inanit laboret. iij. de eius partibus prosequemur.

Nomen distinguitur. capm. ij.

Qra pm no q n disciplie militis accip. Vno m dr disciplina q cuiq rei scia. Et differt a doctina. i hoc q doctrina dicit eam i copatione ad docentem. Alium m disciplia e ps iustitie q reddit q debet inferiori. sicut obedientia e ps iustitie q reddit q debet superiori. Sic disciplina e desidium corrigendi inferiores. & uidet idem esse q zelus de quo glo. Aug. super id. zelus domi tue comedit. B. zelo e feruor ai q ms abiecto timore humano p definitione ueritatis actendit q libet prua q uidit corrigere satagit. & si negit. tollat & gdm. An dr disciplia id q adhibet ad correctionem aliquoi. Sic accipit. heb. xij. Filii mi noli negligere disciplinam. In eodem in disciplia psuate. Et si ex disciplina estis. q participes omis facti sunt. q adulti estis & no filij. Cito m dr disciplina effectus disciplinę suptr p a e tro m. Sic ut ea cipanus dicens.

Nominatur disciplina. qui hc sumit. capm. ij.

Disciplina e mox ordinata correctio. & maioi precedentiu prm regularis obseuato. Et Hugo de scto uictore. Disciplia est qusato bo & honesta. q pae n e n mala facere. sz studz in his q bene agit irreprhensibil appere. Hec desepto uidet sumpta ex ubis Aug. dicentis. incessu statu: hitu & omib motib uiis u fiat q eq offendat aspectu. sz q uitas decedat scitate. Et Hugo de scto uictore. Disciplia e mbr oim mot ordinatus & dispositio decens in omni habitu et accoe. B. in epli notificat disciplia pfectu his uerbis. Disciplia coruet submittit. pon frenia: coponit uultus. ligat oculos. cuicumnos cohibet. modat ligm. gula frenat. uam sedat. format incessum. disciplia ista id uidet esse q modestia: de q loquit ph. decore seu decentia. suaue in exteriori conuersatione. & est decor iste respectu aspectus hoium. Q Ad noscendu u utr ad sit decor. seu decorum ul no. atendend est. an sit uere gntanedu. & an sit psona dign q agat ul c q agit. Atendend et ad congruentia tporis ul loci. decorum est in homine. q est consentaneu excellenti ne hois. & est aliq indecens in hoie. q no esset indecens in bruto. Et ad indecens i p plati. q no esset indecens i p puata. Et ad indecens in religioso. q no esset indecens i p seculari.

Nota

Nota

Nota

| et ad indecens q deest ggentia tpis. sm i ecc.
xx. Ex ore fatui repbab pabola. q nō dic eā
in tpe suo. Sde et loci ad est indecens. u isac
loco ad fit indecens. q alibi fierz decet.

De comendacione discipline. capm v.

SEquie de gmdatoe displie qua Hu. de sacto uic
tore gmdat hiis ubis. Disciplia e copes cupi
ditatis malorz desideriorz cure. fren lasciuie
elatonis iugu. uinculu iracundie. que domat in
temperatiam. leuitate ligat. & omis inordinatos
motus mtis atq illicitos appetie suffocat. Sicut
ignis extingui e pmit & flama exire nō pmit
tit. Destruit uis nl e diu est q in optoe nō exit
ut iusus amtie i trbis. Solr uirt gsuetudinal de
fic. si in opationes suas nō exeat. Ex operibus uō
suis qs uat roborat & auget. sic uitia ammi de
ficiunt. cum ab operibus exterioribus pdisipliam
refrenat. Ad comēdatōem et disciplie ualet p.
si ostendat qnt ipa uire religiosim decet. & qnt
ei expediat. Et qnt ei defectus iuiro religioso in
decens existat. & qnt ipi & pxio nocet. Circa
pm nō. q p disipliam cor humanu brutale silitudiz
exuit. Homo cu in honore est ñ intellxit. q pat
est. iumtis insipientibs & silis factus illis. B. Puto
iumta drent si loqui fas esset. ecce adam. q. un
ex nobis factus e. ro. q post cirne ambulant in untre
& libidinem pni. q. irronabilia iumēta repu
tate. Homo ex corruptone ne promtate brutale he
ad delectabilia canis. Gen. viii. Snsus. n. & cogitatio
humani cordis in malum prona sunt ab adole
scentia sua. h pronitas indecens est i cor huma
no. alr. n. se dz here cor q regi sps ronalis. qid q
regi solus spus brutal. alr et se debz hare cor
q regit sps. sanctus. am i q regit sps malus. Di
sciplia cor humanu q. ad statu inocetie reduit
du i sbm & obedie spui reddit. Sic cor alie di
spositum q grunt spui in statu gle qm in statu gre.
S ic cor aliter dispōitu cogruit ei in statu gre.
qm in statu solius nate corupte. Disciplia est cor
honestas. honoris. s. stat. Habet corp humanu
honore magn pp spm. qz est ei associatu. Ex hoc
. n. e cor nobilissim. ad q alia cor ordiata st. ex
he et societate honore maiore expectat. & iam
maximu honore i x pp spm e associat e susceptu.
A ssociatu. n. e ditatu. & iam q glificatu spui cato
x nobissio. ideo ualde decens est. ut in hore
se custodiat. & qtepnedo nō faciat spm in glo
rium q i fec tam glosum. Cum corpus huma
nu sit haitato i q deus hitat cu spu rōli. decz
ea & decora esse & ornata. i. cor. vi. Hescitis
q mb ura teplu st p sps. s. q i uobis est. in ps.
D ne dilexi decore domus tue. Et domum tua dz

scitudo dne in logi. d. Voluit ds suam celestem
hitationē ee & ornata. Iob. xxvi. Sps ei orna
uit celos. sic ere stre eius habitatōne dz orna
tam esse. cognosce sps malus in domby suis.
ut cognoscebat in sdul que exagitabat. i. re.
xvi. Sic ds in domibus suis cognoscet. Cor disci
plinat ihitat sps sm disiplie amator. q sps disci
plie dr. sap. i. Circa sm nō q. disciplia uiro
religioso ualde e utl. Hostē. u. mlt potnte
ad nocend. gutit inutile suu. Magn pnsitis
est q cor nocerat spui. q ita utlis e copi. Sepato
sps a cor maifestat q ei presentia cōferebat.
S i cor inimicat spui. multu p ei nocere. e sit ei
mlt familiare. omi tpi omi loco e e eo. Illa
pestis efficitor e ad nocēdu. qm familiaris
inimicus. Eius opatōibus cotidie iciqz. nec
una die sn ill esse pot. Vn si sint ei noxie
ppcessim tpis magn ualde e nocumentu. Ecō
trario uō si fiat nō debito. ut spui sint utles. ual
de magnu est lucru. De solo fructu oris. sps pos
sz ditari. si os debito modo regat. pu. xv. de fructu
oris sui unusqsq replebr. i. repli potit bois. Sic
si male regatur repli potit malis. Dz sps here
cor suu caru. si ei fidelis suiat. ecc. xxxiii. Si
est t spus fidelis. sit t. q. anima tua. quasi fratre sic tracta
eu. Hoc soli spu disciplia est utl. sz et corpri.
| n li. de uita solitaria. n mag expedit stulto. q
s uire sapiēti & iux urbu. B. nihil meli cor. q
salute anime pudere. prouidendo. n. aie salute.
prouidet & suam. Pcando eius danatione procu
rat & suam. Si fidel soci fuit in labore. socius
e i mercede. Circa. iii. nō q. defectus disipli
ne ualde indecens e in uiro religioso. Est. n. nu
ditas. q hominby manifesta eius turpitudo. Apo.
xvi. Beatus qui custodit uestimenta sua ne
nudus ambulet & uideat homes turpitudine
eius. d nūc nuditate hac nō erubescat in futo
cora toto mūdo erubescet. Hau. iii. Reuelabo
pudenda tua in facie tua & ostendā gntibus
nuditate tua & regnis ignominia tuam. tpitu
do spu al maxi erubescit. Sen. cia tolabilia
pter turpitudinem ede. Religiosus sine disci
plia est aial excoriatu. q a muscis sanguinem sug
getby molestat & e aspectu oculi intuentiu of
fiduet. Sic religiosus indisiplat a sanguisuga
infernali sangnem huan sitiente molestatur.
et hoies in eo scandalizatur. pu. xxx. Sangsuge
due sunt filie. q sep clamat affe affer. e in nup
tis a rege usus est nō his uestem nuptis cogruē
tem. inter cōuiuas hiit confusionem & postea
danatōem. ma. xxii. Ligatis manibus & pedib
proicite eu in tnbs exteriores. Sic q in ordine nō

Sic mens inordinatio qi suffocatur: cū p disipline custodiam motus eius fluere nō sinuntur.

cōpore

uelut

habet uestre

habet uestem ordini congruentem. s. ordinatam conuersationem sua peruersa conuersatione alios scandalizas in presenti et confusione. et futuro non et damnatione. Vbi dee disciplina sps qui naturaliter dns suus e cor. q ei ad sinend dat e. q ualde indecens est. Pu. xix.

Non decet seruum dominari principibus. Hec seruitus multum est ignominiosa. aspera. suptuosa. periculosa. Ignominiosa est cu sps naturaliter sit creatura ualde nobilis. e comparatione cor. est creatura uilis et debilis. Io. i. nihil uilius, qm dane uici. Aspera est. quia aspi nihil est huius, aut surge in alitu. No bellua seuior ulla e. qm sui rabies in liba colla furetis. pu. xxx. P ta mouet terra et gtu sustinere non potest. Psuu cregnare ceperit. cor. tua uilis seruus si dominet. uilia imperat. ut. s. intrdat unius sacci refectioni et uentr loci imudi repletioni, sumptuosa est. Seuitur enim domine gule e singulis diebus parant uaria ferculi et multotiens plures in die de quibus nihil retinet. sb, postea de illis gustauerit. ilocu turpitudinis. et quasi perditionis trasmittit. Iob. i. Vlulate qui bibitis uinum in dulcedine. Periit enim ex ore uestro. B. Voluptas gutturis que tanti hodie estimatur. unx duorum latitudinem habet digitorum. Non dat delectatio illa nisi quantu datur transitus ille per qulam et pro illo transitu tot et tanta domine gule parant. Periculosa est seruitus. Corpus enim tanq seruus maliuolus noxia imperat aliquando etia morte sps. Circa. iiij. notandu quod multum nocet defectus discipline sicut et defectus clause in uinea. uelut sepes est disciplina. Pr celestis. uinee sue circudedit sepe. Ysa. v. Auferam sepe eius et erit in direptionem. Ecc. xxxvi. Vbi no est sepes diripietur possessio. Vbi h sepes deficit, colub infernal intrant et interficit. Ecc. x. Qui dissipat sepem mordebit eu colub. Morsu p morsu clpe. Io morsu pene interne. tertio morsu pene eterne. Deu. xxxii. deuorabut eos aues morsu amarissimo. Set defectus discipline nocet religioso defectum bonitatis indicando. Ecc. xix. Amict cor. et risus dentium et ingressus hominis enuntiant de illo. GG. in pastorali. Qui statum mentis perdidit foris inconstantia motus fluit. ad exteriori mobilitate indicat. q nulla interior radice substat. Pxio etia nocet. quem malo exemplo corrumpit. Disciplina uiri religiosi deum glorificat proximum edificat. angelos bonos letificat. malos contristat. Deum glorificat sicut ornatus templi eius. sm. d. i. cor. vi. Glorificate et portate deum in corpore uestro. Glo. Aug. Si u pteris tibi propter te. si pariet tibi propter dm qui sibi fecit te dom. Proximu edificat. e exn bonum ministrat. Mt. v. Sic luceat lux uestra coram hominibus et glorificent patrem uestrum qui in celis est. Angelos bonos letificat. quibus bonitatem illorum indicat. duorum. salutem desiderant quos habent in custodiati et propter quos st in hac uale miserie. Angelos in malos contristat. Sicut ille qui dat carnalitati sue cupiscentias suas. fit ingaudium inimicis suis. sic ille qui refrenat eam a concupiscetiis suis contristat inimicos suos. Disciplina in uiro religioso multum placet deo. Isaac ut u sapit uestimentorum filii sui fragrantia benedixit ei. fragrantia et uestimentorum sponse laudat a sponso. Can. iiij. Odor uestimentorum eius sicut odor thuris. Defectus discipline in religione multum deu offendit. Multum doluit Iacob uidens tuni cam filii sui Ioseph preceteris dilecti sanguinolentam. Gn. xxxvij. defectus discipline dm blasfemat. sr illi i cor. x. Siue comeditis siue bibitis siue aliud aliquid faciatis omnia in gloriam dei facite. dicit glo. Aug. Si modu ne debitum imoderate uoracitatis excedis. et uinolentia te inquietes quanto scilicet laudes linge sonet. uita blasfemat. Non est honor regis celestis q sponsa sua sit induta uestemuili uestem. s. uetere. assuta ei aliqua particula panni noui. non est talis uestis reginarum sed uilium personarum.

Secunda pars secudi libri de his que ualent ad obtinendam disciplinam. cpm. vi.

Sex sunt que ad obtinendam disciplinam. disciplina multum ualere possunt. Primu est doctrina. Secundum est exemplu. Tertium est frequens spectio operum. Quartum est pudor. Quintum obedientia. Sextum perseuerantia.

Qz ad obtinendam disciplinam valeat doctrina.

Doctrina ad obtinendam disciplinam multu est nece. Sen. Hequitia subrep difficile utus inuenta est. ducem rectore q desiderat. Idem Desperandum est pse casu tant boni nobis influere. In drtib mioribus f non possunt homines sine doctore esse q cupiut iux uerbum Iero. quantomagis doctrina nece est ad uirtutem discipline. In libro de uita solitaria dicit de nouitio. si calli ingenio

halebie

Ysaie xxx. uestimentu mistu sanguine erit i cobustione.

spiritu

Ysaie v. 2 mac. xxj. Vbi hec sepes destruit bona auferuntur.

ut uideant opera ura bona

benedixit ei. fragrantia

si magis arte. si primus in intellectu. instrumenta sunt
tamen uiuentium quam uirtutum. nisi quis refugiat deum,
uti eo in bono: quam et in malo uti potest. quapropter uir
tutis opus est. In cor. Dei multe uirtutes
cum humilitate: quiete cum labore. habere cum
amore. In cor. primum necessitas est hanc applicare
instituendo ut exibeat cor suum hostiam uiuentem
sanctam deo placentem. rationabile obsequium
suum. Hostia uiuens dic cor ut mortificet
uitia et luxuriam nam. Colo. iii. Mortificate mem
bra uestra quae sunt super terram. id est uetus homo
quae sunt uitia. Gal. v. Qui autem sunt carnem suam cru
cifixerunt cum uitiis et concupiscentiis. Mor
tuum dic cor dum et mundo. uiuens deo. Viuens
est hostia: si adsit caritas uiua aut et uiua
opera quae expiant peccata. Mortua et hostia in illo
quo sit caritate sed. et ieunando uel in dei timore
cor suum affligit. Hostia sancta est: sine ma
cula culpae delicti. placens deo. si recta in
tentio adsit. ut poenitentia propter dominum fiat. Obsequium ra
tionabile est. si cauetur ne excessus fiat.
Leui. ii. Omne sacrificium obtulis. sale quo
dices. Mat. ix. Omnis uictima sale salietur.
In li. de uita solitaria. Si uigilie et ieunia et
alia hoc exercitiorum uitio sic agantur.
ut uel deficiant spiritu. uel languente cor spiritua
lia impediantur: quod sic est corpori suo tulit
tuum opus effectum. spiritui affectum. proximo exem
honorem deo. sacrilegus est et hoc omnium
in deum reus. Nec est. est ei qui in religione
est nouus. tamque illi qui peregrinatione ma
gna et fecunda. hic equum qui labori uie
sufficiat. id est cor suum disciplinat. quod spiritui
sit ad uiam. non uie impedimento. non est gra
uabile in equo quod annona sua non sumit:
nec inuitum quod de his quae sibi apponuntur
ad sustentationem corporis sufficient non ac
cipit. In cor. durum tentando est cor ne
rebellet. ne insolescat. sic tamen ut huic
sufficiat. quod ad huiusmodi spiritui datum est. si
sic hinc est tamque pro ipsa uiuamus. in tamque
sine quo uiuere non possumus. Fecit enim
quod hemus et cor. non quantumcumque uoli
mus abrupe possumus. in legitima eius
resolutione patienter nos expectare opor
tet. et interim quod legitimum fedis est obs
uare. In cor. de nouitio. docendus est
sic hic cor suum sicut equum indomitum cum et
multe uoleti in utilia sed negandum utilia
ut et noleti in denta. et de eo agere sicut non
de suo: in eius ad proto magno epti su
mus. In cor. decens est cauere quod peccori

pro omnis per prophetam inpropat piecisti me post
cor tuum. Eze. xiii. Multique cauere ne per
necessitate uite hoc uel quomodo. a propositi
rectitudine. uel dignitate nere. in amore
corporis sui linat in aliquo alium degene
re cor suum. Et ad obtinendam disciplinam ualeat exemplum. capitulum. vij.

Exemplum multe ualet ad optinendam
disciplinam. maioris efficacie est
exemplum. quam uerbum. Sen. Loqui it per pre
pta breue et efficax per exempla. Et
ficatior est uox operis. quam uox sermonis.
Verbum ostendit quod fieri debeat. exemplum ostendit
quod fieri ualeat. et ad operandum aliquat. et
operantem exortat. Hugo de sancto uictore.
In bonis similitudinis dei forma expressa
est: et idcirco est eis per imitationem in primis
mus. Sed sicut quae nisi prius exemplata fuerit forma non recipit. sic
et homo quem per manum accionis aliene ad
formam accionis non flectitur. nisi prius per humili
tatem ab omni accionis rigore moliatur. Nam
cum per exemplum altius alium potest in melius reformari. quod ad hoc per elationis uitium et bona alie
na oppugnat. et sua mala defendit. Necesse
est ergo ut si bonos uacitem imitari uo
lumus. per uam humilitatem ad obedientiam
corda nostra prepemus. quanto minus uita nostra
tanto citius ad nouitatem redeat. quanto prius
prius in eum quem uidit uirtutis speciem. per
uoluntariam obedientiam se inclinat. et tanto
altius ei uestigium humilitatis incipiat in
herere. quanto artius studet bona alio
rum imitari potest quam capere. Ezechiel
ymagines sigilli facilis imprimitur. accedendum
est quod in religione nouum est ad dei amorem.
et ad desiderium deponendi uite uetustatem.
et assumendi uite nouitatem. ut exemplaribus
bona ad eorum informationem proficiant. Ad
accedendum uos ipsos multe ualet uerbum dei. Jer.
ps. Ignitum eloquium tuum inflammauit eum.
pu. xxx. Dis tymo domini clipei ignitum est.
clipeus quem defendit amalo. ignitus. quem
accendit ad bonum. Je. xxxiii. Nonne uerba
mea sicut ignis: Et sicut exemplum bonum ad opti
nendam disciplinam multe ualet. et exemplum maluz
multe nocet. maxime in illis in quibus uiuit amor
seculi facile recipiant. loco in aliquibus clau
strum disciplina prima non optinetur. quia
doctrina suauis. exempla diffuatur. Verbo
hoc dicitur igitur ad salutem. manu impellitur
ut ducitur ad damnationem. Ec. xxxiii.

ad eius similitudinis imagine nos ipsos reformamur.

eloquium tuum uehemente. sed

sed emollies cor: ut deformitate

Vnus coniicās z unus destruēs. q̃ prest illis n̄ labor? **Qz ad obtinēdā disciplinaz ualeat inspectio bonoz operuz. cpl̃z. xiij.**

Vltrū ēt ualēt ad optinēd disciplināz ois q̃ i religiōe est. ut cotidiana discussiōe. cōgitatōes. locutōes. pit̄ z fēā sua ap̄ semetipm̄ examinet. sollicite attēdēs n̄ solū q̃ agat. s̄ ēt q̃ intētiōe ꝓ agat. fec q̃ntē cogitans an q̃ faciendū est faciat. an bono opi malū aliq̃ ammisceat. an bōn q̃ adq̃ q̃ta oporteat diligētia ipleat. an altīus bōn n̄ suū diligat. z si suuz malū n̄ altīus malū rep̄hendat. per singulos dies urtā suā ad urdicū uocare dz. mane q̃ surgere q̃ cōgit p noctez. In uespa q̃ cōgit p diez. Si q̃ ex hīs q̃ agenda n̄ erant p̄sumpsit. Si i aliq̃ opc i sidijs inimici supplātatō fuit. z excogitare qualī fraudez illus futurā cauē possit. Iux ex hor tatōez apli. semz ipm̄ solicite dz custodire. z ut h melius facere possit. Ab alijs oculos suos mlt̄ aut̄ cū ꝓpis uitijs bellū hīc/ixa vo cū alienis aliena uitia cerne. sua obliuisci. Dixit dnīs moysi. exo. iij. Mitte manū tuā in sinū tuū. Quā ē mislz i sinū. ptulit leprā. Refix ait manū tuā i sinū tuuz. Retraxit z ptulit itēm. z erat sicīs cāni reliq̃. Ille q̃ dnīs te mari mōdi ad religionē aduocat. manū i sinū mittit. qn̄ i corde suo opationes suas discutit. i qby i p̄ncipio leprā peccī dep̄hendit. Sz ispectiōez istaz frequētando. tandē ad p̄fectē opm̄ puenit. **Qz ad obtinendaz disciplinaz ualeat pudor. cp̄. ix.**

Ad optinēdā disciplināz ualz pudor mlt̄. Qz pz p h q̃ ph̄s discēdens modestiaz q̃ diximus ēē id q̃ disciplinaz ait. Modestia ē unde q̃ pudor honestatis purā z stabilez cōpat auctoritatez. pudor q̃ est timor turpidīs ul' fuga rei indecentis. declinādo indecētiaz i exterioribus. effīt ordinatōez exteriōr. q̃ modestie ē. z sic q̃patur auctoritas. seu q̃uitas puritas. n̄ hīs amixtiōez sui q̃trariū. s. uilitatis. Et stabil' pudor ēnī q̃ eā effīt ipam q̃stuat. Dī aut̄ pudor honestatis ad differētiā fatui pudoris. q̃ aliq̃ de hoc erubescit unde gl'ari debuerit. Et nō. q̃ sm̄ damas. erubescētia ē optima passio. z maxīe i eo q̃ nouū z q̃ iuuenis ē i religiōe. ph̄s. de q̃dam iuuene. erubuit z dixit. Salua res est. Sn̄. Verecūdia bonū i adolescēte signū est. B'. sup ca. Ne scio si q̃cq̃z q̃tus uerecūdia i moribus hōuz dep̄hendi q̃at. Verecūdia omnīz ornatō ē ctatiuz. s̄ intenia etate ampliū pulcius q̃z ceteris. Qd amabilius uerecūdo adolescēte? Dm̄ pulcra hec z q̃m̄ splēdida gēma i uultu adolescētis? Dm̄ ueza z minīe dubia. bone nutria spei. bone i tolis index? Qd ita ēpilogi z omnis deinceps ēpiūmis fugitiuū? Pdē. Verecūdia special' qla est ꝓsciē. fame custos. uite decus. uirtutis sedes. uirtuti p̄mitie. natē laus. i signe tocius honesti. **Qz ad obtinendaz disciplinaz ualeat obedientia. cpl̃z. x.**

Ite obedientiā mlt̄ ualz ad optinēd disciplināz. Quid ad religiōez uel. dz hīc uolūtatez bonā. q. matiaz tocius religionis. quā p̄ spīāli loci dei tenēti formādaz dz offīe. In li. de uita solitaria. Qcūq̃z bonā uolūtatē hūit sēc hīt q̃cqd ad bene uiuendū ei opus est q̃m̄uis bone uolūtati n̄ sēp ēdi expedit. s̄ fienda est. regenda ē. z maxīe i cipiēte. Regat sēc hōdie regula bonā uolūtatez. Illa uo col. Incoē. Simplicitas initium aliq̃ hīs i se ipa creature dei/hoc ē uolūtatē simplicē z bonā. q. fuīt bonū hōis i formē matiaz. In primordio cōsiliōis suē actori suo affert eā formādā. Ite i corde dī de nouo hōie. q tāq̃z a figulo sigmētū lege q̃dam mandatoz. q. manib alicīs faciēdū est z formādus i omni patientia. i rota uolubilis obīe. Qrl' aut de beat ēē eius obedia ē maxīe incipiēte indiscreta. h ē nō discēre qd ul' q̃ p̄cipiatur. s̄ ad hoc tm̄ niti ut fidēlter z humilī fiat q̃ maiore p̄cipitur. Lignuz enī scīe boni z mali i paradiso cēsuza discretionis ē i gūsatiōe religiōis penes p̄ez spīāle. q diiudicat omnia z ipe a nemine iudicatur. ipsius ē dēnere. aliorū ē obedire. Ara gustauit ad malū suū deligno uetito. etectus ab eo q suggerēs ait Dīe p̄cepit uobis deus de ligno n̄ comedētis? Ecce discretō cui p̄ceptū sit. Et addit. Scīebat q̃ q̃ die comedētis aperiēt̄ oculi uīi z eritis sicī dij. Ecce qd precep tū sit. q deus fieri n̄ sinat. discēnit. Comedit. In inobediēs reus est. z de paradiso eiectō est. Sic z nouitiuz prudētē i cōgatōne durare ipossibile est. stultō fiat ut sit sapiens. z h sit omīs ei discretio. Vt i hoc

agere

agenda erāt neglecēt. aut sigd ex ipsi que

vitijs declinare. Sapiēs. Propiuz ē stultitie

ibidē ostēdit his uerbis. Perfecta obediētia

nulla sit ei discretio. li omnis sapia. ut
i hc pte nlla eisit. Et nō. q cū corpus or
dine natuie debeat obedire spū. rectus
ac tutius sepe obedit i alto. s. aliquo uiro
spiuali qm̄ isemet ipo. tm̄dū est ~~spū cor~~
porī regū illius. q tā frequēter illud
male regit. Suspect p ē iudiciū illius
spis q amore nimis est ꝓiūctū corpi. Ber.
i li. de ꝓsideratōe. Amor ul odiū. iūtatis
nescit iudiciū. Obedia tal alibidie uito
rū mētī purgat. s. pe. ij. dias uias casti
gantes i obediētia caritatis. ppa et uirtu
tes iserit z ꝓsuat. Eg. Sola obedia uir
tus est q cetas uirtutes mīti ibit. istas
q; custodit. Obedia ita uirtus. qm̄ mī
uirtutū est ut dicit. gg. Qz ad obtinen
daz disciplinaz ualeat pseuerātia. c. m. xi.

Perseuantia itali obedia. mult ualz
ad optinēdū pfectōez discipline. Ro.
vi. humānū dico pp infirmitatez carnis uē.
Sicut exibuistis mēbra uīa huic imū
ditie z iniqtati ad iniqtatē. ita nūc exhi
bete mēbra uīa huic iusticie i scificatōez.
In li. de uita solitaria. Audiat hoc aeternus
amicū corpis sui. mācipiū alis homo
q iaz icipit corpus subdere spū z adapta
re semet ipm̄ ad ea q ratī pcipēda z car
nis sue dñātez ꝓsuetudīez se accingat.
necitatē ē faciat ḡ necitatez z ꝓsuetu
dinez ḡ ꝓsuetudinē z affectū formet cont
affectū. tonec plenā accipe meatur delec
tatōez. ut delectatoib; scli ac carnis
fm ꝓsilū apli saltē tm̄ eū delectet carne
qm̄ prius delectabat eas hīe. tm̄ delectet
eū de mēbris sui corpis huic iusticie in
scificatōez qm̄ prius delectabat huic
imūdicie z iniqtati ad iniqtatez. Hēc
est pfectio hōis aīalis i suo statu uel
nouitij scipientis. Obedia pseuans no
uitū ad pfectionē sanitatis adducit. In
cod. Remedia cibro mutata necēt. natāz
turbant. equū distmiant. Nā q aliquo
tendit. si unā z rectaz tenuerit uiaz. cito
p ueniet quo tendit. z itinis z laboris fa
cit finē. Si uo multas aggregat uias. er
rat. nec laboris alū finē facit. qz error
nō hīt finē. Nā ergo te mutes. nec aliud
p alio accipias. z ulz ad eminū pfēc sa
nitatis medicinal obedie remedio utē.
Et nō. q pseuantia q est cōtinuitas boni
seu p mānētia i bono diuīnalis ul final
est ualde magne efficacie. Robūs enim
addit. Secū. pseuerādo ē z assidno labo
re robur addēdo. In li. de uita solitaria.
Rusticus duros hīt nūos. fortes lactos
excitato hoc fecit. Sue eū corpe mollo
scet uolūtas facit usū. usus exercitū.
exercitū uires i omī labore subministrat.
Itē pseuantia difficilia z aspa. facilia
z suauia facit. Ber. i epls. Subito p
cereti de umbra ad solē. de aero ad la
borē. grauē enitur omē q icipit. z post
qm̄ ab hijs assuescere z ad illa se pau
hsp assuescere cepit. usus tollit difficul
tatez. i uenit q facile ē q ipossibile aī
putauit. pseuantia mch ipfecm̄ reliqt.
Secū. nō desp idurato. nichil ē q non
ipugnet pnax opa z intenta ac diligen
nēs cā. Vtenī debiles mulieres senil
etatis p seuanto pegrinatōes longas
pficē. Itē uitemus natam cōtinue opī
to ex modica nuce addidē ipcepibili
magnā arborē efficē. z aqua q adeo
moll est. lapidē ualde diū pseuanti p
cussione excauare. Perseuantia ipre
senti hostē uicit z ꝓsolatōez accipit. ad
qm̄ q nō pseuat. non puenit. Apo. ij.
Vicenti dabo māna abscōditū. homo
remissus i hutute uitioz remanz sm illd
pū. xij. manus remissa tributis fuiet.
Perseuantia i futuro coronā appnit s.
p. i. cor. ix. Vnus accipit brauiū. s. ple
nerans. Ber. Scias diabolū soli sēp ple
nerantie isidiari. q; solā nouit coro
nā. Ge. iij. dem̄ ē spenti. tu isidiabis cal
caneo eius. Itē ber. Sturtte pseuantie
q sola coronatur. Cusd. tolle pseuan
tiaz. obsequī mēcē nō hīt. Qnitū est
utilis pseuerantia i bono seu ꝓtinuatō
boni. Facit enī cōsuetudīez. que ē alta
natura. Et mult noxia z ualde timēda
pseuantia i malo q malā ꝓsuetudinem
facit. q est q. catena fica q aliqs liga
tur z ligatus a diabolo tenetur. aug.
i li. ꝓf. Suspirabā ligatus ñ ferro
alieno. sz mea ferrea uolūtate. velle
meū tenebat inimicus. z inde m̄ cathe
nā fecerat z ꝓstrixerat me. Quippe ex uo
lūtate puersa. fcā ē libido. Et dū fuit
tur libidini. fcā est ꝓsuetudo. Et dū cō
suetudini ñ resistitur. fcā ē necitas.
pū. v. Iniqtates sue capiūt ipm̄ z funib;
pecoz suoz glqz ꝓstrigitur. De hoc fuit
diabolo q peccat. q opē suo malo se ligat

spiritus

& ad exuendā fede seruitutis necessitatē

hc

z ligatū diabolo se ēdit cruciād. ¶ Dif
ficile ꝗsuetudo mala relinquit. cū sit. q.
natā natāz expellēs z finca usq ad fin
ta recurret. pū. xiij. pūbiū est. Adole
scēs iuxta uiaz suā et ē senuit nō rece
det ab ea. Jer. xiij. Si mutare potest ethi
ops pellē suā z pardus uarietatē suā.
z uos potētis bōfacere cū didicētis malū.
Jn suscitatōe lazari quo ligatus est
q assuetus ē pēcis: dōs fremuit. lacri
matus est. clamauit. qz difficile suscī.
quē moles male ꝗsuetudīs p̄mit ut ē
dicē glo. Si io. xi. Cōsuetudo mala est
uelud langor inuetatus: q difficile cu
ratur. Ecc. x. Langor p̄lixior ꝗuat
medicē. Eusd. xviij. Ante langorem ad
hibe medicinaz. Sen. Omnis negotij
hēt medicū. si ad recens uiciū adhi
beatur remediū. sequentur tem z ru
tes recta mōstrantes. Nō potuerūt di
scipuli expellē maligni spm a q̄dam
i quo fuerat ab infantia. mat. ix. Ba
silius. Sicē nō p̄ aliqs tedisce liguā ma
terna. sic uix longaz pēci ꝗsuetudinez.
Cōsuetudo mala est sicut gutta q̄ sbintrat
ossa q uix explīdit. Job. xx. Ossa
eius replebuntur uitijs adolescentie.
Difficile reuocantur ad salutē. q iuq
suetudinis ēhūtur ad dāpnatiōez. pū.
xviij. Eos q ēhūtur ad ītitū libare ne
cesse. Difficile est retinē equū q ī chora
uit cursuz suū. sic difficile ē eiz corri
gē q ꝗsuetus est ī malis. Jer. xiij. Nul
lus est q agat penitētiaz sup pēcto suo
dicēs. Quid feci: sz omīs quersi sū ad
cursū suū. q. equus cū ipetu uatēs ad
pliuz. Tertia pars secūdi libri De disci
plina in habitu. cplm. xcij.m

Sequitur de ptibz disciplīe. Hugo
de scō victore. iij. sūt ī qbz pcipue
ꝗsuanda ē disciplīa. s. ī hītu. in gestu
ī locutōe. ī cōcessione. Ad cauendūz et q
Cauēdū ē suo dei q reduz ī hītu.m ē
in religiōe ē: ne hūilitatē uestīū quaz
religio requirit erubescat. z ne uestibus
male placere queat. Jer. ne ex eis apto
homēs gloriaz affectet. z ne sm puri
tiaz ēn cīnis carni sue suauia pcuret.
ad necēitatez uestes habeat. Quā ber
determinat loquēs de illo uerbo act. iij.
diuidebant singlis put cuiqz opd erat.
hoc ē in ch qm̄ ad indu ēnīta. q z nuditatem
teget z frigus repellet. Aug. tibi uestis
pura circūdetur nō ad pulcritudinez sz pp
necēsīm tegumētū. ne te exglisis uestiens
alīam turpitudinē assumas. J. thi. vi.
hūtes alimenta z qbz tegamur hys
contēti simus. Jn religione hūilitas uesti
um ē glosa. Superbia uō ignōiosa. Legit
aug. dixisse de se. Fateōr te pciosa ue
ste erubesco. Nō decet hūc pfessionē. nō
decet hūc admonitōez. nō decet hec ūbra
ñ decet hos canos. Hesa. xiij. tu scis q
ab hominor signū superbie gle mee. Non
decet q̄rere suuz dei corpalē ornatum
q̄ placeat mūdo. sz spīualez. q̄ placeat
deo. Aug. Nō affectetis uestibz placere sz
moribz. Cōsusi sū p q ptalia hoibz pla
cent. qm̄ deus spīuī ēos. Non debet ēt
exuestibz glam querere. Ecc. ix. Jn ue
stitunc gleris unqm̄. Ber. Cui glatur
de uestē. similis est furi glanti de cauīo.
qz pp pēm ad introductus ē usus ue
stiuz. Nō est glosus hōi cū sit creatura
nalīter nobilis: ornatus q̄ aliibz crea
turis mēdicat. Omīs glā filie regis
abitus debet ēē. Ornatus decz ancīaz tam
qm̄ dōnaz nō carnē ancilā. Ber. magna
abusio z nimis magna. dōnaz ancillam.
z ancilā dōnam. Superbz uult ornari exti
hūilis intus. Jo. vi. Eū uenit ad me si
citiā foras. glo. Superbi est foras ire qui
mich hēt ī bono itroī. nec hic nī ī futuro
Ber. fuli sumus extīus z de regno dei q it
nos est. relictis uetis ac pēnibz tonis
foris q̄rimus nāmā glolatiōez tenuitatibz
z ī lanis falsis ac iā religiōis antiq̄ non
solū uirtutez amisibzmus. sz nec spez reti
nemus. Ecce ipe hītus nī q z tolens dio
q hūilitatis solebat ēē ī signe. a monachis
nri tpis ī signū portatur superbie. Vix in
nūs puitis in uenimus q uestīū digne
mur. miles z monachi ex cordē ptuītur
sibi cucullā z clamidez. ¶ Conscie non
carni pcurāda est suauitas. Ber. x. q
molestius est carni eleg̃ id q̄ magis et
melius eligendū est. Jer. memēto q aspi
or cardūs pēnū facit leniorē z cōuer
satio ꝗsciam. Duodecim rēphensibilia ī
habitu.
¶ Et nō. q ī hītu multa possūt ēē rep̄h
sibilia de qbz. xii tāgē sufficiat. primū

est nimia pciositas. Secm est nimia subti
litas. iij. est molities. iiij. nimius nitor
quit oposito glosa sm seli uanitatē. Secū
indecēs coaptatio q attēdit i mo portādi
Septm exqsita ēxencitas. Octauuz i mu
dicia. Nonū breuitas. Decim nimia ma
gnitudo. Sndecim superflua uestū multi
tudo. xii. cū periculose acqsitū ē habitus. s.
ul pcēo eius ē est ul pcēo alēius. aliq ho
rū tangit hugo de scō uictore hys uerbis.
Amatores religionis amare debēt uestimēta
plus uilia q̄z pciosa. plus grossa qm subti
lia. plus aspa qm molia. plus fusca qm
nitida. plus neglecta qm curata opōita ul
adaptata. In li. de uita solitaria. Intētuz
interioribus suis auuz magis decet omnia exte
ra i culta z neglecta. diligētia circa uanita
tē exteriorū ornatus. signū est negligētie
circa interiorē ornatū. Ber. nō tantuz cura
retur corpis cultus. nisi prius neglecta
fuisset mēs i culta uirtutibus. Ornatus
corpalis ipedimētū est ornatus spūalis.
Cipriān. Sicū z purpura induere. xpm
induere nō possūt. auro z margaritis z
monilibus ad ornate ornamēta cordis z pec
toris pdiūt. ¶ Et pciositate uestū
dicit glo. sup i lu. xvi. q induebatur pur
pura z bisso. Si cultus preciosarū uesti
um culpa ñ ēst. sm ter nō tam uigilat
exprmēt. q diues purpā z bisso indutus
apud infos torquetur. Sēq. nemo pciosa
uestimēta nisi ad iane glam quit. uteiz
ut honorabilior ceteris uideatur. Nemo
uult ibi pciosis uestibus indui. ubi nemīe
p uideri. Noluebat apls mulieres i uestē
pciosa orare. i. th. ij. Quid q̄ faciendū
est uiris? Mercator sapiēs ēssellū ēt
pciosiz uilibus oprit. Exquo satis pz q i
sipient agit q corpus uile pciosis indui.
Idē pz p h q iex glē i mūd ueniēs. ilaro
carnis nūc mortalis habitu apparēc uolu
it. de q ipe i ps. dicit pri suo. q sciuisti lac
cū meuz. Cū tens spm pciosū uili carne
induere noluit. ¶ Vestiū sobrietas
tez i fribus suis reprehendit. Ber. hys ūbis
Queritur ad induendū ñ q utilius sz q uili
ius i ueniatur. ñ q frigus repellat. sz q
superbie oppellat. Nō deniq uista regalez
q uilius oparari pot. sz q uetustius imo
uanius ostentari. ¶ Idē de mollicie uesti
um molia igit idumēta. cū mollicie idicat.
Nō decent eos q ad testū claust fugiūt.
idumēta mollia. mat. xi. Qui molibus in
duūtur i domibus regū st. Et sup illo. mi.
iij. ipe uolēs habebat uestimēta de pilis ca
melorū. dicit glo. Secuus dei nō debet hēre ue
stimēta ad decorē uel ad delectatoez. sz tm
ad tegendū nuditatē. Nō dez homēz uirile
uestē hēre muliebrē. Iō. Nō tenā uestis.
sz mūdicia mētis ornatū facit clericū.
De nitore q attendi uidi i colore z de
mūdicia. dicit. Sen. Nō splēdeat togā
ñ sordeat. Iō ornatus z sordes pari ñ
fugienda. q altīn delitias. altīn glōz
redolz. Idē. Nec affectate sordes. ñ exqsi
te delicie laudē pariūt. z de ang lectī.
Vestimēta eius z calciamēta nec nitida
nimiuz. nec abiecta plurimū. Color na
tal magis uidet q̄ueire uiris religiosis.
ai uista uerbū diuq. ouis iplēs mātā
tū euangliū de duabus tunicis dat uāz
nō habēti. Sufficē debet hō mūdicātī
color q sufficit ouī elimosinā danti. ¶
De uestē ēxenca. hētur sopho. i. visita
bo sup omēs q induti st uestē pegrina.
Logitudo uestis nimia. i sinuatur rep
hensibil. lu. xx. a dno dicēte. attēdite
a scribis q uolūt ambulare i stolis. Sto
la est uestis lōga. Frequēt dam pulius
uane glē delectat. cauda uestis sic quā
post se trahit. alijs tic pulniez ocitat ue
stis nimis breuis. uirū religiosū ñ dez.
Decentatione uestū de honestati st sui dō
a dno filiorū amon. ii sc. x. ¶ De mul
titudīe superflua uestū. dicit ber. Clamat
nudi. clamat famelici z q quitur nobis
fame z frigore mirabile laborātibus qd
cōfunt tot mittatoria ul extesa iplicis
uel plicata i mātīcis. Iaco. v. agite
nūc diuites. plorate ululantes z c. ve
stimēta uāa atrincis comesta st. ¶ Valde
ēt cauēdū ē hō q est irreligiōe. ne uestis
sanguinolēta sit sangne pēcī. sc. ij. In alys
tuis i uentus est sangs aiay. Ale iste i
tlligi post extremitates suptor palliorū
hys alis notatur i mstrū nō i celū. In
alis istis inuenitur duplex sangs. San
guis pauperū. s. spolia eor exqbus ē uestis
illa q iudicio scripture st sangs z uita
pauprū. Ecc. xxxiij. Panis egētū uita
pauprū est. q defraudat eū hō sangs ē. alī
est sangs plone q p refert. scies illud ēt

inducerit, uerisimile est, q carnem uilem

de re i uiste acqsita. mors eni sua ut frequēt
iacet ibi.

De disciplina in gestu. capt. xuij.

Sequitur de disciplina i gestu. Est autē
gestus. motus uel dispositio mbrorum
corpis. Et indicat corpis gestus. dispo
sitionē aī z motus. sicut effectus cam. B.
Ex cordis thesauro pcedit q eqd foris appa
ret uitor. Sanū cor uastatis notā igerit
corpi. Debet suus dei z in eius corā deo,
z extius corā pximo ifecentiā caric. Scī.
si cōtinēs es. z aī tui z corpis motus obs
ua ne idecori sint. De gestu reprensibili.
Et nō. q int gestus corpis. aliq sūt
reprehensibiles. z aliq ymitabiles. de reprehē
sibiliby uo. vij. motos sufficiat ponere.
primus pinet ad superbiaz de q hetur.
ysa. iij. pro eo q eleuate sunt filie sion.
z ambulauīt collo extento. z c. Et pū vi.
Sex st q odit dns z septim de testatur aīa
eius oculos sublimes. Jt. iob. xv. cucur
rit aduersus deuz erecto collo. Secūs
pinz ad iracūdiaz. Cū aīs ita ymotus
est. cor accensiz stimul ire palpitat. corp
tremit. ligua spedit. facies ignescit. Sū
um est illud pcte. de phēdas animi torm
ta latentis i eg corpe. Tercius pinz
ad lasciuiā. seu petulantiaz. de q hetur ysa
iij. plaudebāt z ambulabāt pedib suis.
composito gdu incedebant z c. Quart
pinz ad pigriciā z c cui nimia tarditatē. Ni
mia tarditas ministri mult displicz dno
sm illud pū. x. Sicē acet dentib z fumus
oculis. sic piger hys q misit eū. molestat
eni cos sicut acetū dentes z fumus oculos.
Ecc. xxij. De stercore boū lapidabit piger.
z omis q tegent eū. excutiet manus suas.
Ego uelocitas multū ei placz. sm illud
pū xcij. Vidisti uirū uelocē i opē suo. corā
regib stabit. Quintus pinz ad iostā
tiaz. de q hetur pū vi. Homo apostata uir
inutilis. gradit ore puso. teuit pedē. digito
loqtur. Sextus pinet ad mollitiez
q est nimia tenitudo siue iparitia ei
dure. de qua hetur de ut. xxviij. tenā
mulier z delicata q sup terrā igredi nō
ualebat. nec pedib uestigiū figē pp mol
litiē z tenerituditē nimiaz i intebit uro
suo. Et ysa ult. Nō uocabis molliz z
tenā. pū. xlvij. Qui moll est z dissolut
fī est sua opa dissipantis. mollis cedit
duritici cui i opē accurrit. z illud nō pfitē dis
solutus. q nullo amore ligatus est ad opus
ide facit. Septim pinet ad negligētiaz.
In eo est negligētia i quo deficit diligētia
q nō curat q lit opus inchoatuz p ficiat. ut
ūm bn uel male. z ut solū de illo se expediat.
mule dez ut q regi gle ministrat. i ministio
suo diligētiaz hēat. h est q dnz honorificat
pū. xiij. mulier diligēs corona ē uiro suo
anima eni diligēs spōnsiz suū xpm honorat.
Ad diligētiā monemur pū. xiij. diligēter
exce agnū tuū. Octau pinet ad disso
lutionez. q est nimia timiditas. de q. ecc. ij.
ve dissolutis corde q nō credūt deo. z ideo ñ
pregent ab eo. De gestu comēdabili.
Sequt de comēdabili gestu. quē hugo de scō
uictore notificat hys uerbis. primū diligēt
obseuand est. ut singula mbra suū teneat of
ficiuz. nē usurpēt alienū. de inte ut unūqqz
suuz opus tam decēt ac moeste ipleat. ut
p idisciplinaz oculos aspitiētiū ñ offendat.
ide. Discretio accōnuz i mēbris obseuāda
est. ut s. id agat unūqqz mbrorū ad q fcm ē.
ut nē lectur manus. nē os audiat. nē oculis
ligue officiū sumat. Sūt qdā q nesciūt
ascultare. ñ bricis patētiby. Ellij lectures
digitū extēdūt. sicilia erigūt. z oculos
rotantes aut pfuda ydiatione defigētes.
cuuitdā intrisecus magnificētie conat
ostēdūt. Alij cap iactāt comā executūt.
uestimēta aptātēdo ypōnūt. z lata cubitādo
pedes qz extēdēdo ridiculā sans ostētādinis
formā fingūt. Alij q. ante aures ad au
diendū fēē nō cessūt. altaz tm collo de tōto
uici uenieti oppōnūt. Alij nauigāt bchis
incedentes. z duplici quodā mōstro: uno
z corē tpe pedib de orsuz itra ambulant
z lacertis sursū i aer uolāt. Quod est
qso monstrū hoc q sim. ise fingit. hominis
incessuz. z nauis remigiū. z auis uola
tū. prima q' custodia in gestu ē ut unūq
qz mēbrū in eo officio ad q datuz ē se q
tineat. ut id q facit. eo mod faciat q
faciēduz. nē plus. nē min. nē alī. Et ut
i paucis exemplificem. uide de hz sine
aspectione dētiuz. uide. f sine defixione
oculor. loq. sine extensione manuū. z inte
ratione digitor. Incede. sī uentilatione
brachior. sine gesticlatione scapular. sedē.
sine diuaricatione cruriū. sī altius sup
iectione pedū. sine extensione ul agitatione

tibiarū sine alta cubitatē latex. De risu

Et notandū q̃ uirū religiosiz multū decz
ut disciplinaz ī risu fuit. Quis risus repri
sibilis sit. ondit. Sen. hijs uerbis. miscebit
intēdū locis uocos z tēpatos z sn̄ detrim
to dignationis z uēcundie. Nā reprehensibil
risus est. si immodatus. si pūlit effusius
si muliebrit fracto. Odibile hoiez facit risu.
aut suphy z clarus. aut malignus z fur
tiuus. aut alicis malī cuocatus. Sed. Risu
sit sui cachino. Luctus ī hac uallē lacri
mar debet ēē frequēs z multus risus uero.
z raus z modicus. Ad hoc monemur exē
plo xpi. de cuius luctu hētur ī multis lo
cis scripture sacre. s. lu. xix. io. xi z xrb.
v. De risu uō eius ī uita plenti nusq̃ legi
mus. Risus hī maledictoez eius. lu. vi. Ve uo
bis q̃ ridetis. Luctus uō hī eius bēdictoez.
mat. v. beati q̃ lugēt. Int̄ risuz disciplina
tū z īdisciplinatuz. distinguitur. ecc. xxi.
Fatuus ī risu exaltat uocē suā. uir aūt sa
piens uix tacite ridebit. Risus īdisciplīa
tus est uelut ebullitio stulticie. pū. xx.
Os fatuor ebullit stulticiā. Est et uelut
sonitus spinar ī igne. Ecc. vii. Sicut so
nitus spinar crepitantiuz sub olla. sic
risus stulti. Risus īdisciplinatus alī est
in uidie. alī perfidie. aliq̃ ī sanie. De p̄
mo dicit poeta. Risus abest nisi q̃ uisi fert
dolores. De so dr pū. x. Qui p risuz stult
opatur scelus. De tercio dicit aug. malūt
sapientes se hic sanos lugētes q̃m frene
ticos ridentes. De disciplina in locutio

Sequitur de disciplina ī locutione. Et no q̃ maxīe ē nēē ors
disciplina. Q ī custodia oris multum
sit necessaria custodia cordis.

In custodia oris p magna parte ē custodia
cordis. pū. xiij. Qui custodit os suū. cu
stodit aiaz suā. Os est. q. porta ī hoie. Et
sicut custodia calt est custudia porte. uī
q̃ aliqs hī ad castruz simplicē muū ad
portaz hī turrī. sic custodia oris ē custodia
anime. Valz custodia oculor ad custodiā
cordis. q̃ frequēt p oculos mors ītrat ad
aiaz. sic intrauit ad aiaz mrīs nrē eue.
gen. iij. Videns eū q̃ bonū ēet lignū adue
rend. pulcrū oculis. aspectu q̃ delectable.
tulit de fructu eius z comedit. Simile
accidit ī dd. cui aspectū mlieris occasio
fuit adulterij z homicidij. ii. Regū. xi. Custo
dia ē auriū ualz ad custodiā aīe. Frequēs
ter enī p aures mors intrat ad aiam.
Se. ix. Aures porte st multū tuīte z dili
gent custodiēde. cū sint sēp aptē. Vn̄
sapiente st sm illud ecc. xxbm. Sepian
res tuas spinis. z noli audire lingua
detrahētez. Aures sepuītur. cū ostēsione
tristis facies detractor repellitur. pū. xxv.
Ventus aglo dissipat pluuias. z facies tristis
lingua detrahentz. Se. Nemo ī uito arditu
zi libēt narrat. Precipue ad custodiam
cordis ualet custodia oris. q̃ nō solū nocet
anime q̃ p os intrāt. sz et q̃ de ore exeunt
sm ī. mat. xv. Que de ore procedūt. de corde
exeūt z ea coīquāt hoiez. Hī os duo of
ficia. s. officiū siuūdi cibū z pōt toti cor
pori. z offīm loquēdi. Vtrbiqz uō p accidit
piculū. Quēt ad primū mdūs piclm
est si ors custodia negligatur. qm̄ oculū
oculū. q̃ p oculos intrāt rerū similitudines.
p os uō intrāt ipe res manūre corpori
uiuente. q̃ hoiez mult ī mutāt. uī q̃ cu
stodit os suū qm̄t ad suptōnez cibi z potī
custodit aiaz. q̃ custodit uitaz z nature
z grie. Vita nature. q̃ h mult ualet ad
sanitatez. Ecc. xxxbij. Qui abstinens
est adiciet uitaz. In eodē. In multis elas
cuit īfirmitas. Valz et h ad custudiēd
uitā grie. Sobrietate enī comitatur ab
stinētia. Vn̄ sup. mat. iij. dicit glo. Dia
bolus uicī de gula. nā tēptat de libi
dine. Si tēptetur aliqs de ira ul luxu
ria ul loq̃citate. pd excēssū ī cibo z potu
facile acgescit. n̄ sic est si sobrietatem
suauit. Custodiēd ē os acb z potib.
q̃ aproditorib. Qn̄ cū maiori gau
dio recipuitur pl nocet. pū. xxiij. dr
de uino. Inq̃ditur blāde z in fine morde
bit ut coluber. Sen. Voluptates inte
res uilissimas precipue extirpa. q̃ more
latronū ī hac nos ampl ctūtur ut uigilet
Custodia uō oris qm̄t ad locutōez. spāli
ualet ad aīe custodiā z p illa urdr spāli
salo. dixisse illud. q̃ custodit os suū z c.
Vn̄ sbdidit. Qui aūt inqsidatus ē ad lo
qnd. sentiet mala. Loqntē īqsidante se
cuntur h mala. primo: qscie remorso
Qui multis utitur ūbis. ledit aiam
suā. ecc. xx. Secdo. grie euacuato. Ecc. xx.
Sapiēs ī ūb amabile se facit. grie aūt fa
tuor effūdētur. iij. /qfusio. pū. x. Os

stulti confusioni proximi est. Eccl. xvi. Impius confundet et confundetur. In futuro vero dampnatio. Eccl. xxiii. Mors et vita in manibus lingue. **Quare magna diligentia adhibenda sit in custodia lingue.**

Quadruplici rone magna diligetia adhibenda est circa custodia lingue. Primo quia eius custodia e valde difficile. Secundo quia e valde utilis. Tercio quia valde necesse est ea cui custodia negligetia. Quarto quia est negligetia valde periculosa. Difficultatem custodiendi liguam. Primo ostendit vobis natam quam liguam inclusit. sicut solent includi crudelia animalia et indomita. ne noceat. Secundo septam. In ps. pone dne custodiam ori meo et c. Propter difficultatem custodiendi liguam rogat dominum ut custodiam. Pu. xxi. Domini est gubnare liguam. Non sufficit ad hoc virtus vel discretio humana. Ecc. xxi. Quis dabit ori meo custodiam. Eccl. xxviii. Ori tuo facito hostia ut possit custodiri lingua. Iaco. iii. Omnis natura bestiarum et volucrum et serpentum et ceterorum domatur et domita est a natura humana. liguam autem nullus hominum domare potest. Et subditur. Est enim inquietum malum.

Vtilis e valde custodia lingue. Si i ligua debito modo regatur. de fructu eius poterit satiari. Pu. xii. De fructu oris sui implebitur quisque repletbitur bonis. Bonoli fructus lingue quam ips. s. reg. quia ipse lingue apperet uolunt. Sit modestia i loquendo. ordo dei laudatio. gratarum actio. peccatorum confessio. primum cruciatus et consolatio. Ligue utilitatem ostendit salomon pu. x. dicens. Vena uite os iusti. Secundo est instrumentum sapie. circa quam item dicit tres magne scie. s. grammatica. logica et rethorica. et circa idem per magna parte intendit diuina scia. Hanc quinque reputant scire ea quam tres scie circa sermonem attendunt. Et valde magnum e scire ea quin sermone scia diuina requirit. Iaco. iii. Qui in ligua non offendit hic perfectus e uir. Pu. x. Qui moderatur labia sua. prudentissimus est. Non solum prudens vel prudentior. In sermone peccat an aliquis sit sapiens. Ecc. viii. In lingua. sapia dinoscitur. Eccl. xxviii. Aut sermone non collaudes uirum. hec enim temptatio e hominum. Jo. In ponte uerbum probatio existit humane uite. Valde intercessit e cum ligue custodia negligitur. et ligua inquietatio exponitur. Ling enim e membrorum mobile. rotunus organum spale. i quo membro hominis spiritus honoratur e arco. quia spiritus reputatum est diuino officio. electum spiritum reputatum est a spiritu sco. quia fit instrumentum sapie et gie. s. sermo. Valde suauem e ab inquietione oris humani. et quinque ad labia et quinque ad liguam. Intercessit e valde ibi i mundicia. pp eius nobilitatem. Qui ori suo ab inquietione non pcit. ab hoie qui degnauit. et in porcum transiit. Porcus non plus pcit ab inquietudine ori quam pedi. Vbi poniet pedem. ponit et os. Ling quinque ad usum logle. organum i rone. nec inuenitur quinque ad usum istum nisi in habente ronem. Ipso a rone regi debet. et ad eius impium i actum suum exire. Cum ad unum non pertineat logla. iuste pset deus illi loglam auferre. quia ut unum fecus est et rone linguam suam non regit. Cum in membro isto homo pre omnibus creaturis ad sit honoratus: valde i gtus e si eo deum i honorat. Creature rationales ut angelus lingua sua deum laudando honorant. Vnum multum offendi deus. uires se sola lingua humana in honorari. aliquam maxime debuit honorari. Ling de putata e diuino officio. Ea enim homo deum et orat et laudat. quia illa deus oratur: multum caueo i ne ea deus offendat. quia e is quod displicet ad intercedendum mittitur nati animus ad deteriora pueratur. Et quia ea deus laudatur. a peccto suauda e. quia non est speciosa laus i ore peccatoris. ecc. xv. Cum electa sit a spiritu sco. non debet suauem spiritum maligno. Sermo istum est sapie. sapia e in corde. quia igere. In sermone uno e. qui i uehiculo. per sermonem enim. quia transfertur ab uno i alterum. Etiam gie est qui uehiculum. quia sermone datur audienti gia. Eph. iii. Omnis sermo malus de ore uno non procedat. Sed si qs e ad edificationem fidei quod det gratiam audientibus. Vnum uerba xpi dicuntur uerba gie. lu. iii. Mirabantur omnes i ubis gie quia procedebat de ore eius.

Negligentia circa custodiam ligue est valde periculosa. Multum enim nocet si non sanctum bnm. Vnum iaco. iii. dicit de ipsa quia e inquietum malum plenum uenenio mortifero. Et ibidem dicit. Lingua ignis e uniuersitas iniquitatis. Glo. Uniuersitas. quia per eam fere cuncta facinora aut geminantur ut latrocinia stupra aut patrantur ut furta. falsa testimonia. aut defenduntur. ut e libet

ipm sclus excusat q omisit. Nocz lig ei q
loqtur cuacuato mitez cuis bonis. Ber. Lens
res smo. sz ginit' uulnat aptissimu cuacua
tis cordib instrumtuz. Ecc. xxbij. Oslin
ceciderut i ore gladij. sz no sic qi q intere
rut p ligua suaz. In eod. Flagelli plaga
liuorez facit. plaga aut lingue omintuet
ossa. Nocz ligua audicti. b. unus i q loqt.
z tm unuz uerbu p fert. z tu unu ubiz uno
momto multitudinis audientiu du auues
mficit: animas mffcit. Nocz hijs te qb
loqtur et ualde remotis. Lingua eius q est
i gallia: nocz ei q est ultra mare. ul' hispania
du eu ifamat. Immo ligua eius q t ifia.
nocz ei q est i celo. du euz blasphemat. In ps
posuerut in celu os suu z c. Et nc. q eu
no ostrt ex corpe z spu: smo q e eius istm
ht aliq q. corpale. s. uocc z aliqd qs spi
ale. significationez. zone eius attingit n solu
creatuaz: sz et creatore q smone. orat.
laudat. ul' p blasphemat. Ite attigit spm
creat. Sermone eu uolutas eius unius
sps alu manifestatur. It attigit n soluz
pseutia. sz et ptita z futura. z no soluz
ppiq: sz et remota. Ideo multu pot nocere
una mala ligua. s. unius mali osiliarij.
destruit priaz unaz. Ecc. xxbiij. Di de
lig tcia. ciuitates munitas diuitu te
stuxit. Que sut adtenda i locutione.

Ad disciplinaz lingu ptinz attendere. qs
loqtur. z cui. z de quo. Ite qd dicendu
sit. ubi. z qnto. z quom. Luca pmuz
instruit hugo de sco uictore hijs ubis.
Qlitas psonar. mis modis osiderat. i.
sm etatez. z sm sciaz. sm offiu. sm oditez.
Sm etatez. q aliud oueniet locutionib
sapietiu. aliud locutionib siplicu. Sm
offm. q aliud oueniet locutoib eoz q ne
gotia tena tractant. aud locutonibus
eoz q secreti oris uite geti. z studio otem
plationis i uigilant. Sm oditonem. q ali
ud oueniet locutioib eoz q st subditi. De
nes debent loq de discretione bu osiliedi.
Iuuenes. de instantia bu faciendi. Sapie
tes de mistijs scpturar. Siplices de exeplis
bonor opm. Hij q extiora tractant nego
tiaz de sollertia acqrendi. Hij q getu uitu
duct. de disciplina uiuendi. Prelati de pu
sione ul' diuisione rerum. Subiecti de obe
dientia preceptor. Luca id instruim pu.
xbij. No decet stultu uerba ornata. Ecc.
xx. No est speciosa i ore stulti pabola. It

quomodo pulcre frustra ht claud tibias:
sic in decens e i ore stultor pabola. Et i
telligas stult n solu cui deest scietia. sz
et cui deest bona uita. Luca sm. s. cca
psona cui loqmur instruit hugo de sco uic
tore hijs ubis. Boni puoz colloqa aliqn
appetc. aliqn nictare debnt. appete. qnto
sua exortatione illos spant posse corrigi.
z tu de sua stabilitate ofidut. ut non
time at de illoz prauia suggestione corrupi:
qn uo z illoz diuitiaz z suaz ifirmitatez
considerant. expectt eis ut fugiat. ne du
illos no uallent suis amonitioib corri
gere. paulatu i cipiat ipi ad q purtate il
loz declinare. Cuz g ppt nraz edifica
tione loqmur. cu ipis loqmur quoz dect
na possum ad uirtute istrui. Cu aut lo
qmur ppt edificatione pximi. cu illis
loqmur quos spamus p nraz exortione
apiuitate sua posse cndari. aliqn et
sapietes uelle dce superbia e. z obstinatos
corrupe i sipietia. Luca id instruimur pu.
xxiij. In auribj i sipietiu ne loquaris. q
despicient doctrina tua. Eusd. ix. Noli
argue derisore. Ecc. xxii. Cu stulto ne
multu loqris. mat. vij. Nolite sm dare
canib. z margaritas nolite spge ante porc
cos. Canes st de tractores. porci ontem
ptores. loqns cu illo que spat exhorta
tione sua posse corrigi. instruitur ab hug.
de sco uictore hijs uerb. It pfecto mag
dici oueniet q ad illud i quo ipse plus
laborat maluz sanadu osilio omodiori
occurrit. Vbi gsa. ait ostantiaz lauda
re uoluimus ad pusillanimes no ad
superbos smone nriuz dirige debem: q
e uiturz sibie nmuqz st pretexetur ostā
tie se ostegat. si cepim superbis laudare
ostantiaz, duz eos ad uirtute hortari ce
dimus. amplius eos i suo uitio ofir
mamus. Exortemur g ad ostantia timi
dos superbos. ad frugalitate pigros. ad
libalitatez auaros. Simul instructio z
hetur ecc. xxxbij. Cu uiro religioso trac
ta de scitate. e i iusto de iusticia. Amoni
tio debet ee sm defem gie q ht ille que
amonemus. Ite sm capacitate audito
formadus e smo doctor. ut die qq. z
hoc no solu qnt ad sublimitatez ul' tenuita
tez doctrie. sz et qnt ad plexitate. Aliq
minus capacib tot z tata dice uolut. q
n retinet. ipi uolut ponere totu unu uim!

semi aliud locutioib iuuenum. Sdiuz sriaz quia aliud oueniet locutionibus

qui st prelati: aliud locutionibus eorz

ad timorem

i lagenā unā ul' ciphū unū. ¶ Attēte et
debet q loq. ut sm̄o cuius matīe q̄gruat. Sen.
Vitiosū est in re uili delicatū iferre sm̄onē.
Nō decet et aī de diuinis loqmur. ut exēplis
uilib⁹ utamur. Reprēnsibile et est. cont puā
negligētiaz. nimiuz ḡelū ostēdē. Aliq quit
ensem ad muscā occidēdā z securi ad ouū
frāgēd. q ōtra modicaz negligētiaz ita mo
uentur. ac si cēt magnū pcēm. Quod nō
debet fi. pcipue ē facile potest corrigi. ¶
Circa qtuz. s. circa id q dicēdū ē instru
mur eph. iij. Ois sm̄o malus ex ore uro n
pcedat. sz q̄ q̄ est ad edificatiōē fidi z ē. Co
lo. iij. Sermo uī sēp ī grā sale sit cōditus. Be
nedictus ī regula sua. Sēcūlitas ul' ūba ri
osa z usiz mouētia et'na clausura ī oīb⁹
locis dāpnamus. z ad tale eloquū discēplīm
os aprie nō p mittimus. Bei. ī h. de gsi
dātione. Inter sclarcs: nuge nuge st ī ore
sacerdotis blasphemie. interdū si incidāt
ferēte fortasse. referēte nūqm̄. Cōsecrasti
os tuū euāgliō. talib⁹ iā aprie illicitū ē.
assuescē sacrilegiū. Id. uerbū scurrile q
facetī urbani nōie colorant. n sufficiē pegri
nari ab ore z ab aure relegād ē. Fere ad
cachinos monis. fedius mones. Porro
de hēre ul' dēhētē audire. q hoz dāmpa
bliūs n facile dixiz. Sen. Sermones utiles
mag qm̄ facetos z affabiles ama. rectos
potius qm̄ obscēdantes. Id. Si tēs iocos
cuigit. hos cū dignitate sapie gerere. Nō
eut tibi scurrilis sz ḡta urbanitas. Urba
nitas tua sine cēt s. Joci tui sine utilitate
Id. Nō sis alior curiosus scrutator. nz ac
bus reprēnsor. sz sm̄ exhbatōē corrector
ita ut āmonitionez hilaritate puenias. z
errori facile ueniaz dato. Nec extollas
quēqm̄. nc diuitias ḡrenti facile respōdē.
Contencēti facile cedē. nc ī uirgia exēcīō
nes q̄ discedas. Id. Rari sm̄onis sis ipe
sz loqntuū patiēs. seuerus nec suis. sz hi
laus. n aspnās. Circa loē ubi loq debem
istruit hug de scō uictore. hīs uerb. Cū
aliqd dicē uolum. pus ū illud dicē que
niat q̄sidēmus. Naz q̄dā loca st ī qb⁹ silē
tiū suādū est. q̄dā uō ī qb⁹ hūaos sm̄o
nes. i. q̄fabulationes ad alt'utruēcē n licz.
exceptis hīs ūbis qb⁹ hō ē deo ul' ad de
um loqtur. Qm̄ ul' ī ōōnib⁹. ul' ī lcōnib⁹.
ul' ī ymnis z cāticis manifeste ul' occulte
platis deo famulat. Vn z hēs aug. In oratōio
nich agend dicit. pt ro q̄d fcm̄ est. Et itellig
illud aug. ī oratorio nemo aliqd agat ī
ro. q fcm̄ est. n solū de opē. sz et de locutione
id. Nō debemus ea q̄ sūt plib⁹ dicēda. ī occul
to edē. nec ea q̄ st paucis reuelāda. ī mā
festo ppalare. Sapiēs. qdā ea q solis aīcis
omittenda cēnt. hīs quos hūerint obuiaz
narrāt. n possūt aliq tenē uerbū audire.
Ecc. xix. Sagitta infixa femori canis.
sic uerbū ī ore stulti. In cor. Sl facie ubi p
tuit fatuus tonc uerbū ptulit. ¶ Atten
dend ē tēs loqndi. pū. Vi. Sermo oportu
nus optimus. Eccli. xxi. Mala aurea in
lectis argētēis. q loqtur uerbū ītēpe suo.
Ecc. xx. Hō sapiēs tacebit usqz ad tēs.
Eccli. xxbiij. Ex ore fatui reprbabitur pa
bola. qr n dicit illā ī tēpe suo. Ecc. iij. tēs
tacēdi z tēs loqndi. Hug de scō uictore.
Tēs tacēdi. tēs loqndi p̄cēte debz. qr prius
p silētiū tēpe tacēdi discitur. q postea puer
buz tēpe loqndi pfātur. Alī debemus tacē
qn alī prior loq cepit. ne forte si sm̄onē ei
ūbor nōr platione intrūpimus. z cū q
loqtur z eos q audiūt pitēr offēdamus.
Aliqn tacēdū est. qr ad q dicē uolum cū
mos auditor. patos ad hec n cē q̄sida
mus. Aliqn tacēdū ē. pp multiloquū ui
tādū. ul' qr ipi ē locutū sum nonū aspnos
metipos q̄gruā loqndi formā īuenimus.
qr pter aīus auditor magis offendi. si sm̄
mo q edificare debet q̄fusus z īordinatus
pfātur. Aliqn tacēdū ē. qr hi q p̄sentes
hēntur. nequaqm̄ tales st ad quos ūbuz
debeamus facē. Qr duob⁹ mōis fi potest.
Vl' dū reuentia dignitati psone īpenditur.
ul' dū malicia īcorrigibil z reo īdigna
āmonitōē existimatur. Et q sm̄onē cor q
puōres nobis cepūt loq nō debeamus in
trūpe ostendit iob. q ē disciplīa sua z
aliōr reuentia erga se loquetur. int cetā
sic ait. Qui me audiebāt expectabāt sēteti
am meā. z intenti tacebāt ad q̄siliū mūz.
z ē. Iob. xxix. Sepe pp ī humilitatē auditor
tacēd cē dns suo exēplo docz. q ē aplos su
os ad h̄ imtecilles z ad sblimiores doctne
eruditionē īpatos aspicēt. ait. Ad huc multa
hēo uobis dicē sz nō potestis portare modo.
Io. xvi. Multiloquz timēdū cē īsinuat salo.
dicēs. In multilogio n deeuit pcm̄. Qui
auit modatur labia sua prudētissim est.
Pū. x. tacēd est et cē pp defectū itelligētie

nō dū

14

ostendr. ecc. v. Si est tibi intellcus. respōde
proximo tuo. Sin aut. sit manus tua super
os tuū ne capiaris in uito indisciplinato. pp
reuentia auditor/tacēd ē ostendr. eius
tē. xi. In medio seniorū ne audacias loqui.
¶ Duca modū loqndi. Instruit hūc de scō
uictore his ūbis. Modus loqndi i trib
ostat. hoc ē. q̄ gestu. q̄ sono. ⁊ q̄ significa
cōe qd dicatur. Discipliā uūbz ut loqn
tis sit modestus gestus ⁊ hūl. sonus
demissus ⁊ suauis. significatō uāx ⁊ dul
cis. Modestia debz hīe gestus loqntis.
ut nec iocōdate nec ipudice. nē turbulē
te. int loqndo/mbra moueat/ aut aliq̄ i
decēti cōformatōe. aut tn̄ mutatōe
multū platōnē sui smōis iminuat. hui
his debet ē gestus loqntis ut ap̄ audito
res grāz smo eius inueniat. Sonū loqn
tis debz ē demissus. ne strepitu ⁊ immode
rata clamositate auditores suos aut
iuste treat. aut iuste offendat. vnde
xpo legt. ysa. xlii. nō clamabit ⁊ c. Sen.
Vox sit sine clamore. Suauis debz ē. ne
platōis aspitate tāto fiat ais auditūz
honōsior. q̄nto ad aures uirūr ueniat ⁊
iocūdior. Significatō. i. smia smonis
debz ē uā. Aug. i h. de doctina xpiana.
Omnis itelligentia. min placeāt. minus
moueāt. q̄ dicūtur. uā tn̄ dicātur iusta.
Hu. de scō uictore. Cū iūtate nde ē ut s
mo loqntis dulcedinē hēat. qr sepe et
iūtas auditori amara efficitur. Si sū
dōne aut sū dulcōne. h̄ est. ul' iportune
ul' ipie cont eū pfātur. Ecc. vi. Verbū
dulce multiplicat amicos ⁊ mitigat
inimicos. Eiusd. xvi. Qui sapiēs ē cor
de: appl'abit prudēs. ⁊ q̄ dulcis ē elo
qo maiora repiet. Oraq̄ cū pficiūt q
hnt dulcedinē ligue. q̄ q̄ hnt sapiam
magnā i corde. ¶ Et nō. q smo nn
debet ē purus. pū. xv. Sermo pur pul
cherrimus est. pur debet ē a falsitate.
purus a noxietate pxim. ⁊ a tumeliā
oci. De quatuor q̄ multū ualēt ad custo
¶ Dtuor st q̄ multū ualē diā ligue.
possūt ad ligue custodiā. prim est q̄ am
portā oris bāre ponātur. Scdm ē ut por
ta oris raro apiatur. Tertiū ut apta cito
claudatur. Dtū. ut i ea clauis hēatur.
¶ Si bare am portā oris st firma ppo
sita declinādi illas psonas ē qbz p ligm
pēcare solemus. ul' loca illa i qbz hēmus
accōnez peccādi p liguā. ul' tenēdi silē
tiū i illis horis in qbz hō facilī p ligm
labī. ut ē ora pt sumptionez cibī ⁊ potī.
⁊ alia silia pporta salubria ad custodiā
ligue ualētia. De hīs barris. pū. xbiij.
Si q̄ ad iuuatur a fr̄: q. ciuitās firma.
Et uicia q̄ uectes urbiū pporta ex
uicio ūonis. fcā st. q. uectes ul'. q.
bare. Rao aperta ē porta oris ⁊ cito
claudēda. Sapiēs. Ad sūmā p fcōnem
te uolo ē breuiloquū ⁊ aut loquū. ⁊ st
missa uace loqntez. Jaco. i. Sit omis ho
tardus ad loqndū. Sen. tardiloquū
te ē uolo: ⁊ ppe eūt tibi dns. Jō aut
uerb freqntius qm̄ lingm̄ accōmoda.
Sicut multiloquiū frequēt hīt pēcm
sm i pū. x. In multiloquio n̄ de eūt pēcz.
sic builoquū ualz ad hoc ut caueat pēcm.
¶ Tuplicez clauez debet hīe porta oris.
prima suatur i archa cordis. Scda est
i manu plati. uī. i manu dei. Loquutō
nez uiri religiosi debet pcēdē mītis deliba
tio. Jo. prius ueniat smo ad limā/ qm̄
ad lingm̄. Ecc. v. Ne temē qd loqris. Ecc.
iij. Noli citatus ē i ligua. Eiusd. xxi.
Verba pudēciū stata pondabūtur. Sa
piēs hīt os i corde. i cordis. s. potestate
⁊ dispositōe. stultū cor i ore. In eod. In
ore fatuor cor illor. ⁊ i corde sapiē
tū os illor. Religiosus ⁊ amīqm̄ loqtur
a plato suo licētiaz debz petē. Qui nesa
ēte ⁊ nolente plato ad loqndū portam
oris apit/ post qm̄ claue ei tdidit. Fcetor
tēpli spūalis ē uīdr. ⁊ qī fur. faciēdo
claue contra clauez. Orōnez ēt debet ad
deū pmittē. cui est liguā gubnare. ut lin
guā regat. ne i ea offendat. In ps. Dne
labia mea apiēs. De claustrali silētio.
¶ Duca claustrle silentiū. nō. q p eius
obsuantia mlt̄ū zelare debēt plati qui
claustra hnt i sua custodia. Claustrū
absq obsuatōe silētij ē uelut equ absz
freno. Jaco. i. Si eqs frenos i ora mit
timus ad osentiēd nob. ⁊ oē corpus eor
circūfimus ⁊c. Sessor eq lucz cetis mlt̄s
eius libtatē occidat. ori tn̄ freū silētij ori
debet iponere. Absq freno silētij uana
ē religio. Jac. iij. Si qs sputat se religio
sū ē n refrenās liguā suā amalo. sz se
ducēs cor suū/ huī uana ē religio. Religio
absq silētio ē. q. castrū hīs guerraz
asq porta ⁊ absz muro. Job. xl. memō

imponit. Sic rector claustri frenum

belli n' uiſ' ardas loq. Ecc. xxviij. ori
tuo facito hostia. pu'. xxb. Sicut urbs
patēs z absq; muroz ambitu. ita uir
q n' p' ī loqndo cohibe spm suū. Religio
ubi nō suatur silētiū. potest dicē illo
iob. xix. q. rupto muro z capta iamua
nuerūt sup me. Silentiū. q. bestiaz
crudelez z in domabile ī clusaz custodit.
Jac. iij. Linguā nullus hōiū domare
potest. Foueaz obstruit p qm ifiniti p
cunt. pu'. xij. pp peta labioz/ruinaq; pri
mat malo. Silentiū os claudit: nū flā
ma ī fnal' exit. Jac. iij. Lingua ignis est
z cetā. ī flāmata agehēna. Silētiuz ma
litiā suffocat. Ecc. xix. Qui odit loq
citatē. extiguit malitiā. Ligm maledi
cam emdat. Jo. Ingm maledicā ī dictū
emdat silētiuz. hōiez roborat. Ysa. xxx.
Jn silētio z spe/erit fortitudo mea. Sicut
ad fortitudiez obsessor ī castro ualz clau
sura bona cū forti ad uitoria. sic ad spū
alem fortitudinē ualz silētiū c̄ spe de
celesti ad uitoria. Abbas pastor. Omis
labor q cūq; uenīt tibi/ex taciturnitate
superabitur. Sicē pugil nūqm ul' raro uincit
n' uerbū malū dixerit. sic nō uincitur hō
a diabolo. si aūbis malis cauū. Claustr
pacificat. pu'. xxb. Qui ī ponit stulto si
lentiū/iras mitigat. Silētiū diuīo elo
qo audiendo ppat. Tren. iij. Bon ē pstol
lari ē silētio salutare dei. Vbū ī creatū
nō renelat misteria sua ī tumultu. Ecc
xxxij. Vbi n' est audit'. n' effūdas sm̄oez
p. re. iij. Loqre dne/q audit' suus tuus.
Silētiū feruorē deuotiois suat. Sicē solet
obstruū uas ī quo fit uinū fratū ut uin
sit fortius. sic oportet q claustr' suet
silētiuz ut fuor deuotiois sit ī eo. Si enī
os eius ad loqcitatez sit aptū qcqd deuo
tiois est. ī ore exalat. Ecc. xx. Sicē fatu
or effūdentur. Aug. Loqla sit ī necitate.
taciturnitas ī necitate. Ad taciturnitatē
monemur ex. xpi. ysa. liij. Q. agnus
coram tondetez se ob mutescet z c. glo. pila
to ul' erodi pauca respōdit. ne salus hisai
qnis differetur. Libet q' z tu taceas deles
ne ipediatur salus tua. Abbas agaton
p tenuiū lapide ī ore suo mittebat donec
taciturnitatē discet. Qui n' hī discretez
loqndi. hīt discretioez tacēdi. Sen. taci
tnitas hōi stulto p sapia est. pu'. xij. z
xvij. Stult' si tacuīt sapiēs reputabitur
Rara tn̄ gra tacēdi ī stulto iuenitur. Sapi
ēs. Nemo stult' tacē potest.

De disciplina in comestione. Capt. xv.

Sequitur de disciplina ī mīsa q m'ē est
ymendabil'. Jpa ī loco illo ī mūditiā
cauet. ī quo m'ē hominib displiez. s. ad
mīsaz. Jn mēbro et illo mūditiā suat. ī q ī
mūditia maxīe ī decēs ē. s. ī ore. p ea offe
raz dei cauemus. Qn ea maxīe cauē debe
mus. s. qn bonis eius utimur. Magna pe
uersitas ē deū offendere. c̄ ī mīsa eius sum'.
Cauet latrōes aliquot diebz ne eis nocent
ei qbz comedūt. p ea et fit ut c̄ reficitur
corpus/reficiatur z aīa. pu'. xiij. Justus
comedit. z replet aīaz suā. Jpa ī facit ut
cū pascit' hō/pascatur deus. Puritatē enī
suat/q deus delectatur. Cam. iij. q pascitur
int' lilia. Jn qbus disciplina mīse sit suada.

Qnt' ad. iij. suada ē disciplina
ī mensa. s. qnt' ad taciturnitatē z qnt' ad
uisuz. qnt' ad ordinēdi se se modū z qntū
ad cibi z pot' ad sūptōnez. De tribz primis
dicit hugo de sco uictore. hys tribz debz qs
qz int' ep'las cōsuere disciplinā ī semet
ipo. uidelicz ut liguā suā a loqcitatē cohi
beat. z ut cetā mībra oia ē modestia z qete
ordineat. Jdē de taciturnitate. taciturnitas
int' epulas necē ē. idcō qm̄ ligua q omīs
tpe pua ad pecm. labit'. periculosius c̄p et
ep'lam ī flāmata fuit/ad loqndū relaxat.
ppea enī diues q int' epulas loqcitari sui
erat. p' ī inferno posit' uehemēt' ī lingā
ardebat. Idē. Custodia oculoz int' epu
las. ppea nēcia ē. qr n' decet ibi p'cipue ut
uagos hēat oculos neqz curiose. Et aplus
aliqd dicā ī pudē ea q apud alios acūt
cū illustrādo p spiciat. sz ut potius demis
sis pudice luibz. ea tm̄ q sibi appōita sunt
attendat. Idē. Custodia quoq; ordinēdi sese
ibi negligēda n' est. qtinus uidelicz neqz
ī hītu neqz ī gestu ī decēs aliqd aut ī hoc
stuz agatur. nich c̄ strepitu aut tumul
tu fiat. sz oma mībra c̄ modestia z trā
qlitate ī disciplina ordinēturz. Ad
disciplinā ī sūptiē cibi z pot' ptinz. qd
qnt'. quom̄ sit sumēdū. Luza carnis age
da est sobrie z c̄ quadā spūali disciplīa
ut neqz ī modo eius. ne ī qlitate. neqz ī
qntitate aliqd appeat/q nō deceat suū
dei. Jn cod. Jpa necitas nō scl'arū. non
carnaliter expleatur. sz sicut querit
suo dei. Nā et ad sanitatē corpis cib

Ecc. xiij. Beatus q nō ē lapsus uē bo ex ore suo.

restringat z oculos suos a curiosspectione

ut

Jn li. de uita solitaria

qnto honestius z ordiatius igitur. tanto fac
lius z salubrius dicitur. Obseruandus ē q̃ su
mēdi mod̄ z tp̃s. cibi qualitas z qnt̃itas.
tp̃s. ne an̄ horaz. Qualitas q̃libz utrimq;
munitas hic deficit fraternitatis excepta
cā manifeste ī firmitatis. Quu tp̃s comedendi
p̃uenit z nō expectat tonec salsa pata sit. s.
fames. cibū ī lipidū cēd̄. Solus panis bon
fiet tibi. cū tenuz z similagineū fames ced
dit. Ideo nō est an̄ exendū qm̄ illa ī ponat/ex
pectabo q̃. nec an̄ edaz/ quā aut bonū panē
hīe potō. aut malū fastidione deliero. Ber.
prudenter sobrie qz gūsanti/ satis est ad omē
odimētuz sal cū fame. Sapiens. Deliciis
omia odiūtur. Qui ī religione ē n̄ debet ni
mis p̃ciosa uel delicata expetere. nec zara n̄
ī solitare qrere. nec nimis accurate z laute
p̃parata ocupiscere. Q̃ pretiosi cibi n̄
sunt querendi.

Ad nō expectandū p̃ciosa. Primo debet euz
moue pfessio uolūtarie pauptatis. Qui pa
uū uult hīe. oseqns est ut parū uelit ex
pendere. Qui p̃cū nō hb̄t. p̃ciosa qrere n̄ debz.
Secū. Paup ū diuites cepit imitari. peccat
Secō. affēo pietatis quāz debet hīe ad pau
peres dei. filios z frēs suos. inter quos mlti
sunt/ q z panē n̄ possūt hīe. Qualis est
h finitas q alij non habeant necia. alij
habeant supflua: o magna p̄sitas. q uel suus
p̃ciosa qrat. cū dnz suū ī pauptib egē sciat.
Nō uidz uīe mbrōz cē illius corpis ē xp̃s ē
cap̄. q indigentie mbrōz eius non opatitur
s. cor. xij. Si qd̄ patitur unū mbrū: opati
untur omia mēbra. Ecc. xxij. Fidē possīde
cū amico tuo ī pauptate illius: ut ī bonis
eius letetis. B. Noli putare q̃ūtū q in
pedis p̃mo. uelis nolis debitor es. ns
piculuz q est ī acqrēdo/ frequēter enī sup
tus qbz preciosa habētur. acquūtur uel
cū piculo eius q eis utitur uel illius aq̃
datur. Noluit dō bibē aquā quā sibi attu
lerāt tres fortes: sz libauit eā dnō dicēs
ppicius sit michi deus. ne faciā hāc rez.
Nū sanguinē istor hoūz q pfēi sūt z āi
ma piculū bibā? ii. re. xxiij. o felius est
sine piculo tm̄ panē z aqm̄ sumere. qm̄
cū piculo p̃ciosa hīe. ij. mach. v. Iudas
secesserat ī deserta locū. ibi qz int̄ feras cū
suis uitaz ī mōtib agebat. z fem cibo
uescentes demorabāt: ne p̄ticipes fie
rent coīquatiōis. ms. cōditio corpis. cū enī
corpus uas sit ubi cozūpitur q infūdit/
fatuū uidz ē ibi p̃ciosa ponere. Joel. i. Vlu
late q bibitis uinuz ī dulcedine. Pyt enī ex
ore uāo. Nō sic ī alys sensib. Nō enī corūp
pitur res pulc̄. cū semel uisa fuit. nec res
odorifā. ē semel odorē eius aliqs percipit.
Nō uidz q deus uoluit hoīez qrere p̃ciosos
cibos. q cōdē escā assignauit ei ē uūtis
Gen. i. Ecce dedi uob herbaz afferentē sem
ē z uniuersa ligna q̃ hūt ī semetipis
semēz sui gnis. ut sint uobis ī esca z cūctis
aimantib tre. Q̃ cibi p̃ciosi q̃rūtur. frequē
ter accidit uel ex delectatiōis amore. uel ex
ambitione. z utrobiqz ē magna fatuitas.
Fatuū enī ē suptū magnos facē p breui de
lectatiōe. qm̄ transitus cibi p guttur durat.
solū durantē. Itē ualde fatuuz z puerilz ē
pascē oculos mūdi de hoc q̃ sutzahitur ī pau
pib famelico ou dei.

Delitie nō sūt querende corpori.

Multis de causis fatuū ē corpi suo deliti
is p curare. p̃mo. qz q delicatis/ ī firmitati cor utile
pis sui remediū adhibz. unde ī firmitas aq̃
gūatur. Secōm aug. sumda st̄ alimēta licet
medicamēta. Sz licet dicat. qq̃. ipm̄ me
dicamētū ī uulnus ūtitur. qz exposito re
medio paulo diutius ī herentes. ex eo q̃
uius deficimus/ q p unde ad refectionē pa
mus. Secō. qz dū aliqs delicatis utitur
hosti eius cōsuetudo mala sup eū acqut
q̃ uix excutitur. Secū. Voluptatib se in
mgt/ qbz īgsuetudiez adductis carere nō
possū. z ob hoc miseriimi st̄ q eo puenūt
q̃ illis q̃ st̄ sup uacua fcā st̄ ñcia. Cōsue
tudo malaptinēs ad uitiuz gule. uix de
ponit. Cozūs ñ ē reūsus ad arcā q̃ dni
clcd uū q̃nat hoc uitiū z augetur. mlt
frequentatiū. ideo hoc uitiū uix dediscitur
Glutinū ē ualde forte. q. ī dissolubile. lu
xuj. Vxorē duxi/ z ideo ñ possū uenire.
Ad mūmoniuz ptinet ī dissolubilitas. Vxor
ista ē uoluptas carnis ī hoc mūmonio
ī quo diabolus solus deuz sepat. t'cio. qz q de
licata corpi suo parat. ad victoria hosti
suo pcurat. Inh. deuita solitaria. De cō
dimentis sufficit ut comestibiles fiāt cibi
nū non ēt cōcupiscibiles uel delectabiles.
Sufficit enī cōcupiscentie malitia sua.
q̃ cū uix aut nullo modo ptēsire possit ad
finē explēde necitatis nisi p uiaz q̃ntēū
qz delectatōnis. si accepit accipe uita
mita ab eis q ppetuū suscepūt bellū ad

uersus eius oblectamita. fiunt duo h̄ unum
z pichitatum cōsciā. Ōto. qz usuz delitiar
frequēt excessus comitat. unde infirmitas cor
pis z sepe mors sequit. Sed. potest nīa p
uitentia huic corpusculo morā prorogare
longiorez si uoluptates qb maior pars cor
pm pit: potimus rege z cohēc. sed ipe uo
luptates i tormita uertuntur. Ste. Quis hostis
i que qm̄ tā gtumeliosi fuit. sic i ālstaz
uoluptatis sue sit? Sufficit alicui si hostē
suū excecat. sz uoluptates nō solū exce
cāt uoluptuosos: sz et i potentes reddunt
z gtractos z lepsos. z alys infirmitatib
affligit eos z tandē interficiūt. Cuso.
Hij q i delicijs z luxurijs uitā ducūt/ re
soluta corpa z omī cera molliora ēcūfiunt.
atqz infirmitatib repleta qb adcumulū
malorz podagē tremor z in matā senect
accid. z est semp uita i medicis z medica
mītis. sensus aut tardi gūces z obtusi. z
quodā m̄ sepulti. Sed. victus tibi sit
ex re facili. n̄ ad uoluptatez. sz ad cibū
accede. palatū tuū fames excitet. non
sapores. cū os nō solū sibi cibū sumat.
sz toti corpi. n̄ q sumit sibi retineat. sz
ad menbra transmittat. n̄ ē habendus
respectus i suptōe cibi ad os tm̄. sz ad
cor. aliqn̄ cū q nimis ē corpi. parū
est gule. Et q gule st delectabilia. corpi
st noxia. Vn̄ si ille q hīt multitudinē
ciborz delicatorz tantū uult n̄ sumere
q gula sit saciata. p m̄ i cūcte infirmitatē
ul' et mortē. Sil' accide pōt i illo q i cib
nō attēdit nisi q gule sint delectabiles. q
eni est gule delectabile. pōt ēe corpi mortiferū.
Non cōgruūt delitie tpri i quo sumus.
Ber. Vniuersi tp's penitētie. uigilia qdā
ē sollēpnitatis magne z cēm sabbi q pstolamur. Delitie sollēpnitati gruūt uigilie. non
Nō gruūt et delicie loco in quo sum.
Locus enī est exilis. uall' misiar. nō locus
deliciarz ut hic sibi delicias petet.
Ste n̄ gruūt delicie statui corruptionis in
quo nc est humana natā. q facile corrūpū
tur: melius seruantur i qua salsa. qm̄ in
aqua dulci. Homo et in statu natē bnī
stitute positus i delicijs ibi corruptionez
i curit/ qm̄ tribulatio si aqua salsa et i
statu natē restitute custodit. Non
gruūt et delicie sub ordinem corpis.
Seruo malinolo tortura z cōpedes gru
uūt: n̄ delitie. pū. xxix. Qui delicate
apuītia nutrit sub suū suū. postea sentiet eū g
tumacē. Ste nō gruūt delicie stulticie cor
pis. ad ē correctiōez uirga necia ē. pū. x.
Vuga i dorso ei' q i diget corde. Eusd. xix.
Nō decet stultitiz delicie. p stultū cibo saci
atū. monetur tra. xxx. pū. Stult cibo
saciatus. ē hō carnalib delitijs repletus.
Nō gruūt et statui xpiani. h. xps q nō
fallitur. elegit q carni molestius ē. ro q me
lius ro utilius. id magis eligēd est. Exēplo
q ipsius x nō carni delectabilia. sz molesta
debet xianus elige. Gal. v. Qui xpi st carnē
suā crucifixerūt cū uitijs z cōcupiscētijs
suis. x. Qui n accipit cūcē suā z sequitur me
nō ē me dignus. xpianī potī debz elige hīe
cū pplo dei carnis afflictionē. qm̄ i ordina
taz cū suis diaboli gsolatiōez. sic de moise
legī. heb. xi. magis eligēs affligi cū pplo
dei/ qm̄ tpal' pecci hīe iocunditatez. Spe
tial statu religionis delitie n̄ gruūnt.
Intesto religiōis nō st q̄ete delitie carnales.
sz a deo spante z q̄rente spuales. Tē de in
desto filijs isr' manna dedit. cū alij ēiend
defecit. Deut. viij. Afflixit penuria z de
di tibi mana. Qui frenas delicias nō uult
hīe. celestes p spare. Bē. i mor. Si a cāne
hoc q libet abscidim̄. mox i spū q delectat
inuenimus. Colūba fug aqm̄. aqm̄. si. car
nalis uoluptatis. gn. viij. b. Delicata ē
diuīa gsolatio z nō datur admittētib ali
enā. Io. xvi. Si ego abiero paclit nō ueniet
ad uos. Ber. Quis audeat de cetō carnis ille
cebris fantasticis deditus paclitū expec
tare. q clausti i greditur carcēm p elegit
in quo p pecis suis puniatur. ne p eis in
fernali carci tradatur. Nō ē aūt carē loc
delitiar. Qui religionez itrat. exēplo
z amore xpi crucē ascēdit. Nō ē crux loc
delitiar. Nō ē ibi ppinatū xpo uin̄ ēl cīn.
sz uinū mirratū. ul' acetū felle mixtū. mat.
xxvij. z lu. xxiij. Religio locus ē ū itēdēd
est sapie pcipiende. Quod mltū ipedūt de
litie: Iob. xxviij. Sapia nō inuenitur i tra sua
uiuentiz. Iob. pulcre dī ap gros pī
gus uet nō gignit sensū tenuē. Sed. Co
pia ciborz subtilitas ipeditur. abstinēcia ade
litijs nāz ad intelligentiā: pū q cibos re
gios cōtēplerūt/ grossis cib gtenti. intelli
gentiores cetis inuenti st. Delitie g uiro
religioso nō gruūt. Qz nō st querendi
Non debet zara z in cibi insoliti.
solita requīe. q ē ireligioē. Labori ministra

Daniel. p.

tuiz tebz pce. Hugo de scō uictore. Alij noua
qdaz z ī solita cibor gnia exquīt. ita ut sepe
pp unius uentre homis. p omēs ccupagos
turba famulor discurrat. hoc aliqn ptuo
rez elationis accidit. Qui enī appetunt alis
excellentiores ee ī ieunio suo. aliqd speria
le uolūt facere. sed. Sint tibi ieunia pura.
casta. siplicia. modata z nō sēsticiosa. Quid
pdest olo ñ uesci z molestias qualdā diffi
cultates qrere? Laricas. piper. nu
ces. palmar fructū. tota ortor cultura ue
xatur ut cibario ñ uescamur pane. Id. Au
dio ptea quosdaz contrarios hoīz qi ñ natāz
aquā nō bibe. nec uesci pane. sz sorbitūcū
las delicatas z qrta olā ppudor ñ erubesca
mus huiusmodi meptys. nec tedet supsti
tionis. In sup et famā abstinētie ī delitis
qrimus. Fortissimū ieuniuz ē aquaz pa
nis. sz qr glaz nō bt. z omēs pane z aqua
uiuimus. qr publicū z omune ieunium
nō putatur.

Dissuadet cibor studiosa preparatio.

¶ Qui i religione ē nō tetet studiose ppa
rata ocupisce. Cibos enī studiose z laute
pparare. est gladiū hostis siu acuere. hu
go de scō uictore. Alij supstitiosi nimis in
pparandis cib studiuz adhibet. ī finita
de coctōnuz z furfar z otinētor gnia ex
cogitantes. modo molia. nō cocta aq. nō
assa. nō piperē nō allio. nō cimino. nō sale
odita. sm oslueturdinē pgnātiū desidātes
Ber. q dicē sufficit ut cetā taceaz quot mo
dis oua sola usantur z uexātur. qnto stu
dio cūtūtur. subūtūt. ligntur. duratur z
nē quid frixa. nē assa. nē farsa. nē mixti
nē sigillati apponūtur. ut qd aūt h omia
n ut soli fastidio oslulatur? ipa de inde
qlitas rerū talis decoris apparere curat.
ut ñ minus aspectus qm gustus delectet.
Et cū stomachus crebis iuctibz se reple
tū indicet. nec dū tñ curiositas saciatur.
sz dū oēli coloribz z palatū saporibz illici
untur. infelix stomachus cui nē colores
lucēt nē sapores demulcēt. dū oia suspi
cere cogitur. oppssus magis obruitur qm
reficitur. Studiosa cibor pparatio frequē
tei ē occasio q nimis de cibo sumatur. Ber.
tanta qpe accuratiōe z arte coqr cūcta
apparantur. ut uij. ul. v. ferculis deuo
ratis. prima nō ipediant nouissima. nē sa
cietas minuat appetitū. Vent qd dū nesciē
ordinatur. sz uarietas tollit fastidiū. Quia
cū hic deficit. ut eas natā creauit epl'as
fastidium. dū alia alijs multiphariē pmi
scentur. z spēs natālibz quos deus īdidit
rebz. qbdā ad ultimū gula pducatur sapori
bz: transitur nimiū meta necessitatis. sz nec
dū delectō supatur. De quantitate cibi.

¶ De qntitate cibi sumēdi dicit hugo de scō
uictore. Oensura h michi uidr ee. ut neqz
contē honestatē. nē sup necessitatez. ñ omīs uēr
itē sapit. aliud sit. alius ū sic. cui minus
sufficit. iste puulqm adturpitudiē eda
citatis ueniat ī supfluitatē offendit. cui
multū opus est. ī eo sepe honestas comedē
di leditur et puulqm ad supfluitatē ue
niat. Ergo ille cui paū satis ē. magis
supfluitatez caueat. Ille cui multū opus ē.
magis ad honestatē attēdat. Eze. iiij. Cibz
tuus q uescis. erit īponderē. ¶ Multuz
noxia ē aīe z corpi sūptio nimia cibi z
potus. Ecc. xxxvij. ppt ēplām multi obie
rūt. lu. xxi. Attēdite ne gūentur corda
uā ēplā z ab'tate. Crapula ē cuda epu
la. Sen. Ede cit cruditatez. bibe cit ebrie
tatez. Sobrietas uō ī cibo z potu. anime
z corpi multū ē utilē. Luso. Nich sic salu
tez nich sic sensuū acuī opatur. nich
sic egritudinē fugat. sic modata refectō.
excessus ī cibo frequētē est occō ferculor
multitudo q ñ solū aīe sz et corpi ē nocua
sen. Fastidientis stomachi ē multā degusta
re. q ubi uaria sūt z diūsa. ī gnāt. non
allunt. Ecc. xxxiij. In multis escis erit
īfirmitas. Sen. De antiqs loqns. Siplex
erat ex causa siplici ualitudo morbos
multos multa fercula ferunt. De m̄ sumēdi cibiz.

¶ Ad modū sumēdi cibū. ptinet mūdicia.
z tēpantia. Mūdicia ibi multū ñ suant
de qbz hugo de scō uictore. Qdā ferculor
fuscā adipem distillantia mīsalibz ī uol
uūt aut supiniciūt. Alij unctas manus
ad uestimēta sua detergentes. rursus od ci
baria tractanda redeūt. Alij nudis au
riculis coclearis uice piscantur. ita ut
ī cordē iure z manū ablutōnez. z uētus
refectiōez qrē uidantur. Alij semicorro
sas crustas cibarijs irm īfigūt z reliqas
dētiū suor offas fcūm ī poculis demīgt.
Et subdit. hec a dicētibz erubescēda fiant
si a facētibz pscripta nō fuissent. nūc aūt
sustincat ī audiendo uerecōdiaz. q ī faci
endo noluerūt hīe discipliaz. Id. tempā
tiaz manducandi ītelligim. si tractū hō

z nō cū nimia festinatiōe comedat. Ad
hanc tēpantiaz ptinet refrenare nimiū
appetituz cibi ul' potū. z se nō effūdere sup
escam. Ecc. xxxvii. Noli cū auidus in
oī epl'atiōe. neq; te effundas sup omēz escā
lug. Si p' ut sū oī uitio cupiditatis uel
uoracitatis / p'iosissimo cibo sapiēs utat'.
Insipiēs aut fetidissimē gule flāma īuiliss
simuz cibū arrescit. z satius qlqz more
dnī maluit pisces uesci. qm lēticula mo
re esau. Nō pp hoc cōtinentiores sū nob
plures bestie. q uilioribz escis aluntur.
Effusio multus intioris sup escā ē. qn
animus ad cibū sic ardore trahitur. ut
aliud cogitare nō sinatur. Comitari so
let fedaz auiditatē īordinatio / scilēdo
panē z sumēdo cibū z masticando. Valz
contra hāc auiditatē psalmi int' positio cuz
aliqua oīone. Ad idē ualet audiō scri
pture sacre ul' recordatio. In h. de uita
solitaria. Cū mādueas neq qm totus
māduees. sz corpe tuo suā refectionez
p curante. mēs / oīo suā negligat. sz de
memoria suauitatis odoris dīi ul' scri
ptuar aliq q eā pascat meditādo. ul'
saltē memorando secū ruminz digat
lug. Cū accedis ad mensā dōi in
singulis q nobis sm gluetudinē legū /
sine tumultu z ordīōne audite. nec
sole nobis fauces sumāt cibū. sz z aures
sumāt uerbū dei. Saluatō diabolo tēp
tāti de pcō gule. ait. Nō īsolo pane uī
uit hō. sz īomī ūbo q pcedit de ore dei.
īsinuās cibū corpalez despiendū ēē pp'
spūalē. Contemplētes cibuz spūalē z ap
petentes corpalē. reprehēdit. bez. hijs ū
bis. Nobis queuientibz īunū ut ūbis
apli utar. iaz nō est dnīcaz cenā mā
ducare. Panē qpe celestē nemo est q
requat. nemo q tribuat. nichil de scri
ptuzis. nich de salute agit aīaz. sz nuge
z risus p'ferunt in uētuz. Pdē. Int' pran
dētes qm' fauces dapibz. tant' aures
pascūtur rumoribz. qbz totus ītentus
modū nescias īdicendo. Explicit liber
secūdus. Diuisio terty libri.

Tertius liber ptinz. uij. partes
In pma ostēdit q mult' temptēt
sclm reliquētes. z q demones
tēptēt homēs. In scda q tēptatiōes
amicis dei mult' sint utiles. In tercia
ostendūtur modi īpugnādi quos tēp
tator hīt. In qrta. modū qbz tēptat' re
pugnare debet. Incipiūt capla t'ty libri
que sūt duodecim.

Prima pars ptinet duo capitla
In primo ostēdit q mult' tēptēt sclz reliqntez. i.
In scdo q demones tēptēt homēs. ij.
Scda ps ppt' sui breuitatē nō diuidit z est p uno capitulo iij.
Tercia ps ptinet tria capitula.
In primo ostēdit q diabolus mēdacijs mult' utatur. z aliqua eius mēdacia spe iiij.
cificantur. In scdo tagitur de uij. tēp v.
tationibus diaboli
In tercio ostēdūt' qnq; adūtēda z timēda vi.
circa diabli tēptationez īpugnationez.
Quarta ps ptinet sex capla.
In pmo agitur de mō repugnandi ser vij.
penti īfernali per ptutionez capitis.
Vbi primo ostendit q humilitas mlt'ū
ualet ad triūphandū de diabolo.
Scdo q ad idē multū ualeat si qs p'nci
pio tēptatōis resistat.
Tercio agit de pcō cordis. cogitatiōis
s. z affectionis. z speciali de modo repu
gnandi cogitationibus malis.
Vltimo de cogitatiōibz blasphemis.
In scdo tangitur de qbzdā q multū ualēt vij.
ad triūphandiz de diabolo. Primo de ho
nesta occupatiōe. Scdo de uigilantia. Tcio
de sobrietate. Quarto de fide. Quīto de fi
ducia īdeo. Sexto de dilectōne. Vij. de sa
pīēcia. Octauo de mīa. Nono de leticia. ix.
Intercio agit de solatijs humane ignorantie z
fragilitatis / contra potentiaz z astuciaz
diabolī. In quarto ostēdit quom' repug x.
nādū sit' hosti z cū īpugnat molestijs z
cū pugnat delitijs.
In qnto ponūtur sex documēta q multū xi.
ualent īpugna spūali.
In vi. spāli tangitur de tēptatione pu xij.
sill animitatis. Incipit tertius pma pars
hui' libri. Q multuz tententur seculuz
relinquentes. Capln pm'.

Ostenso quom' / īreligiōe ē se de qui
beat hē ad mūdū. z ad corpus
ppiuz. agend' est de tēptationibus
q mult' solent uexare nouituz. Pseqn
tus ē pharao cū magno exercitu filios
isl' q recessēt ab eo. exo. xiiij. Sp's in
mūdus mlt' delidat redire ad domū uī
exiuit. Et ut illi q eū gtēpsit possit p'ua
lere. assumit septez sp's neqores se. mat.

xij. & lu. xi. Intesto tēptatur saluatō. mat. iij.
glo. Intesto fuit tēptatō. qr nō aliq hostis
se ingit, qm hō de mūdo exit. Ideo accedēti
ad seruiturē dei dr. ppara aiāz tuā ad tēpta
tionez. ecc. ij. Bg. in moral. Lucē rectitu
dinis, umbra sequtur tēptationis. c. v.

Ostendit q̄ dēmones tēterent homines.

Quinta tēptatōes. primo ostēdit q̄ dēmo
nes ipugnēt hōes. Secō. q̄ tempta
tiones amici dei sint utiles. Ecio ostēdit
modi ipugnādi quos tēptator hēt. Qārto
qbz mōis q̄ tēptatur repugnare debet.
Ostēdio primi ē m̄ltū nēcā. Cū eiz dēmo
nes sint īuisibiles. pugna eorz īuisibl ē
nec sensu corporali cognoscitur. imo oportet
ut ad lumen fidei oculis cordis manifē
stetur. Ignorantia huius ipugnationis.
periculosa est. Nō enī repugnat, q̄ se ipugna
ri ignorat. Dei. Diabolus q̄ uide non
possunt, & ideo minus caue. tetendit ar
cū suū. & ideo parauit sagitas suas. nar
rauit ut ascondet laqos. & dixit qs uide
bit eos? Hominus. Tuc maxīe ipugnāis
cū te ipugnari nescis. Grande periculū est
hēre iusta se hostē suū & nesciere h. Cu
ca primuz nō. q̄ ipugnatio qm diabolus
hōi facit. primo ēdificari p exēcio caplo
gen. ubi spēs mulierē decepit. Vbi etiā
dns ostēdit ipugnationez cē duratuā.
dicēs spēti. Inimicitias ponā int te & mu
lierez & semen tuū & sem illius. Secō ex
libro iob. primo & secō caplo. ubi sathan
petyt a dno. ut daret ei licētiā flagellādi
iob. Item mat. & lu. iij. legi diabl tempta
sse dominuz. Et sm aug assūsit forma
humana. q̄ p̄milit dns ut tēptatio ista
ētior fieret. Item. i. cor. vij. Recūtimini, ne
ipm ne tēptet uos sathanas. Et eph. vi.
Nō est nobis colluctatio ad uersus carnē
& sanguinez: sz ad ūsus pīcipes & potesta
tes tenebrar haz. Et act. v. Cur tēptauit
sathanas cor uūm? Et de beato martino
legi. q̄ diabolus multociēs apparuit ei in
forma humana. Sīl de beato antonio cui
apparuit i forma puīli nig. & i forma et
aliuz duūloz generi. Sīle legi de m̄ltis aliis
sanctis. Secunda pars hi libri. q̄ tēn
tatiōes amicis dei multū sit utiles. c. vj.

Quinta sm nō. q̄ tēptatio m̄lt ē util.
Dei. necē est ut ueniāt tēptationes.
Quis enī coronabr n q legitime ētauit?
Aut quom certabit si delit q pugnet? Qm
cū victoria si n dū ipso fin? Ipsum dēiscē
m augo. ul glaz sū victoria, ul victoria
sū pugna. tēptatio primo eurd. Amor
experientia militib est necēa. Iob. vij. Mili
tia ē uita hōis sup trā. Iudi. iij. Hēc st gē
ēs relīqt dns. ut in Ipis erudiret israhe
lez. ecc. xxxiij. Qui nō tēptat, qd scit? In
cord. Qui nō tēptat, pauca recognoscit. Secō
humiliat. & sic aspicio supbie ybuat. Bg.
Dū uitia nos tēptant. pficiētes i nobis
uirtutes humiliant. Id. Iebuseū isl tolerat.
qr humana mēs de se humilia sentit, dū minia
nō supat. Id. Cū ptēptationez humilitas pfiat
pspa est ipa ad uerilitas q mtē ab elatiōe
custodit. Id. Cū tēptamur uitiis. dispēsati
one nobiscū agr. ne uirtutib qb pfici
mr extollamur. ij. cor. xij. Ne magnitu
do reuelationiz extollat me. datr ē michi
stimulus carnis & c. Tertio negliā re
pellit. Vnde dr. glo. sup ps psalmi. pba me
dne & tēpta me. n tēptaret negligentes ēē
mr. timor hostiū hōies effīē uigilātes. se
curitas facit pigros. Mat. xxvi. Vigilate
& orate ne intretis i tēptationez. Detro
uirtuti addit. Sen. omne adiect sibi uirtus
lacessita. Canis pugnat, dum colior efficitur
Bg. Ignis flatu pmit ut ēlceat. aq i uento
obstaculo maiores uires exercet. s ētamē
tēptationis actō ē ut aliqs uiulior effici
atur. Vehemētia et tēptationis actō ē ut
ei q tēptatur grā augeat. i. cor. x. Fidel
ē deus q nō pmitet uos tēptari sup id q
potestis. sz faciet cū tēptatiōe puent ut
possitis sustinē. Quīto uirtutē hōis
notificat. Deut. xiij. tēptas uos dns deus
uū, ut pala fiat uiruz diligatis eū an nō.
Bg. nemo uires suas i pace ognouit. si
enī bella deluit: uirtutū experimēta nō pdeūt.
Item. Ora nobiscū dispēsatione agitur. ut
mēs nra ñnūqz pulsatiōe culpe feriatur.
Nā ēē se magnarez uirū hō credet. si nul
lū unqz carde uirū defēm intra mūtus ar
chana sentiret. Sexto dnz glorificat
in ps. Exuāte & honorificab me. Septīo
ppl'm edificat. thob. ij. Hāc tēptatiōez
id pmisit euenire illi: ut posteris daret
exemplū patiētie tuus. Detauo ei
q tēptatur ipsenti honorē acqrit. Vnde
legi de beato antonio. q cū qdaz nocte a
demōib cet lacerat. subito qdaz radi lucis

& dæmones & tenebras effugauit. statimq; sanatus xpm plenter intelligens dixit. ubi eras ihu bone. ubi eras? Quia a principio non affuisti ut curares uulnera mea? Et uox ad eum ait. Antoni hic eram. sed expectabam uide tamen tuum. nunc autem quia uinci dimisticasti. in toto orbe te facia notam.

Nono iustus coronat. in. th. iv. Non coronabitur. nisi qui legitime certauerit. Et iac. i. dicitur de sufficiente tentatione. quia cum probatus fuerit accipiet coronam uite. tho. iv. Hoc peto det uobis quod collit te. quia uita eis si probatione fuerit coronabit. Tertia pars huius libri. Quia diabolus mendacijs multum utitur. et aliqua eius mendacia specificantur. c. iv.

Sequitur de modis impugnandi quos diabolus habet. Et notandum quod diabolus multum utitur mendacijs tentando. io. viii. Spe mendax est & pater eius. Mendacio usus est tentando mulierem cum ait. nequaquam morietis. gen. iii. Item tentando saluatorem. hæc omnia tibi dabo si cadens adoraueris me. mat. iiii. Illi quem in peccato permittit longam uitam. ut differat uenire ad penitentiam. Hæc est repulsi recepti missio nequissima quam multos perdidit. Ecc. xxix. Cum pater celestis tempora & momenta in sua non in diaboli posuit potestate. uel de futuris non quod dixit diabolo de futura uita disponenti. Valde futuum est accedere illi mendacio quod diabolus plusquam centum milia hominum duxit in infernum. Dicebat enim eis. Bene ad hoc facietis penitentiam & uolumtate & spem habitat faciendi eam. nec in inferno fuit. & non potuit eam facere. Licet peccatorum deus si pentiuerit permittat peccatori remissionem tamen non permittit ei crastinum diem. Illi qui penitentiam assumpsit. nititur diabolus suadere ut abiciat omnem penitentiam. ad quam multis fraudibus utitur.

Primo mentitur exonationem. quia non est exonatio. sed leuis onus in grauissimum quamutatio. ut festuca in trabem uel in montem. Vnus quisque tentatur debet dicere tentanti. Si hoc onus deposuero nunquid non onus erit? Cui questioni si plene respondere uoluerit. dicere potest. imo ponetur super te modus magnus. sicut infernal' pena monte grauior. apo. vi. Dicent montibus cadite super nos & collibus. Bonum est quod leue onus ferre: ut tantum onus possimus uitare. apo. ii. Non mittam aliud pondus super uos. tantum id quod habetis tenete.

Secundo ea quæ diuisim portanda sunt. simul ostendit dicens. Quomodo hæc posses portare tot annis? cui dicendum est. Hæc hodie cum dei adiutorio portabo. & cras tunc portabo leuius cum dei adiutorio propter afflictiones. Sic ubi fallit oppositio soluit diuisio. mt. vi. Sufficit diei malitia sua. Tertio. uirtutem hominis adi uirtute diuina dicens. Tu debilis es nullo modo posses hæc portare. cui dicendum est. Si intelligis mea uirtute sola uerum dicis. Cum septum sit. io. xv. Sine me nichil potestis facere. Si uero intelligis quod non possim dei uirtute adiutus. euidens est mendacium. phi. i. Confidimus in domino ihu. quoniam qui cepit in uobis opus bonum perficiet. Eusd. iii. Omnia possum in eo qui me confortat. Quarto spoliatorem mentitur exonationem. sic quam latro simplicem scolarem exonat cappa sua. aut uel lapides preciosos. debes reputare penitentiam quam diabolus tibi uult auferre. Vnum debes eum caute. tamquam spoliatorem rei preciosissimi. Apo. iii. Suadeo tibi emere aurum. Aurum emere est fructus penitentie preparare. Quinto quod potius diminuere. ad quod celeste gaudium tibi tradendum est. ii. cor. iii. io. quod in presenti est momentaneum & leue tribulationis nostre. super modum in sublimitate eternum gloriae pondus operatur in nobis. De quatuor tentationibus diaboli. c. v.

Multiplicem diaboli impugnationem ostendit. beatus. Iacobus de illo uerbo ps. Scuto circumdabit te ueritas eius. & d. Sunt igitur iii. tentationes quibus undique circumdati nocere habemus scuto domini circumdari. Ante & retro adextris & sinistris. timor afflictionis nocturnus est & plane tenebrosus quem abscondit ab oculis quod non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis. Sed facile hinc ueritatis radius expulsat. fugit enim oculum cordis. nec peccata quæ fecimus. nec eterna supplicia. nec eterna premia. nec ea quæ pro nobis tulit xpus. Adhuc quo tam multiplicis uitatis nox recessit. Sed time sagittam quæ in die leuiter uolat. sed non leue uulnus infligit. Hæc sagitta uana est gloria. quam oportet caute fenestrare. nec deserat scutum uitatis. Quia enim uita tam grauis uaitatis & breuis. primo sinistris pulsat diabolus pusillanimitate. de inde adextris humanis laudibus. Si sic non proficit. dicit uitiis

dicere nequo. sz forte recipere possum aliquid in
genio poitoris. Negotium p ambulans
in tenebris. et ambitio. subtile malum. secre
tum inimicus. pestis occulta. doli artifex. mat
ypocusis. luxuriosus parens. uitiorum origo. ti
ne a scitatis. Contempsit aut uanam gloriam qm
uana est. solidius forte aliquo affectant
forte honores. forte diuitias. Quod si uni
tas inuestigat huic poitori et negotium re
quiescit tenebrarum. Non est ecclesiae inimi
co contra eos quos uidet omnipotens dili
gere iustitiam et odisse iniquitatem. nisi iniqtatem ut
tegat pallidet uirtutum ymagine. Quos
enim pfectos boni nouit amatores. malum
eius eis sibi spe boni non mediocris sz p
fectum suaue conatur. ut facile q currit
in curat. ij. cor. xi. Spe satanas transfigurat se in angelum lucis. Sola autem est
ueritas. q pallidatam detegit falsitatem.

Quinq; aduertenda circa diaboli et timenda circa diaboli impugnationem. c. m. vi.

Quinque diabli impugnationes quinque no
bis sunt ad utenda et timenda. s. do
lositas, crudelitas, continuitas, uanitas
et umbrositas. Dolose impugnat. in solum
qz mandatis utitur ut prius ostensum est
sz et qz tortuose incedit nec ab eo q tentat
qd intendit. Pu ulc. tua m difficilia
et e. Sunt illeq tuum est. uia columbi sup
tra. Blo. Via columbi uocat. uenenati ho
stis astutiam. q insidiari his non desinit. qs
in petra fidatos esse inspicit. set q delectabile est proponit. q molestum est subicit. Ecc.
ix. Sicut pisces capiuntur hamo. et sicut
aues capiuntur lacio. sic homines capiuntur
tempore malo. s. tpre tentationis. pisces
capiunt esca hamo sup posita. Crudelis et immisericordis impugnat ut pz in iob
cui abstulit sua et suos. afflixit in ppa pscia
Et sui aliqd mdo pcc. et in hoc intendit impugnare. ut pz in uxore iob quam ei reliqit p quam
eum post ea impugnauit. q dixit illi cum amisisset et sua et suos et pcussu esse ecclesiae pessimo
adhuc permanes in simplicitate tua? Benedic
deo et more. Job. ij. iniusio est. a. sipse
uaueris in benedictione tua. moriere. ij.
Continue impugnat. ber. tot tentationibus plena est uita nra. ut non immerito to
ta ipa detecta tentatio appellari. Bq
diabolus assidua tentatione nos tentat
ut saltem tedio uincat. Varias impugna
tionibus impugnat. ut quem non uincit una
uincat alia. paulin epus augtino. hostis
nr cui mille nocendi artes. tam uarias expu
gnandus est tel. quam impugnat insidiis. spe
tentat sim ophrione. uel moes. uel statim
hoes gg. Intuet inimicus humanum genus uim
cum qz moes cuiuitio sint ppiq. et illo
opponit an facie adq cognosce. facilis
inclinari mente. ut blandis ac letis mo
ribus. sepe luxuriam. nimiqz uanam gloriam.
asperis uo mtibus. uam superbiam. uel crudelitate
pponit. Eos q sit idesto pauptatis. in
citat ad uam uel impatientiam. Vn cum tempta
tio talibus et uentus uires. Deu. xiij. Dn
desolitudine in q fuint filij isrl. q in ea erat
spens inflatu ad uires. his q fuit inspiratione. suadet pigritiam et talibus et tentatio
ut uent aqlo. Ecc. xlij. Venit aqlo
flauit et gelauit cristalus ab aq. illos
quos uidet fluentes bon. iciat ad hoc ut ad
excedant. ut de alto possit eos precipitare. q et multum periculosum. Ber. sup can.
Non habet callidus hostis machinamentum
efficacius ad tollendum de corde dilectem.
qm si efficere posset. q in ea caute et no
cum rone ambuletur. Ephe. v. Videte
fres qmodo caute ambuletis. i. pe. iij.
Nolite pgrinari in ferore q ad tentationem uobis sit. Inpugnatio eius
uniuralis est. Vnde dr uti sagena. q
est rete totam aqm repens. aba. i. expa
dit sagena sua et sep intricce ges non
cessat. Inpugnatio eius uniuralis est
qnit ad tempus. Ber. in sm mobis. Pmo
nitos uos esse uolo. nemine sup terram
absq tentatione esse uictum. ut cui for
te tollitur aliqua alia securus expec
tet. aut no forte non securus. sz pauid
mag. et sic petat ab ea liberari. ut nunqz
sibi in corpe mortis hui libtate pfecta
seu regem audeant pollicei. Quia ire
gsidanda nobis est tam benigna erga
nos diuine pietatis dispensatio. ut qbus
dam nos tentationibus patiat diuitius
occupari. ne periculosiores occurant.
ab aliqbus uo acuis liberet. ut possimus
alius. quas nobis utiliores forte fuiss
exci. Inpugnat diabolus no solum
uigilantes. sz et dormientes. Bq. Scos
q minus ualz uigilantes gnus tentat
diabls dormientes. q dns benigne pmitt

ne saltē sonpn' apassiōis pmio uacz. Susti
nētia passiōis q̄ ē ī dormiēt p se ñ ht mritū
sz rēpssio q̄ ē ī uigilāte ei ad qm ī citacio sta
est. Non ocōnalē dicū ē ūbū. Bg. Jn fine ui
te fortē ipugnat. Scies q si tūc aliquē uī
cerit. pt ñ uincet ab eo. Vñ dī calcaneo
ī sidiari. q ē pars extma corpis. gen. iij. Bg.
Scied q plerūqz eis quos cept tē grauiores
culpas ingit. cū plenus uite ēmō illos ap
piquare cognoscit. Jt' uruūsal' ē qñt ad lata
Job. i. Circuiu tra z pambulaui eā. s. pe. d.
Circuit qries quē deuorēt. tēptat ī tēpto. ī ca
uitate. ī loco ēt sac. ut pz ī tēptatiōib xpi
mat. iij. Jt' uruūsal' est qñt ad psonas
Jnpugnat. z diuites. z pauper. pauper cap
cor ditatiōz p curāto. ut ecōne diuitiorū
fiāt mali. Difficile enī ē rō corūpi cōtu
benio cor. Aba. i. Jpe si oez mūtiōez ure
bit. qportabit aggerē. z capiet eā. Diuites
z potētes supat. qz diuitijs z potētia faci
ens eos abuti. q. ppo gladio cor ipos uul
nat. Aba. i. Jpe de regib trūphabit. z tyrā
ni cū ridiculi ei. Jpe illos poti nititur
acqre p qs spat se plures acqsitū. s. illos
q possint j. re. xxxi. totū pondō ply usū est
in saul. iij. re. xxij. Nō pugnabitis ñ ma
iorē ul' minorē quēpiā. n qtra regē isl'. Jt
mag ipugnat sectiores. Bg. crescētibus
uirtutib mag sunt diabl's ad tēptand.
Et sup p iob. xl. absorbebit fluuiū z c. x
Antiqs hostis p magno ñ ht. cū sb'ure sue
tirānidis trēa q̄ētes tenz. q p ipa ure sue
studia deorsū curūt sz illos magnopere
pe nititur. qs despectis trenis studijs iaz
uūgi celestib qtēplat. Vnūsal' ē ēt ipu
gnatio qñt ad ea qb ipugnat. Vtrū enim
ad ipugnād z bonis z mal'. sap. xiij. Cā
tuc dei iodiū hōiz fce st. z intēptatiōez
aīe hōiz. z ī muscipulā pedib isipiētiuz.
Oib uuat se diabol cōtra hoies. qb ho
mies ñ cū debuerūt se uuare. z ppiqssimi
cor diabolū uuāt. Jpe p curat ut hoies
donis dei cōt deū utāt. z oraīe. p ī ama
tonb trenor. Non dem ē ei. gen. iij. traz
comedes. Job. xxxij. Abscōdita ē ira pedi
ca ei. Ysa. xlvij. Laqus sup te. q habitator
es terre. Ecōtrario dī. pū. i. Fiust iacit
rete. ante oculos pēnator. Qrta pars
libri hui. De modo repugnādi spēti
ifernali p qtritionē capitul. Cap. vi.

Sequt dem repugnādi diabl'. Circa
q primo nō. q quētissim modō
repugnādi spēti ifernali ē. p qtriaōez capitis
eius. quē modū docz dñs gen. iij. loquens
ad spētē de muliere q figam tenz ecche. ipsa
qteret cap tuū. spens capud pcetis mē
bris custodit. Et nō est cap nequ' sup cap
colubri. ecce. xxb. Jdeo totis uuib debem
conari ad eius qtritiōez. Cap uō eius ītlige
ul' sup bia. ul' pricipiū tēptatiōis. ul' pcem
cordis añqm p locutiōez ul' opatiōez exeri
ext. Contritio capitis primo nō. s. destruc
tio supbie. multū ualz ad repugnād et z hñc
facit humilitas q multū ualz ad trūphand
de diabl'o. Humilitas gloriā uictorie totā
deo attribuit z pb hac totū pondō ply eidez
īponit. Cuius enī ē uictorie q'a. z pugna.
Humilib adeo adutoriū gie datur. aq sup
bis resistit. ido ñ ē mīr si humiles trūphet z
supbi uicantur. Jaco. iij. Deus supb resistit
humilib aut dat grāz. Jt cap spentis ifer
nal' ē qtendū. qr in pricipio tēptatiōis est
ei resistendū. pncipijs obsta sero medicina
patur. cū mala p lōgas qualuere moras
Bg. ī mor. Si tēptatiō ī corde nascēti festi
ne nō resistit. hac eadē q̄ nutritur mora ro
boratur. Jn ps. Beatus q tenebit z allidet
paruulos suos ad petrā. Diabol'. q. paruulus
est ipncipio tēptatiōis. Vñ faciliūs occidi tūc
pōt ī hoīe. Jn morte pmo genitor libati sūt
filij isl' de humiliate pharaōis. exo. xij. pmo
genita pharaōis ifernal'. st pncipia tēpta
tionū. qb si uirtūt resistatur. cito libatur
hō a diabolo. Qui uō ei ī pricipio ñ resistit.
uix ab eo se expedit. Jb. Lubricū ē antiq
serpēs. z n capite teneat. totus statī illabi
Contend ē cap spētis ifernal'. ut pcem cor
dis añ destruatur. qm p locutiōez ul' opa
tionē ext egrediatur. Sūmope debz ho cu
stodire cor sic cap suū. uix amonitionez
illā. mat. x. estote prudētes sic spētes.
diabl'us tāqz supb z ambitiosus. suppma
pē nrū. s. cor. optinē nitit. tāqm arcez in
castro nro. ut ī nobis pfce dñetur. Vnde
cordi cogitatōes ī mittit. z affectū ad ma
lū ī cendit. Bg. sup p iob. xix. simil' uenūt
latrones eius z fecerūt uiā p me. qualiq
spēs q exgrēdis hōiz mortib occupant.
quiaz sibi ī afflictoz tol'ant cogitatiōes
prauas ī mittere ñ desistit. Jt gg. si illd
Job. xli. Alitū eius puruas ardē fac.
z flāma de ore eius q egdit. Quid puruas
n succēsas ī tiem q cupiscētijs reprobōū
mītes appl'at. tāto g leuiatan alitū in

[1] psuit

[2] z bonis spriis in malū spriū abutant.

[3] cordibus fuaunt int aduersa q exterius

prunas flat. quanto ãnisu suggestiõis occulte
humanas mtes ad illicita ĩ flãmat. Flãma
oris eius ĩ istigatio ecclie loquutõis. Damn.
potes ẽ diabls ĩmissiões fact. ĩ nob at ẽ eas
suscipe ul ñ suscipe. Aug. Diabls plen ẽ in
cẽtuis uitior. Et nõ. q cogitatões male
diuisis decausis ĩ corde sungt. Vna cã ẽ cor
rupto q ẽ expeco ꝑmor pentũ. Illo eiz spi
nas ⁊ tribulos germinabit t. gen. iij. Intelli
gũt ⁊ de terra qm calcam. ⁊ de terra qm gesta
mus. Inutiz eiz inutilia ul noxia gtis
nascitur. utilia uo cũ labore. Aliqn uo sin
gut. occone rerũ uisa ul auditaũ ul alio
sensu corpeo peceptar. Cũ enĩ aliqs ad mẽ
tẽ redit uolens intende oroni ul meditatio
ni. uix pt se expedire ab hys qb uidẽdo ul
loqndo. ul audiẽdo paulo am a intẽtus fuit.
Limosa enĩ est siba aie sic ⁊ corpis. ⁊ qc
qd obiectat facile ei d adheret. uix ũ biz
Ber. Aliqn sungut ĩstinctu diaboli ut pus
ostẽsũ est. In h. de ecclĩasticis dogmatibus
Nõ oes cogitatões nte male. semp diaboli
instinctu excitant. sz aliqn ex nũ dabit
motu emgt. Cõcupia et cã ẽ malar cogita
tionũ ĩ nob. Innuitis prim. qd dixit abbi
Sysoi. Quare ñ recedũt ame tẽptatões. Et
dixit ei senex. Qui nasa carũdẽ passionũ ĩt
test. Qui nasa intelligũt cõcupiscẽtie uñ cogi
tatões oriũt. Vbi eiz amor ibi oculus. In
li. de uita solitaria. q redit ad oscia. si nõ
d mẽ ocupiscẽtiã suaz. ĩuẽit ibi de ocupiscẽtia
sua ul suaues delectatões ul gtues corrosi
ones. ⁊ iñ multiplicat cogitatões. Qui uo iã
ocupiscia uicit. qm diu cũ maioris boi
ocupiscia ul maior delectato mtẽ ñ obtinu
eit. ẽ exosa qd uoluptate gestor. uisorũ.
auditor. patitur. ymaginatões. Vñ sutiz.
lubi ĩplentur illusiõib delectatoriz. ⁊ ad
cogitanda spiãlia ul diuina lum oculorũ
suor ipm ñ ẽ secũ. Vna et cogitatio causa
ẽ aliar. Qd dã fr interrogauit senẽ quẽdã. qd
faciã. qz multe cogitatões sollicitãt me. et
nescio qm repugnẽ eis. Qui respondit. ñ re
pugnes cõt oes. sz ỹ una q capud ẽ aliar.
Contra cogitatões malas luctari nos opõ
tet. In uit prim. dixit qd senex de antiqs
pũb. Nõ sum eradicatores cogitationũ
sz luctatores. In eod dixit qd abbas. Si co
gitatões ñ hes. spẽ ñ hes. qm si cogitatões
ñ hes. opa habes. Vnũ remediũ ỹ malas
cogitatiões ẽ. q nõ pmittat exire ext p
locutionẽ ul opationẽ. In uit prim dixit
abbas pastor cuidã abbi. Sic capsa plena
uestib si dimissa fuit tpre lõgo putrefuit
uestes ĩ ea. ita sl ⁊ cogitatões ĩ cordib nas
si nõ fecim eas tẽpori lõgo exterminãtur.
Ite ad abbem ioseph. sic si qs claudat ỹpẽtz
ul scorpiõez ĩ uase ⁊ obturet illud pcedẽte
tpre moritur. ita male cogitatões que studio
demoriz pululãt patiẽcia eis cui imittũt
paulatiz deficiũt. Et specialr expedit q
cogitatões nacõie ad ũba ñ pcedant. Req
iuit qdã fr abbez ysac. quare eis demones
eũ timent. q respondit. Ideo me timẽt demões.
q ex quo fcus sũ monachus. statui apud
me. ne nacõia fatuus statũ idicat nam
sua. dicẽ glo. Natã re ẽ. ut plata magis fue
at. cult̃a lãguescat. Aliud remediũ est. re
uelare eas scis pũb. Vñ qdã senior cui
dã ĩpugnato aspũ fornicatõis. dixit Fili
ne abscondas cogitatões tuas. ita enĩ ofu
sus ĩmũdus spus discedet ate. Nichil eiz
ita cõfundit ⁊ alios uirtutẽ demoriz. q
modo ligs secta ĩmũdar cogitationiz reuela
uit sciẽtiis ac beatissimis pũb. Aliud
remediũ ẽ meditatio scpture sacre. In h.
de uita solitaria. De cotidiana lcone aliqd
ĩ uẽtre memorie diuitendũ ẽ. q fideliis di
gatur ⁊ sinsũ reuocatũ crebis ruminet.
q proposito queiat. q itẽtioni pficiat. q teti
neat aim ut aliena cogitare ñ liceat. ĩ pd.
In lege eis meditabit die ac nocte. In corde
meo abscondi eloqa tua ⁊ c. Et nõ. q cogitato
nes bone multi facũt ad decoriz ⁊ robur aie.
cogitatões uo male qb ñ resistit. facũt
ad corruptiõez ⁊ debilitatẽ aie. Sanson ra
sis cumib debilis fuit. Iud. xvi. Lunes
capd cordis ornantes. sunt sancte cogita
tiones. Scũ. Cogitationes uagas ⁊ iũnles
⁊ uelud compnio similes non recipies. qb
si oblectaũs aiuz tuuz. cũ oia disposũe
ris. tristis remanebit. Ie. iij. Vsque quo
morabuntur in te cogitationes noxie?
Ysa. i. Auferte malũ cogitationiz uestraz
ab oculis meis. Et nõ. q qndo aliqs
tẽptatur cogitationib anime exosis ⁊ mo
lestis q magis ẽ penales uident qm cul
pabiles qbus diabolus affligit aiaz cui
scit displicẽ dei ꝯtumeliaz. q. quiciãdo
deo ⁊ blasphemãdo eũ coraz ea. fieri pt nõ
sũ anime piculo sz et cũ mito. Cõtumelia
enĩ creatoris ab iimico eius dcã coram
dei amico cui multi displicz. ñ ẽ cã quod
deus offendatur illi q ex ea molestatur

mea ex me predet. sup illud puer. xv.

Legi ĩ uit pim q qdã ẋdaz atbi aperuit
q spũ blasphemie ĩpugnaret. Cui atbs
ait. Onũ ls cogitatio te arripuit. Sic blas-
phemia ista super te sit cathana. Hanc
enĩ caulaz anima nõ uult. z ĩnuitur hi
is uerbis duplex cã qã non sit tm̃ peri
culuz ĩ hac blasphemia sicut multi cre
dunt. Vna est. qr anime nõ placet. sz ue
hemẽs timor offense diuine adducit has
cogitationes aĩe nolenti sicut hõi timi
do q est in tenebris solus. adhuc timor
terribilia ante oculos cordis. licet hoc
sibi multũ displiceat. Pterea ille blasphe
mie diaboli sũt conuitiãtis deo. Vnde
displicentia merceꝰ pt qui ea audit. cõ
tra hanc tẽptationem necessaria ĩ pati
encia. Quae si deest: pot accidẽ q cooperabitur diabolo ira eius qui has co
gitationes patitur. z erit tũc ipsius culpa.

De quibusdaz que multuz ualent ad triumfandum de diabolo. c. xxx.

Secũdo ad repugnandum diabolo.
multũ ualet honesta occupatio.
Est enĩ uelud mutus phibẽs ne tẽptator
accessũ habeat ad huiuz rei. homo ocio
sus est sicut aula absqz muro. ueniaz
ad quiescentes habitantes qz secure. se.
sẽper aliqd boni facito. ut te diabolus
ĩueniat occupatuz. Ephe. iiij. Nolite
locũ dare diabolo. Quid. Non facile capi
tur atẽptãte. qui bono uacat exercicio.
Ezechiel xxxiij. Discedaz ad terruz sin muro.
ĩ libro de uita solitaria. omnis tẽptatio
nũ z cogitationuz malaꝝ z iutiliũ. sen
tina est omnis. Suma enĩ mẽtis malitia
ẽ omũ ĩ hes. Nũquã ociosus sit huius
rei. Job. xl. Circũdabũt eũ salices torrẽ
tis. Salices torrẽtis sunt homines ĩfru
ctuosi. saquis delitiaꝝ nututi. q sũt
arca diabolũ parati obedire ei. Quãtũ
cauẽda sit ociositas patet ex illo ũbo pũ.
xij. qui sectat ociũ stultissim̃ est. Nõ
dicit solũ stultus. ul stultior. sz stultissi
mus. Adũtenda ẽ tuplex stulticia ĩ ocio
so. Prima est. q ute eterne pmdẽ ncia
negligit. Secda est. q hostibꝫ suis se ex
ponit. ut prius ostẽsuz est. Tercia est. q
hostes suos pascit z nutrit uicia. s. que
ocio nutriũtur z ĩpinguãtur. ut boues
z cetã animalia. Sicut difficile ul ĩpos
sibile ẽ cauẽ ne iutilia ĩ ag° nascãtur.
nisi p diligẽtez cultura pauetur ut uti
libus ĩplcãtur. sic dificile ul ĩpossibile
est cauere omal. nisi homo occupetur bo
nis. pũ. xxiij. per agrum hominis pãs
trãsiui. z per uineam stulti uni. z ecce
totũ repleuerãt uiticem operuerãt super
ficiez eius spine. Innuitur patrũ dicebãt
quidã senex. q tres sunt uiuituꝝ sathã
ne. Prima est obliuionis. Secũda est ne
gligentie. Tercia concupiscentie. Diabo
lus ut hominẽ ĩ obliuionez ĩducat. rapit
semen uerbi diuini de corde hominis. mat.
xiij. z luc. viij. Jn negligentibus uero zi
zaniam seminat. mat. xiij. Cũ dormiũt
homines. uenit inimicus z seminauit zi
zania. Cõcupiscentia uero ĩflamat ut prio
ostensũ est. ¶ Secunus dei q est in reli
gione ociositatẽ timẽs q multã malã do
cuit. eligendo sibi opationez talẽ debet
eligere q ceuz occupet. z pocius que occu
pet animuz qm̃ corpus. Debet etiã eligẽ
talẽ. q habeat utilitatez. Jn libro de iu
ta solitaria. Prouitando ocio ociosa secta
ri ridiculũ est. Spũalia et exercicia de
bet sponere corporalibꝫ. z iter corporalia. il
la que sũt ppinquoria spũalibus. Jn eod
libro. Nõ uir ppter mulierez. sz mulier ppt
uirũ. nõ spũalia exercicia sunt ppter cor
poralia. sz ppter spũalia corporalia. ppt
ea sicut uiro creato collatũ est adiuto
riũ simile sibi. z ex ipsa ipius hominis
substãtia. sic etiã ĩ adiutoriũ spũalis
studij nata sunt corporalia. Nõ tm̃ ĩ hoc
semper eque queuire uidentur oia cor
poralia exercicia. sz q cũ spũalibꝫ ppiquoꝝ
hẽ uidẽtur similitudinẽ z affinitatem
ut scribere q legatur. Spũalia enĩ ex
ercicia z opa. sicut sensus distrahũt. sic
sepe spm̃ exaurũt. Jn eod. Queris qd
agas. ĩ quo re occupes: pmũ extra co
tidianũ orationũ sacrificiũ z lecõis
studiũ. q sciencie cotidiane discussioni
emẽdationi. q positioni. pars suadiei
negãda nõ est. Deinde opanduz ẽt ma
nibus aliquid q iuuãtur. ñ tã q anuz
delectando detineat. qm̃ q spũalibus
studijs delectationẽ q sluet z nutriat.
ĩ quo remittatur adorã animus nõ re
soluatur. Vnde facile mox ut sibi ad se
ipm̃ redeundũ ẽ uisũ fũit expediat
absqz q tagio q tracte delectatiõis uel
memorie ymaginantis. Debet ẽt huius
dei cũ opatur nõ solũ attente ad id q
agit. sz ẽt ad id p quo agit. Jn eod libro

Sciuis amis z prudes ad cem se corpat
laborez. nec ideo dissoluuntur. ꝗ p eu mag
i scripm colligr. q semp p oculi habes no
tam qd agit qm quo agendo intendit. ois
qsumationis attendit fine. q in qm r
uius nitiur. itm fidelius z fructuos
manib opatur. ¶ Cont ipugnationez
diaboli multe necia e uigilantia. Cu ti
mor hostu uisibiliuz q sunt minoris po
tentie. astucie. z malicie. faciat hoies
uigilare armatos ad sua defensionem
patos qd debet facere timor hostu inuisibili
uz. j. macha. xij. pcepit ionathas suis
uigilare z ee i armis. paros ad pugnam.
orat. xxbi. Vigilate z orate ut no intres
ipm tationez. j. pe. v. Vigilate qr adusa
rius u diabolus tamqm leo rugies circu
it querens quez deuoret. cu no dormiat
q impugnat. dormire no debet sopno pig
tie uel negligentie qui repugnat. Eg.
Vigilandus semp est. ut mens solicita nu
qm relaxetur ab intentione superna. Se
per contra ocultas isidias cautela e pro
uidenda. Aba. ij. Super custodiam mea
stabo. ca. iij. Vnuscuiq; erisis super fe
mur suu. pugna ista multu habenda est
in memoria. Job. xl. Memeto belli. habe
da est memoria huius pugne. i mane. ut
pmuniamur nos orione. tamqm capum
et tuminis ingressuri. Ipe iuclpe. ut deo
grias agamus si de hoste triuphu habue
rimus. Si uero uicti fuimus. no debe
mus intrare lectuz donec deo p humile
priam reconciliati simus. timenduz
est ualde ipotestate inimici sui obdormi
re. Q. continue habenda eet huius
pugne memoria. Valet enim ad hoc. ut ho
sit humilior. cautior z deuocior. humi
lior est. qui sine gratione est. sciens se
ad huc esse inprelio. jij. re. xx. No gle
tur accitus eq ut discintus. Cautior
est intligens se pugnam habere cuz
hoste callidissio. Ber. Magnu discimen
ad usus diabolice fraudis astucias ta
ciebros imo ta ptinuos sustine cofliet
que ta astutu fecit ta sbtil nata qm
malicie hi excitatio loga. Deuotior e deo
que uite sue agnoscit petectore. cu hoste
habeat ta potente. Job. xl. No e potestas
ira que ei ualeat compari. t'n. iij.
misericordie dni q no sumus oslupti. ha
bemus pugna cu gigante. cu simus. q.
locuste. Origen. Vult dns ysis mirabiles
res facere. Vuult enim te locustis superare
gigantes. z de hys q in terris sunt cele
stes uicere nequicias. ¶ Ite impugna
diabli multu ualet sobrietas. Ideo petrus
de hac pugna instruens. primo monet
ad sobrietatez. Sobrij inquid estote. j. pe.
v. Diables primo impugnat homines
ex parte qua homo est eo inferior. s. ex
parte carnis. In ps. Minuisti euz paulo
minus ab angelis. primo teptauit ho
mine de peccato angule. z simlr xpm. In
uia laqueu posuit. p qm homo nce ht
ire. In ps. In uia hac qua ambulaba ab
scondeuut superbi laqueu michi. Info
uecam mag ppinqm p conatur homi
nem pcipitare. Vix diabolu pfecte uin
cit qui in hoc primo oflictu succubit.
Ber. Diabolus plus in adutorio carnis
confidit. qr plus nocet domesticus ho
stis. Ide hac utitur tortuosius ille serpes
humani gnis inimicus. cui nullu est
aliud desiderium. nullu negotiu. nullu
studiuz. nisi ptere animas nras. Id. hic
est q baculo no nos cedit. z manus
nras ppo cingulo ligat. ut caro q data
est i adutoriu fiat nob i ruinaz z scā
dalum. Sanus luta z grate piclm ad
usus domesticuz hostez pugnare. maxie
cu nos adueniemus z ide cuius. ille
sua i habitet regionez. nos exules simus
z peregrini. ¶ Adtriuphanduz et de dia
bolo multu ualet fides. Ephe. vi. In oi
bus sumentes scutu fidei. inquo possi
tis omia tela neqssimi ignea extin
guere. j. thess. iij. Induti loricā fidei
Heb. xi. p fidez uicerunt regna. j. pe. v.
cui resistite fortes in fide. Fides dia
bolu de arce mentis expllit. ponens ibi
uexilu xpm i cruce pendente. q dia
bolo multuz displicet. z qr superb est
z qr hoc uexilum ei exosuz e eo q in
cruce de uictus fuit. Fides pugnati
bus ostendit xpm tuplr. s. ut strenuu
ducē exemplu strenue pugnandi date.
Et ut potentissimu ad uitore z. Et ut
liberalissimu remuneratore. primo m ostē
dit eu ad exacuend eos ipreliuz. j. mach.
vi. Elefantis ostendeuut sanguē uue et
mori ad exacuēd eos ip'lu. Apo. xij.
ipi uicerunt eu ppt sa gnez agni. Sic oste
dit se aplis cuz essēt clausi in domo z

ppt metu iudeoz

pp metu indeorcu. Lu. ult. & 10. penl. Sexto m
ostendit se stepho pro eo lapidado. qui uidit ym
statem adextus dei. tamq; patrem ad adiuuandum
Act. vij; Tertio ostendit se abraham Gn. xv.
dicens ei; Noli timere abram. ego protector
tuus; & merces tua magna nimis; Job xvij; t
pone me dne iuxte te & cuius uis manu pugnet co
tra me; Fidem uo nō solū ponit dm iux hoiem
sed infra hoiem ppidem. n. habet modulus nrūs;
Item fides ondit pugnatib; ipsernale patibuli eis
patum si uicti fuim. & regnū eis paratus si uice
rint; Ostendit eis dm & angtos bonos & malos
aspicientes et tamē eorū; boni aspiciūt. ut si uice
rint gaudeat. mali: ut si uicti fuim rideat. i
corinthij. Spectaculū facti sumus mundo & angtis
& hoibus. B. Demonū est suggestiones malas m
gere. nrūz est no consentire; Nam quotiens resisti
mus. diabolum supamus. angtos letificamus. deū
honorificamus. Ipse nos hortat. vt pugnemus. ad
iuuat ut vincamus. & tantes spectat. deficientes
subleuat. vincentes cōnat. Ee aut dta sunt. in
telligenda sunt de fide viua. nō de fide mōtua. B.
ñ mre iudei pōt. si fides nequaqua vinat. q nec
uiuit. Item adiuuandu diabolū multū valz spes
at fiducia indeo; i ps. Qui confidunt in dno sicut mons
syon; Item qui saluos facis spantes mte; pū. xxbij
qui spat in dno saluabit; y. palip. xx. non est pu
gna vra. si dni; & post. non eritis uos qui dimicabi
tis. si tm modo confidentes state & videbitis auxiliū
dni super uos. ysa. xl. Qui spant in dno mutabūt fo
titudiem. propam. s. i diuinam; B. Nil omi potetia
ubi clarorem reddit. qm q omipotentes facit eos
qui in se spant; denicq; omia possibilia sunt credenti;
Id; quotiens tentationib; resistis. quotiens uinces ma
ligum! Noli propis tibuere iubus. noli mte. si ma
pis in dno gliari. qn. n. fortis ille armatus tuc ce
deret i fremitati. Item adiuuandum diabolū
mlt valet dilectio. que est vnitio hoīs cū prio &
do, cā. viij; Fortis e ut mors dilectio, Sicut
diabolus dispergendo impugnat. sic xps i militib
suis colligendo & vniendo de ipo tiumphat. ch. xj.
qui nō colligit mecū. dispergit, etc. iij. ar huius e du
os esse simul qm vnū. 2 cr. Siquis preualuit cont
ūm: duo resistent ei, Sapia et mlt valz i bello
cōtra diabolū. cumipa astutia nō potetia nobiscū
pugnz; Exemplū habemus de hoc in xpo duce huius bel
li. qui prudetia prostrauit supbum. Job xxvj. Spe et
tibus ubis stpuere fecit diabolum i desto postrauit
ch. iiij. Pure. xxiiij. Vir sapiens fortis est & vi
doctus robustus & validus, etc. ix. dicebā ego
sapiam meliore fortitudie. Jn eod, ar melior est sa
pia. qm arma bellica. Sap. v, ar melio est sapia qm
vires. et ms. vij. sapiam n vincit malicia. Sic castrū
forte est. q indaq; profuda aqua circūdatū est: sic facit ad
fortitudiem mentis. si cingat aqua sapie salutaris,
ysa. xj. ñ nocebūt neq; occidet i omi mō so mte meo.
qa repleta e tera sapia dei; logt de spentib; i sterna
libus. Item adiuuandum diabolū valet misicordia
sicut adcruz fac i compassio & i dignatio qua bt ali
quis ad pcatores; pū. xxix. Qui adiuuat inopem fatiliq
e: eit ad pcta pmior. ij. pe. ij. Nouit dns pios de
tentatione eripere. & sup. i. ps misicordia mea et
refugiū meū: dic. glo. de nulla re ita uincit hmi
cus diabolus. sicut de mia. Etc. xxix. dr de elosma
Sup scutū & lancea potentis pugnabit pro te cont
mmicū tuū; Et notandu q liz ome genus tēta
tionis possit esse diabolo. spaliter tñ diabolī tentationes
dm. q maiat adeam & cū amātudiem. B. caro
suggerit in mollia. mundus vana. diabolus amara;
Quotiēs aliq carnalis cogitatio mētes mea i portu
ne ptsat. de cibo. de potu. de sono ceteris q similib;
ad cānis cum ptrcitib; caro in logt. Quando uo de
ambitione stu. de iactantia. de ārogantia cogita
tio vana i corde uersat. de mundo ē; Si aut ad riaz
& ad rātudiem & ad amātudiem ū provocor. diabolī
ca suggestio ē. cu nō ate qm ipi diabolo resistendū e.
Et contra hāc diabolī tptatione valz letitia spūal;
Anthonius, Vnica ro vincendi inimicū ē letitia spūal;
Contra amātudiez hāc qm aliqn mātut qui ē in reli
gione: adūtend est. q nō sunt condīg passiones hui
tpis ad futurā glām que reuelabitur in nob; Ro
viij. & sup. i. Jaco. i. Ome gaudiū existimate fres cum
iuarias tentationes incideritis. dic glo. Spe illius boni
ad qd tenditis. quicq; inuia contigerit gaudē detetis.
In ps. Letatus sum in hijs q dita sunt mi. i domū do
ibimus. ch. Bti estis cum maledixerit uob hoies &
cū uos psequti fuim. & cū gaudete & exultate qm mē
ces vra copiosa est in celis; De solatijs humane
ignorantie et fragilitatis contra astutiam et po
tentiā diabli. Capitulū viiij.

Item Notand. q licet hostes nri invisibiles sint
mult nob potentiores & astutiores: tmē tñ qui
dei multa solatia cōtra eorū astutiā; & possuz
ostendē. x. solatia. q tmē cont eorū potentiaz.
Primus e liberi arbitrij nobis potas. q adiabolo cogi
no. p. de q. B. Arbitrij libtas est plane diuinū qdā
pfulgens in nrā tamq; gemma i aureo; Ex hac nempe
mest illi mte bon & malu: necnō uita & mōtem. sed
nihilominus inter lucem & tenebrā. et cognitio iudicij
& optio eligendi: In hac libtate ho non ē inferior dia
bolo. Immo ei prellit. q liberū arbitriū diabli ado est
i clinatum ad malu depssum: qd ad bonū surgere nō ua
let; pp. hanc libtatem arbitrij que est i hoie. dic. Gre.
Non est timendus hostis. qui no pot uincere nisi uoletez

1 ñ eorū potentiam ?

& super. i. ad. iij. mittē deorsum. dicē glo. mquo
infirmus ondit. q nullj nocere possit. n ille prius se
deorsum mittit. ¶ Octauus est oratio spūs sancti q mpuis
dei est. q diabolus nō ht. nec habē pot; Hō est time-
dus spūs malus ei cui infirmitatē iuuat spūs. s. ro-
uij; Spūs adiuuat infirmitatē nam; Gratia ista
per aplos i vmabiles. Lu. ult; Sedete i ciuitate do-
nec induamj uirtutem exalto; Act. j. accipietis uir-
tutem supuenientis spūs sancti i uos. et eritis mihi testes.
Gra ista ē amatura dei. q si ab hoie n abiciatur.
ho a diabolo nō supat. In libro consolationū; talia
t contulimus arma. q nisi prius abiecisses, i uicta
te firmitate tuerent; ¶ Decimū est ligatio diabli
q nō sinit eū mittere uiolentia suis dei. n in eorū
cōporibus nec i rebus. nisi accepta licentia ado. ut
ps in iob. cuius vna ouicula diabolus auferre nō
valuit. donec licētia ado recepit. Job. j. ¶ Quā
tū ē refrenatio diabli a tentatione suorū dei. ut nō
mittat eos ad mālu quātu uellz. i. Corint. x. fidel
ē deus qui nō pmittet uos tentari sup id q potestis.
Job. xl. Numqd illudes ei. q. ami. aut ligabis eū
ancillis tuis. Deus diabolo. q. ami. illudit. dū in
stetis, cānis fragilitatem attendens. vtutē meis
q latet nō ppendit. q agnita ipe eos metuit; g g.
Si antiquus hostis amte cepit expelli. exercitia lar-
gitate pleniq age. ut nō solu iam timi nō dete
at. s ipe. bn iuuetur uirtute tēreat. Ancilla ligat,
qn adeo potus eius refrenat. ut et apuellit supet.
Vngo vna atu ahn tenet contra diabolus castē fra
gile cōpouissu xl annis. ¶ Decimū est angelorū
custodia. q dns uocat sepe. Ysa v. auferam sepe
eius. & cit mdiceptioēs; ps. Angelis suis mdauit
de te. tob. iiij. Raphael reliquit demonium i des
to, iij. re. vj. dixi helyseus ad ministru suū. nolj ti
mere; plures. n. nobcum sunt q cū illis. ¶ Sextū
ē adiutoriū suum; pū. xbiij. frat qui adiuuat a fratre,
q ciuitas munita. GG. et eorum multitudines co ma
ligni spūs pmesuunt: quo eos p ciuitatis concordiam
vnitos cont se & cōglobatos conspiruit; ¶ Septimū
ē adiutoriū sororū. GG. sē cam. bene tecū agit
loco pegrinationis tue. de celo & de tra uenit auxilium
tibi. ¶ Octauū est gra diuine ptectionis dei
pmissa. q dauid scutū uocat dicēs. Scuto circudabit
te ūitas eius. B. Que ad mouum vndiq sunt bella un-
diq sunt & psidia; Jd. vitas circudabit: qa ūax
est qui pmittit. & sic exhibet ut promittit; Fidel
n. est deus &c. Jd. n mōgnue sane stuto cōpat
gra diuine ptectionis. q. i superiori pte latū est. vt
cap. humerosq custodiat. In inferiori uō stetius
ut minus honet. maxie q graciliores sunt tibie.
n tam facile vulnerentur. s n adeo pictosiū stellis
ptibus vulnerari. Sic omo militibus suis xpus admse
riora tuēda magna stētam & penuria rerū te
porali donat. nec vult eos illar mititudie pū
nari. s vult ut victu et uestitu tntes his cōtenti
simus; In superioribus uō dat latitudies habudans
ere spualis. Ideo sui dei multi debent i tendē
dis sororum suffragia. & dei ptectione hant; B;
Orone opus est. ne inducamur i tentationē. vn
ē. i. i orone dnica & ne nos induc. i tē; Lu. xbiij.
Oportet semp orare & nō deficere. eiusdē. xxj. vigilate
omi tpe & ē; i. thessa. v. sine intmissione orate.
B. Qui sumus nos. aut q est potitudo mea. ut tam
multis teptationibus resistere valeamus. & subdit; hoc
erat ete q grebat ihs deus. hoc erat adq nos pdu
cere satagebat. ut uidentes defectum nrum & q nobis
nō sit auxilium aliud: ad eius mia tota humilitate u
cūramus; & g tentationis impetu sentimus i cogita
tion: statim fugiamus ad ipsum. & postulemus eius au
xilium. ¶ Nonum ē suppositio manus diuine i casu
suorū dei, B, omis alii nerte est cadē. dū i hoc
sto detinent. s alij cōlidunt. alij nō. qr dns suppo
nit manu suam. s quomo eos discernere potimus
ut segregemus iustos ab iniustis. & subdit hoc mte
est inter eorū cāus q iustus suscipit ad omo: idcq
resurget forte hoc; In iustus aut cū cecidit. n adi
cit ut resurgat. Immo aut i pudore noxiū aut ipu
dentia cadit. aut excusat q fect. & hic pudor est
adducens pcm. aut fit metētis. & ita n adm timi: n
hoiem reuerēt. ¶ Decimū ē bnigna dei ordinatio
qua diligentibus deū ordinantur i bonū. his q
secūdum ppositū uocati sunt sancti. B. Secūdum dei iudiciū
q ille supbus malleator humilium: nesciens eis coro-
nas fabricat perpetuas. omis impugnando & oibus
subcūtendo. Jd; stat ppositū. stat sentētia dei su
per timētes cum iporuz dissimulatis mala et re
munerās bona: ut miro m nō solum bona. s et
mala cooperentur i bonū. Jd. n ne cāus cooperat
nobis i bonum. vn & humiles efficimur & cautores.
¶ Contra astutia diabli hnt etia solatia sui dei.
de quibus qnq tangē sufficiat; Primum est sacre scripture
documentum: secundum spualium uirorum cōsilium. Tertiū
exemplu xpi & sororum: Quartum instructio angelorū
Quintū spūs. s. magistrum. qui ex ore periculoso eos
ecare nō pmittit. Jo. xiij; Ille uos docebit omia &c.
i. Jo. ij. vnctio eius docet uos de omibus. ¶ Sapia
& suorū eius: pucla astutie demonū j i. corinth. i. qd
stult ē dei. sapientior hoibus est: & etiam demonibus.
exo. vij. Serpens factus est ex virga moysi. deuorat s
pentes factas ex virgis magorū. In serpente astutia de
signatur. ¶ Contra hoc q diabolus oibus creaturis
vtit ad suorū dei impugnatioēs; solatiū est. q sui dei
esse possunt uti ad sui defensionem; Creatur. n. eos mitat
ad timorem amore & laudem. ¶ Contra hoc q. Quid q

et

ci frons

x O mat ecclia. bene tecū agit

castrū cordis cont hostes invisibiles tut defendē. q
mavis est mūdo cū & creatorus & creatūra capax
sit: sol atiū ē q porta huius castri clausa hostes nō timet.
Hec porta est intellectus. p quem noxia & salubria ad
aiam intrat; hec porta clausa ē: cum intellectus
salubri meditatione occupat. dn. dj. tu cū orabis
intra in cubiculū. & clauso hostio ora patrem tuū;

Quomodo repugnandus sit hosti cum impugat molestijs. & cum pugnat delitijs. capitulū x.

Item Notandum q diabolus qnq impugnat molestijs: qnq delitijs. cum impugnat molestijs nō est fugiendū; bone. h. sunt. & fugientes magis guant. Josue. vij. Mi Dne deus quid dicam videns israele hostibus suis ēga uertentem. Sen; q hadmodū pnitosior est hostis fugientibus sic ome fortitudō i cōmodum magis mutat cedenti & aduersō. Salustius. fugientes sepius videas capi: q occidi. fortissimū quemq; tutissimū. B. Inepti. sola causa q pdē possis victoria; fuga ē, fugendo: illa potis amittē. morendo nō potes; & bīnus si pugnando moriaris. qe mox coronabis. Ve aut t si desinando pugnā. pdis & victoria simul & coronā; Id. ouere tuta pro xpo: & cū xpo pugna. nequa n vulnatus. nec pstratus. n cōculcatus. n miles si fi possit occisus. fraudabis amicitia. tm ne fugias, Ita. iij. resistite diabolo et fugiet a vobis. B; Licentius sequitur aduersarius fugientem q sustineat repugnantem. Impugnatio q fit delitijs. vincat fugiendo. i. corp. dj. fugite fornicationē.

Sex documenta que multū valent in pugna spuali. capitulū xj

Item Notandū q sex sunt que in hac pugna hoi multū valent. Primus ē ut arma tempestive accipiat; aliqui tē arma pmo accipiūt: qn iam vulnerati sūt. Armorū acceptio ē adceptatio. Apparatio excogitando modus resistendi tentationi. q an tentatio est faciend. Ordinis est ut ex ea parte qua debilior ē. & mag a diabolo impugnat. mag se munitat. si ad loquacitatē pronu se videat: magis tacit nititur amplectat. Tertiū est ut in loco ubi facilius pōt resistē hostibus. eis resistat. In loco alto & arto debit resistit forti. & paucitas multitudini. In alto eminentis uiter ponere se dz. q multis occupacōibus faciendum ē angustiū: ut hosti via n pateat, Ad potus et sensiū ē resistendū hosti. Quartum ē ut mēt ea q sunt cont eū & q sunt pro eo prudent distinat. cū peiores inimici quos hemus sunt propius sensus & propa uoluntas. contradictiones q impugnat pīū sensum & pseqtiones que impugnat propam uoluntatē: pro nob sunt. Fauores & applausus q nos decipiūt. cont nos sunt. & ideo nob sunt timendi. Quintū ē ut repugnando mag cōtraria q p similia eligat. sicut aqua pugnat cont igne. sic sapia pugnando est cōtra stultitia. bonitate cōtra malitia. Amor contra odiū. tacitur nitatē cont loquacitate.

Sextū est. vt nō inuelit se fatiget i hostiū impugnatione. qn gtosius pōt uincēre sine labore. qui modus vincēdi pinet ad patiam. pīū. xdj. melior ē vir patiens quam fortis. Eiusdē. xx. ne dicas redda malū pro malo. expecta dnm & liberabit te; liberabit inq; a labore & periculo iudicādi te. De tentatione pusillanimitatis; capitulū xij

Circa tentationem pusillanimitatis. Notandū ē q sepe ex pusillanimitatis ē complexio quā augent cibi exquibus humores melancolici gnant. Augetur et ex frequenti actu timēdi; Auget ea nimius ieunium ut nimie uigilie. ut nimia sollicitudo studij. ut altius noi; & hostis callidus que pusillanime adspicit timore uano: Vult ut meritare ad malū ut impedit a bono. Illi uo qui tentatiōes pusillanimitatis hīt vile est: ut pusillanimitati n nimis cedat. sed cū discretione ei resistat: hanc tentationē multi eroes contant tristitia multa. Sicut. h. secundū mens ē iugē cōuiuiū: pīū. xv. ē. mens pusillanimis magnū hīt tormentum. & sicut qui modic lutū nimis uitare solet dn in lutū magnū incide. sic q nimis uitē uitare q pusillanimitas reputat malū: dn incidit i magnum malū. & ita dat ei ira padisi. ut nō appareat ipi p eam tēsitus. pp. q ea dimittit & manifeste p uiam i serm cedit. talis qd tutius ē tm queruit q periculū magnū incurrit, sic illi qui hīt hanc tentationē: multū vtil est ut visiones quez timor ille introducat n reputet constiaz & ideo ipo iusiodem illa suspitam heat. q i educta ē a timore: & sufficiēti deliberatōe eam examinet cū timor cessauerit. Sicut n impedit ira diuiz ne possit cernere uerū: sta & timor. & in his q i educit pusillanimitas magis alieno iudicio credat q suo cū uo iusione illa. uel pse ut alio indicante erorem ee deprehendit. Liberter & audacter cōtra illu error fiat, frequenter. n timendo timidi: frequēt audendo audaces efficimur. Valet et cont hanc tentationē. ut ab his q pusillanimitate augēt cauēt. & qe a maliō spū pusillanimitas iuuat. util est cōtra hanc tentationē oratio.

Explicit liber tertius.. Incipiūt diuisiones. Quarti libri.

Quartus liber continet tres partes. In prima ordinatio ei commendat. In secda agitur de diuersis ai ordinationibus. In tertia agitur de aliquibus i ordinationibus. Incipiūt capta que sūt xxj.

Prima pars pp brevitatē sui n diuidit. & est pro vno capitulo.. Subdiuisio secde partis.

Secda pars subdiuidit in iij. partes.

In p agitur de ordinatione virium..

In secda de ordinatione virtutuz.
In tertia de ordiatione respectu locorz.
In quarta de ordination respectu temporuz.
Prma harū ptiu continet tres partes.
In prima agit de ordination oronis.
In secda de ordiatione uoluntatis.
In tertia de ordiation concupiscibilis & irascibil.
Illa pars in qua agit de ordiatione ronis: continet qnq; capitula.
In primo agitur de ordiatione eius quatum ad actum cogitandi.
In secdo de ordinatione eius quatum ad actu ingrendi.
In tertio de ordinatione eius quantu ad actu iudicandi.
In quarto de eius ordiatione quantu ad actu memorandi.
In quinto de eius ordinatione quatum ad actu interpandi uel elloquendi.
Pars de ordinatioe uoluntatis. pp sui breuitate non diuidit & est pro vno caplo.
Pars illa in qua agitur de ordinatione concupiscibilis & irascibilis. habet tria capitula.
In p actus concupiscibilis & irascibilis determinat.
In secdo agitur de ordination actum concupiscibil.
In tertio de ordiatione actum irascibil.
In pte illa in qua agitur de ordination virtutu.
Primo tpte ordo uirtutu distinguit.
Secdo onditur quomo fides et caritas et humilitas et timor ad ceteras virtutes se habent.
Pars illa in qua agitur de ordinatione ai respectu locorū: continet sex Capitula
In p onditur q clausralis debet hre in desidio mane in monasterio. Cum uo necessitas requirit ut exeat. dz hre hoc mpacientia.
In secdo agitur de ordinatione ai quatum ad locu orationis.
In tertio de ordiatione ai quatuz ad locu correctionis.
In quarto tangit de ordinatoe qntuz ad locu refectionis
In Sexto agit de ordiatione qntuz ad locu domitionis.
In Sexto tangit de ordinatione qntuz ad locu locutionis.
Vbi uo agit de ordination quatuz ad locu oronis. p ostendere q ad locu istum magnus amor sit hndus.
Secdo q reuentia magna sit ei exibenda & quare.
Tertio. qnq; onduntur que ad hanc reuentiam pertinet. Quarto ondit q dissolutio in choro mlt sit cauenda. Quinto q reuentia mlta iux altare sit hnda
Vbi agit de ordiatione pmente ad locu correptionis. Primo ondit q correctio amanda sit a quocuq;. Secdo: q amplius amanda sit ab eo qui est in religione. Tertio. quomo se debeat hre in loco correctionis. & qui iudicat & qui accusat & qui accusatur. Vbi agit de ordination pmente ad locum domitionis: tangunt septem que pmente ad illa ordinationez. In parte illa ubi agitur de ordinatione respectu temporu: sunt duo capitula. In primo ondit quomo qui e in religione se debeat here. de nocte. de die. ante pndiuz. & post. In diebz festiuis & no festiuis. tpre prospitatis & aduersitatis. tpore iuuentutis & senectutis. & q orositas multi sit cauenda iuuen & obstinatio seni. In secdo ondit q pmeat adiscipiendez. proficientez. & pfitiuz. Vbi uo agit de hys que pment adiscipientez. Ondit qr iuta uetus ahn in eo qui in religione ingredit. in destruit. & q ualde sit reprehensibil qui in religion male iuuit. Tertia pars principalis que e de diuersis ai mordinationibz. pp breuitate no diuidit: & est pro vno caplo. .. Incipit lib. iiij. pma ps h. libri.

Hi precedentibz ostensuz est quomo is qui in religione e sit debeat hre adiuuanduz. ad cōpus proprii. & ad iusibile aduersarii. In hac pte ondendu est quo debeat ordinar anuz. & p. ordinatio ai comendabit. Secdo agit de diuersis ordinationibz. Tertio tangitur de aliquibus in ordinationibz. ..

Ordinatio ai comendant. Caplz. j.

Arca primu notand q ordinatio mult fac ad pacem dni ai & tranquillitate. Sicut lapis naliter non quiescit sursum imo tedit ad locu congruentez sibi. cu illuc pueneritz quiescit. Sic anus in ordiatus no quiescit. Aug. min ordiata in qeta sunt. ordiata aut quiescit. Id in li. confessionum. fecit deus & sic e. ut pena s sit in ordi- omis
natis anus. Id. in li. de ciuitate dei. Pax omiz rerz est tranquilitas ordis. Ordiatio ceia mult fac ad decorem i creatura ronalis ordine suu huans. e creaturarz pulcherima. si uo no suat ordine suu: turpissima. ca. j. Si ignoras te o pulcherima mulieru: egrede & abi post vestigia gregum tuoru. Aia dignitatem sua in agnoscens. nec eam stduz ordinem suuz suans: brutis inferior efficit. adeo facit ordo ad decore: ut mala q in se sunt tpia a deo ordiata bonoru pulchritudiez no impediat. si potius augeant. ul minuitate ut in apparentia. Aug. in li. de ciuitate dei. Mala uoluntas qr ordine natē suar noluit. no ido iusti dei leges omia bn ordinatis effugit. qua sicē pictura cu color nigro loco suo posita: sta vniuersitas rerū: Si quis in- possit
tueri etiam cu pictoribz pulc est. quamuis ipos pse considerato sua deformitas deturpet. Id. in li. de ciua dei. malu bn ordiat. vt eminentius commendet bona. Item ordiatio mult facit adfortitudiez. Aia bn ordiata tribilis e hostibz suis. s. demoribz & uitijs. ut castrorz acies ordiata. ca. vj. Exercitus modinatus facile uiciture ordiatus uo ab hostibz timet. pu. xxiiij. Cuz

dispositioe mit bellu: Aia odiem suu suus
e ste propmq altissimo e ualde i eminenti lo-
co. hostibz suis superior. Ideo no timet cos. Ad
Super inimicos meos despexit oculus meus.
Boeth. i Li. consolacoum: Ar. Si cca decipiedas
i vtiles sermi sercinulas occupatur. homi aut
desuper irridet uilissima quecq rapietes.

Secunda pars huius libri. de ordiatioe
ronis quantu ad actu cogitandi.

capts 4.

Sequitur de diuersitatibz odinationu. Et no-
tandu q odiande sunt aie uires. odinade est &
vitutes. Prouidenda e ordiatio & respectu u
tporuz & respectu locoru. In odiatioe aie q tu
ad vres. p intendend est. odiationi ronis qe
cu ro ordiata fuit: ipa uires alias ordiabit.
¶ Ad ordiatioez ronis ptinet. Vt eius opatio act
aliarū uirtu predat. B. in Li. de considatioe
Ho te totu nec semp desactionj. sed considationi alig
tui & codus & tporis sequestra. Considatio ipius ac
tionis ptes bnigna psumption suas fat. pagendo
quodazmo & preodmado que agenda sunt. necessaio
sane. ne fote que pusta & pmeditata potdnt esse
prosiuo: pripitata mag periculo fiant. ¶ Sic ad ra
tionis odiatioez ptinet. Vt suus dei s pus aplius q
q alti intendat. B. i Li. de considatione. A te tua co
sidatio i cohet. ne fenestra extendaris malia te neglec
to. Quid t pdest si vnuesum muduz lucreris. te nu
pdes: noueris lic omia mistia. noueris lata terre. al
ta celj. profunda maris. si te nesteris: cruissimt edi
ficati sm fundamto. ruina n structura facies. Non e
sapiens: qui sibi no e stupiens, ate incipiat tua coside
ratio; Non solu aut q & ci te finiat. Tu pmus t. tu
ultimus. considatio sic progrediat. ut non egdiat.
sic exeat ut no desat. In negsition salutis. te nemo
e gmanior. ¶ In Li. de uita solitaria. Eggiu
instrumetu corporis oculus. si sic octa sic et ipum po se
sset uidet. Quod e intiori oculo concessuz ste. si admti
oris exeplum se ipuz negligens uacat rai aliena. cum
mult vult. no suffic redire ad ste ipuz: e vana. mita
tu ipe t sollitudinis materia es. ¶ Pertinet et ad
ronis ordiatioez vt suus dei prius audiat qua dorce
psumat. prius ca que i doctrina fidei s apposita st.
prudenter intelligat. ut qualia a sibi apposita sut.
post opare studeat. Ecc. xxxij. Audi tacens. & pro
cuenienia accedet t gra. ¶ Ordianda uo e: quatuz
ad actu cogitadi. inquiredi. iudicadi. memora
di. interptandi seu elloquedi. ¶ Quatuz ad actu
cogitandi ordianda est ratio. vt no solu cogitatio
neq puersaq: s et ociosaq caueat. Cogitationibz
uo ad usum uite. ut ad cultu dei ptinentibz i tedat.
Ordiatio ronis quatuz ad actu cogitandi. multe de
pendz ex dispositioe uolutatis. In lib. de vita soli.
Volutas i omi cogitatione pncepsest & necessaio
pncipiu uolutatis sequit omis tenor cogitationis.
t a. n. sunt q cogitatione facuit. volutas. ipa
memoria. Intellectus. Volutas cogit memoria ut
pferat materiam. cogit intellectu ad formadu q
pferet. In eod. cogitationuz alie bone ste & digne
deo: alie ociose & uane aquibz auferet se deus. hic
ceniz dr q puerse cogitationes serpant adeo. & qa
sps. s. auferet se a cogitationibz que sunt sine intelle
ctu. Sapie s. Intellectus ipe est. qui quoriq seu
i bonu seu in malu applicitus fuit. naliter uiget.
sed alius inuenitur & relictus. alius agra illuiatus. u
Ille sti rebus seruis nugatoriis se no negat. h no n
dignis se rebus se ipm accomodat. Ille sepe opat
sicut sibi relictus & uitio infectus. ex uitio ronis uitio
corupte uolutatis texens per uesaq cogitationes quibz
semetipuz qui cogitat. sponte serpat adeo. hic aut
sic illuiatus & uirtuti affectus. opat pietate q co
gitante comungit deo. Cogitationes sine intellectu
ipse sunt vane. ille & ociose. neut intellectu pro
cogitationis intentione se applicates. no repete pmetes
sz paulatz corumpentes. ocupantes tempus netia
impedientes. & animu insiacentes. Ho tum cogitatio
nes. q exueris ut ymaginarys recordatioibz simu
lacra queda cogitacouz seu ipe recodationes ult mt
tipliter de memoia staturientes. i quibz passio q da
uolutatis potius esse uidet q actio e nulla st i eis co
gitatis intentio. cu q sponte ebullit de memoia. For
mand se offert intellectui no curati. q q agr. potis
agi uidet in sopno domientis. q i acie cogitante. vbi
tn & si repellere a se ipum spuz. s. n est i uoto cogitatio
nis. fit tn ex culpa negligentie. vt spus disipline mi
to se auferet a cogitacoibz indisipliatis. ¶ Ad odiatio
nem ronis quatuz ad actu cogitadi. iiij. mult ualet.
¶ Prim e boni ocastiorij contemptus. A more boni trasi
torij comutat tuba cogitationuz tumultuosaru. Ego ieco
contemptus boni trasitorij. ht sollitudinez. Co. se. i. iob. ij.
qui aedificat s sollitudines. omis terenus densis tumul
tibus pmit. & frequentia desideriorp. q turbar calcatu
td. sti uirg qe nihil huius mudi appetit. nullis pro
cul dubio i corde tumultibz pmunt. ¶ Secuz e sen
sui exteriorum custodia. Sicut custodia porte ad h ua
let. vt no intrat qui intrare no debz. sic custodia sen
sui ad hoc ualet. ut cogitatio mala ad cor no intret. u
Ysa. xxvj. Claude hostia tua sup te. ¶ Tertu est ui
gilatia. qua cogitationes male que oiunt causse cor
deprehendunt. ¶ Quartu est uirtutis ad opand. q co
gitacoes male i code nasci prohibent. Si nate fuint ex
pellutur. h duo comendant nob. i. corp. xvj. Vigi
late mgt. state i fide. uiliter agite. qui cogitatioibz
mal care desidat cogitacoibz bonis cor ocupare
studeat. ¶ B. distinguit diuersa gna cogitacouz.

alie male & puerse q serpant adeo.

a quibz multa sollicitudine cauere necesse est eos qui conuertunt ad cor. & dignum do in semetipsis tpluz exube festinat. ¶ Sunt n. nonnulle cogitationes penitus otiose. quas tamen facile abicere & repellere potest. dum serum hitum in corde suo. & assistens dnatori vniuerse terre. ¶ Sunt tamen alie violente magis et fortius adherentes. que ad nentitates natur pertinent. et. q. ex corde assurgere limo de quo nos. que si paluluz i sedimt auelli nequeunt sine lesione & difficultate. ¶ Sepe n. sic afficit nos cogitatio canalis de necessitatibus corporis. ut uix eradicari possit a nobis. qz limosa est & uiscosa. limosam similitudinem ineuitabiliter trahit. Non sine causa dictum est. hominem non plasmatum de terra qualibz. sz de limo. oportet repugnare. que extinguere non possumus appetitu. ut quia cito mteq ingerunt. cedere non sinamus. Sed sicut dicit scriptura sb nobis sit. & nos memores illius. ¶ Est tertium cogitandi genus mundum immundum ac fetidum. qm non amittere qdem ulla ratione debemus. sed alonge presentire fetore. tota iutute repellere. Conuersi ad gemitus. lacrimis & suspiriis inuocantes spm qui adiuuat infirmitatem nrazz. Dico autem cogitationes illas immundas penitus ac fetidas. q ad luxuriam. ad iniuriam & uanam gloriam pertinet. ceteraq vitia detestanda.

De ordinatione rationis quantum ad actum inquirendi. capitulum tertium

Quantum ad actum inquirendi ordinanda est ratio. ut caueat ne nimis difficilia uel mutilia inquirat. Pu. xx. iij. Ne erigas oculos tuos ad opes quas fere non potes. Sz pdentie tue pone mod. Ecc. iij. Altiora tene quesieris. & fortiora tene strenuus fuiz. ro. xij. non plus sapere quam opz sapere. Sen. id qre. q potes inuenire. id diste. q potes stre. Ecc. iij. Insuperatum rebz noli scrutary multiplicat. Ysa. xix. confundet qui operabant linum. plectentes texentes subtilia. ¶ Item ordinanda est ratio qntum ad actum inquirendi. circa sciendi ordinem studium & finem. B. super ca. Scias quo ordine. quo studio. quo fine nosse queq opz. quo ordine. ut id primum q maturius. ad salutem. quo studio studio. ut id ardentius q. uehementius ad amore. quo fine. ad aedificationem tui & proximi. Sunt. ri. qui stre tm volunt. ut sciant turpis curiositas est. & sunt qui stre uolunt. ut sciant. & turpis vanitas est. Sunt qui stre uolunt. ut scientia uendant. & tpis questus est. & sunt qui stre uolunt. ut edificet. caritas est. & sunt qui stre uolunt. ut edificent. & prudentia est. ¶ De studio eis qnouum est in religione. de Li. de vita solitaria. nouo i xpo hoi ad exercitanda eius instituta melius & tutius proponit legenda & meditanda redemptoris nri exterior. ostendendi in eis exemplum humilitatis. prouocatio caritatis & affectus pietatis. et de scripturis sctis. sctorum tractatibz prudenz. moralia qz planiora. Proponenda sunt ei gesta. ut passiones sctorum. ubi nec laborandum ei est in planitie historiali. & semp aliqd occurrat qd nouitatem amoris excitet ad amorem dei. contemptum sui. Porro alie historie delectant quidem cum legunt. sz non aedificant. qn potius mentem inficiunt inter poetarum ornatus. ut spiritalis meditationis inutilia qz ut noxia statuerere fuerunt memoriam. Lectionis qdem mod similis meditatio sequi solet. difficilium scriptuarum lectio fatigat. non respicit tenerioribz amoris frangit intentionem hebetat sensum. ut in genium.

De ordinatione rationis quantum ad actum iudicandi. capitulum quartum

Ordinanda est ratio qntum ad actum iudicandi. ut ab huiusmodi q non sunt nostri iudicii. humiliter se tempet. Ea uero que sunt nri iudicii. diligenter examinet. Nostri iudicii non sunt que nobis ignota sunt. de qbz dicit glo. sup i. ad. Cij. Nolite iudicare. Duo sunt in qbz temerarium iudicium cauendum est. Sunt n. qdam media ignota quo ad nos fiant. q bni male possunt fieri. ne simus. quia futurus est qui nunc apparet malus. de cuius correctione desperare. eum q qi abiectum reprehendere. temerarium iudicium est. i. coro. iiij. Nolite ante tpus iudicare. Inferiores non debent iudicare superiores glo. sup. ad. vij. temerarium est qn qbz non est commissum iudicat. ro. xiiij. Tu qui es. qui iudicas alienum. Ca q nri iudicii sunt. diligenter sunt examinada. Sen. Prudentis propium est examinare consilia. & non facili credulitate ad falsa prolabi. Ecc. xix. Qui cito credit levis est corde. Non est admittenda sententia in consensum credulitatis. nisi examinata. Sen. Opiniones tue indicta sunt. Sicut in disputationibz non admittimus manifeste ua. ut quis probationis extorserit. sic in consensum credulitatis. non debemus admittere nisi ut manifesta. ut ea de quibz sit nobis plena fides. q papae seruandum est in hiis q non expedit nobis credere. ut sunt mala de proximo. ut bona siue alta de nobis. mala credita de proximo facium ad hoc q eum despiciamus. ut minus eum amem. q nobis non expedit. alta credita de nobis reddunt nos tumentes. honorum insusceptibiles. Ysa. v. ve q sapientes estis in oculis uestris. & coram uobmetipsis pdentes. ro. xij. Nolite esse pdentes ap uosmetipsos. i. thi. vlto. diuitibus huius seli. prope n sublime sapere. magna estimatio sui. est ut albugo in oculo ictiori usum impediens. Gb. in pastorali. Pupilla oculi nigra uidet. albugine tolleras nihil uidet. qr huiusmodi sensus cogitationis si studium se peccatis q intelligit. cognitione intime claritatis apprehendit. Si aut candore sapie seu iustitie sibi attribuit. si

a luce supne claritatis excludit. Pu. xj. Vbi humilitas: ibi sapia. Qq. Prima stultitia angli fuit elatio cordis. uera sapia efficitur hominis humilitas sue estimatiois. In li. De uita solit. Ois superbia est stultia.

De ordinatione rationis quatuz ad actu memorandi. Capitulum. Qntum.

Ordinanda est ro. quatuz ad actu memora. Notandum e. q. memoratiue tonalis. tplex e actus. Pmus est spes intelligibiles retinere. Scdus e eas repsentare. Tertius e admissas te pare. hoc e reminisci. Ad ordinatioez memoratiue pertinet. ut salubria libenter memoremur. noxia uo obliuiscamur. De salubribus uo lata que udabilit memoramu. aliqua tagamus. Q. P. comendabil est memoria bnfactoris. ut bnficij. & maxie memoria creatoris. ut redeptoris. Ecc. Vlto. Memto creatoris tui. Lu. xxij. hoc facit in mea comemoracoez. Exo. xiij. Memetote diei huius in qua egressi estis de egipto. Ecc. xxix. Graz fide iussoris ne obliuiscaris. Posuit. ii. aiam suam pro te. In li. de uita solitaria. Sit quicq sensum xpi ht. quatuz xane pietati expedit. quatuz suum dei redeptionis xpi. de erat. & utile ei sit. saltem aliqua diei hora passionis huius ac redeptionis attentius recolligere bnficia. ad fruendu studuit in constia. ac recollendu fideliter in memoria. Q. Scdo memoria preceptorum dei. Deu. vj. Erunt verba hec q popio tibi hodie in corde tuo. narab ea filijs tuis. meditabis sedens in domo tua & ambulans iti. dormiens atq; resurgens. Iosue. i. non recedat uolum legis huius a ore tuo: sed meditabis diebz ac noctibz. Ecc. iij. q prece pit t deus. hec cogita semper. Q. Tertio memoria iustitie quaz deus exercuit in transgressores mandatorum suorum. in ps. Memoratore iustitie tue solui. Ecc. xxxviij. Memo esto iudicij mei: sic. ii. erit tuum. Q. Quato memoria diuie mie ualde necria postis in tribulationibus ne in desperatione labant. Ecc. li. Memoratus sum mie tue die. i. macha. iij. Memtote quo sulmi feti sunt pres nei in mari rubro. Q. Qn. memoria belli spualis. in quo tot tati ceciderunt. Iob. xli. Memtote belli. Sol. ne in pria castitate confidas. ni dd sanctior. nec sansone fortior. nec salomon potes esse sapiotior. Memto semp q paradisi colonuz mulie de possessione sua eiecit. Q. Sexto: memoria vite sctoruz quia mutari debemus. Qq. scta precedentiu considansemus. & no erunt gra iua q tolamus. Io xv. Memtote sponsi mei que dixi uob. no est seruus maior dno suo. si me pseguti sunt. & uos persequent. Q. Septimo. Memoria aduersitatis in prosperitate. prosperitatis in aduersitate. Ecc. xj. in die bonoru. ne sis immemor sic maloru. & die maloru: ne immemor sis bonoru. Eusd. xviij. Memto paupertatis in die habudatie. Q. Octauo: memoria mortis. Ecc. vij. In oibz opibus tuis. memorare nouissima tua. in eternu no peccabis. Q. Nono: Memoria status honorabil. a quo quis degeneauit. ut e nobilitas canalium ut spualium pentu a qua quis cecidit. Sapies. ad hoc tm nobilitatis memineris: ut cu claritate gnis mor. sctitate contendas. & cu nobillitate corporis. ai nobillitate profitias. Ysa. li. Attendite ad petra unde excisi estis & c. Attendite ad abraa prez uruz. Apo. ij. Memo esto unde exacdis. & age pmitentia. Q. Decimo: memoria pporu peccatoruz ad dolendu. Ysa. xxxviij. Recogitabo tibi omes anos meos in amaritudine aie mee. Q. Multa et sunt quoru e laudabil obliuio. Ps. e laudabil obliuio iuriaru. Leui. xix. No memo eris iniurie ciuiu tuoru. Aimuq obliuiosus bnficiorum tenax iuriarum e uelut colatorium fecces retines. & q. pur e et exir pmittens. Scdo beneficij alteri dati. hec n e lex bnficij mt duos: ut ait sapiens. q. alt statim dz obliuisci dati. alt esse memor acepti. Tetio: obliuio delectationuz quas aliqs huit mpertis. Qui recogitat pteita delectando in eis. mente reuetit in egiptu ut filij isrl. nu. xj. recordamur pistiu quos comedebamus in egypto. sed hoc est respicere retro ut uxor Loth. que uersa in statua salis. Lu. xviij. Memores estote uxoris loth. Quato obliuio rerum tpraliu in uiris contemplatiuis. phil. iij. que retro sunt obliuiscens. ad ea uo que sunt pora extendens me ipz phs. Loquens de tepantia pfectoruz: tempantia ingit est terenas cupiditates in repme si penitus obliuisci. Q. Item ad odiatione memoratiue pertinet ut ea pius nocia reponant. Si. ii. p supuacuis repleta fuit. nocia non admitit. Sen. Libalium arcu cosectatio uobs sibi placentes fac. & ideo in discordes nocia. quia supuacua didicerunt. Ite ad eusd ordinatione pertinet. ut caueat ne multitudie eoru q legunt uel audiunt. memoria confundat. Sen. Cum multa pquireris: unu excipe q. illo die decoques. sd dextra hui librorum multitudo. Ita q cu lege non possis quatuz hueris: sufficit hec quatuz legas. rumiation longa ingendu est memorie qd nolumus obliuisci. qui sentit se hec labile memoriaz: scptura eius defectu dz supplere. Ecc. xxxviij. Sapiaz scribe in tpe uacuitatis. Bis scpsit dns decalogu ppo iudoru in tabulis lapideis: hniti tenace memoriam: e nocia est scptura qr uix ubum sen. in memoriam

24

Ipmo sentus maerit. De ordinatione rationis quatuz ad actum interpretationis. c. vj.

tem ordinanda e ratio quatuz ad actum; interpretandi. Notand. q interpretatue q est uis iudicatiua intellcus. duplex e actus. s. excogitatio. significatio. excogitato e m foratio cogitationis ad exprimeduz q e dicendu. Significatio uo est. demostratio cogitationis n formate puba ul alia signa; ad ordinationoz interpretatue pinet ut q. dicend e prius pondetur iorde q proferat. more. Ecc. xxj. labia sapiuz prudetiuz stulta narabit. uba aut pdentu stata pondcabut. sn ps. os iusti meditabit sapiaz. & lingua eius loquet iuditu. Iustus os suu reputat os ordis. s. uim cogitua eius est sapiam meditatu. ut os oporis post loquat iuditu. Sutiaz. s. examinatam. De ordinatione ad locutioez pinente. habitu e sexto libro xuj capitulo. ~.

De ordinatione voluntatis. capt. vij.

Sequit de ordination uolutatis. e mult intendend e. Ordinata. n. uolutas e fons omiz bonor. Inordinata uo fons omiz malor. nec prodest ordinatio ceterarū uirtū: si uolutas inordinata remansit. In li. de uita Soli. Omis vity fructus tra sterutur ruuis. si fons n fuit obturatus. Inde. Bona uolutas i uo. oriq e omu bonor. omiz uir ututu sic e contrario mala uolutas omiz malor. uitiorz. Inde. remissa uolutas facit mitis leuitate exq prodeut istabilitas mitis. i constantia moruz vana letitia sepe usq ad lascuia canis. vana tristitia uo nunq usq ad egritudiez oporis. multa alia i negligentia uel transgression propositi exlentatis uitio uetientia. Sic etia supba uolutas i magna sepe odis inopia tumentem effit amiz. Vn procedit uana gloria. fiducia sui. negligentia dei. Iactantia det iobedientia. contrimptus. psuptio. cetre du prestes que profluē solent extimor & usu supebie. In huc mouz omia egria uitiorz exaliquo male uolutatis affectu. uel male consuetudinis usu ducunt oigine. q quito diuitius iniuolutas e. tato fortius heret. et fotioribo remediis eget. & cura requirit dilligentiore. Inde e uolutas declinat inca q canis sunt. concupiscia canis e. e i curiositate sti. cupiscetia. octor. e i ambitioez q e uel honois. supbia uite. Inde legit de ordination volutatis. Volutas i spualib. in hys q ad dm sut. cu mult q pot. laudada e. cum mult q n pot & plusq pot. reprenda e. cu no mult q. pot. exitada. et

et

et

iam reuēti est. Cesset omis ign aiud si uolum? ñ redire curredu est. Leo papa: Inridendi ridet piclum. qui profitendi pdiderit appetitu. ¶ Et ad ordiationem uolutatis huane pertinet ut uolutate dei tamq̄ regla heat. et ei conformare se studeat. q̄ ei placūt: sibi placeat. glo. sup illud ps: gloriamini oms recti corde. Recti corde sunt qui dirigūt cor suū sm uolutatem dei. Sen. Vir bonus quicqd illi acciderit. æquo aio sustinebit. Sciet n. hoc accidisse lege diuina. exqua unuūsa procedit. ē aliqs uolūtati diuine sua pfecte conformat. nihil eius uolutati sē nec diuine obstat. q̄ adparem animi mūlt fac. cōtrariū uo huius. mult fac ad ai conturbatione. Job. ix: Quis resistit ei, pacem habuit. ¶ Ad ōdinatione et uolutatis ptinet. ut respectu aliaru uirtū dnuz heat. p futuri uitioru q̄ pessima esse ñ subdat. Ps. Ad nō sum cui dnatur mq̄ uitas. & maxie nisi tu iudicē iudices hoiem t quia uitū dnari. Actus concupistibilis irastibilis determinant. cap. viij

Sequitur de ōdination uirtutis cōcupistibilis irastibilis. Concupiscibilis tendit ad bonu appetitu delectandi. Motus irastibilis ē i bonū arduū ut ñ malu. appetitu uincendi. Actus ptinentes ad concupistibilē sūt concupiscere. gaudere. dilligere. & actus contrarij istis. s. respuere. dolere. se tristari. odire. concupiscere appetere sibi bonu q̄ nōdum hetur. Appetitus uo iste si sit cū intensione. dr desiderium. Gaudere est iocudari de boni adeptione. ut ei fruitione. dilligere est. aliqui bonuz appetere. & ē respectu alterius. no respectu sui. Contrariuz ei q̄ ē concupiscere: est respuere. respuit uo aliquis bonu. ut fastidiendo. ut abhominari. abhomiatio ē. cū intensione. Cōtrariu ei ē q̄ gaudere. ē dolere ut tristari. Dolere est affligi exspatione boni. ut adueniēti. ut adunetion mali. seu discōueniēti. Contingit et de malo proximi dolere. q̄ ē mie. ut de eius bono. q̄ ē mui dic. Et uo q̄ est dilligere. contrariu ē odire. Et p̄mi actus sunt sui boni placentia. tres alij sm displicentia. ¶ Actus irastibilis respectu excellentie ut humilitatis. sunt iiij. s. ambitio. spes. diuatio. conceptus. Ambitio & spes. sunt respectu eius q̄ nōdum hetur. Ambitio: est appetitus honoris uel excellentie. Spes uo appetitus eius cū fiducia optinendi. Diuatio ē appetitus honoris optenti. uel gliatio de illo. conceptus ē reprobatio subiectionis. Proprie conceptus ē reprobatio rei uel psone. quia estimat illa ē debilitate. irastibilis sunt iiij. actus contrarij iiij. pdictis. Primus qui cōtrariat ambitioni ē fuga honoris uel excellentie q̄ paruitas spē dari poc. Spei contrariat desperatio que ē fuga boni arduj. ppr diffidentia optinendi. Diuationi contrariat humiliatio. que est amor subiectionis fugiens excellentiam. Contemptui cōtrariatur reuēntia que est veneratio rei ut psone. ppr eius excellentia.

¶ Actus irascibilis confortate ñ malu sūt tres. s. irasci. audere. insurgere contra malu. Irasci ē conducta ut repunitione appetere. Audere ē de uidere ad malu psumere. Exhys sequitur insurgere i destructione malj. q̄ est magnanimitatis. Actus irascibilis fugientis malu: sunt tres. s. pusillanimitas q̄ est fuga. detestatio pretiti malj. Impatientia q̄ est fuga malj ptis & timor qui est fuga futuri mali.

De ordinatione actiū cōcupistibilis. c. ix.

Ad ordinatione concupiscibilis quātu ad actū concupiscendi ptinet. ut i bonis terenis ñ appetat supflua. ß necēs sit contenta. sicut pte cōcupiscentias illicitas ñ eat. ß abeisse auertat, bona spualia adq̄ petenda saluator monz appetat intense. t pedlia que saluator pete dissuadz: si appetit appetat reuisse. ¶ Ad ordiatione cōcupistibilis quantu ad actū gaudendi. ptinet ut ñ gaudeat malis nec uanis. vt amplius gaudeat de bonis interiis. q̄ exteriis. & plus de bonis spiis & eterniis. q̄ de bonis mfimis & tecreniis. Non dz gaude de malis proprijs ut alienis. velut insania ē gaude de malis propijs. Ps. i. letant cū male fecerint. & exultant in rebus pessimis. In quo ē gaudē de malis proximi. ut de malis proximi illius qui te offendit. cōd ptinet ad respectu tui excellit q̄ ptinet ad humilia. Ps. xxij. qui in ruina letat alterius. no eat i punitus. Puerile ē gaudere uanis. Sen. Fundamentuz bone mentis ē: non gaudere uanis. Fundamentu hoc esse dixi culme cum ad sma puenit qui sit quo gaudeat. qui felicitate suam in aliena potestate non posuit. Sup i. gal v. Fructus spē. caritas gaudiu. ē dnt glo. i. elatio de hys que digna sunt: gaudiū mundi ē de indignis. Sen. In uoluptate nihil ē magnificū nihil q̄ nam deo pxima deceat. in ebrioru ulin de turpium ministerio uenien exitu feda. de bonis mtis debemus gaudere. Sen. ē umq̄ nolo dere letitia uolo illa domi nasci. domi nascit. si intra te ipm sit. Id. conculca ista que extrinsecus splendent. & de tuo gaude. quid ē aut de tuo. de te ipo. & de tui optia pte. Id. vnu boni gaudiu est ex bona consia ex conceptu fortuitoru. ex honestis consilijs ex rectis actionibus. ex placido uite & continuo tenore. vna ptentis uia. Id. Impie uoluptates no sunt solide. no sunt fideles & si non nocet fugiut. potius aliqd bonu mansure cuspice. sola uirtus preat gaudiu perpetuu et securu.

1 ppc

1 aliquis

1 gm

No

2 ñ

de eternis et gaudere debemus. Ad. v. Gaudete
& exultate qm merces vra copiosa est in celis. & Lu.
x. In hoc nolite gaudere qr spes subiciunt vobis,
scripta gaudete aut qr nomina vra sunt in celis. ¶ Ad
ordinatione concupiscibilis quatuz adactuz
diligendi. pmet ut in proximo diligatur
q diligendu est. & no diligat q diligendu
no est. Et ut diligatur pximus ppter id q dilli
gendus est. & ad id ad q diligendus e. Dilli
genda est pximi psona & non sunt diligenda
eius vitia. Aug. in Lib. de doctrina xana.
omis pector in quat pector, non est diligendus.
Omnis ho. in quat homo est diligendus. Item
Aug. Sic diligendi homes sunt: ut vitia eorum
no diligant. Propter deum diligendus e pro
ximus. Aug. in Li. de trinitate. amanda est
creatura. sed si ad creatore amor refertur
non iam cupiditas sed caritas erit. Et. in li. cofes.
Dne minus te amat. qui aliquid preter te am
at: q no pp te amat. Diligendus est proxi
mus ad gratia mereti. & etiam in futuro. Aug.
in Li. de doctrina xana. Quisq recte dilig
pxim. h cu eo debet agere vt ipse toto corde
tota aia. tota mente diligat deu. ¶ Item
ad ordinatione dilectionis pmet ut illi amplius di
ligant qui amplius diligendi sunt. & ut eo modo
diligant quo diligendi sunt. amplius boni q ma
li. & meliores & ecclie utiliores q minus boni. l
minus utiles. & propinq. & bnfici plus amandi sunt
q qui tales non sunt. amandi sunt boni. tamq dei fi
lij. ro. viij. Quicuq spu dei agunt. hi sunt filij
dei. Amb. Si domestici si boni sunt. mal filios
ponendi sunt. Ad mod diligendi pmet. vt
pximus cet dm amet. & sup res temporales. Et
ut amet affectu & effectu. effectus en ex causa
aut suscitatur. Aug. Caritas non invidet. offi
cia pro tempore exibentur. infirmioribus effectus
dilectionis potius exibendus est. Aug. Caritas
q tamq nutrix fouet filios suos. no ordine ama
ordane di sed subuenendi. infirmiores fortioribus anpon.
quos tales vult esse. quales iam illi sunt quos no
contemnendo q de illis confidendo in tenim pterit.
Amare debemus in proximo sicut & in nob. plus ai
mas q corpus. GG. in mora. Ce recte diligim?
nihil in rebus conditis aia mea careus hemus,
nec illos qui in religion sunt tamq mt hoies
spuales: no canalis q spualis dz esse dilectio.
Spualis mq & originaliter & finaliter ut. s. a
spiratu procedat & ad spus utilitatez tendat,
canalis est dilectio originaliter. e aliquis ppter
pulchritudiem corporis. ut alicq stte amatur.
finaliter uo dilectio e canalis. cu aliquis ei
que amat. q stduz canem utille est procurat.
& de spuali profectu eius no curat. Maxime
intendend e ordinationi amoris. e sm aug.
xv. Li. de ciuitate dei diffinitio breuis et
ua ututis sit ordo amoris. ¶ Ad ordinatioez
et concupiscibil pmet ut fastidiu boni spual
cauetur & vana consolatio respuatur. Et
Spaliter caueduz e fastidiu in doctrina sac. Spiritale
& diuno offitio. Contingit aut fastidiu boni spi
ritualis, atq exigorantia ualoris honoruz
spualiuz. Sicut n. pores species aromaticas ut ma
caritas no reputat. sic hoies aiales spualia
bona despiciunt. Pau. i. sapiam atq doctrina stulti
despiciunt. Bo. sic ca. quo luxi cassuz confudit
oculos ceros & clausos. sic aialis homo non pap
ea q dei sunt. Ag. vij. neq intatis magnitas
an porcos, ne forte conculcet cas pedibus suis,
aut acridit fastidiu boni spualis exsuptione.
sicut fastidiu cibi corporalis acridit exuentosa
stomachi plenitudie. aut uo acridit exsiccatio
ne palati interioris de febre inigratis. Aug. pa
lato non sano pena e penis. qui sano e suauis. Et.
Palatum febricitatis het cui mel celi insipidum
e. ¶ Respuer dz consolatione uana vnde reli
giosus, quia uera impedit & ad desolationez duc.
Bo. Delicata e diuna consolatio & non dat ad inten
tibus aliena. Pau. xiij. risus dolor miscebit. Lu
vj. ve uobis diuitibus qui hetis hic consolatione
uram. ¶ Et ad ordinationem uraz concupiscibil pm
net. vt tristitia sti que motem operatur caueat.
tristitia uo q seduz dm est administratur. Tristitia se
culi est q que puenit ex bonoru temporaliu amissio
ne. uel malorum penaliu perpessione. ut de pxi
mi pspitate. tristitia uo sm deum e q puenit
ex bonoru spualiu amissione. ut malorum culpe
commissioe. uel ex proximi compassion. ¶ Ad or
dinatione. et concupiscibil pmet ut id q odie
du e odio heat. maxie uero odiend e peccatz.
tamq deo exosum & hoi maxie noxiu. nihil
odit deus nisi peccatz ut ppter peccatz. Deus amauit
eu qui nuc diabolus dr. an qua peccatz heret. &
ad hunc eu amaret. si peccatz in eo no esset. Ecc.
xij. Altissimus odio het peccatores. Sapia xiij. I deo
odio sunt impius & impietas eius. Adeo ei exo
sum e peccatz: q nulli peccat qn pena soluit si hi re
quirat. iij. De causis solet aliquis pce alicui rei I peccatz
aut ppter eius prosperitatem ut nobilitate. hac
de causa principes terreni subditis eorum nobilibus
solet pce. uolentes ut no audentes facere iustitiam
de eis peccatibus. q deus nobiliore principe
celestis militie. ut unu de nobilioribus ppter pec
catu superbie e omibus ei adherentibus eternaliter

dapnauit. & de celo prepitauit. Lu. x. Vide
bam sathana. q. fulg. cadente de celo. sup.
vj. no uebit dns magnitudiez cuius q̃ qm
pusillu & magnu ipe fecit. Atn pat aliqu
rei ppr eius caritate. hac de ca i peccat. et
deus pmis pentbr q̃ peccauerant licet soli esset
qn mote punierentur. Si no esset i unus ho
& immortali pecto decedet. eternaliter dapna
ret. Atn patur aliquibr ppr multitudiez. Ds
u i diluuio totu genus humanu exceptis. viij.
psonis. ppr pecta submersit. Atn pat aliquis
ppr cosanguineitate. Deus u ppo filio n pepe
cit: qui inter hoies & prem mediu se posuit.
Ro. viij. qui ppo filio non pepercit. B. qui no
pat filio nuquid parcz frigento. nuq̃ parcet
suo negz: tantu odiu deus ad pcta habuit. q.
filiu suum occidi uoluit: ut cu eo destruerentur
pcta. Non ht deus adeo bonu aliqu. n in celo
nec i terra que ad motem no oderet. si pcta
mortale i eo inuenirent. Scti et pcta sup oia
odunt. elegerunt potius oia qua tomentorz
sustinere. q̃ pcta committere. qui uam habet fide
potius pcta timet q̃ hoies demones ut malos
hoies ut bestias crudeles. ¶ Pcatum hoi ma
xime nocet. pessimus hostis e que homo habet.
Alij hostes no possunt ei nocere nisi p istum. et
nulla n nocebit adusitas. si non dnet
mi quitas. Aug. quid times hoiem homo
i sinu dei positus. tu de illius sinu noli ca
dere. quicqd ibi patieris: ad salute ualebit.
n ad pniciem. Ecc. viij. qui custodit pre
ceptum. no expietur quicq̃ mali. oia ma
la huius mundi expecto subsecuta sunt. s.
fames. sitis. frigus. calor. labor. infirmi
tas & mors. Pecatu omis aiorz nros qui et
mortui sunt breuidit & occisurus enos. et
eos qui nobis cum remanserunt. Ro. vj. stipe
dia pecti mors. nihil eet in mundo q̃ non
essz bonu & deo placens & hoi utile? si non
essz pcatuz. Maiora u mala ex eo i futuro
sequentur. Pectu bonitatem sua auferet hoi
et eius opibr. plus ualet unus pcta no hns.
q̃z mille alij. Ecc. xvj. melior est unus ti
mens deu: q̃z mille impij. & plus ualz unum
op bonu eius qui ex mortalle est. q̃z ifini
ta opa facta ab eo qui est immortalis. // De
ordinatione actiui uirtutis irascibilis.

Sequit de ordinatione iii // capt. x.
Stutis irascibilis. ad ordinem uero ipsius re
spectu excellentie ptinet: ut iututu em
nentia celestē altitudiez appetat. terena at tamq̃ uile despiciat. tamq̃ periculo
sum timeat. tamq̃ malis habundantez et
bonis deficiente fugiat. terena altitudo. ut
est altitudo dniy. uel mundane que ut hude
laudis. ualde e contemptibil. e deo est abhomi
nabilis. Lu. xvj. Quod hoibr altu est. abhomi
natio e ante dm. Supbi qui terenam altitudiez
appetunt. multe deuz despiciunt. ideo merito et
multe despiciuntur. ab eo ut sint ei abhomabiles. i.
Pe. ij. qui me contepnunt. erunt ignobiles. Inter crea
turas: terra est ordine infima. nat aliter pedibr
homi calcada. & bona terena ualor sunt minima
& mte h minima minim est plus uam que qua terena
altitudo sectat. Ad ultitatem terene altitudis ptinz
q. p ulia & i digna ad illa ascendit. Sen. n sit et
ambitio. q ad dignitatem / n p meliora te n adducz.
Et q. pessima sunt. s. uitioruz & diabli cam coitat.
Supbi in altitudie terena positi et illis fuuit.
quibr dnari uident. quibr prouide tenent. Vn
minus sunt fuit liberi q̃z ipi: e habent multos dnos
& illi unu. & licz exterius uideant esse magne
potestatis: tn ipse sunt minoris iututis et maioris
infirmitatis: minus ualentes resistere uitiis. Arun
dinea e ptas eoru. exterius hns uitore. interius
uacuitatem. Ad hoies ht appentia: q̃z i ipis non
ht existentia. ¶ Periculosa est altitudo terena:
& non desiderada q̃z timenda. Aug. Quanto quis in
loco superiori tanto in periculo maiori uersat. Demoes
qui celestem altitudiem amiserunt. positis i terena
altitudine iuidentes. eos maxie impugnat. repu
tantes sibi honorabilius si eos sibi subiecerent. et si
entes q. per eos plibus potiserunt dnari. terena al
altitudo mos est. in quo magni et fortes peunt
ij. re. i. e. Inclui israel super montes interfecti sunt.
Jncod. Jonathas in excelsis occisus. altitudo tere
na mons pestifer. se. lij. Ecce ego adte mos pestifer
qui corripis uniuersam terram. Locus et est papitij. et
B. ferale est malto se contuente obstrupescere. et
de ulta pulitera. ¶ Altitudo terena fugienda e.
cu habundet mal et deficiat bonu. hanc fugit
yhs. Sciens. n. q. uituri erat ut faceret eum rege:
fugit i montem solus. Jo. vj. Sordes uitiorum ad he lo
cum defluunt. q. mire poterit uideri ei qui cdit ue
ram altitudiez esse. q̃z i iutute no est altitudo. q̃z est
locus ualde demissus. e est infimo proximus. et ado
& a celo remotus. a celo e remotus / ad q. est uia et
p humilitatez. oh. xviij. Nisi conuersi fuitis et effi
ciamini sicut parauli: no intrabitis in regnu celoru.
remotus e adeo: qui familiaris e humilibr. vn se
ri. ps. Iux. est dns his qui tribulato sunt corde. dicit glo
Altus dns. uidetur tn humili & n se erigeti. Altitu quidem est
do terena. locus est uentis expositus. p flant. n
altissia uenti. Vn n est ibi quies. q̃z. q. tempestas. gg.
quid est ptas culminis. nisi tempestas mentis.

S pecialit pflat ubi aquilo. unx uectu pmu supebi.
sedebo in latibus aquilonis. Ysa. xiiij. Vn est locus
frigidus sm calor caritatis. Flatus aquilonis
e sug gestio diabli: ad distordia & odiu. Sic
xps ignem dilectionis uenit mterra mittere.
Sic diabolus conat illu extinguere, bonis deficiens
est mons iste. unx. n. a dno uisitat. & si ab eo u
isitaretur irrigation orere. Flatu uentoru exsicca
retur: ut ad ibera humilia a qua desideret. Aug.
conflut aq ad humilitatem uall. desupallio mon
tis, Jt ad ordiationem rastibil ptmet ut ho hu
lem statu elligat. unx constituiz saluatoris. Lu
xiiij. Recede in nouissimo loco. hic est locus con
gruens hoi qui tera e & cinis. Ecc. x. q. supb.
terra & cinis. Locus terre est locus infimus. a
c mei n expedit esse malto ne disprat auento.
S tatus humilis locus e quietus & tutus: & habudas
bonis. quietus e. qr no e uentis expositus. Ysa.
xxxij. Erit uir. q. qui abstonditur aueto. & celat
se a tempestate. tutus e sapiens. Supbia omia ht
i periculo: humilitas i tuto. Aug. humilitas si mo no
i mo e & no ht quo cadat. bonis habundat qua
humilib dat deus gram. Jac. iij. i. pe. v. Aug.
Alta sterant. ma replent. Vall humilitatis est
fertilissima. i ps. Valles habudabunt frumeto.
Jt ad ordiationem rastibilis ptmet. ut ho de uiribus
suis diffidat. & de dei iute confidat. ut dei adiu
toru cu forte efficiat. Ysa. xl. Qui spat i dno
mutabunt fortitudiez. Fortitudiez mqua ppam
i fortitudiez diuiaz. Felix comutatio e aliquis de su
is uiribus diffidens. propa fortitudie se exuit. & dei
fortitudiem de qua cofidens adiutoriu ht. qdamo
se i duit. B. se can. nil ocipotentia ubi claroie
redit. qm q omipotes fa qu m se spant. deniq oa
possibilia sunt credenti. Jt ad ordiationem rasti
bilis ptmet: ut ho nemine despiciat. n est despice
dus homo. que deus ad ymagine sua fecit. quem
regni celestis principe esse uoluit. cui angelos sttoro
custodia adhibuit. ad. xviij. Videte ne cotempa
tis unu ex hys pusillis. Angeli coru semp uidet fa
ce pris uri qui i celis e. Ad ordiationem rastibil
quatuz ad actu rastedi. octo ptmet. Ipmu est ut
ho no ex leui causa rascat. pu. xviij. Spuz adir
ascendu facile sustine quis poterit. Intollerabilis
e familiaritas racudi. Pue. xxij. Noli esse amicus
hoi racudo. qui facile rastit. e sicut domus de pa
lea q facile conburit. Dns talis domus multi dap
nificat. sic qui facile rastit ad sibilu unius ubi oa
bona sua pdit. Ecc. ij. Ve hys qui pliderunt sustine
tia. Pu. xix. Qui i pariens e sustinebit dapnu.
Seduz e ut no uelocit rastat. Ecc. vij. ne sis ue
uelox ad rascendu. ia. i. Sit omis ho tarduz ad
ira

qui uelox e ad rascend. uelox e ad se puptand. & ad
faciendu stultu quo s collu fingit. dum de statu amo
ris ad statu odij tnsit. Tercu e q ire resistatur
ne ho ab ea superet. Job xxxvj. n te supet ira,
a qui timend est supari a bira. q. ab hoste crudel
lissimo. & qui no ht misericodia. pu. xvij. Ira no ht
miam. cum sm sapiente ira furor brevis e. sti
timend e dnuz ire. sed dnuz msam. Quatu e:
ut ira cito sedetur. eph. iij. Sol non oridat super
iracudia uram. Ecc. xj. Aufer ira de corde tuo.
cito e auferenda ira de corde tuo. sicut adens cibo
desmu. Job. xxxij. Ignis est usq ad cosuptione de
uorat. Quitum e ut ira a smone n indicet. Pue.
xij. Fatuus statim indicat ira sua. glo. natura
ire e ut prolata mag fermentat. occultata laquestat
pue. xxvj. Qui iponit stulto silentiu: iras mitigat.
Sextu e: ut ira operari no pmittat. eu st i tenebis.
Animal iratus n uidet qd sit agendu. Jo. xij. Qui
ambulat i tenebris. nesit quo uadat. opus q. alias
esset comendabille cu ex ira procedit. no est comen
dabille. Ja. Ira uiri iustitia dei no opat. Sep
timu e ut rascat iuto. n psone. Ira qua quis ra
sit iuto utilis e. de qua Ecc. vij. melior est ira
risu. qr p tristiam multus corrigit animus delinquentis.
Octauuz e: ut ptus rastatur clpe prope q alie
ne. Sen. regu aios i duimus. illi oblti i firmita
tis sue: aliene descuiunt quia iuria arcepunt.
Aug. transeris suo tuo ne pereat. rasce et ipi ne
tu pereas. Item ad ordiationem rastibilis quantu
ad relig eius actus ptmet. ut nihil audeat qd ds
i hibeat. nihil timeat q deus iubeat. pro iustitia oa
mala pene libenter sustineat. Beati sunt qui pe
secutione patiuntur ppr iustitia. ad. v. i. pe. iij. Si
q patiniy ppr iustitia: beati. Jt ut cotemptus ipi
orum contemnat. & irrisones rideat. Sen. Quo
dio audienda sunt ipiorum cumilia. & ad honesta
uideti contemnendus e ipe conceptus. Cu diceret
cuida sapieti. homies te contempnit. aut ad illos. asi
ni. ? nec illi asinos. nec ego illos curo. Sen. Nond
felix es: si nond tba deridet te. Deu no ? hoiem
timeat. qr q timet hoiem cito corruit. Pu. xxix.
Vera mala n umbis maloru fugiat. Vera ma
la sut pene future iute. Vmbre illoru sunt pene
ntis iute. Sap. v. Omia transierunt tamq umbra

De triplici ordine virtutum capitulz xj.

Sequitur de ordiation ututu. possimus aute
distinguere tplicem ordine uirtutu. s. ordiem
platationis. ordiem meritorie opationis. & or
dine repationis. In ordie platationis: p ma e
fides. Primo. n. docenda sunt que sunt fidei. In or
dine meritorie opationis: prior e caritas. q. illam
impans. In omi. n. opation ordiata. Primu est

No.

amor suic desiderii finis. & exillo sunt medie
operationes. vt appaet in edificatione domus cuius
causa e eius inhitationis amor. exquo amore no
solu est edificatio: sz et eaq ad edificationem iuuat.
vt inquisitio operuor. Inopando q. meritorie. por
et principalior est caritas. & pmo mouet. fides u
deseruit ei. tamq; lucerna pferens. ostendens qd
et qualit operari debeat. Illuminatio. n. adiutorii
e mopee. & illuminator adiutor. et in principalis au
dor operator. In ordine uo repandi: prior i uirtu
tibz affectiuis uidr esse humilitas. si. n. omis petti
mitu est supbia. &c. x. omis correctionis principi
um erit humilitas. huic consonat q. repator hui
gnis doctrina suam i choauit ab humilitate. ⁊ v.
Beati pauperes spu. i. ps. glo: pauperes spiritu dicuntur
humiles. caritas mt. iij. virtutes que ordiant ad de
um: ppinquior e fini. s. deo que ht profin & pro
materia. Diligit. n. deu ppter se. & in fides finem
uideat. & se illuc tendat. est. n. spes i sequutio
sic timor e fuga. caritas est vnio cum fin. vnde e
finis sit optimum & afine heant q. sint bona illa
q sunt ad finem. caritas pmo ht bonitate inter
virtutes. & per ea hnt bonitate cetere & sm hoc itel
ligend est q. dr. glo. sup i. i thi. 1. q caritas est ra
dix oium bonorii inquant sunt bona. & sic radix
humore mittit ad ramos. sic caritas bonitate adopa
cetera ututu. Aug. In sm mone de auctoritate
Sicut radix omiz malorii e cupiditas. Sic radix omiz
omiz bonorii e caritas. humilitas et pot dici radix oim
tutii. Sediz illa pprietate q radix est pars arboris
i terra terre adherens. sic humilitas i fremitate sua
considerans sub deo collocat se i loco infimo. Fides
et radix pot dici: qr radix marcor est. q os in
anali. Pradice. n. increditur ad arbore eius nut
rimetum. sic p fide i greditur ad iam bona spa
da & amanda. ... De quatuor uirtutibus
quo se hre debeant ad cetera uirtutes & p.
De fide. capitulu xij. ...

Fidei est prouidere meditationes disponentes ad
cetare uirtutu opationes. Vbi gratia. Me
ditatio magnitudinis diuie mie. disponit ad
spem uenie. & meditatio diuine liberalitatis.
ad spem gre et glie. Meditatio diuine altitudinis
di alti altitudini. supeminentis. disponit ad dei re
uerentia. Meditatio diuine sapie omia q agnos
luride uidentis. disponit ad sptam uerecundiam.
Meditatio diuine magnitudinis altitudinis dulcedi
nis. disponit ad suauem sptam. Meditatio diuine
bonitatis q amor est dignissimus. disponit ad a
more diuine aritie. Ad dilectione proximi dis
ponit meditari q. hoc sit spale preptu christi.
Ad amore scripture sacre q prudentia uera acqui
tur. disponit meditatio auctoritatis doctoru
eius & utilitas ipsius. est doctor ipius deus: ut pse
ut p homies note sptitatis. vt patet distinctio per
partes eius. Spus sctus reuelauit moysi q. sipsi de
mundi creatione & alis q ante ipum fiunt. Lex dei digi
to ei scripta est. De iudicijs & tabnaculi compositione
& alis ad cultu dei ptinentibz adeo edoctus e. Psalmi soliquia
sut spus sti. Salomone dormiente dorait deus sapiaz.
Spus sctus loquutus e in prophis. ad doctrina euangelica
spaliter ptinet illud. Ego exore altissimi pdij. &c. xxiiij.
Doctrina aplicam constat esse spus sti. Spiritus. n. sa
ctus sup aplos descendens eos de indocti doctos fec. act.
ij. Paulus u dr se in ab hoie didicisse euangliz p preue
latione dni. Gall. j. Johanes uero i exilio posito: mistecia
ecclie adeo reuelata sunt. Doctrine sacre conuenit illud.
e. &c. xxiiij. Ego. q. fluuius doctrix &c q. aq ductus depa
diso exiui. nec solum excellit scriptura sacra alias scrip
turas auctoritate. sed et utilitate. tamq; diuia. Ysa.
xl. dm. Ego deus tuus docens te utilia. Sap. viij. sobrie
tate et iustitia docet & prudentia & uirtute quibz n.
utilius e in hac uita hoibus. Ad temperantia respectu bonoru
tpralii que sunt minima bona: disponit meditatio mi
norii et etinorii que sunt magna bona. GG. vilescunt
tpralia: e considerat eterna. Ad tande temperantia
disponit meditari. q. bona tpralia comitant mala
culpe. Qui. n. diues fiut. no erit i munis adelicto.
et sunt Inpedimetum bonorii gre. & difficultatem
fariut puenieni ad bona glie. Ad pacium & alias
ptes fortitudinis: disponit meditatio dnice passionis.
& multiplices utilitatis tribulationii & futurorum ma
lorii q sti p transitorijs malis euadit. & meditatio
pmij. q. g. Considerato pmij. minuit viz flagelli
ro. viij. Hzo sunt condigne passiones huius tpis ad futu
ram gloriam que reuelabitur in nobis. Ad humilitate
& obiam disponit meditatio humilitatis & obie x.
Ad hoc spaliter monet nos aplus exemplo. x. phil.
ij. hoc sentite i uobis q & i christo ihu. & subdit
exinanuit semetipz factus obediens usq ad mortem.
Aug. Medicina tumoris hois: est humilitas christi.
erubescat ho esse supbus: quia humilis factus est deus.
Bo. Memento fratres. xpus ne pderet obiam: pdi
dit uita. Ad opatione pietatis disponit meditari
q. paup corporis christi mebruz sit: & q. x. s reputa
tur fi. q. paupisit. & q. i tremedo inditio spaliter
de opibus pietatis disceptatio facieda sit. ...

De ordine caritatis. ...

CHaritatis e opibz cetearii uirtutii bonita
tem prouidere. q. ut fi possit: accendenda est dilectio
dei uob ostensione amoris q deus exibuit uob. Sic
n. ignis in meius q ligne. ita in amor meius q amo
re. It uirtenda est dei dilectio: i meius bnficiorii di
uinorii. & gratiii & spaliii q adeo recepimus. et
continue recipimus. vt exficienti dei amor: habu-

caritate

accendit

tana opum pfecte boitatis procedat. ita ut i nob
locū no heat pietia ut negligentia ut fasti
diū. nē amor uane laudis uel uaneglie uel
alicuius terreni emolumēti cāitati opus pripi
at & s usurpet. ¶ De ordine humilitatis.

¶ Ad humilitatē ptinet si hō passus sit ruinā: ut ipa repationi itendat. si deficit gratia
ut loc ei prouideat. si imineat ruina. ut
ipsa se opponat. & ut edifitio spūali stabilis fū
dametū ponat. B. Sola ūtus humilitatis lese.
ē repatio cāitatis. humilitas pctore ad nichilū
adduē. ut se nihil reputet & ualor & iutute.
Ex hoc nihilo. fit recreatio. hoc nō ignorabat dd.
qui ait. cor contritum & humiliatū deus nō despi
ciet. qui et ait. cor mūdū crea in me deus. Crea
tio mundi creatis. ē factio ex nihilo humilitatis.

¶ Humilitas quę cor euacuat locum grē preparat
Jac. iij et i. pe. v. humilibus deus dat grā. iij R. iij
vasa uacua replet helyseus. nō patitur nā uacuū qn
illud inpleat. nec grā cor hūile quin illi se infundat.
hūilitas nō solum est grā sed et receptaculum grārū.
humilitas grām hauriit ut uas inclinatū. ecc. xiij
humiliare deo et expecta manū eius manū ig lāgiet.
B. loquens de illo uerbo ecce ancilla dni ait
semper solet esse diuine grē familiaris hum
ilitas. humilitas gō respondetur ut sedes grē
preparetur. ruine imminenti subuenit hu
militas qr fm B omni indifferēter persone
humilitas est quedā turris fortitudinis a fa
cie inimici. Aug. solus uincitur qui de se
presumit. solus uincit qui de se nō presumit.
humilitas ideo triūphat qr ds in ea pugnat.
bere hūilis deo attribuit glia quę est de bie
toria et ideo per gerundium super eū est pugā.
eiusdem ei est pugna et glia de pugne uicto
ria. deus ap eius est rex glie et ideo est ei
dns uirtutum. uirtutem ei conferens. In psalo
dns uirtutum ipe est rex glie. ¶ Humilitas in
fundamito spūalis edificij stabilitatem prudet.
B. Lib. de consideratione uirtutū. bonū qddam
ac stabile fundamentum humilitas. nepe
si mutet illa uirtutum aggregatio nō nisi ru
ina est. Aug. cogitas magnam fabricam cō
struere celsitudinis. de fundamento cogita.
humilitatis. de ordine timoris domini

¶ Sequitur de ordine timoris domini ad cete
ras uirtutes quem sps s. ponit principium
et radicem sapientie. prob. i. timor domini
principium sapientie. ecc. i. radix sapietie
timere deum. et nōd. qr eius sapia sit sapore uir
tutum condita scientia duo pertinent ad
sapientiam cognitio et affectio. quantū ad
cognitionem timor est principiū sapien
tie. p qr mūdat cor iux illud eccli. i. timō
dni expellit peccā. mundando uō cor fac
oculū cordis uidere clarius. B. sincero uitas
patet oculo. secō qr cū sit fuga mali fu
git et cauet cōtrem qui est malū bonis.
homo timoratus nō leuiter credit qd a re
accipit sed diligenter illud examinat. Prio
qr cū repellat omes negligētias sed illd ecc
xv. qui timet deū nichil negligit. cauet
negligēs in studio et p diligens studium i sapia
proficit. & uāto qr timorem superbie expe
lit qui susceptionem sapientie impedit et
humilitatem introducit que ad sapiam dis
ponit. B. superbo oculo ueritas nō uidet
prob. xi. ubi humilitas ibi sapietia. Quantū
ad saporem timor est principiū sapietie
qr est prima affectio. primo eū oportet aliē
desipere mala ut post ei sapiant bona.
B. Bn initium sapientie timor timor dni
qr tūc ds p aliē sapit. cū eam afficit ad
timēdum. nō cum instruit ad sciendum. timor
ceteras uirtutes purificat. opera eius scru
tatur. siquid mali i eis inuenitur facit
illud corrigi. etiā tuta pertimescit. Job ix
uerebar omia opera mea. habundantia
bonū operum illis procurat. ecc. xv. qui ti
met deum faciet bona. eiusdem xl timō
dni sicut paradisus bnedictionis. Qui ht
timorē dni semper timet ne faciat parū
plus elegit habundare q deficere. unde
uerum est illud ecc. xl xl Intimore domi
nō est minoratio. eiusdem xxix timor dni
i plenitudine comorabitur. timor et ce
tas uirtutes cōseruat. Jo i eplis timor u
tutum custos est. securitas ad lapsum
facilis. timor uirtutes comprimit ne e
uanescant. ecc. xxvij nisi te instanter
tenueris intimore dni cito subuertetur
domus tua. timor declinat pericula qd
multum ualet ad conseruationem prob. xiij
Intimore domini declinatur a malo.

Qz claustralis debet habere indesideriō
manere in monasterio:

Sequitur de ordinatione animi re
spectu locorum ad quam p ptinet
ut is qui in religione est nō leuiter ue
lit de monasterio egredi. manere in mo
nasterio indesiderio habeat. egredi uō
in patientia. si obedientia ul caritas ul
pietas hoc requirat. discursus uri
religiosi p mūdū sine necessitate nec dō placet

nec ipsum decet nec ei securum est. ad p̄
pertinet illud Jer. xiiij dilexit mouere pe
des suos et nō quieuit et dño nō placuit.
Stabilitas uiruz religiosum decet. q̄ qi ymā
go est eternitatis. Sen. p̄ argumentuz īntis
composite existimo posse cōsistere et secum
morari vir religiosus qui in claustro manere
nō potest frequenter in mūdo periclitatur. Se
mei dum mansit in ierusalem uixit postq̄
exiuit de ierusalem occisus est. uy Re. y. et
dina filia iacob egressa curiose ut uideret
mulieres regionis illius rapta est et cōrupta.
genes. xxxiy. dina rōe sexus infirmi signifat
claustralez nīte īfirmum qui de claustro
egrediens duz mūdi cōcupiscibilia curiose
considerat amore eoz rapitur et cōrumpitū.
pisces ex aquā positus nō diu uiuit. Ysay. l.
conputrescant pisces sine aqua et morientur
insiti. Claustralis dū est ī claustro bn ordīato
hst uerba sacre scripture quibus uita spūa
lis ipius conseruatur. cū aūt discurrit per
mundu aqua ista mutatur īsanguēez. s. ūba
secularia et sic occiditur. Cōrumpūt eiz bon
os mores colloquia prauā. ī. coz. xb. abel eg
ssus in agruz occisus est genes. iiij. Simile ac
cidit claustrali īnocenti a claustro egredi
enti. Claustrales inquieti st sidera errantia
de quibus legitur ī canticis iudi. Sidera uō
aliqn fuū sidera cadentia. postq̄ eiz discurren
do per mūdu delitijs mūdanis assueuerit
et asperitas religionis eis ī dissuetudinez
ueniū redeūtes ad claustruz claustralis iu
te asperitatem sustinere nō post et apostate
fiunt. m. xxiij cadent stelle de celo. Stella
de celo cadit cū claustralis celestu cōuersati
onez deserens ad seculu redit. Corvus ab
archa egressus ad archam nō est reuersus.
gen. by. cadauibus cūm est illectus sic claust
lis per mūdu discurrentes aliqn amore cā
nalium delitiarū retinetur. Claustrales mū
do familiares st sicut aues ciuitatenses que
facile capiuntur. viro religioso expedit nō soluz
ea que mundi st relinquere ſ et obliuisci
phils. uy. que retro st obliuiscens et d Sen. vt
possis aūz cōtinere primu corporis tui fugā siste.
deinde cōtinuata remedia pluz prosunt. Interūp
enda nō est quies et uite prioris obliuio sine de
distere oculos sine aures assuescere sanioribus
uerbis. quocunq̄ processeris in ipo reāsitu que
renouent cupiditates tuas tibi occurrent. ad qui
etudinem monet aptus. J. ad Tessa. iiij. Rogam
frēs ut operam detis ut quieti sitis. Item y. ad Tessa.
iij. scitis quemadmodu oporteat imitari nos. q
mā nō inquieti fuimus inter uos. maxime
oportet nouitios esse quietos et nō cito egdi
de monasterio. Sen. subducendus est populo
tener animus et parum tenax recti. Lu. ul.
sedete in ciuitate donec induamini uirtute ex
alto. Exo. y. legitur de pre moysi q̄ uidit eiz
elegantem et abscondit. Sap. nascendi hīs le
gem natura fecit ut maiora aia alia uiscerib
parentum diutius continerentur. sic nīrtuz
ualet ad hoc q̄ claustralis proficiat si in cla
ustro diu moretur an q̄ exeat.

De ordine quantuz ad locum oca tionis. Capitulu. xiij.

Ordinandus est animus respectu
locorum monasterij ordinandus
est q̄tum ad locum orationis refec
tionis dormitionis et locutionis. De amore
habenda ad locū orationis. ca.
Ad primam ordinatōem pertinet ut is qui in re
ligione est ad locum orationis magnuz amoz
habeat et ei reuerētiam magnam exibeat am
are debet locu illu tanq̄ domū pris celestis
ubi abyso beneficia retūpimus. locus est ecu
ditionis locus propitiationis locus refugij.
locus diuini solatij. Ignoras ibi eruditur nō
solum exteriori eruditione per doctores eccle
ſ et diuina īspiratōe. Ysaia y. Venite ascen
damus ad montem dni et ad domū dei ja
cob et docebit nos uias suas. cū deest hu
manuz consilium recurendu est ad diuinum
in loco orōis y. pal. xx. cum ignoramus quid
agere debeamus hoc solu habemus residui ut
oculos nostros adte dirigamus. pector ibi
ueniam suscipit q̄d designatu est in propi
tiatorio q̄d uoluit dns fieri in tabernaculo
Exo. xxb. in ps. Suscepimus deus misīam
tuam īmedio templi tui. Ad locu illu refu
gere debent qui ab hoste īuisibili fortiter
impugnatur sicut ipe guerre hoīes refugi
unt ad munitōes. prob. xbiij. turris fortissīa
nomen dni. ad ipam currit iustus et exaltabr.
altior eiz et potentior hoste efficitur. terribilis
est locus iste ait iacob de loco ubi domus dei
erat edificanda. genes. xxbij. terribilis in qua
demonibus. locus solatij est ei qui expectat
consolatiōez israel. qua cōsolatione indignus est q
sectatur consolationem esau. s consolatiōez cāna
lem. Intemplo recepit Simeon cōsolatōem. Lu.
y. ad ordinatōez istam pertinet ut claustralis
ad locum orōis libenter ueniat. inuitus recedat

ista errāba

qrdi

rocrationis

horis statutis illuc uenire non differat. an
completionem offij sine necessitate nõ exeat ad lo
cum orõis spũs scũs claustralem adducit. Spũs
malignus an ipse eũ educit. Simeon uenit in spũ
in templum. lu. ij. Legitur ij. li dyalogorum q
quidam monacus erat in quodam monasterio a bto
benedicto cõstructo qui ad orõem stare nõ potat
ꝗ mox ut se frẽs ad orõnis studium inclinasset
egredi statim foras/ cumq; btus uenisset ad illũ
monasterium et ostituta hora expleta psalmodia
sese frẽs in orõnem dedissent. aspexit vir
scũs q eundem monacum qui manere in or
atõe nõ potat quidã niger puerulus per ue
stimenti fimbriũ foras trahebat/ cuius spem
diabolus assumpserat. ad amandum locum orõis
monemur exemplo saluatoris qui magnum
amorẽ ad locum illum se hre ostendit qn uenie
bat in ierusalem ꝗ ibat ad templum. Mat. xxi
Ingressus urbem primum templum adiit. glo. dans for
mam religionis. Crisõ. ꝑpum erat boni filij ut uenies
ꝗ ad domum curreret. pris/ recedentib; ipe in templo
remansit et miri, quasi conquerenti de hoc ait/ quid est q
me querebatis/ nescebatis qr ihis que pris mei sunt
oportet me esse. **De reuerentia exhibẽda loco orationis**

In loco orationis magna est exibenda re
uerentia/ nõ legimus cristum in uita ista
tantam iram per gelum ostendisse quatam ondit
cum uidit q in templo debita reuerẽtia nõ exibeba
tur Jo. ij. et Mat. xxi. tue ipletum est illud ps Zelus
domus tue comedit me. Multis de causis exibẽda
est reuerẽtia loco orationis ꝗ qr adeo inhabitat
exo. xxv. faciant mihi scũariũ et habitabo in medio
eorũ in ps scificauit tabernaculũ suũ altissimus deus
in medio eius supplemanet. Apo. xxi. ecce tabernaculũ
dei cũ hominibus et hĩabit cũ eis. postq iacob per
pendit domũ esse in loco ubi dormiuerat expauit
et ait q qm terribilis est locus iste nõ solũ terri
bilis est hostibus inuisibilibus ꝗ et hominibus ingẽ
dientib; Maiestas eius dei in habitantis timore
reuerentie debet eis incutere. Jo. q ab angelis freq
ntatur. vnde Jacob uidit angelos ascendentes et de
scendentes in loco ubi domus dei erat edificanda.
spale dicũt sci angelos adesse cũ missa celebratur
ggg. quis fideliũ dubium hre possit in ipa ymola
tionis hora ad sacerdotis uocem celos aperiri
atq; in illo yhũ cristi mistio angelorũ coros adesse
sumus yma sociari terẽna celestibus iungi. si re
uerentia exibenda fuit loco ubi angelus apparuit
iosue. qto magis exibenda est loco oratõis qui ab
angelis frequentatur. Josue. v. Solue calciamentũ de
pedibus tuis, locus enim in quo stas sanctus est.
tertio pp scos adquorũ honorem dedicatus est
quarto pp sacra que ibi continentur ut sunt
sanctorum reliquie quinto pp opera exce
llentia que ibi peragũtur. Sexto prop
ter dei beneficia que ibi recipiuntur. Septõ
propter sanctitatem quam in dedicatione su
scepit.

Quinq; pertinentia ad dictam reuerẽtiam

Ad reuerentiam loco orationis exhibẽ
dam quinque pertinent. primũ
est ut qui astare debet in cõspectu dei/ cõdis
puritatem prouideat. Secundũ est ut quan
tum potest dei offensam ibi caueat. Tertiũ
est ut a terrenis cogitationibus et affectio
nibus cor expediatur. Quartũ est ut ter
rena opera ibi nõ agantur. Quintum vt
disciplina omnimoda cantando et psallendo
seruetur. Necessaria est puritas vtro
religioso ut sanctus an sanctũ astet et im
maculatus ante immaculatum. Timendũ
est id quod perse et maxime displicet deo
s. peccatum ante dei conspectum habere
Abac. j. mũdi sunt oculi tui ut non uideas
malũ et ad iniquitatem aspicere non pote
ris. ephe. i. eleqt nos deus ut essemus sa
nncti et immaculati in conspectu ipius. de
contrario conqueritur dominus Ysaye. xl. v.
populus qui ad iracundiam prouocauit
me/ an faciem meam semper. Ad cordis pu
ritatem multũ ualet si seruus dei in specu
lo scripture sacre faciem anime sue freque
ter inspiciat et ad lauacrum cõfexionis fre
quenter recurrat. fuit lauatorium ante ta
bernaculum specula hns in quibus ingress
uri tabernaculum maculas suas uidentes
eas lauabant. ggg. Specula sunt dei precep
ta in quibus anime sancte semper aspicu
nt et si que sunt in eis feditates deprehe
ndunt. Cã. v. oculi eius sicut columbe
super riuulos aquarum que lacte sunt lo
te, lacte lota est anima candorem lacteũ
habens Jo. Impossibile est quemquam deo
placere qui quod ei placeat ignorat. fieri
potest ut obsequendi uoto offendat, si quo
modo obsequi debeat ante non didicit.
Frequentanda est confexio ut puritas cor
dis habeatur. B. in epistolis. Audi cui pla
ces, ama vnde places, ama confexionem si
affectas decorem, Confexioni iungitur de
cor. in psalmo. Confexio et pulcritudo in
conspectu eius. Modum ostendi ostendit

parentibus

B. dicens. Omne qd remordet cōscientiam cōfitere humiliter pure fideliter. Ad humilitatem pertinet ut culpam tuam et ī his que commisisti et ī his que omisisti humiliter recognoscas et miserum statum ad quem te peccatum adduxit agnoscas et ut intelligens quātus dei gratia sit tibi necessaria cum desideres et quemadduxit te peccatum ad nichilum ingō quantus ad valorem et virtutem. Jere. ij. quam vilis facta es nimis iterans vias tuas. humilitas uas cordis inclinat ut dei grām recipiat. Jn ps. Cor contritum et humiliatum deus non despicies. Pura debet esse confessio sine falsitatis ammixtione sine peccati defensione sine sui excusatione uel commendatione sine alterius malitiosa accusatione sine corupta intentione. Ad fidelitatem pertinet qō is q confitetur fideliter dei negotium agit, peccata sua manifestans ad dei gloriam et sui confusionem. est enim cōfusio adducens gloriam. Jn ps. dixi confitebor ōl aduersum me in iustitias meas dno et tu remisisti ipietatem. Ad fidelitatem pertinet ut de effectu et utilitate sacramenti uerum fidem habeat. Cordis puritatem requirit et oratio et dei laudatio. Multum valet cordis puritas ad hoc ut oratio exaudiatur. Jn ps. iniquitatem si aspexi in corde meo non exaudiet dominus glo. puritas orationis audiatur. Oratio pura celum intrat et penetrat. Unde super illud psalmi. Jntret oratio mea in conspectu tuo dicit glo. virtus magna pure orationis. hic notatur qō q. quedam persona ad deum intrat et mandatum peragit. quo caro pervenire nequit. Aliter est de oratione non pura. apoc. xxi. nō intrabit in eam aliquid inquinatum. laudatio etiam divina puritatem requirit. Ecclesiastici xv. nō est speciosa laus in ore peccatoris. Jn ps peccatori dixit deus quare tu enarras iustitias meas laudatio si sit decora deo est iocunda. Jn ps. deo nro sit iocunda decoraq; sit laudatio dei laudatio est angelica operatio. Unde Angelicam puritatem requirit. B. loquens de celesti ciuitate eius operatio est assidua dei laudatio. Jn ps. beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. Operatio ista deum honorificat secundum illud sacrificium laudis honorificabit me, sitamen ipsa nō sit in honoratu. Jnhonoratur que ab ore polluto egreditur. Cant. ij. Ostende mihi faciem tuam, sonet uox tua dulcis in auribus meis. Vox enim tua dulcis et facies tua decora.

Jn gl. ad nichilum redactus sum & nesciui. Ad nichilum

si decora est facies uox est dulcis. Multum est cauenda offensa dei in loco orationis. Valde enim perversum est ibi provocare dei iram: ubi recipimus eius misericordiam, ibi commitere dei offensam ubi recipimus eius gratiam. Valde est culpabile qui regi glorie in loco glorie contumeliam non timet inferre. locus glorie est locus orationis secundum illud psalmiste domine dilexi decorem domus tue et locum habitationis glorie tue. locus glorie dicitur qe talis debet esse ut ad dei gloriam cedat. decet regem glorie habitationem gloriosam habere uy. &. by. Nichil erat in templo quod non ī auro tegeretur. Jtem locus glorie dicitur, quia ibi dei beneficia recipiuntur per que apparet deus gloriosus. Jtem opera ibi agere debemus q̄ deum glorificent ut sint oratio ad oratio peccatorum uīoīp confessio dei laudatio. Consueuerunt pauperes multus secundum facultatem suam honorare personas sublimes cum ad eos declinant, multum dei maiestas a nobis glorificāda est, que ad utilitatem nostram dominum dignatur eligere ī qua nobis cohabitaret. Unde hoc uili uermiculo q̄ deus cum eo uult cohabitare. Cor excipiendum est a terrenis cogitationibus et affectionibus. Exodi tercio solue calciamentum de pedibus tuis locus enim ī quo stas terra sancta est. B. cū ad adorandum siue ad psallendum ecclesiam intrauerīs: fluctuantium cogitationum tumultus exterius relinque, curamq; omnium exteriorum penitus obliuiscere ut deo possis uacare. fieri nō potest ut cum deo loquatur qui cum toto mundo et tacens fabulatur. Intende qō illi qui intendit tibi. audi illum loquentem tibi ut ipse exaudiat te loquentem sibi. Cauendum est ne in loco orationis opera terrena agantur. Aug. Jn oratoīo nemo aliquid agat nisi ad quod factum est unde et nomen accepit. legitur marci xj. qō saluator nō permittebat uas ptem plus transferri. Ad disciplinam cantando et psallendo seruandam pertinent ea que tangit. B. super canticis his uerbis. Jmolantes hostias laudis et reddentes uota nostra de die in diem. Curemus omni uigilantia iungere sensum usui affectum sensui exultationem affectui gratitatem exultationi humilitatem gratitati libertatem humilitati. Sensus iungendus est usui id est psalmorum intelligentia cum attentione prolationis uocis. Unde super illud ps psallite sapienter dicit glosa nemo sapienter facit quod non intelligit. B. Cibus in ore psalm

in corde sapit, nō negligat anima illuminare dentibus intelligentie ut si forte interium glutiat frustretur palatus sapore dulciori super mel et fauum. Item iungendus est affectus sensui. Item de vita solitaria, nūq̄ intelliges dauid donec experientia ipos psalmos inducris affectu. Dauid intelligit in illo psalmo dīne ne in furore tuo. Q. in affectum timoris induceit ut ad intuitum illius furoris quem in die illa dominus exercebit contremiscat. Jeronim' quotiens diem illam cogito toto corpore contremisco, dauid intelligit in illo psalmo deus iudicium tuum regi da, qui districtionem extremi iudicij timet et ad saluatorem amorem magnum habet, duplici enim affectu dauid potest incitari ad illud petendum scilicet timore damnationis et amore salutis. Item exultatio iungenda est affectui. Jeronimus melior est quoq̄ psalmos cantatio cum cordis puritate ac serenitate et animi hylaritate spirituali q̄ psalterij modulatio cum anxietate cordis et tristitia. Item quia leuitas solet comitari exultationem iungenda est grauitas exultationi. dauid in populo graui laudabo te. et quia homines graues solent contemptenere homines leues uel de grauitate sua uana gloriam querere ideo humilitas iungenda est grauitati. Item q̄ humilitatem quandoq̄ sequitur pusillanimitas iungenda est etiam humilitati libertas que est cū cor dilatatum est habūdantia gratie ut mere uoluntarie faciat quod prodeo facit, ij Cor. iij. ubi spūs dni ibi libertas. Sap. libertas est potestas uiuendi ut uelis. psalmodia debito modo facta multum est fructuosa cū ad aduentum spūs sancti sit preparatiua, Hugo. Vox psalmodie cuj per intentionem cordis agitur per hanc omnipotenti domino ater ad cor paratur ut intente menti uel profetie misteria. Vel gratia conpunctionis infundatur, uij Ro. uj. Cuj quidaq̄ reges uellent q̄ helyseus profetaret ait, querite mihi psalterium et cum psalleret exaltatus est spiritus eius et profetauit.

Quod cauenda sit dissolutio in choro.

Et notandum q̄ cum choro religioso ubiq̄ sit cauenda dissolutio specialiter in ei est cauenda in choro, ubi ante deum statur et laudi diuine intenditur. Vnde inter duodecim abusiones claustri que a beato Bernardo assignantur dissolutio in choro ponitur. Abusiones ille in coro sunt iste. Prelatus ~~iter eloens~~ negligens, discipulus inobediens, iuuenis otiosus, senex obstinatus, monacus curialis, religiosus causidicus, habitus pretiosus, cibus exquisitus, rumor in claustro, lis in capitulo, dissolutio in choro, irreuerentia iuxta altare, dissolutio in choro multum cauenda est q̄ offenditur deus cuius laudi intenditur, que ex hoc perturbatur, offenduntur fratres quorum deuotio impeditur. offendunt angeli psallentibus adiuncti qui psalmodiam auscultant. In psalmo preuenerunt principes coniuncti psallentibus. Canc. buj. Q. ui habitas in ortis amici auscultant te. B. super cant. psallentibus dignater amisceri angeli solent, propterea attendite angelos cum statis ad orandum et psallendum et state cū reuerentia et disciplina, Nimirum missi in ministerium propter nos qui hereditatem capiamus salutis. deuotionem nram in super ferunt, referunt gratiam. Assumpemus officium quorum sortimur consortium, laudem cum cū cli cantoribus in comune ducites, ut pote ciues sanctorum et domestici dei, hoc enim bonum est tum propter leuandos uite presentis labores qui uiriq̄ tollerabiliores nobis fiunt, existentib, in laude dei, tum qr nil ita proprie quendam interris ~~ita~~ representat habitaciones celestis statum sicut alacritas laudantium dm. Ideo siquis habet oculos apertos uideret quanta quoque tripudia iter sunt cantantibus assunt orantibus insunt meditantibus, superesunt quiescentibus ordinantibus et procurantibus presunt. agnoscit nimirum superne potestates conciues suos et pro his qui hereditatem capiunt salutis solliciti congaudent consortiunt instruunt protegunt. Ad dissolutionem in choro hec pertinent, oculos euagatio, risus ex defectu patris prouocatus, incitatio aliorum ad risum p affectum uel alia fra, locutio in ordinata presumptio cantandi aliud q̄ scriptum sit. Vel aliter q̄ ceteri cantent, nimia uocis exaltatio modulatio uocis studiosa et curiosa. reprehensibilis est etiam in cantu uocis diminutio fraudulenta. oculorum euagatio, mentis euagationem indicat, Hugo de Sancto Victore. Sunt quidam qui mete uagi

plana parietum prospicientes perlustrat
aliud cantant, aliud cogitant. In choro est
corpore et in foro mente. Risus provo-
catus ex fratris defectu signum est inter
ne malitie sicut et dolor provocati ex
fratris profectu, qui a risu nullt caueat
ab aspectu fratrum oculos debet cohibere
corporales, et oculos cordis in deum debet
dirigere, et quia in choro loquimur cum
deo et dei allocutionem expectamus: ibi
cessandum est ab humano colloquio, nihil
leuiter est ibi presumendum. Aug. q̃ nõ
ita scriptum est ut cantetur nõ cantetur.
cauenda est ibi nimia uocis exaltatio, est
enim melius cantare apte q̃ alte. Apud
deum alte cantat humilitas cum cantus
eius de celo audiatur, ecclesiastici xxxv. Ora-
tio humiliantis se nubes penetrabit. Hu-
go de sancto victore. Timeo ne sicut delecta
mur in altitudine uocis delectemur etiam
in elatione mentis. Idem differt musica christi
a musica diaboli. Illa a uoce sublimiori in-
cipit, hec aut ab humiliori, ille aut ponam
sedem meam ad aquilonem et ero similis alti
ssimo. Christus ait, discite a me quia mitis sum
et humilis corde: non decet et uiros religio-
sos studiosa et curiosa uocis modulatio nec
eis expedit quia animi deuotionem impedit.
Bern. Sepe uocem meam fregi ut dulcius ca-
tarem magis delectabar in uocis modulatione
q̃ in cordis compunctione. Deus nõ cui nõ ab-
scondit quicquid illicitum perpetratur non
querit uocis lenitatem sed cordis puritatem.
preponenda est dulcedo cordis dulcedini uocis.
dulcis est uox illa ad quam altissimus digna-
tur aurem suam inclinare. Uiro religioso est
cõtemnenda delectatio que est secundum
auditum sicut et delectationes que sunt
secundum alios sensus illa delectatione frui
sistendo ibi proficie sobrietati non uidetur
conuenire. Greg. cũ blanda uox queritur so-
bria uita deseritur. Aug. cui accidit ut me
amplius cantus q̃ res que canitur moueat,
penaliter me peccare profitor. Modulationi
uocis intendentes ut frequenter potius uolu
nt placere hominibus q̃ deo. Hugo de San-
cto uictore. Sunt alii uoce dissoluti qui uocis
modulatione gliantur nec tantum gaudet
dono gratie sed etiam alios spernunt tu-
mentes elatione quanta leuitas uocis tata
forsitan et mentis, cantant forsitan ut
placeant populo magis q̃ deo, qui sic can-
tant non cantant in coro cum maria so-
rore moysi sed in palatio cum herodiade ut
placeant distumbentibus uel herodiades uen-
dentes et ementes sunt templo. uendunt
cantandi gratiam humanas ementes gloriam,
digni a templo a saluatore expelli. Studio-
sa uocis modulatio ad deum pertinere potest
sicut et alia que ad decorem rerum sacra-
rum studiose fiunt. Infirmis etiam et
imperfectis ualere potest ad releuationem
laboris presentis ute perfectis etiam ua-
lere potest ad eleuationem eorum in contempla-
tionem future iocunditatis. Tu ut breuiter
nocua est ipsis cantantibus et maio-
ris boni impeditiua. Cauenda est fraudulenta
uocis diminutio qualis est in eis qui p se cata-
ntes ceteris sonorius cantant. Cantantes
nõ cum alijs sibi parcunt, a comuni la-
bore se subtrahentes onus psalmodie et
cantus sup alios relinquentes q̃d accidere
solet hominibus qui magis placere uolunt ho
minibus q̃ deo, nolunt enim in tanti com-
muni laborare cum hoc nõ appareant homi
nibus. Modum psallendi ostendit Bernardus
Moneo uos dilectissimi pure semper ac sereue di-
uinis interesse laudibus, sereue quidem ut sicut
reuerenter ita alacriter dño assistatis non pigri nõ
somnolenti nõ ociosi nõ parcentes uocibus nõ
precidentes uerba dimidia nõ integra transilientes
non fractis et remissis uocibus mulieber quidam
balbutiente uoce sonantes. Ridiculum est et
dignum est et somnum et affectum uoces spiritus sancti depro-
mentes. Pure nõ ut nil aliud dum psallitis q̃
q̃d psallitis cogitetis nec solas deo cogitationes uana
s et otiosas uetande sit. Et ille illa hora et illo
loco quas officiales fratres pro comuni necessitate
frequenter admittere compelluntur. Sed nec illa
quidem profecto recipere tunc consuleremus que
forte paulo ante in claustro sedentes in codicibus
legatur salubria sunt. Si illa que in animo psal-
lendo reuoluitis. Spiritus enim sancti illa hora
gratum nõ recipit quicquid aliud q̃ debes
neglecto eo quod debes optuleris.

De irreuerentia cauenda iuxta al tare

Sicut multum cauenda est dissolu-
tio in choro sic multum cauenda
est irreuerentia iuxta altare.
Ad exhibendam reuerentiam ibi primo monet
preparatio quam sacerdos et ministri accessuri
ad altare faciunt in ablutione manuum

et oris et ornatu sacrarum uestium et confessionis
In uerbamum est illotis manibus id est operibus ad mensam regis glorie accedere. Necessaria est accedentibus ad altare manuum puritas cum secundum puritatem manuum deus retribuat non secundum pluralitates actionum Aug. melius est spiritualia penitus omnibus quam ipsum tractari. Puritas etiam oris necessaria est, cum in hoc membro magis indecens sit immunditia et hoc membrum sit magis diuino officio deputatum, candor etiam innocentie cum ornatu ceterarum uirtutum in ministris accedentibus ad altare debet splendere. defectus uoluntatis est humilitatis confessionis debet supplere. Apud deum fratres ius habere non possumus quia in multis offendimus omnes. Sinec fallere eum, ipse enim nouit abscondita cordis gloria magis opera manifestat. nec restare uiribus qm omnipotens est, quid ergo restat nisi ad remedia humilitatis tota mente confugere et quicquid in alijs minus habemus ea supplere. periculosum est appropinquare ad altare absque preparatione. Et ut figuratum leui. xb. ubi dominus dixit moysi. loquere ad Aaron fratrem tuum, ne omni tempore ingrediatur sanctuarium. id quod est intra uelum coram propitiatorio quo tegitur arca ut non moriatur quia in nube apparebo super oraculum nisi hoc ante fecerit et sic tunica linea uestietur femoralibus lineis uerenda celabit, accingetur zona linea, cydarim lineam ponet capiti. Tunica linea pertinet ad candorem innocentie que et necessaria est ut silet sit absque nigredine malitie. Femoralia linea pertinent ad continentiam. Zona linea ad sobrietatem ut sit sine uentris ingluuie. Cydaris linea ~~pertinet~~ etiam ad inuentionis puritatem. Reuerentiam requirit sanctitas uasorum que tractari debent. Vbi habetis mundamini qui fertis uasa domini. leui xxj. omnis homo qui attetigerit ea que consecrata sunt in quo est immunditia peribit coram domino.

Item reuerentiam requirit sacrosanctum corpus dominicum. y. Ex vj. Interfectus est oza tangens arcam. causam huius ebrei dicit fuisse qr in nocte precedenti cum propria uxore dormierat. si hmeritatis illam sic punuit dominus quanta pena digni st qui sine reuerentia ad dominicum corpus accedunt. cuius archa fuit figura Exodi xx. Sacerdotes qui accedunt ad dominum sanctificentur ne percutiat eos. Sic reuerentiam requirit ministerium angelorum qui ministris ecclesie in altaris ministerio assistantur. Cum contraria uxta se posita magis fiant manifesta magis indecens est in puritas ministrorum ecclesie puritati angelorum preferendum comparata. Maxime enuida est irreuerentia his qui corpus dominicum st accepturi. legitur enim in libro pascasij q quicunq indigne communicant nisi penitentiam egerint cuius iudicio omnia pendent gladium suspenderet et temporalem mortem ut penitentiam remouerent, ab angelis ad hoc positis perimerentur, Irreuerentia ista non solum in futuro sed etiam in presenti punitur. Vnde post illud. j. ad cor. xj. qui manducat et bibit indigne iudicium sibi manducat et bibit. subditur. ideo inter uos multi infirmi et imbecilles et dormiunt multi, glo. Infirmi fi bribus et alijs intermitentibus et imbecilles longa infirmitudine et dormiunt idest moriuntur morte corporali, Irreuerentia ista gparatur peccato crucifigentes cristum. In eodem quicunq manducauerit panem et biberit calicem domini indigne reus erit corporis et sanguinis domini. Ambrosius mortis cristi pena dabit, idest ac si cristum occiderit punietur.

De ordinatione pertinente ad locum correctionis. Capitulum. xv.

Sequitur de ordinatione pertinente ad locum correctionis, ad hanc ordinationem primo pertinet ut is qui in religione est correctionem multum diligat. Multum amanda est correctio et ab eo qui est in seculo sed amplius ab eo qui est in claustro. Quadruplici ratione amanda est a quolibet homine prima est qr corrigibilitas distinguit inter hominem malum et diabolum. homo malus dum est in hac uita mortali est susceptibilis correctionis, diabolus uero non. Vnde in corrigibilitate multum assimilat homini non diabolo secundum illud ecclesiastici xxj. qui odit correctionem uestigium est peccatoris, sicut uestigium ualde simile est pedi sic qui odit correctionem ualde similis est diabolo qui antonomastice dicitur peccator. Secunda ratio est qr correctio ualde congruit loco in quo sumus In celo non habet locum correctio cum nulla sit ibi peccati corruptio, In inferno uero non est possibilis licet ibi sit multa peccati corruptio sed in hac ualle miserie est peccati corruptio et possibilis est correctio. Ad hoc posuit deus hominem in hoc loco ut sub uirga disciplinae diuine uiueret et sua mala ibi corigeret, Corigibilitas est maximum bonum presentis uite uel de maximis. hoc bono

i ex d: feminalibus

feminalia

antho: i ex d

amoto bonum est peccatori si natus non fuisset et
melius esset ei esse canem q̃ ouem q̃ hominem.
Tertia ratio est qr correctio multum est utilis.
uirga correctionis fructifera est. unde significa
ta est p uirgam illam que floreo et amigda-
la. nu. xby prob. xxby. melior est manifesta
correctio q̃ amor absconditus. eiusdem xxix.
uirga atq̃ correctio tribuit sapientia. Quarta
ratio est qr defectus correctionis ualde est noxius
et periculosus. Ubi deest correctio habundat pec
cati corruptio. unde qui odit correctionem ama
re uidetur corruptionem. preterea qui hic non
corrigitur in futuro damnatur. Exodi iij proie
cit moyses uirgam et uersa est in colubrum. co
luber occidit. uirga no. prob. xxiij si percusseris
eum uirga non morietur. uirga correctionis in
colubrum uertitur. qua qui no corrigitur hic in
futuro a serpentibus infernalibus cruciabitur.
prob. xb. qui increpationes odit morietur. et
xix. qui odit correctionem ~~de~~ minuetur uita et ui-
ta nature et uita gratie ~~pt~~ prob. xxix. uiro qui
corripientem si dura ceruice contempnit repen
tinus superueniet interitus. Amor correctionis
signum est sapientie. prob. ix argue sapien
tem et diliget te. ecclesiastici x. uir prudens
et disciplinatus non murmurabit correptus.
e contrario odium correctionis signum est insipi
entie. prob. xy qui odit increpationes est
insipiens. insipiens correctionis gratiam reputat
iniuriam et contumeliam. ideo dolens ei ui
cem reddere diffamat eum si potest. eiusdem ix
qui arguit impium sibi maculam generat. Spe
ialiter amanda est correctio a eo qui est in re
ligione. religio enim locus est correctionis. ad
hoc homo ingreditur eam ut mala sua ubi cor
rigat. Incorrigibilitas est specialis causa quar
aliquis a religione est expellendus qn scilicet
culpas non timet commictere et penam recu
sat ferre. gratia ualde necessaria ei qui
est in religione ~~est hic~~ bene se habeat ad cor
rectionem. que gratia si deest frequenter
est in perturbatione. nec in religione proficit
et uix ubi perseuerat. Ad Amorem correctionis
primo pertinet ut claustralis ad locum correc
tionis libenter ueniat. locus ille hostibus no
stris est terribilis. demonibus scilicet et utiqs.
demones enim locum illum et metuunt et
odiunt. quando enim frater ea que diabolus
ei suggessit. humiliter ei qui locum dei tenet
ostendit et discipline humiliter se subdit. dia
bolus tristatur ac si ipse flagellaretur. legi
tur in libro dialogorum gr cu beatus Benedictus
quendam monacum quem niger puerulus

a loco orationis extrahebat uirga percussisset
antiquus hostis dominari non ausus est in eius
cogitatione ac si ipse percussus fuisset euane
scere. et sicut locus correctionis diabolo est exo
sus. sic spiritui sancto ualde est gratus. peccata
enim ubi arguuntur arguitur no et remis
sio peccatorum ad spiritum sanctum pertinet.
Io. xb. arguet mundum de peccato. libenter
claustralis debet uenire ad iudicium capi
tuli per quod euasurus est districtum iudi
cium dei. quod tamen multi non faciunt.
ecclesiastici xxxy. homo peccator uitabit cor
rectionem. Ipse ad amorem correctionis pertinet
ut claustralis accusationem libenter faciat.
accusationem uero sui ab alio factam patenter
sustineat et correctioni eius qui preest acqui
escat. Plus debet odire mala sua q̃ mala
alterius et amplius ea persequi. Sortius dei ual
de humilis secundum Bernardum non uult hu
milis p̃ reputari sed uilis predicari. conscien
tiam magis amplectitur ~~magis~~ q̃ famam. plus
diligit bonitatis ueritatem q̃ nomen et non
solum illum qui preest sed etiam fratres qui
adsunt. reputat uolentes et ualentes infirmi
tatibus suis mederi. adminus orando. Ideo in
firmitates suas eis libenter manifestat. illos
uero qui eum accusant reputat obsequentes. no
persequentes. medicantes. non fugientes. Ideo
non irascitur contra eos imo patenter accusa
tionem sustinet. quod ualde notabile est. Aug.
ad Ieronimum cui satius sit a recto itinere
in nullo q̃ i aliquo declinare. multo tamen est
laudabilius et mirabilius libenter accipere
corrigentem q̃ audacter corrigere deuanta.
acquiescere corrigenti signum est discretionis.
non acquiescere uero signum est stultitie et per
uersitatis. prob. xby. plus proficit correctio
apud prudentem q̃ centum plagie apud stultum.
eiusdem xxby. Si contuderis stultum in pila q̃
ptisanas desuper fierent pilo no auferetur ab
eo stultitia eius. ecclesiastici y. peruersi diffi
cile corriguntur. peruersus est qui intellec
tu et affectu est corruptus. et notandum q̃
in loco correctionis cuncta ordinate fieri facien
da. multum enim cauendum est ne culpe au
geantur. ubi debet deleri et ne locus correc
tionis fiat locus corruptionis. cauendum est
ei qui preest qui in ustitias aliorum debet
corrigere. ne in ustitia agat. Cauendum est illi
qui accusat. ne accusatio eius sit accusabi
lis et reprehensio eius sit reprehensibilis.
Ille uero qui accusatur sic debet se habere
ut eos quos exemplo suo malo scandalizauit,

contuderis

Multum

humilitate et patientia sua edificet et
non amplius scandalizet. Omnes ibi reuerentiam
se debent habere. / cum iudicium capituli
quedam ymago sit diuini iudicij futuri. No
debent de delictibus fratrum qui manifes-
tantur videre. ⁊ eis compati et pro eis
orare. ¶ Iustitiam eius qui preest comitari
debet discretio pietas et mansuetudo. ¶ In eo
qui accusat apparere debet caritas et
modestia. ¶ In eo qui accusatur humilitas
patientia et obedientia. ¶ Discretio et
mansuetudo sint necessarie i correctione. Sig-
nificatum est in hoc. q̃ in archa. cum uirga
fuerunt tabule testamenti et manna. bu-
ra enim intelligitur correctio. In tabulis ubi
lex scripta erat discretio. In manna mansuetu-
do. Pietas necessaria est. ignis enim zeli debet
ardere. in oleo misericordie. Greg. sup ezechiel.
zeli sancti districtio deuitetur misericordie
necesse est ut ardeat. Aug. duo sunt noua
bo. peccatori. quia peccatori est corripere. quia bo. est
misereri. In psalmo corripiet me iustus i misericordia
et increpabit me. ij. Ressal. ulti. Nolite
q. inimici existimare illum sed corripite ut
fratrem. Ad discretionem eius qui preest primo
pertinet ut correctionem opus diuinum efficacem
esse intelligat. et ideo correctioni orationem
debet premittere. et si uiderit fratrem correc-
tum deo inde debet gloriam dare et gratias
agere. Eccles. Mtt. bij. Considera opera dei quod
nemo possit corrigere quem ille despexerit.
Consideranda est que opera sint propria dei.
alterius uirtuti non possibilia. inter que correctio
inuenietur. Ad discretionem etiam eius qui pre-
est pertinet. ut agnoscat que culpe secreto que
manifeste sint corrigende. Occulta culpa secreto
corrigenda est. ⁊ ~~Thi. bj. peccantes coram omnibus argue~~ maxime si infamiam generat. Mat.
xviij. Si peccauerit in fratrem tuum corripe eum
inter te et ipsum solum. Manifesta culpa ~~est~~ ma-
nifeste est corrigenda. ⁊ Thi. bj. peccantes coram
omnibus argue ut ceteri timorem habeant
quod dicitur coram omnibus. referendum est
ad participium et ad uerbum. Isidorus. Mani-
festa peccata non sunt occulta purgatione
purgenda. palam enim arguendi sunt qui palam
nocent ut dum aperta obiurgatione sanantur.
hi qui eos imitando deliquerunt corrigantur.
Item ad discretionem eius qui preest pertinet
ut agnoscat cui ⁊ quando debeat parcere ut
punire. Cum punire et parcere sint contraria.
et contrariorum eadem sit disciplina. qui nescit
parcere nescit punire. Greg. Sive plectendo
sive parcendo hoc solum bene agitur ut uita
hominum corigatur. Attendendus est status
personarum que corriguntur quia non sanat
oculum quod sanat calcaneum. Cum uetera no
partius agendum est ut ait Sen. ⁊ Thi. iij
Seniorem ne increpaueris sed obsecra ut pa-
tres. Qui non possunt benignitate corri-
gi. terrore sunt corrigendi. Aug. ad Bo-
nifatium. quidam dixit. pudore et liberta-
te liberos retinere. satius esse credo timere.
et subdit Aug. hoc quidem uerum est.
sed sicut meliores sunt quos diligit amor.
ita plures sunt quos timor corrigit. Isydo.
qui blando uerbo castigatur et non corigitur.
acrius necesse est ut arguantur. cum dolore
enim abscidenda sunt que leuiter sanari
non possunt. Mansuetudo necessaria est in
correctione. In psalmo super uenit mansue-
tudo et corripiemur. Sen. Vitia animi sic
uitia corporis leuiter tractanda sunt. Gal.
vj. uos qui spirituales estis. in spiritu leni
tatis ~~huius~~ ~~Ethicite~~ instituite huiusmodi
considerans uemetipsum
ne et tu tempteris. Agnoscens infirmita-
tem propriam compatitur alterne et in ma-
nsuetudine prossimum corigit. In psalmo
sciant gentes quoniam homines sunt. ecc
xxxj. Intelligere que sunt proximi ex te
ipso. Gregorius. Omnipotens deus idcirco
principem apostolorum permisit cadere.
ut in culpa sua disceret qualiter deberet et
alios ipse misereri. Super omnia cauen-
dum est ei qui loco correctionis preest ne ira
ei ~~uel~~ dominetur. Ira enim furor breuis
est iuxta uerbum sapientie. Illa auferit
ueram iustitiam secundum illud Iacobi p°
Ira uiri iustitiam dei non operatur. Illa di-
scretionem minuit. quia ira impedit ani-
mum ne possit cernere uerum. Illa miseri-
cordiam aufert iuxta illud prouerbio.
xxv. Ira no habet misericordiam. Illa est
contraria mansuetudini. Mansuetudo enim
est temperantia in ui irascibili sicut sobri-
etas ⁊ continentia est temperantia concu-
piscibilis. Ira uero est perturbatio irascibilis.
¶ In accusante debet caritas apparere. Virga
enim correctionis debet procedere de ra-
dice ueste id est de incendio amoris. illos
uero debet libentius accusare quos ampli-
us amat. apoca. iij. ego quos amo corigo
et castigo. Sunt aliqui illos maxime uolunt
corrigere quos uidentur no amare. quorum

Apparere et in eo debet obedientia, ut in susceptione disciplinae parentis obediat.

correctio abbis quibus adhibetur non reputatur correctio sed hostilis persecutio. Sic modestus etiam debet accusare alium qui se ipsum. y. thi. y. Seruum dni oportet esse patientem cum modestia corripientem. In eo qui accusatur humilitas et patientia debent apparere ut erubescibilia sua humiliter et patienter audiat. Sicut iux uerbum sapientis fabricando fabri et citharizando citharistes simus, ita audiendo erubescibilia nra et que nobis displicent et patiendo humiles et patientes efficimur. Si uo indeatur ei qui accusatur q illi qui preest minus bn se habeat, ad memoriam reducere debet q saluator patientiam huius cum pilatus iuste eum iudicauit, et q a militibus iuste flagellatus fuit. B. Stat ihs an presidem inclinato capite demissis aspectibus, multu placido sermone raro paratus ad opprobria, promptus ad ad uerbera. Lis in capitulo maxime est cauenda que inter abusiones claustri numeratur, ad eam uo cauendam multum ualet si hi qui innocentes et maioris perfectionis sunt taceant et eis qui preest pro se respondere permittat, de q exemplum habemus. Iu. di. Vbi phariseo obloquente marie, maria tacet et saluator pro ea respondet. Eusebius x. Martha accusante mariam, maria tacet et saluator pro ea respondet. hoc q illi qui pest pro innocente iniuste accusato no loqt aliqn occasio est q innocens prosit loquitur et lis inde oritur.

De ordinatione pertinente ad locum refectionis. Capitulum. xvi.

Sequitur de ordinatione pertinente ad locum refectionis ad quam pertinet ut claustralis cibum corporis ad sustentationem no ad delectationem querat, cibum uo spiualem ibi no negligat. cibus exquisitus no cogeuit de esto claustri. Vnde. quietenter inter claustri abusiones cibus exquisitus numeratur, q claustrali apponitur, disciplinate sine murmure, cum grau actione debet sumere. de disciplina require supra in secundo libro.

De ordinatione pertinente ad locum dormitionis. Capitulii. xvii.

Sequitur de ordinatione ad locum dormitionis pertinente, ad quam ordinationem primo pertinet ut claustralis instatu periculoso no obdormiat secundo ut lecti mollitiem no querat tertio ut nudus no iaceat, quarto ut pigredo somnum ei no inuitat, quinto ut pigritia eum in lecto no detineat. Sexto ut brutale non dormiat. Septimo ut somnus in ordinatus tempus oportunum exercitiis spiualibus non impediat. No est securum obdormire in potestate diaboli, s. in peccto mortali. sup illud psalmi immissiones per angelos malos. dic. Aug. In malis potest dyabolus sicut in suo pecore nisi prohibeatur a maiore, y. thi. y. A dyabolo captiui tenentur ad ipius uolutatem. sicut ubi habundant latrones boues domos suas securantur angi lectus intrent ne latrones ubi latent sic claustralis debet domum conscie sue perscrutari angi obdormiat ne latro infernalis ubi lateat, multum timendu est illi super cui caput dei iustitia tenet gladiu et euaginatum, sic obdormire in tali statu ei qui est in pecto mortali. Job. xix. fugit a facie gladij qe ultor iniquitatis est gladius. Multu timendu est ad portam inferni obdormire. q. ad portam inferni est qui est in peccto mortali, limen corporis diuidit inter ipm et infernum, si enim anima separatur a corpore, q. in puncto descendit in infernum uix illud Iob xix. ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendit. no debz claustralis quiescere nec somnu dare suo corpori donec locum quietum in se parauit deo et suo spiu. ps. Si dedero somnum oculis meis et palpebris meis dormitationem et requiem temporibus meis donec inueniam locu domino. Angi obdormiat de malis suis adeo debet ueniam petere et orde et signo crucis contra temptationes se munire. Non debet lecti mollitiem querere. saluator enim in passione sua locum durum huius s. lignum crucis et illi qui exemplo et amore eius crucem claustralis penitentie ascendit duritiem lecti magis q mollities congruit Aug. lectum dimisit cristus discipulis suis. Idem. Moriatur in cruce qui uult crucifixu placatum uidere. Non debet claustralis nudus iacere, lecti duritiem ad hoc ualet ut surgat lentius, q iacet indutus ad hoc ualet, ut surgat facilius et ut surgendo tristetur minus. et. xxy. hora surgendi no te tristet. Item mucre debet ne pigritia somnu inuitat. prob. xix. pigredo immittit soporem. ne pigritia eum in lecto detineat.

prov. xxvi. sicut hostium uertitur in cardine
suo ita piger in lectulo suo. Cauere et debet
ne brutaliter dormiat. In li. de vita solitaria.
Caue in quantum potes serue dei ne totus aliqn
dormias ne sit somnus tuus nisi requies lapsi
sed sepulcra corporis suffocati. Carnalis somp
nus et brutus et sicut dicit letheus abhominan
dus est seruo dei. Ad hoc q somnus no sit
brutalis. duo ualent. s. sobrietas in sumendo
cibus et potum et sensuum custodia. In libro de
vita solitaria. sobriu cibum sobriuq; sensum se
quitur sobrius somnus. Cauere et debet clau
stralis ne tempus matutinum somnus in ordina
tus occupet. Oportunius enim est oratio
lectioni meditationi Job. vii. si diluculo fue
ris ad deum. et omnipotentem fueris depre
catus. statim euigilabit. adte et paratus reddet
habitaculum tuum. In ps. Mane astabo tibi et ds.
ysaye xxb. mane uigilabo adte. Solent diuites
primo pauperi dare qui eis occurrit. Sic deus
libenter exaudit orationem mane factam.
Sap. xvi. oportet preuenire solem ad benedictionem
tuam. filij isti colligebant manna hora matutina
exo. xvi. illa hora dulcedo spus sti suscipitur.

De ordine pertinente ad locum locutionis capitulum. xviii.

Sequitur de ordinatione pertinente ad locum locutionis. et
Notandum q cum lingua quantum ad locutionem speciale sit organum ratio
nis, ad hanc ordinationem primo pertinet,
ut lingua in hunc actum non exeat, quin
actus rationis eum precedat. s. examinatio ser
monis qui dicendus est. unde in psalmo dicit
deiusto q lingua eius loquetur iudicium. id est
sermonem examinatum. Item cum mors et vita
sint in manibus linguae proverbiorum xviii.
pertinet etiam ad hanc ordinationem vt cum
timore lingua exeat in actum loquendi. Item cum
gubernatio linguae sit valde difficilis et valde
utilis, premittenda est oratio locutioni, do
mini enim est gubernare linguam. prov. xvi.
de disciplina in locutione regre. s. i. secundo libro.
Specialiter debent claustrales cauere relationes
rumorum de negotiis secularibus. unde inter
abusiones claustri rumor enumeratur. Qui
ad claustrum rumores seculares affuerunt,
mundum quodam modo in claustrum intro
ducunt et faciunt fratres reminisci quae
oportuit eos obliuisci. Periculum fratrum
uidemur amare qui in naui religionis aqs
maris huius mundi uolunt ponere.

De ordine secundum diuersitatem temporum. capitulum. xix.

Dicto de ordinatione respectu
locorum dicendum est de ordi
natione respectu temporum.
Ad hanc ordinationem pertinet q is qui in
religione est debito modo se habeat de
nocte de die, an prandium post prandium,
in diebus festiuis et no festiuis, tpr prospe
ritatis et aduersitatis, tpr iuuentutis et
senectutis. Instan incipientis, profectus et profectus.
Ordinatio usum in parte offendit hugo de sco
uictore his uerbis. tpra agendi discernenda
sunt. Alius est modus uiuendi in nocte alius in
die. Nox est tempus silentij et quietis. dies
tempus laboris motionis et operis. In nocte
secum esse debent homines et aut fixa mem
bra reficere aut orationibus uel meditatio
nibus sanctis insistentio animum exercere.
In die uero de secreto suo in unum coeunt et ad
inuicem rursus uidendos se et imitandos osten
dunt. tunc exempla bonorum operum tunc exor
tationes sanctorum uerborum dare et accipere
alterutrum licet, tunc qui alienos actus serua
tur, impudens iure dicitur, tunc qui alienos
actus q ipsum expedit imitari dissimulat, torpens
et inutilis merito nominatur. sed nec eadem
debet esse refectio nra postq refecti sumus que fuit pri
usq cibum sumpsimus. Ante enim sumptu cibu
magis ylares nos ce quenti, ne ipa nostra ab
stinentia grauis et molesta ce uideatur. post uero
magis modestos et tacitos ne p gule uitium
crapula nos inflammasse putetur. An sumptu
cibum doctrine et orationis ebrius tempus est.
post uero operis, qe et tunc exercendus est animus
dum adhuc ad studium spiritale leuis est, et
tunc reprimenda est caro quando color incre
tini eius per cibum amplius excitatus est. Sic
et festi dies aliud studium et alium uiuendi
modum exigunt, atq alius hi inquibus operari
licet exposcunt. In illis nos oportet deuotius in
tendere atq in oratione diutius perseuerare ha
bitu in cessu et actu maiori deuotionem erga
cultum diuinum demostrare. nihil non sanctum
nihil non diuinum nihil non ordinatum agere,
linguam a uaniloquio cohibere, pedes a cursu
et discursu restringere oculos comprimere mul
tum inclinare, mentem erigere, omes denique actus

et omnem

z cez motu cordis pitz mistio vuino ma
cipare. atqz ut ita dicã qdã gulationis
nouitate festos dies honorare. Jnceris
no diebz iqbz opari licet. nullus oio
ociosus appare. Sz inuslqlqz i eo qp sibi
i uictu fuit. no qp ipe elegit ope. qm
scie z uirtutuz suarz possibilitas suppe
tit sese tebz excere. Qm enim tecoris ad
dit diebz festis qes uocationis. tm ornam
ti qbet ceris diebz studu boni opis. ita
ut i illis qaiqz uoluit ee qetus uidez sit
uanitatis sue. z i istis q non fuit studio
sus, testis pigtie. Carnales siqe mites.
ne ul' i illis diebz gescat uanitas exagi
tat. ul' ne de istis bono ope se exceat pi
gritia ligat. Qua ppt non negligetez
qe habenda est i bono ope discretio te
por. qr sicut malu opus nullo tepe lau
dabile est. ita opus bonu qdaz m repn
hensibile dignu iudicatu, si tepore opor
tuno fem no est. Debet huius dei festiuis
diebz qsidare graz qm sci ipsenti uita
habuerut. z qdam ad qua puenerunt.
laudibz scorz z eius aquo gram z glaz
habuerut in siste amorez z suffragia
eorz acqrere, exeplis eorz se pucare. qle
eorz qgaude z exeplis eorz pucat z
de dei libalitate z suffragiis eorz qfi
sus. simile qlaz delidare z spare. Te
pore psperitatis huius dei amplius
debet timere. qm tepe adusitatis. pri
losior enim est psperitas qm adusitas. cu
sm qq. adusitas seuiendo euudiat. psp
tas blandiendo seducat. pu. i. psperitas
stultorz poet eos. tepore psperitatis ma
iori discretione debet se regere. Sen.
te qsilia salutaria inuca. cu tibi allu
dit uite psperitas. te int due i lubrico
retineb ac listes. potius indiget luie
q incedit parda. Sic lum sapie magis
est necsiuz hoi inpsperis, qm in adusis.
psperitatez comitari solet securitas. gaudi
um. elatio an. Qdlibet uo hoz occasio
solet esse scripti. Jn ps. Ego dixi i ha
bundatia mea, non mouebor in eternuz.
Et sbdi. Auertisti facie tua ame z
fcus sum qturbatus. Sicut uinu puru
bibetis capita debilia ifatuat. sic gau
diuz tepozale cordibz infirmis nocet.
nisi teperet aqua tubulationis. uel sal
tez memoria. Ecc. xi. Jn die bonoz ne
i memor sis maloz, nec in die maloz
i memor sis bonoz. tpre psperitatis. nccsus
est usus tepantie. tepe adusitatis. usus
patie. Jnpiculo est cui ipsperis deest tepe
rantia uel iadusis patia. Qnus pit aqs
deliciar. alt aquis tubulationiz
tepe uuetutis spalt timda est z cane
da est ociositas. Qn int abusiones clau
stri enumiatur iuuenis ociosus. Et sm
hugone de scõ uictore lage dr iuuenis
no solu ille q est i adholescentia. sz et
q est i etate maiura. Quadruplici
ratione reprehensibilis est ociositas in
iuuene. Primo qr h etas laboi e con
grua. Secd qr doctrine z assue fcom est
ydonea. Qn uitulu iuuentute domatur.
z eq te ambulatioi assuescit. Jnsene
ctute no sunt susceptibiles taliu. Tcio
qr h etas pna e ad senitatez. ideo onie
labous stabilieda est. Maturitate qua
i seniby facit etas. in iuuenib debet fare
h ois gravitas. Quarto qr i iuuenib
corpus est i suo robore z sangs ifuore.
un nisi corpus opprimatur dme labo
ris, dnari iuult spiu z n surge. Jiue
niby nec est iuga correctiois z onus
laboris. Ecc. xxxiij. Libaria z iuga
z onus asino. panis z disciplina et
opus suo. corpi. s. ad suued spiu dato.
hugo de scõ uictore. Jnuenis in cio. q.
uiuetus sine iugo. Quatuor st signa
bone spei i iuuente. s. amor laboris. ta
citurnitas, corpis cõtinetia. uerecundia.
De tuby ultis die anselmus. Jn iuuetute
tria notant. qby adpbitate uenturus
pnoscitur. h aut sunt. taciturnitas
corpis cõtinetia. uerecodia. tempe sen
tutis spalt timda e obstinatio. Qn int
abusiones clausti. enumat senex
obstinatus, hugo de scõ uictore. Jnt abu
siones scti hui. maior est senis obstina
tio. q morti pxim. mors n abhoret
aduent. qui q. ad hostiu mudi huius
positus, foris spectat. n tm iute psentis
attendit egressuz. nc in ossiz future uite
gsidat. Audit nutios mortis z credt n
iuult eis. tres sunt nutij mortis ca
sus. infirmitas. senectus. Casus, dubia.
infirmitas gtuia. senectus certa nutiat.
casus nuciat mortez latente. ifirmitas
apparentez. senectus psente. Ex incerti
tudine mortis. timor. ex ifirmitatis
gravitate. dolor. ex etitudine sentiu

qui incedit p loca lubrica. qz qp

nō obstinatio ſz humilitas ⁊ afflictio
ſeq debent. ī ſenectute maiori discretiōe
opus ē. Ꝓ g. tanto debet ēe qſq; ī ſui regi
mine cautior. q̄nto fuit ētate puectior
Periculosa ē insipientia in fine uite. Illā
enī nlla corrigit ſapia. frequēt ī ſipia
h̄ inuenitur ī illis quos mūdus repu
tat ſapiētes. Vnī decupido ⁊ auaro le
gitur. Jē. xbij. In nouissimo suo erit
insipiens. Sapia uō ī fine uite sue. ml'
tū est utilis. Stulticias. n. pcedentis
uite corrigit. Obstinatio ī sene ideo pi
culosa est. qr ī eo etas senil' ad duriciā
facit. ⁊ ut frequēt' lōga assuefactio ad ma
luz

De ptinentib; ad diuēsos stat' religōis. ē. m.

IN statu īcipientis debet ītēdē xx.m
claustral' destructōi uite sēlaris.
⁊ uitior extirpatiōi. Destructio uō uite
sēlaris omīmoda. nō fit subito. Vnī gg
In mor. Cōsuetudinū initia. bonis moribus
malis qz p mixta st. ⁊ noua iaz p ītēdō
nez agitur ⁊ uetō ad huc uita ex usu
retinetur. ¶ Et notādū q̄ qnqz de cau
sis accidit. q ī eo q religionez īgreditur.
uita uetus nō destruitur. Vna causa
est. qr p lōgā q̄ suetudinē uita sēlaris
q. ī natūrāz ūsa est. Consuetudo enī est
q. alta natura. Jē. xiij. Si mutare potest
ethiops pellē suaz ⁊ pardus uariētatem
suaz. ⁊ uos potitis bene facē cū didicitis
malū. pū. xxij. pūbū est. ad holescēs
uixta uiaz suaz et cū senuerit ñ recedet
abea. Ecc. x. Langor phisicus grauat
medicū. ¶ Secda causa ē. laxitas mo
nastij. Sicut pens nō in fo rammine lato
ſz ī arto uetere pellē deponit. sic ī mōa
stio illo mores sēlares nō deponūtur
ī quo frēs sm uolūtatez suaz uiuere
p mittuntur. ¶ Tertia est de fcūs dec
trine. Jn ps. Lex dnī īmaculata quer
tens. a. lex dei est ut ignis ad quē fit
cordis liq̄factio ut priori forma amota.
fiat nouē forme īpressio. Jē. xxiij. Nū
qd nō uerba mea st. q. ignis ardens?
De ut. penul'. Indexteria eius ignea lex.
Jn ps. Ignitū eloquū tuū uehemēt. Cant.
v. Alia mea liq̄facta ē: ut dilcūs loqui
tus est. ¶ Quarta ē de fcūs boni exē
plī. Secū. lōgū it p pcepta. breue ⁊ efficax
p exempla. Exemplū bonū se habet ī
forma exēplaris. q̄ multū ualz ad hoc qd
aliqs nouitatez uite assequatur. ¶ Quīta

est de fcūs bone uolūtatis. q̄ est. qdā in
formis matia omīū bonor ī religione. In
statu incipientis multū necessū ē timor
dnī. q mala q̄ iaz sūt expellat. ⁊ hys
q̄ nondū st̄ resistat. Ber. ī sm. Ad omia
timor nouitis est necessū. quo nimirū
pcā pterita possint deleri. ⁊ caue futura
timor enī dnī ut ait scriptura expellit
pcm. siue q ad missū est. siue q tēptat
intrare. expellit hoc penitendo. illud resi
stendo. Si timor delit. nec pcā q̄ erāt ex
pelluntur nec pcis resistitur.

De male uiuētib; ī religione.

¶ Et nō. ualde reprēhensibile ē cū q ī reli
gione male uiuit. qr aut ī sēlo male u
xerat. aut bn. Si bene. ualde reprēhensibil'
ē. qr male uiuit int' bonos. q bene uī
xit int' malos. Et int' īnocētes īnocētiā
amisit. Si uero ī sēlo male uixat. ⁊ me
tuens ne īcideret claustru spontanee
sibi elegat. ualde fatuus ē: cū dnm cā
cis ī carcē offendit: ⁊ funē pcti q̄ ī infer
no suspendatur: q̄ ī eo misericordia dei
diuupat resumit. ⁊ q diuūpenti uīc la
sua sacrificū laudis sacrificare debu
it. p laude gtumeliaz reddit. Dedat ei
dnīs locuz penitencie. ⁊ ipe abutitur
eo ī superbiam. Dei benignitas adduxerat
euz ad pnitam. ipe uō thesauriz at sibi
iraz. Non timet pcā ibi ppetre. ū ppetra
in sēlo debuit corrigere. O misericordie
quoq dei illudit. q̄ ei penaz eternaz. cui
et' pnimo mortali q̄ fecat ad uitā
erat ī penā mōitaneaz ōmutauit.
Jē ualde reprēsibil' est. qr deo negligit ro
dere uota illa q̄ est distinxerunt labia
sua. Nō enī onus religionis ei nolēti
ē impositū. ſz post expientiaz ⁊ delibati
onez ab eo spontanee assūptū. Jpe fuit
pmissor largus. ſz redditor est auarus.
Jpe diuisor iniquus. q sua dedit deo.
se uō dat diabolo. Jpe mētitus ē deo.
q̄ nō est parū piculosū. sic ostendō act'
v. Cui ingit petrus ananie tēptauit
sathanas cor tuū, mētiri spū scō? ñ es
mentitus hoīb; ſz deo. Cludēs at ana
nias h̄ uerba cecidit ⁊ expirauit. Jpe
deū tristit. ē nō soluit q̄ pmisit. De qua
tristitia loquit beatus benedictus in
regula dicēs de illo q professionē fecit.
q̄ si aliqn̄ ali fecit. ideo se dāpnādū
sciat quē tridet. tales ī futuro mito

qui inter nocētes eam seruauit. in manus dei uiuentis, carrerem

ado reddebunt. Sm ī ps. q habitat ī celis
irridebit eos. Psu. i. Despexistis omē qsilū
meū & increpationes meas neglexistis. ⁊
ego quoq; ī mutitu nō ūtendo. Sī tal' rep
hensibile est. q illud negligit. q cūctis mū
diamālibus pelegit. Ille uero q mundū pro
deo reliqt: si deū amittit oīa amisit. Spe
simil' ē hoī negotiatori q̄enti bonas mā
garitas. q ī ūtenta una pciosa margarita
uendidit oīa q habuit ⁊ eā emit. ⁊ pt?
ea ꝛ piecit. Spē. q. mē duas sellas ad terꝛ
cecidit. Ber. loqns ēdaꝛ male sēimonali.
Deū inqt repellēs. ⁊ a sclo repulsa. mē du
as ut di sellas corrueras. Nec deo itaq;
uuebas qr nolebas. nē selo. qr nō poteras.
Freqnt debet hīe ī corde suo q mundū relin
querūt ⁊ monastū intrauerūt. Illud ū
buꝛ petru. mat. xix. Ecce nos reliqmus
oīa ⁊ secuti sum' te. qd ergo erit nobis?
Ouia fatuitas ē cū aliqs amīc illū pro
quo piez ⁊ mātez ⁊ cōs alios amicos car
nales reliquit a quo oīa bona recepit. ⁊
plura erat receptur?. īimicū sibi reddit.
⁊ ptinacit offndit. Qui ī monastīs mā le
uiuunt. debēt freqnt dicē dōo illud tho.
x. oīa int̄ uīq; habentes. tt nō debuimus di
mittere ne anobis. Sī ūa de rep̄hēsibil'
est q ī monastio male uiuit. ū nō solū
bn̄. sz et melius uiuē debuit. Spe uo eō
trario nō solū uiuit ibi male. sz et ualde
male. tales enī ul' sūt ualde boni ul' sūt
ualde mali. ul' st demones ul' angeli. Aug. Nō
ī ueni meliores qm̄ q ī monastio pfecerūt
nec exptus sū deteriores. qm̄ q ī monastio
defecerūt. Multa uo sūt q admagni
tudinez malitie eius q ī monastio male
uiuit facē uident. Primū est loci sā
ctitas. Secdm bonor societas. Tercū bene
uiuendi oportunitas. Quartuz q adeo p
uisionez recepit. Quītū ē pfessio p̄cessit. Sex
tū est. q ea qby īdignus est facē plumit.
Septim q locus uiuus boni uiri occupat.
Octauū q eos aqby recipit beneficia de
fraudat. Non qd̄ pemis qby similes primi
ti st nō tretur. Decim q dāpno q ī currit
ap̄ eo nō cohibetur. Scitas loci n̄ pā
aggūat pcem. Vn̄ dī ysa. xxbi. Interra
sēōruz iniqua gessit ⁊ nō uidebit gl'az dei.
Nulē displicez saluatori. cū cōtaminātur
loca saluti deputata. De q̄ oētaminatione
ipē qqūtur. se. y. cōtamīasti īqt trā meaz.

Multū et aggūat pcem bonor societas.
Qui malus ē int̄ bonos. ē sic uidas int̄ xpi
discipulos. ⁊ sic sathan int̄ dei filios de quo
iob. i. cū uenissēt filij dei ut assistent coā
dōo. affuit int̄ eos ⁊ sathan. Sathanas
i. adūsaꝛi? est q saluti alior adūsat. uel
eos defraudando adiutorio q eis facē
debuit. ul' eis ōtio gressu īcedēdo eūdo. s.
īnfinū. alys eūtibz in paradisū. ul' eos sēā
dalizando. Saluator iudā diablīm uocauit.
q int̄ bonos malus fuit. Io. vi. Nonne. xij.
uos elegi. ⁊ unus ex uobis diabolus est.
Ite oportunitas bn̄ uiuēdi q̄z hī aliqs ī
claustro bn̄ dispōito. mult aggūat pcem ⁊
male uiuētis ibi. Nō solū enīz fructuosi?
sz et iocūdius posset bn̄ uiuē q̄z male. Vn̄
ber. loqns de illo ūbo ps. Confundant omes
iniqua agētes sup uacue: dicē. Annō supua
cue ūqua ag. q nō m fructuosi? sz iocūdi?
deo fuīe potat q̄z mdo? a?ior ē pena qm̄ hī
religiosus dū pcem p̄cuatur. ⁊ ī stimulo cō
scie q legtur. ⁊ ī erubescētia q̄ hī dū rep̄hēdi.
⁊ pnia q̄z facē ꝓpellit. ul' ī timore q̄ hī ne
de p̄hendat. qm̄ sit iocūditas q̄ hī ē pcem
ppetūm. p̄tea si bn̄ uiuētez. ī ūiore iocūdita
tez hīet. Incustodiendis enī mandatis dei
ē retributio multa. Sed sic dicē gg. velsana
mens plus se asseq aspa carnali q̄ tenē blā
da spūali gaudet. habētes mānā fastidiūt
⁊ cepe desiderāt: q nō sīt lacmis comedūt.
Pusio et quā adeo recipit. pcem multū
aggūat. pdior enī ē cū eū aq uelit et
pascitur impugnat. De illo pōt dicē dōs
illud. lu. xxy. Ecce manus tradētis me
mecū ē ī mēsa. In ps. Si inimicus meus
maledixisset michi sustinuisse utiq; tu
uo ho unanimis. dux meus ⁊ notus mē.
q simul mecū dulces capiebas cibos. ca
nis illū amat aq pascitur qn̄ alios ual
de plegtur. Cane q° deteior ē uidr: qui
bn̄ficiis q̄ adeo recipit ab eī īpugnatione
nō cohibetur. Sī nō pā aggūat pcez?
pfessio q̄ p̄cessit. Non enī pua culpa ē. cuz
ille q se deo obtulit. deō postea se auferꝛ
⁊ diabolo offert. Et q cōpus suū puotuz
ꝓtinētie deo exhibuit hostiā uiuentez.
scām deo placētez. post p ī cōtinēciaz illō
diabolo exibet hostiaz moriētez. execra
bilez. ⁊ fetētez. ⁊ uite angelice q̄ duce
ppoluit: uitā porcinaz ꝓponit. Ber. qd
decorū castitate q̄ de hoīe angelū fēcit?

34

ergio q̃ ĩmdi luxuria q̃ angelũ ĩporte q
uerit? ¶ Multe et hac ad magnitudinem
malitie q̃ ea ad q̃ idignꝰ ē psumit. psu
mit enĩ stare ĩ ospectu dei. cũ deus ad mõ
tem ratus sit eu. Qz nõ ē pare periculoſũ. cũ
ipe dicat. leui. x. sciificabor in hijs q ap
propiquat mihi. i. scũs ĩ eis appebo iudicatus
de mal' eorũ sumdo. ¶ Ad magnitudinem
et malicie eius facit. q̃ locũ unꝰ boni
uiri occupat. Vñ timdũ est ei ne a dõo
eiciat p mortem abscidatur ut locus ab eo
expediatur cũ scriptũ sit. lu. xiij. deficul
nea stili. succide. eã ut q̃ et trã occupat?
¶ Item ad magnitudinem eius malicie facit
q̃ illos decipit a qbꝫ bñficia recipit. q sl'
ul' ĩpiclo mũdi. ul' ĩ igne purgatorij. qz
cũ ipe deo displiceat? debito modo eis nõ
sl'uenit. ē enim is q displicet ad mercedem
mittitur: nati aũs ad deteriora p uccat.
ut dicti qꝫ. ¶ Item ad magnitudinem ma
litie facit q̃ penis ill' nõ tenet. qbus
pcca ĩ sacris locis cõmissa punita legũt.
Cõmissũ fuit pcm superbie in celo. p quo
trã nobilis creatura naturali eternali est
dãpnata. lu. x. videbã satanam. q. fulg
cadentem de celo. Cõmissum ē pcm ĩobedi
entie ĩpadiso terrestri. p quo totũ genus
humanum exilio et morti ad iudicatũ est
Cõmissum est pcm carnal' amoris i illa cõ
gregatione ĩ qua xps pfuit. Judas enim id
q̃ dand erat paupibꝫ: dabat uxori sue
et filijs. q̃ pcm suspendio punitũ ē. Cõ
missum ē pcm ppetatis ĩ cõgregatione illa
cui pfuit petrus. q̃ morte subita ĩ ana
nia et saphira punitũ est. act. v. ¶ Item
ad magnitudinem malitie fac q̃ ap̃ pecco
nõ cohibet dãpni magnitudine qm̃ in
currit. pp hoc cũ bona religionis amittit.
Qz assumit crucem trãsmarinam et raptor
ul' latro. cauz apeco. ne pegrinationis
fructũ amittat. qnto ergo ampliꝰ debet
cauere q est ĩ religione ne bona religionis
amittat. cũ religio p̃ualeat cuilibet pe
grinationi? Cuius signũ ē q̃ pegrinatio
in religione pot ꝯmutari. Detenores furib
ē uidentur et raptoribꝫ. q religionem intrãt
et nõ se emendant. Qui malus est in religio
ne? ē q malus latro xpm ĩ cruce blasphe
mans. opc liez nõ sumone. q de cruce clau
stri trãsituus ē ad cruciatus ĩferni. tal
ualde ĩfelix est q ĩ dei uiuario mori in
cius huatorio corrũpit. In loco salutatis
dãpnationem sua opatur. Qd alij ceteri au
ruz, ē ei plũbũ. honus. s. religionis. Qz
et salus et uita alijs sacramẽtũ altaris.
ē mors et dãpnatio ipi. ¶ Qui ē i statu
ĩcipientis. ē expietia ei deest. nõ debet de sensu suo cõfide
sensui suo ꝓponere. Qm̃tũ ĩ se ē rigore religi
onis debet amare. alienem tm̃ dispensationi
acqescere. et p suos itiores diligentia: exteriora
negligere. De primo dicit dei. Obsecro uos
nouelle plantationes dei. uos q nõdum ex
citatos habetis sensus ad discretionem
boni et mali. nolite seq cordis uiri iudi
tium. Nolite habũdare sensu uno. ne uos
tamq̃m rudes ad hꝫ ulsutus ille uenator
decipiat. De. ij°. id. Fenore nouitiorꝫ nõ
decet ille misericordes ĩ se ipos discretiones
et discretionum ~~dispensationes~~ dispensationes.
faciles q̃z ĩdulgentie suo iudicio. n tm̃ re
cusande sl' alieno. Jde. A nouitio ĩ se ipm
rigida debet ipe censura et districta se ui
tas. ad regentem ul' osulentem pinam ul' fi
nem caritatem ul' pietatem. leuis et obedien
ĩ oibꝫ humilitas. De. iij°. id. placet fateor
ĩnouitys negligentior utiqz is q foris ap
paret corpm cultus. et uestium. sumo et a
rior. multus hylarior. aspectu uerecundi
or. incessu matior. ¶ Qui ĩ statu pficiendi
sl' defecus suos debet osidare. et pill'
supplendis deo ĩ oratione ĩ stare. et pcm oti
nuare. pficiens. q. duobꝫ pedibꝫ ascendere
debet. meditatione et oratione. Meditatio. qd
delit docet. oratio ne desit obtinet. Aug.
Sep t' displiceat q̃ es. siuis pueniere ad
id q̃ nõdum es. Naz u tibi placuisti. ibi
remansisti. Si aut dixisti sufficit. pisti.
Jd. adde sep. sep ambula. sep pfice. noli ĩ
uia deficere. noli retro ire. noli deuiare.
Remanz q n pficit. retrocedit q ad ea quo
luitur unꝰ idz recessat. deuiat q apostata
tat. Ber. aut ascendas necesse ē. Et nõ.
q̃ qnto aliqs ampliꝰ pficit. tanto de tuis
suos ãpliꝰ dignoscit. et malꝰ suus magis
nascitur. Sq. Sci uiri quo altius ap
deus iuntutus dignitate pficiuit co sl'
tilius in dignos se ce deprehendut qz du
pxi luci fiut. qcq eos in se ipsis latebat
inuenuit. Jd. Qnto plus pficimus in
ognitione. tanto nobis indignam ampliꝰ
depulso ope. ¶ Que ogruat ei q est
statu pfectionis. ostendit. ber. hys ubi

De ĩcipientibꝫ

ut sed alienũ

Depficientibꝫ

aut descendas. Si attentas stare uias necesse ē.

Depfectis

pfectus omnis reputabit: in cuius aia hec
tria qquiet atqz oportune qcurrere inte
bunt. Et ut gemere pse. z exultare in deo no
uit. simul z priorz utilitatibz potest sibi
uenire. places deo. caute sibi. util' suis.
ad statu et eius q pfectus e ptinz. ipfectio
nez sua agnoscere. z pfectu appete. z ipfec
tionez primi patiet tolerare. Bq. in morabz
qagna est pfectio. sue ipfectois agnitio.
Auq. Qnt m uidet ica q pficieda e iu
stica. multu i hac uita ille pfit q qm lo
ge sit apfectone iustitie. pficiedo cognouit.
Ber. Nemo pfectus q pfectior ee no appetit.
Id. ita mirum solet diuina pietas qsuet
uate humilitatis gra ordinare. ut qnto
plus qsqz pficit. eo minus se reputet p
fecisse. Naz usqz ad extremu spual' ex
citu gradu. si qs tm pficit. aliqd ei de
primi gradus ipfectione relinqtur. ut ad
huc iux libi illu adeptus uideatur. Bq.
Ille ue pfectus est. q ad ipfectonez pri ipaci
ens non est. De qbzdaz i ordinatoibz dau

Cap. xvi

Ultio qp i hoc. iiij. libro no qp sl'lium
i aliqbz claustris ubi cuncta ordia
te fi debnt. loco ordinatois e qfusio iferna'
ubi nll's ord. Job. x. Qd debet ee intus. e
ext. qp deberet ee sinistrum. e dexstrum. qp debet
ee dextru e sinistrum. qp debet ante. e retro.
qp debet ee medu. e extremum. ¶ Prima
i ordinatonez facit ypocrisis. cum. s. claustra
les opa sua facunt ut uideantur ab hoibus.
z q puritatez deberet qere mtius. qunt
enz exterius. a saluatore maledicti. mat.
xxiij. Ve uobis scribe z pharisei ypocrite.
q mundatis qp deforis est z c. Et i cod. Ve
uobis q similes estis sepulcris de albatis.
¶ Secdaz i ordiatonez facit sbditorz superbia
a. pedes sl' sinistrum z cap dexstrum. cu oper
tet. qp platus qat a subditis. qp saluator
qsuit a ccis. qd multis ut faciat uobis.
mat. xx. Potius qgrucet sbdito. qp dix
paulus saluatori. act. ix. dne qd me
uis facere. ¶ Tercia i ordinatonez facit
cupiditas z auaritia. q. facie spostata
ht religio. i qua tpalia spualibz sponu
tur. ps. bij. Facti sl' retrorsum z no in am.
¶ Quarta i ordinatonez facit sapia carnis.
inimica deo. Qz dextrum e sinistrum reputas.
pnaz ualde fructuosaz cum deli misca
tione minues. q uirga discipline abicit.
qz osculari debuit. Ber. Si pnia nra cum
deli mixatione minuitur. paulati gemis co
rona nra priuatur. ¶ Quinta i ordinatonez
facit negligentia q est i hoibz posteris. q
iux i fine uite sue facunt. qp i principio qui
sionis sue facere debuerunt. ¶ Sextaz i ordia
tionez facit platorz platorz malitia. q cu
exemplo saluatoris i medio latronu ee deberent.
i partez se ponunt. ¶ Expliit lib quartus.

¶ Diuisio quinti libri

Quintus liber qtinet duas ptes pn
cipales. ¶ In prima ostedit qualiter
quo modo q i religione sl' debeat se a hie ad
i uicez. ¶ In seda descendit. ad diuisa gra
psonaz. Subdiuisio prime partis.
Prima ps sbdiuidit i qnqz ptes. In
prima qmdat status uiuentium sb
obedientia z i societate. ¶ In seda agit de
unitate. ¶ In tercia de incetia. ¶ In
quarta de dilectione. ¶ In qnta de mutuo
honore. ¶. Incipiunt capitula quinti
libri que sunt. xxxviij.

¶ Prima pars qtinz tia capla
¶ In primo qmendatur obedientia. i
¶ In secundo societas bona. ii
¶ In tercio ostedit q mlt' sit necessaria so- iii
ciabilitas ei quiz ad finem intendentium
est i societate.
¶ Seda pars qtinet tria capitula.
¶ In primo unitas qmdat. ¶ In seda diuidit. v
¶ In tercio acto tagitur q ad unitatem
multu ualent. ¶ Tcia ps qtinz uij capla.
¶ In primo ostedit qp incetia custodieda sit vi
ab omibus. ¶ In sedo qp maxime ab vii
hys qui sunt i religione. ¶ In tcio ta- ix
gitur de partibus incetie. ¶ In quarto x
de nocumtis q i religione mali ifecerunt hois.
¶ Quarta ps qtinz quatuor capitula.
¶ In primo tangitur de qbusda q i citare xi
possunt uiruz religiosuz ut fres suos amet.
¶ In secundo de modo amandi. xii
¶ In tcio de hys q ualere possunt ad sl' ut amet. xiii
¶ In quarto de amore inimicorum. xiiij
¶ Quinta pars cotinet quatuor capla.
¶ In primo ostendit sl' qs sit honor qz fres xv
sibi in uicem debent exibere.
¶ In sedo exhibitio mutui honoris qmdat. xvi
¶ In iij. ostedit qp ei exibitio honoris xvii
discretio sit habenda. ¶ In iij. qp xviii
fres i honoratio multu sit cauenda.
Sbdiuisio secide ptis principalis

Secunda pars principal' subdividi in quinque partes.
In prima ostendi. quomodo hic se debeat qui preest.
In secunda quomodo se debeat hic qui subditus est.
In tercia agitur de ministris.
In iiij. de hys qui fuerunt pauperes in seculo et de
hys qui sunt diuites. In quinta de infirmis.
Prima pars continet xiiij.m capitula.
In primo ostendi qui prelatus debet discretionem
hic in fim receptione. In secundo qui debet ha
bere diligentiam in nouitiorum instructione.
In iij. qui ad professionem non debet leuiter recipere.
In iiij. qui omnibus exemplum bonum debet prebere.
In quinto qui correctionem maiorum non debet negligere
In sexto qui preponendo unum alterum bonitatem
non carnis nobilitatem debet attendere.
In vij. qui de quibus magnam curam debet habere.
In viij. qui in infirmis debet prudenter necessaria.
In nono qui spiritualia debet temporalibus preponere.
In decimo qui maiora bona debet preponere minoribus
In xi. qui dispensationes non debet leuiter facere
In xij. qui debet uniuersa temperare.
Secunda pars continet quinque capitula.
In primo iij.or de commendatione obedientie
et de detestatione inobedientie tanguntur.
In secundo eius gradus distinguntur.
In tercio tangit de hys que da uniant.
In quarto de hys que aduersantur.
In quinto de eius partibus.
Tres partes sequentes pp sui breuitatem non
subdiuiduntur. et sunt p tuby capitulis.
In prima agitur de ministris.
In secunda de hys qui sunt pauperes in seculo et de
hys qui sunt diuites. In tercia de infirmis.

Incipit liber quintus prima pars hui
us libri

Dicitur est in primo precedenti libro
quomodo is qui in religione est debet
ordinare animam. in hoc quinto liber
ostendendum est quomodo se debeat hic ad proximum.
Et primo generaliter hoc ostendetur. De inde spe
cialiter descendetur ad diuersitates personarum.
In principio status inuenietur in obedientia
et in societate commendabitur. Secundo
quoniam sit necessaria sociabilitas hys qui in socie
tate sunt uiuere usque ad finem uite sue ostendet.
Tercio agetur de hys qui ad sociabilitatem
pertinet. primo de unitate. Secundo de concordia.
tercio de dilectione. Quarto de mutuo honore.
Deinde de prelatis subditis. ministris. et hys qui
pauperes sunt in seculo. et de hys qui sunt diui
tes. et de infirmis. Commendatio obedie. Cap. i.

Quod pertinet ad commendationem status uiuentium
in obedientia et in societate. s. commendatio
obedientie et commendatio societatis dicendum. Et
notandum quod status in quo in obedientia uiuitur. ualde
est laudabilis. In illo enim multum uirtuti adi
citur. triumphus nobilissimus agitur. ma
ior habundantia cumulatur. obedientia de dei
placito homines delectat. a sollicitudine sui ipsi
eum exhonerat. a periculo preseruat. mente casti
gat. homines supra se leuat statui celestium cum
iis assimilat. per hanc acceptissimus deo fa
ciunt. offertur. per hanc deus homini pfecundatur. per hanc deus multum glificatur. Per
hanc multum uirtuti adicitur. Cum enim sapiens
dicat. hoc solum uirtuti adicies quod proprie
uoluntati detraxeris. quantum uirtuti adicit
cum per obedientiam propria uoluntas omnino amputatur.
Est enim obedientia subiectio cum homo spontanee
in uirtute dei alterius hominis subditur uoluntati. Ad
ditur uero aduersitatem. sequitur adhuc ad pre
mium. preter premium inuenitur subiectio ual
de magnum est. sic ostenditur in curia prima
in extasi posito. quidam ordines angelorum.
Primus erat hominum firmamentum et gratias deo
agentium. Secundus eorum qui fuerant hospitales
et eius eorum qui solitudinem sectantur et non uidet
homines. Quartus illorum qui pp deum et obedientia
sollicite sunt subiecti prelatis. Erat hic ordo su
prior illi tuby. et maiorem gloriam preter his habet
ut ceteroque aurea. Et cum quereret senex sic
hoc responsum est ei. quia omnes alii habent aliquam
requiem ad implendo propias uoluntates. quia uno
in bonis operibus. hic omnes uoluntates suas re
linquens totum pendet in uoluntate prelati in
bentis. Et cum ualde uirtuosum sit quod aliquis
uoluntatem uiuendi relinquit et pro xpo morti
se exponit. quanto uirtuosius est quod aliquis omnem
propriam uoluntatem relinquit et pro xpo alienam uoluntatem
se subicit? Per obedientiam triumphus no
bilissimus acquiritur nobilissimum enim genus
triumphi est. uicit seipsum. quia facit obedientiam. pu.
xxi. Vir obedientiam loquitur victorias. Et super
illud melior est obedientia. dicit glo. gg. Vir obe
dientiam loquitur victorias. Dum enim alienam uoluntatem
humilia subditum. nosmetipsos in corde superamus
pu. xvi. melior est qui dominatur animo suo ex
pugnatore urbium. multi urbes et regna se
subiugauerunt. quam ad hoc triumphum nobilem
non peruenerunt. hic triumphus pius est homo.
Sicut leo uel aliud animal certa animalia
se ipsum aut uicere non potest. secundum quod se ipsum uicit.

contra omia fortis est. ¶ P obediaz: mi
tor habudatia cumulatur. Dū aliqs ī
cedit facē ppaz uolutatez. n̄ uidet meu
n̄ ap̄lemz ipm meat. Ab illo enī mito
mces expectat cui fruit. cui uolutas ipse
tur. Nō met g̃ ap̄ alui. n̄ q uult facē ali
enā uolutatez. q ē obedie. Aug. Oporte
bat ut hō sb dnō posit ab aliq phibetur:
ut cet ei uitū mendi obedia. Obedia fac
ta ē. q. nauis istitoris. Qui ī naui ē. et
qescens comedēs z bibēs pcedit. Mouet
enī motu alieno. sili obedies q ē ī religie:
qescēdo comedēdo bibēdo metur. ¶ Obedi
encia de dei placito ctificat. n̄ enī apte
sit malū q aliquiore pcipit: sic acpiedū
dū est. ac si ab eo pcipetur. luc. x. Qui uos
audit me audit. Ber. qcq uice dei pap
hō q n̄ sit tn ctū displicē deo. haud secus
omio acpiedū ē qm̄ si pcipet deus. Obe
dia ī hui mudi tenebris uice supplet
discretionis. B. Rara aus ī tus discetio.
sed locū discretionis ī uobis suppleat utus
obedie. ut nichil plus. nichil min. nich
ali qm̄ ipatū sit faciatis. ¶ Obedia ho
mez a sollicitudie sui ipius exonat. aliq
enī icubit sollicitudo z spuali z tpali
p illo q ī religione est. Sn cū alienatus
sit et a seipso? uaide repnsibile ē ī eo si
pigritia torpet z n̄ pficit. Valde fatuus
ē. si onus tm resumit. Ber. sup. can. Qui
uū curā seml nob credistis. q̄ rursus
de uobis uos ītmittitis?. ¶ Obedia ho
mez apiculo qbuat. ppa. q. eques ua
dit. Alieno enī sinsu. z aliene uolūta
ti: q. alieis pedib imitit. ideo n̄ ma cu
latur n̄ ledit z n̄ obedietis. n̄ manife
ste sit. Jnquatio enī z lesio ipatis ē z nō
obedietis. n̄ manifeste sit malū q ipat.
Ad eā p dici i ps. Jn manib portabūt
te. ne for. of. ad la. pe. tuuz. ¶ Obedia
mte castificat alibidie ppe uolutatis.
Sm i. i. pe. i. Animas uras castificantes in
obedietia caritatis. Sic ram nobil arb
oris arbore silueez reddit domesticaz.
sic obedia mtez libidinosaz reddit casta.
Bg. ī mor. Sola obedia uirtus ē. q cetas
uirtutes mti mstat. mstas q custodit.
¶ Obedia homez sup se leuat. tn. iij. Le
uant se sup se. nisi corp sociatū cet
spiū ut sensu eius z ipio regeret. n̄ ascē
det ad hoc ut remuneratioez eterna meret.
sic un simplex p obediaz ascēdit ad sapiaz z mōes
maior a qbz regitur. Jmo q̄dā n̄ ad deum
ascēdit. dū seipm q̄dā n̄ exuit. z deū induit
Bal. y. Vuo ego ia nō ego. uiuit u ī me xp̄s.
¶ Obedia statim celestiuz cuiuz assimlatur.
Jpa ē ymago hois celestis. sic ī obedia ē ymago
hois terrestris. J. cor. xv. Sic portauimus
ymagine terreni sic z portemus ymaginez
celestis. Obedia facit ut dei uolūtas sic fiat
ī terra: sic fit ī celo. ¶ P obediaz acceptissi
muz deo sacrificiuz offertur. Bg. Melior
ē obedia qm̄ uictime. qr p uictimas alieā
caro. p obediaz uo ppria caro mactat. Obe
dietia. q. q̄dāz martiriuz ē. Obedies. q.
ppriū cap p xpo sibi āputat. z cap sibi osti
tuit xpm. ul illuz q loco xpi est. Bg. tanto
deū citius qsqz placat qnto repssa arbitriu
sui superbia. gladio pcepti se ī molat. P
obediaz deus hoī p fec dnatur. Qui obe
diaz pmittit. dmo sui se exuit. z illū q loc
dei tenz. ipossessioez sui ipius ponit. Mat.
xvi. Si qs uult uenire post me: abneget se
met ipm. ¶ P obediaz mult deus glificat.
Vsq. xvij. Si glificauit eū dū nō facis u
as tuas z n̄ inuenit uolūtas tua u loq
us sm̄onez: tē delectabis sup dno z ē. mult
glificat deuz uē obedies q paratus est facē
eius bnplacituz et si mandat ei p nulle p
sonaz. Jdeo mito ab eo glificabi. i. ue. y.
Qui cūq honorificauit me. glificabo eū.
q aut ottempnit me. erit ignobiles. Ecc. x.
Sem̄ hoiuz honorificabi hoc q timet deuz:
sem̄ aut hoc exhonorabi. q pteit mādā
tū dni. Decomdatione sce societatis. Capl. ij.
Decomdatioez sce societatis nō. q de
lidanti ppaz salutē. societas mala
valde ē fugienda. solitudo timda. societas
bona amanda z eligēda. De pielo societa
tis male: reqre sup primo libro. viij. capio.
Qui mūduz reliqt timore piculose socie
tatis. valde īsipient agit. Si scient clau
struz dissolutū eligat. ul si post qm̄ statū
claustri talis cognouit. ibi remaneat.
Societas multū nūuat ad salutē si bona
sit. z multū ipedit salutē si mala sit. z tanto
societas est piculosior. qnto maior. Sm
cui maxima societas sit societas religiois.
difficili saluat aliqs ī religie dissoluta
qp ī sclo. piculū suiz uidi amare. qna
uē religionis itrat quā qspicit pric.
ul hoc cognito uult ibi remanē. talis

mito pit. ecc. iij. q amat periculũ ĩ illo pi
bit. Qui clausũ corruptũ intrat. cito
ibi corrũpit. et si ant erat bonus. Sa
pienꝰ. sincerꝰ nisi uas. qd cũq ĩ fundis
ascescit. Si modicũ fermẽti totã massã
corrũpit. 1. cor. v. qnto mag mult fermẽ
ti modicã massã corrũpit? Difficile ẽ
bonitatẽ unus. malitie multitudinis
resistere. Parua eloquutio serpẽtis
mulieri prime cãsa fuit mortis. ⁊ secre
tas mulieris, uirũ corrupit. gn. iij. Nõ
est societas mala sine diabolo. nec bo
na sine deo. mat. xviij. Vbi duo uel
tres cõgregati fuerũt ĩ noĩe meo. ĩ me
dio eorꝰ sum. Qui societatẽ malã amat.
diabli amare uidet. ¶ Timida ẽ soli
tudo maxime hõi ĩ firmo ⁊ ĩ expto. Gn.
ij. Nõ est bonũ hõiẽ esse solũ. Ecc.
iij. Ve soli. cũ nõ sit homo sũ mali sug
gestore ⁊ ĩpugnatore: nõ tutũ ẽ ei esse
sũ cõsultore. custode. ⁊ adiutore. Ber.
cundaꝰ monachi uolẽti trãsire a con
gregatione ad hemuꝰ. Volenti inquit
pperaꝰ age: ⁊ debitũ habũdantiaꝰ hãt ⁊
nem umbrã ⁊ solitudo silentũ. malũ
q nemo uidet: nemo arguit. Vbi non
timet reprehensorꝰ: securus accedit tẽp
tatorꝰ. licẽtius ppetrat iniqtas. pd audi
ant q sine pceptore uias uite cãgredi
nõ formidant. ipi sibi existẽtes disci
puli ⁊ magri. Seductori dat manuꝰ
q dare dissimilat pceptori. ⁊ q dimittit
oues ĩ pascua sũ custode. pastor ẽ nõ
ouiũ sed lupoꝰ. Melius ẽ duos esse simul
qm̃ unuꝰ. ecc. iij. Qi status sce societa
tis pelegẽdus sit statu solitudinis.
Ostẽdi potest per hoc q ad creatãꝰ duo
ptinet. s. bonũ dare alti ⁊ recipe ab al
tro. hãt enim in actiuã ⁊ passiuaꝰ. col
latiuaꝰ. ⁊ susceptiuaꝰ. ⁊ qntũ ad u
trũq melius est duos esse simul qm̃
unuꝰ. Si ille q ẽ ĩ multitudine habet
aliqm̃ graꝰ. gra illa plibꝰ pficit. si solus
esset oculus: pdi posset usus eius. Nec uõ
cetera mẽbra corpis usuꝰ hãt ĩ eo. qnt necẽ
ẽ eis. Manus enim ⁊ pedes per eũ ĩ sua opera
tione diguntur. Visu et aliqua noxia uel
salubria olfatu. gustu. auditu. ppedũt.
Ex societate et ceterorꝰ mẽbrorꝰ multa bo
na recipit oculus. si solus esset multis ĩ
digeret. ut ambulatiõe ad appropiqndiꝰ
hys q delidant. q appriquatio fit pedib.
indigeret attectatione qm̃ hãt ĩ manib.
sed dilectione noxiorꝰ q rete appiquãt: que
hẽtur ex auditu. discretione fetorꝰ aeris
corrupti: q hẽtur ex olfatu. suspẽtatione
q hẽtur ex gustu. sic nõ ex societate boã.
multa bona recipit. Multa enim necãa cor
pori uel aũ q nõ hãt ĩse. hãt ĩ socis suis.
Et possumꝰ tangere. xij. emolumẽta q habẽ
tur ex bona societate. ¶ Primũ ẽ dei indul
gentia. parcit enim aliqndo ei amorte uel
alia pena qm̃ mũnit. gra societatis. vnũ gn.
xviij. dicit dns abrahe. si inuenio sodomis
qnquagnta iustos ĩ medio ciuitatis di
mittaꝰ oi loco ppter eos. ¶ Secdm ẽ scifi
catio seu gre susceptio. Carbo mortuus
cũ uiuus positꝰ uiuificatur. ps. Cũ sco sanctus
eris. s. cor. vij. Sanificat iuꝰ ĩfidel p mu
lierem fidelem. qnto mag multitudo bono
rum uiri mãlo sanãtionis cõcõ erit? ⁊ prior ĩ societate boã insti
¶ Tertiũ ẽ purgatio adpficiendũ. Si qs
tepidus est ĩ societate bona. exẽplo aliorꝰ
accẽditur ⁊ feruẽs efficitur. Si solus est
remanꝰ ĩtepiditate sua. Ecc. iij. Vnuꝰ
quomodo calefiet? ¶ Quartũ ẽ fulci
mẽtuꝰ. si unus ex minia debilitate uel
homis magnitudiẽ uel qtinua hostis ĩ
pulsione casui appropinquat. ab alys
sustẽtatur. Ecc. iij. Si unus ceciderit
1. casui appropiqueret. ab alto fulcietur.
¶ Quintũ est sublevatio. si qtigat eũ oio
cadẽ. Si ille q solus ẽ cadat. nõ hãt sublevã
tem ideo ue illi. ecc. iij. ¶ Sextũ ẽ cus
todia. q ĩ bona societate est. c. q. plenꝰ
oculis em̃ ⁊ retro. Si aliqꝰ malũ in eo
appeat. ostẽditur ei uel prelato q cũ hãt
corrige. Erubescẽtia et ⁊ reuerentia
aliorꝰ a multis malꝰ refrenat. ⁊ sic fiẽs
q sint uni q gregationis mutuo se custo
diunt. Aug. dn̄ simil estis ĩ ecclia et
ubiq fontine sint. iuncẽ uiaꝰ puditicia
custodite. Deus enim q hitant ĩ uobis. et
isto modo custodiet uos ex uobis. Socie
tas bona terribil est hostib. ut castrorꝰ
acies ordinata. ¶ Septm̃ ẽ eruditio
q enim ẽ ĩ societate. q silui hãt ⁊ doctrinã
ab alys. Qd multuꝰ ẽ necẽm ei q ĩcedit
p semitaꝰ uite religiose? Vbi error multoꝰ
impedit apfectu. sic filij isrl errauẽrunt
ĩ deserto. pu. xxiij. Erit salus ubi multa
consilia fiunt. Eccli. xiij. Doctrina bona

dabit grãz. ¶ Octauũ ẽ exortatio q
pigris est necia. q ad bonũ stimulet. Ecc.
ulti. Verba sapientiũ. q. stimli. ¶ Nonũ
est ꝓsolatio spiual'. q mlti necia ẽ hys q
carnalẽ ꝓsolatiõez renuũt. r ꝓsolatiõez
diuina nond digni sũt. Mlti ualz ubũq
solatiõis contra estũ tribulatiõis. Ecc.
xbij. Nõne arenez refugãbit ros r ue
buz melꝰ qm datuz? ¶ Decimũ ẽ uic
toria de hoste. pũ. xbij. Fr q uiuat a
frẽ: q. ciuitas firma. Ecc. iij. Si qspi
am pualuit cõtra eũ/duo resistent ei.
¶ Vndecimũ ẽ exauditio i oroe. Mat.
xbij. Si duo ex uob' cõsenserint sup t'raz
de omi re qm cũq; petierint. fiet illis
a pre meo. Deus multociens exaudit
multitudinẽ/qndo unũ ñ exauderet.
¶ Duodecimũ ẽ ꝓgratulatio. ñ solũ est
bonũ hitare frs in unũ: immo r iocũ
duz. Caritas q uitati cõgaudet i soci
etate bona r magna. mltaz matiaz ga
udij r recipit r pbet. Ratione ꝓgratu
lationis/oia bona dicũ ẽe caritatis.
Bg. pesent iudi qnt bonũ ẽ caritas.
q sine labore nro aliena boa nra facit
Conueniẽtissime modo acqrẽdi bonoz
habũdãciaz/ẽ p societatẽ. O qnt bonũ
ẽ matie ex societate forme. qnt bonũ
ẽ carnis ex societate aie. qnt bonũ ẽ hu
mane nature ex societate diuie natẽ
cũ humana xpi pslona. qnt bonũ ẽ
elcis hoib? angelis ex societate beata
quã hent cũ deo. Et nos q q ẽ i boa
societate. ht inde emolumtuz r iuita
r i morte/r post mortez. de emolu
mtis q ht iuita: satis pz expoeis. e
molumẽtuz q ht i morte. ẽ securitas.
securior ẽ transitꝰ p locũ piculosũ cũ
societate/qm sũ societate. vn ẽ trãsi
tus mortis ualde sit piculosus. magꝰ
securitas ẽ illi qui societas bona i mor
te oromb iuuat. trãsitũ istũ timebat
ber. cũ dicebat. o aia mea q sezit ille
pauor. cũ t occurrẽta caritati illa te
tima monstra uideb'. Emolumtum
post mortẽ/ẽ fruz ꝗ sbuentio. q i sca
societate ẽ/qndo moritur ise. in frib
suis uuit q ei post mortez suffragãtur.

Quod necessaria sit sociabilitas ei q uiturus ẽ sep i societate. Capl'm. iij.

¶ Commẽdato statu uiuetiũ
sb obedientia r i societate. ostendẽdũ ẽ qm necia
sit sociabilitas illi q i societate secdm pfes
sioez suaz sep debz uiuere. Sociabilitatez uo
itelligo. graz hendi se debito m ẽ pximo.
a uc aut ad hnc sociabilitatez pueniat. i
parte apparet ex ubis bnardi dicetis. ar
bitrior tu i cõgregatiõe es/bene uiuis.
si uiuis ordinabili. sociabili. humilitez.
ordinabili tibi. sociabili pximo. humli
deo. et sbdit. Sociabili. ut studeas ama
ri r amare/bladũ r affabile te exhibe
supportare ñ solũ patienter: sz et libenter.
infirmitates frm tuoz ta moz qm corpm
¶ Circa sociabilitatẽ no. q sicut m
brũ humani corpis quictez sui ad cetera
mbra nrali amat. sic timor iudicat que
ht separatio sibi iminet. r dolor quez
patitur cũ ab eis separatur ul' cũ dislo
catur. sic fi q ẽ i ꝗgregatiõe uiuturaz
quietez sui ad cetros frs debz ama
re. r separationẽ ul' i ordinataz quietez
time. Sicut accidentis ẽe est i esse. sic
mbri ẽe. ẽ cũ alio ẽe. sicut mali appetit
ẽe. r fugit nõ ẽe: Sic nrali appetit uni
tatez cũ alys mbris. r timz separationẽ.
pes separatus ẽ iutil'. Oculus eiutus i
util' est. simli r manus abscisa. sic q
p apostaliaz a cõgregatione separatur. in
util' efficitur. unde i pũ. vi. hõ apostã
ta uir iutilis. Si uo manus i ꝗgrega
tione ad frs male se ht. i dolore uiuit
r alys dolozis r turbationis causa r
existit. Cõmẽdatio unitatis. Capl'z. iij.
Quoꝰ unitas i cõgregatiõe ualde
sit necia. qm danda ẽ ut ametur.
diuirdẽda est. ut plenius agnoscatur.
tãgẽdũ et est de hys q eaz efficiũt. ut
ad eaz acqrendaz uid sciatur. r de hys
q ea ipediunt ut caueantur. No. ergo
q cũ gra excellentior sit qm natura
r sps scs a quo ẽ unitas scẽ ꝗgrega
tionis excellẽtior sit qm uital' sps cor
pus et mysticũ cui xps est caput nobili
sit corpe humano. unitas qe corpis
mistici multo aplius ẽ amanda r g
uanda qm unitas natẽ. Vnitas ista
mltũ grata ẽ deo r scis eius. deo cõg
gationi est ualde util'. Demonib uall
de tribilis. a deo multũ grata sit.
pz ex hoc q doctrina xpi ad eaz efficie
daz fuit. Mat. xi. Qui nõ collig' mecũ

dicitur

37

dispgit · xpi ē colligē diaboli dispgē. trā
lituīus de hac mūdo. p hac unitatē de uo
te orauit. io. xvii. Pat sēt sua eos quos
m̄ dedisti ut sint unū sicē z nos. In passiē
qm̄do m̄bra corpis sui p fodi p misit tui
caz qua figurabat unitas corpis misti
ci scindi noluit. Sēt ꝓ h unitas mlt̄ gta
lit deo. pz ex hoc ꝓ di spōse. can. iii. Vul
nasti cor meū i uno oculo tuo. i. i ūi
tate ꝯtēplatuo. uulnasti ī qm̄ uulnē
amoris. Ecē. xxv. In tuby bnplacitū ē
spū meo. q sēt pbata corā deo z hoibus
ꝯcordia frm̄ z ē. Qz h unitas placeat
scis. pz ex hoc ꝓ tant de ea gratulatur.
z tantū ad caz hortant. Gratulabatur
de ea paulus. phi. i. dicēs. Inplete gau
diū meū ut id sapiatis. eadez caritatē
hntes. Ad caz et multū hortabatur. i.
cor. i. Obsecro ut id dicatis omes z nō
sint i uob scismata. Vnitas ꝯgatiō
ualde ē util. Dū enī ipa ht unitatez z
ꝯcordiaz. a spū scō unificatur z letifi
catur. bona eius augentur. ab hostiby
n̄ supatur. sicē m̄bra corpis humani qui
ctū ēt̄is m̄bris a spū creato uiuifica
tur sepatuz u nō. sic i corpe mistico.
q est ꝯgregatio fideliū q hnt unitatē
adiuicez a spū scō unificat. Osee. x. di
uisuz ē cor eorū nē ibūt. Dū m̄bra
i corpe mistico unitatē hnt. bona eor
augentur. z ē i eis cōgratulatio de bo
nis. Si uo sit ibi diuisio discordie. de
solatō ē ibi. z bonor diminutō. Mat. xii.
Omē regnū i se diuisū desolabr. Iterq.
Omnis ꝯcordia pueres crescūt sic discor
dia maxie res collabūt. Vbi uitas ē.
de hostes hetur uictoria. qz sedz ambo
ois pugna unanimit agēta uictoriaz
parit. legit de filiys israel pugnaturis. i.
re. xi. Egressi sēt. q. uir unus. ꝯgregatio
concors de moiby fabulis ē. nec mīr. p
sentiaz enī sps sci aquo ē illa uitas in
dicat. Sigli z qdam̄ hent uirtutē oiuz.
Et que unus ipugnat. omes ipugnat. z nīu
tuo se defēdūt. ꝯgregatio i q est uelut
murus firm. cui forti cemto hostiby ipene
trabilis. Vbi uo deest unitas. ē uelut mu
rus sū cemto facile corruēs. In tali ꝯga
tōe. uidr ipleta ē illa ꝯminatio. ilm in
ē uū lapidū erit. mich. iii. Di stīctō unu

Z nō. q ꝯgatōi religiose tatis. Cap. v.

nēcia ē duplex uitas. s. iterior z exterior. Vnitas
iterior id ē q unanimitas de q paulus mandat
thimotheū. phi. ii. neminē hēo tā unani
mē. De hac ēt mandat p mitiua ecclia. act.
iii. multitudis ēt̄entiuz erat cor unū z ānia
una. Ht aut hec unitas duas ptes q̄z uā
ptinz ad intellectū. alia ad affēm. sine ad
uolūtatē. De pma hēt. i. cor. i. Sitis pfēi
i eod sēsu. z i eadē scientia. Item. ii. cor. xiii.
Item capite. de seda. phi. ii. Eadē caritatez
hentes. Vnitas exterior. qdā ē ors. s. uni
formitas laudis diuine de q. ro. xv. Vno
ore honorificetis deū. Alia est unitas la
boris. de q. sopho. iii. Suiet ei humo uno.
Alia ē uniformitas uicti z uestitū. de qua
aug. Dic pascimini ex uno cellario. sic in
dūmini ex uno uestiario. Alia ē hita
tois. de q in ps. Ecce qm̄ bonū z q̄ iucūd
hitare frēs i unū. Iste ūsus uelut dulci
simū z suauis melodia toto orbe notissi
mū ut tuba spē sēi. diuisos corpe ꝯgauit
i unū. z monastia plima pepit. Vnitas
exterior. effectus ē iterioris unitatis. z eā
indicat z gbuat. diūsitas uo i exteriorib
unitatē iteriorē dissipat. z diūsitatē ānor
designat. Qēto q ualet ad unitatē. Capitū
Z nō. q ōcto sēt q ad dictaz luz. vi.
unitatez ualet. pm ē unio cū deo.
q ē bonū unū oiby necessariū sufficēti
simū. q qnto aplius hetur. tanto a singu
lis amplius hetur. Qui ei adheret ūn
sps ē cū eo. i. cor. vi. Et omes q p fēe ei
adherent ad iuicez uniuntur. Sint ma
los ul bonos ipfēos p ēe discordia. In
ter bonos pfēos est ꝯcordia. Aug. pugn
ant inē se mali z mali. Sēt pugnat iter
se boni z mali. Boni uo z boni si p fēi sēt
inē se pugnare nō posē. ut bonus qlqz
ex ea parte pugnet q̄ altm q̄ contē se ipz.
z i uno qppe hoīe caro ꝯcupiscit adūs
spm. z sps ad ūsus carnē. Vnio u ad tē
palia que mlta sēt. ōcto ē diuisois z di
scordie. Sū. xiii. dr de loth z abraam
q substātia eor erat mlta. z n̄ ghāt hi
tare coit. Vn fēa ē uxa it pastores q
quz eor. amor bonor q adūsis iteqte
possideri nō posē unitatē impedit. Amor
eor uo q sim adūsis pfēe possidi posē n.
Secdm est sepatio a cētis reby ado. Qui
n. adheret alicui rei pter deū z n ppter deū
minus deo adheret. aug. Dne minus te

Profitētes z nōdum pfecti ita possunt.

vnitas est

amat q ad pt te amat q nõ pp te amat. do
minus uolens abrahaz sibi p fcẽ ad here
re. uoluit eũ separ a cetis rebꝫ. z dedit
ei pceptũ q separet. z a pria sua z ab
hys a qbꝫ ortus duxat dicẽs. egde de tra
z de cognatiõe tua. z de domo pris tui.
gn̄. xii. Dedit et pceptũ quo separet ab
eo q ortũ duxat ab eo. ab unigenito suo
ysaac. gn̄. xxii. dedit et pceptũ q separe
tur qdãmodo a sipo pceptus. s. de ci
cumcisione. gen̄. xvii. hoc pcepto uoluit eũ
separ a se qnt ad carnalia delitia. Circũ
cisio enim fcta i carne. mocebat ad resecãd
superflua delitia carnalia. ideo fiebat i me
bro i q concupiscentia magis seuiebat. Omi
tas mala mlt adulat unitati spc sci. aug.
sr. 10. Est z mala concordia. et z bona disco
natia. sed. imor. sic noxiũ est solꝫ si uitas
deest bonis. ita p nutriotiuꝫ est si n̄ deest malꝫ.
In mltis religionibꝫ amor q nõ est secdm
deũ. magis nocet qm̄ odium. Odium eiꝫ ca
uet mlti. qz ces scuit illd ee malũ. amo
rez uero q n̄ est secdm deuz n̄ ita cauet. Vo
luit dns suos suos z a carissimis sepa
tos ee. ut ipi pfcẽ ent ipius. Voluit it
q. odiret eos. lu. xiiii. Si qs uenit ad me
z n̄ odit pres suos. z e. n̄ p me ee discipls
deut. penult. Qui dixit pri suo z mri suo
nescio uos. z fribꝫ suis ignoro illos. z ne
scierũt filios suos: hi custodierũt eloq
uia tua. mat. x. nõ ueni pace mittẽ in
terraz. sed gladium. Venio enim separe homiz
ad uirũ pres suus. Exo. xxxii. dixe mo
ses. Si qs dni est iungat mihi z e. cecidit
unus qsq fres z proximũ z amicũ. Omi
tas i religiõe q nõ est secdm deuz. mlt e
periculosa. Illa eiꝫ bonis resistit. malos ro
bustiores z audaciores fac correctõ
nez ipedit. z bonos psecutoez. aug. de
resistentia het. act. vi. Dura enim ces uos
spiũ sco resistitis. Spiũ sco resistit. q bonis
q a spiũ sco fuit cõtradic. De roboratione
dic. gg. pulsos unitas roborat. dũ eos gen
dat. De audatia het. act. vi. Impetũ fe
cerũt unanimit i eum. Audatio res fiunt
qr unanimes. De ipedimto correctionis. dic
gg. Qui diuisi corrigi potant. ii qtatũ suarũ
pticatia uniti poterant. id pulsos unitas
tãto magis incorrigibiles. qnto unanimes
fac. xli. Iob de de corpe diabli. q opactũ est
squamis. s. de feliõis se se pmitibꝫ. Vna uni

quigit z nc spiraculũ incedit p eas. Vna uni ad
hebit. z tenetes se neqqm̄ separabit. z i bono z
i malo sibi cõsentit. q n̄ est secdm legẽ uie ami
citie. Lex uie amicitie e sm sapiẽtez. ut n̄q
turpe qd rogem̄. nec rogati faciam̄. De aug
mto psecutoris bonor. dic gg. sup iob. ephes.
unitas bonor uitũ tãto diuitius pmit. qnto
se ei pcollectoez diuitior oppon̄it. iosue. ix. cõgre
gti sunt ut pugnarent ad iosue aõ uno cordeqz sen
tentia. Tertiũ e timor dni q offensas dei z
scãdala pxi cauet. pu. xb. p timore dni decli
nat omis a malo. temitas nec deũ timz. nec
scãdala pxi cauet. sz negligentez turbat. z spz
sem i habitãtez contristat. q n̄ e modice maliz.
Eph. iiii. Nolite contristare spz sem dei. i q signati
estis. mat. xviii. Qui cuqz scãdalizauit unũ de
pusillis istis minimis q in me credit. expedit
ut suspendat mola asinaria i collo eius z demerga
tur i pfundo maris. Quartũ humilitas est
q hõ min̄ sentit de se qm̄ de alios. vii sesti alio
riez meliore qm̄ suũ reputãs. facile sciuz suũ
p sensu alior diuitit. q mlt ualz ad unitatẽ.
habũdatia sensus iterdiuz causa est discordie
gg. Sepe dũ quosdã maior scientia erigit. ace
tez societate disiungit z. q. quo plus sapiũt
eo a uirtute cõcordie delipscũt. Humilitas
pacatissima e. pace enim in hre cũ suo oppõito. s.
cũ supbia. unus supbꝫ alũ supbiz n̄ patit.
nec cũ eo pace hit. tumor eiꝫ unius tumorem
alterius pugit. Apd phos de mõstratũ e. q spi
ca corpa q. q. tumida st. n̄ post se erigẽ nisi
i solo pincto. pugẽ se iuicez post. sz n̄ recte
aut plane sibi iuicez applicari. Si e de cordib
supbor tumentib. corpus ecauũ spiciũ i fra
ecauitatez sua pot recipe. Sic z humil cũ
supbo pace potest hre. Supbꝫ dũ se dilatat
alios oppmit z exturbat z scissure cecõ exist
pũ. xxviii. Qui se iactat z dilatat solꝫ hre
scissuraz. Quintũ e obedia q affectat
alienaz face uolũtatez exemplo illi q ait. de se
di de celo n̄ ut faciaz uolũtatez meaz. sz uo
lũtatez eius q misit me. io. vi. Vn̄ agnita dei
uolũtate q una e. ul eius q locũ dei tenez. cã
eligit face. q mltũ ualz ad unitatez. cui obsti
natio ppe uolũtatis mlt gria e. ber. locns
de illo uerbo. lu. ii. de secedit cũ eis z uenit na
zaret z erat sbdit illis. qs n̄ erubescat obsti
nat ee i cõsilio suo qnto sapiẽcia q delinsũ
e pacifica e. modesta. suadibilis. bonis consen
tiens. iaco. iii. Sextũ e patiẽtia homo
nacũd z ipances. ecce est discordiaz. pũ.

auget

uigia cõcitat. Ber. Dilata

ipa suũ destruit: sapiencia

Vri nacūdus suscitat irias. q aut patiēs
ē. mitigat suscitatas. Ad p̄ficēs bōitates
ptinet malorū tolēntia. Aug. Quisq; ma
los ñ tolat: ipe sibi p̄ tolēntiam testis est.
quem q bonus ñ est. Abel cui ēe renuit. qm̄ ca
vm malitia ñ exect. ¶ Septim ē amor
pacis. pax est. q. qdam uīcīm q̄ mēbra
i corpe mistico conuīgūt. Eph. iij. Solici
ti seuare unitatē spis iuīdo pacis. ad
hūc pacē sm. glo. ptinē: ut bona nra iui
que cēs diligam. z pēcā sīi dāpno tici aut cū
spe salutis corrigēdōr. et radicari ñ possūt
usq; ad messēs ultiās tolem. z pfectōnis
opa q̄ fieri z nō fieri licēt ne i frūmi scāda
lizētur nō facē dispēsem. Magnū bonū ē
pax. Nec dat deus eā nō amanti ipāz: sē
q̄renti eāz cū magno telidio. ps. Inqre
pacē z pseqre eāz. Quidā pacē oblatāz
recipent. sē eā primo ñ q̄rent. hy ñ uīcē
tur intlligē pacē hēditatēs ēē xpianorūz.
si enī se agnoscent exhēdītos ab eo q
xps eis legauit: ñ expectarēt q alī eos
ēitarēt ad hēditatēs suas recupandam.
heb. xij. pacē seqmini cū oīb. pax ē ubi
repugnantia ñ est. Vnī glo. sup mat. v.
Vera pax est cui nichil repugnat. Octauū
ē ligne custodia. sicut ubi domus st de li
gnis palea tecte ab ignis caute suat ne
domus succēdatur. sic ligna caute custo
diēda ē i cōgregatiōe. Lingua enī ignis ē
uniuersitas iniqtatis. Jac. iij. Alī flama
ne i cōgregatiōe. Ling enī accēdit. In eod
Ecce qntus ignis. quā magnā siluas icē
dit. Nisi lignā custodiat. ml'te turbatēs
i cōgregatiōe oriūtur. Ecc. xxviij. Susur
ro z biliguus maledīs. Multos enī tur
bauit pacē hntes. In eod. Lingua tcia ml'tos
gmouit. Quod inocētia custodiēda sit
ab omnibus. Capitulum. vij.
Sequitur de inocētia. Cca qm̄ p̄mo
ostendēt. q c'todiēda sit ab oīb. Sed
q maxīe ab hys q st i cōgregatiōe religiosa.
tcio tāget de ptibus inocentie. Qrto de no
cumtis q̄ i religiōe mali ifūnt bonis. ¶
Ad primū monz ips scs i ps. Custodi ig
inocētiam. glo ne extorqatur a te. Scrī.
Radicīn est odio nocētis i nocēcia ptere.
Ysidor. Duo st ega dilcōes proximi suāda.
ut bnficiū ipē sione foueatur. z nulla ma
litia ledat. Triplici rōe conari debemus
ad custodiam inocētie. p̄mo q facile amit
tit. Secō q ea amissa: oia amittūt. Tcio q
ea suata: oia suat. Facile amittit. q z
fēo z ūbo. z uolūtate. z omissiōe. Fēo du
plicīter. Et cum bona alienā aufūnt z
cū mala alī ifūnt. Aug. Dis homo q alī
uz i corpe pseqt. prius ipe in corde sustinere
pscutiōēs cognoscit. Idē. Nemo hī i iustū
lucrū sīi iusto dāpnō. Vbi dāpnū ibi lu
crū. Lucrū i archa. dāpnū i ōscia. tulit
uestēs z prodidit fratēs. acqut pecuniā z p
dit iusticiam. s. qm̄ ad illam ptēs iusticiē
q̄ ē inocētia. Ite. Aug. Malicia ātua ut
alū nō noceat: si potest. q aut t nō noce
atur: si nō potest. Verbo amittit inocētia
ut cū aliqs i malū pxi mūtit. Aug. Fran
dator prius z pcius leditur dāpnō i no
cētie: qm̄ pximus dāpno pecunie. Inps
lacū apuit z effodit eiz. z icidit i fouea
qm̄ fecit. Voluntate et nocēdi amittitur
ut cū aliqs odit pximū suū. Dis q odit
fratēs suū: homicida est. i. io. iij. Qui ub
homicida est, i nocēs nō est. Omissiōe am
titur. ut cū aliqs nō sbuenit fame p eūti
sm ī amb. pasce fame morientēs. si ñ pa
uisti. occidisti. ¶ Di i nocētia amittitur.
oia bona amtuntur. amittitur iustīcia
fūdit cū i nocētia amittit. q ē iustīcie fūdamētum.
ne cū noceas. de inde ut cōi utilitati de
seruias. Amittit ipe deus iustīcie dator.
Ysa. lix. Inqitates uīe diuisūt itēr uos
z deuz uīm. ¶ Di i nocēcia fuet. cūcta
bona suantur. Dū adam i nocētia sua
uit. nich ei nocuit. Nich et nocz hodie
ill q i nocēcia suat. Ecc. viij. Qui custo
dit pceptū. nō expictur qcqm̄ mali. Aug.
Quid timēs hoiez o homo in sinu dēposit
tu de sinu illī noli cadere. qrqo ibi pauē
tis. ad salutēs ualebit nō ad pnitē. Mat.
x. Omīs capilli capitis uīi nūmati sūt. ac
uidēt noxia. i nocēti st utilia. Ro. viij.
Scimus qm̄ diligētibus deuz. o. ē. i. bo. ze.
In nocēcia armatura dei est, qm̄ si habūs
tu ē tuus i saluo eris. Job. xxij. Saluabī
i nocēs. Euild. iij. Quis unq̄m i nocens
pit? Ite i nocēcia. uestis ē sīi qua nullus
intrat celū. ps. Quis ascēdet i mōtē dōi
aut qs sta. i lo. s. eius. In nocēs ma. z c.
hūc uestē nēcē hēmus ferre aī iudicēz.
Ideo latro ifīnalis conat nos ea spoliare.
hac uēste spoliatus ē descēdēs de ierlm in
iherico. q incidit i latrōēs. luc. x.

Quod maxime custodienda sit innocentia ab his q sunt in religione. Capl'm. viij

Multiplici rone custodienda e innocentia a fribus q st in eadem religione ut s. unus alti n noceat, et possimus ad hoc dece rones ponere. Primo requirit hoc dei familiaritas. Eo est maxime deo adherere, p quo omnia reliquit. Si enim deum amittant, oia amisit. Ad hoc uero q pcedit deo adherent, multum ualet innocentia. ps. In nocentes et recti adhesuit michi. Vnitate uoluntatis maxime adheret qd deo. Voluntate uero unam cum deo habemus. Si nascibilis, sin cupiditate. primum facit innocentia. sm facit rectitudo. In nocentia adusatur malignitati. q est appetitus mali. rectitudo cupiditati. q e inordinatus appetitus transitorum boni. hec duo que reddunt homines cum forme deo. et sic facunt eum ipsi adherere. ps. Rectus est dominus deus nr. et n est iniqtas in eo. Secundo requirit hoc loci immunitas. homines et scelerati fugientes ad domum religiosam securi st ut eis n noceatur. Etiam tyrani noluerunt nocere ul ibi habitantibus ul ad locum talem q fugientibus quanto magis ipsi habitatores loci sacri cauere debent ne sibi ad invicem noceant. Tertio requirit hoc societatis securitas. Multum cauendum est ne innocentia inter innocentes amittatur, q inter innocentes a bonis in seculo fuit. Si amissa erat in seculo, in claustro e restauranda no amittenda. In ps. Lauabo inter innocentes manus meas. Quarto requirit hoc finitas. triplex finitas e inter eos q sunt in religione. prima e naturalis q omnium est omnibus hominibus. Secunda est omnibus comunis fidelibus. tercia uero spiritualis e religiosorum. De primadicit aug. in libro de disciplina xpiana. Si putamus n ee primos nisi q de seculo peribus nascuntur. adam et euam intendamus et omnes fres sumus. Item in lib. de ciuitate dei. nichil tam discordiosum uitio. tam sociale natura. quam genus humanum. propterea deus uoluit eicere parentem unum de quo multitudo propagetur. ut hac admonitione et in miseris quorum unitas fuaret. De sodicit iterum in libro de doc. xiana. Omnes qd fres sum q homines sumus: quanto magis sum q xiani sumus? Ad id q homines. pater fuit adam una mater fuit eua. ad id q xianus. unus pr est deus. una mater ecclia. Tertia pfectissima e q omnia bona facit communia et spiritalia. Quinto requirit hoc societas maxima q est inter eos q st unius religionis. q simul iacent comedunt et bibunt. q no soluz accedunt ad eandem mensam corporis, sz et ad doctrinam mense celestis. et ad mensam sacri altaris. Vnus p diaolo se agit fr. si fratrem cuiusdam congregationis nocet. Aut in religione a fre suo persecutionem patitur. dicere potest: manus peditoris mecum est in mensa. Sexto requirit hoc q q in religione sunt: mortui sunt mundo. Magna uero impietas e in mortuum desevire. cum clauis q corpus dominicum lescerunt. dulces dicant. lancea q corpus eius mortuum perforauit. diradicitur. Septimo requirit hoc q ipsi st de propria una extra alienigenis illius fre exosi. q multum solent facere ad amorem. Vnus religiosus no sunt de mundo isto. celum eorum propria est et a mundo oduntur et persecutionem pacuntur. Jo. xv. Si de mundo fuisstis: mundus q suum erat diligeret. q uero de mundo n estis, propterea odit uos mundus. Si religiosi no amant se ad invicem: q. sm amicus eunt in mundo isto. Octauo requirit hoc q ipsi pres et mres et omnes alios sibi attinentes: p societate religionis reliquunt. Non magna p usitas et iniqtas est si societatem suam sibi in uicem facunt. Nono requirit hoc similitudo. ecc. xiij. Omne animal diligit simile sibi. Et animalia irrationabilia immitia illam ferocitatem no excent in aialia sue speciei. quam in alia animalia excent. Ex patet in lupo et leone. Lupus enim lupum no lediit leo leoni no nocet. Ipsa aqua q naturaliter habet pugnam cum igne. pacem habet cum alia aqua q e eiusdem speciei. sic unus religiosus alium debet nocere religioso no debet nocere. Decimo requirit hoc habundatia bonorum spiualium quam habent in religiosis. Quanto enim plura bona habent. tanto magis delicti debent ee de eorum obuatione et ipsorum amissione timere. Aug. ad religiosos. Quanto frequentiores orones habetis: tanto sanctiores hic debebitis. Id intelligendum e de aliis operibus eorum ad q multum ualet innocentia ut pus ostensum est. In nocentia multum gratia e deo et multum utilis homini. Aug. nichil deo dignius ul carnis pot ee. quam ut innocentia tota obuatione teneatur. Licet enim qs in aliis operibus deuotus appareat. si illam no habuit. sibi frustra blanditur. Anselmus. Si hinc peccati pudorem. et illinc enerem inferni horrorem. et neccio uni eorum herem immergi. pus me in infernum immergem. quam peccm in me immit

graeca

sit sin pure sicute et cocupisabilis

tem. Malle enim purus a peco & innocens ge
henam intrare. quam sorte potuit celorum regna
tenere. cum ostet solos malos in inferno tor
qui. & solos bonos in celi beatitudine foueri.

De partibus innocentie. Capitulum. ix.

Et notand quatuor ptes et innocentie.
Prima ptinet ad id q est sup nos deum
s. secda ad nos. tercia ad id q est infra nos. s. pximus. Quarta ad id q est ifra nos. s. tpralia bona. Qui prima parte innocentie hat. cauet
ne deo noceat. uel dei gliam usurpando uel
eam ledendo. uel diminuendo. Qui secdam
ptem hat. huat o sciam mundam. Qui tertia
ptem hat. huat famam bonam ne exemplo suo
malo noceat pximo. Qui quartam ptem habet.
abusionem bonorum temporalium cauet. Hec. iiij.
ptes innocentie sunt. q. iiij. Lata clausti
spualis. infra q spe bn ordinat. de am
bulat. sm id ps. p ambulabam in innocencia co
dis mei. ptu uero amentissimum est o scia sa
cus meditationibus intentissima. celestibus
desideriis flagrantissima. Vbi uelut lilia
cadet affectones caritatis uelut rose ru
bent affectones patiencie & pietatis. pacie
tie ppe pietatis alienc. u uelut uiole re
dolent affectones humilitatis. In medio spes
uelut laurus ppetuum uirorem pstat & ubra
culum. Vbi non deest aqua celestis doctri
ne unde est uiditas sm id ecc. xxiij. super
omnem aquam uiditas & ad oram fluminis.

De documentis que in religione mali in
ferunt bonis. Capitulum. x.

Mtes no q in religione mali multis
modis nocent eis bonis. Quantum ad
bona temporalia nocent eis. uel superflue ea
se ca expendendo. uel hys qbus danda non erat
ca dando. Nocentes pmo modo similes sunt
usurarius q uolunt esse socii in lucro & non in
dampno. Minus enim aetur uolunt laborare.
& plus cetis o solationis hre. Exemplum si
nauemti hemus in uda pdtore. q furi
erat & loculos habens q mittebatur por
tabat. io. xij. Que danda erat pauperib.
dabat uxori sue & filius. Satis debet suf
ficere ad compescendum ab hac peco pena
infelicis mortis cuius hac pecm ei occasio fu
it. suspensus enim cepuit medio. act. x. No
cent et mali bonis in religione. subtrahendo eis
debitum beneficium. & prestando eis salutis
impedimentum. fres ad usurarum uiuando. ub
detractionis uel o iuriq fuib inuriando. Sub
trahunt eis bnficium o silij. exhortationis. o sola
tionis. exempli boni. adiutorij & correctionis.
un innocentes non sunt. Aug. Duobus modis nocet homo.
si facit mism uel debit mism. id. In nocentes no
cetis: si fres uros quos iudicando corrigere pot
stis. tacendo pire pmittitis. Salutis pstant im
pedimentum q ministrant malum exemplum. Qui no
lentibus ire in paradisum resistunt. dum uia celestis in
cedunt. & q. ad mam trahunt in infernum. qs tra
here debuerunt in paradisum. Adulatorium uiuant. dum
peccant. Se enim ligant & impotentes se reddunt
ad adulatorum impugnationem. Adulatorium est uiuant
dum uno uel feo ad malum fres incitant. q non est
parua pdicio. Manifeste pditor iudicaret.
q infelicitu existens cum debet iuuare suos. u
tuet se ad adulatorios & impugnaret socios suos.

De hys que incitare possunt uirum religiosum ut fres suos amet. C. xi.

Sequitur de dilecone ut fres suos amet. Et cum is q in religione debeat diligentem
operam dare ut fres amet & ab eis amet. primo
tangetur de hys q incitare possunt ut eos amet
secdo de modo amandi. tcio de hys q ualent na
lere posunt ad hoc ut amet. Quarto spalia de amo
re inimicorum. Quinta pmum uno notand. q ad a
mandum pximum. pmo incitat natura. secdo septu
ra. tcio gratia. Quarto ad id uale poslum exempla
Quinto potest ad hoc ualere. si ostendat dilec
tionis utilitas magna. Sexto si ostendatur
odij dampna. Natura ad hoc incitat. et natu
ralitem pcepta uirum naturalem in corde homis sunt
scripta quorum pmum habetur. th. iij. q ab alio
tibi odeis fieri. unde ne aliquando alii facias.
secdm. mat. vij. Omnia quecumq uultis ut faciant uo
bis homines & uos eadem facite illis. Dilectio
est debitum naturale. q unus homo alligat et alium a
q debito min absoluitur. quantumcumq ab eo
soluat. Vnum sup. ro. xiij. Nemini quicquam de
beatis. nisi ut inuicem diligatis. dicit aug. caritas
est q est reddita sep detinet debitorem. Sen. hec
societas diligent & sed obstuada. q nos omnes
oibus miscet & iudicat aliquem esse gmune ius ge
nis humani & plimum ad inteiorem societatem
amicicie colendam pstat. Qua enim est amico co
ra habebit. q multa cum homine. Sed sap. homo
p amico est. stultitie amicus non est p homine.
Scriptura ad id incitat. q ad amandum pximum
multum hortat. io. xiij. Mandatum nouum do uo
bis ut diligatis inuicem. Sed. xv. Hec mando
uobis ut diligatis inuicem. s. io. iij.
Karissimi diligamus inuicem nos. j. pe. iij. ante om
nia in uobis metipsis continuam caritatem

habentes. In hoc multum incitat scrip
tura ad dilcōnem. q ostendit eā esse
legis plenitudinem & spāle signum
discipulorū xpi. & preceptuz de dilecti
one spiritale esse preceptuz ipius. De
primo habetur io. xiij. Qui diligit
proximuz legē ipleuit. De secūdo. Io.
xiij. In hoc cōgnōscent omēs. qz disci
puli mei estis si dilcōnez hūitis ī uicē. ad
De tercio custez. xv. Hoc est pceptuz
meuz ut diligatis ī uicez. ¶ Bta
ad hoc incitat. q ostendit hominez
fem esse ad ymaginez dei. Licet aliqs
amet omnes filios amici sui. tamen
spālem habet amorez ad eum qui amico
suo similior est. Et licet ad opera dei
omuniter amorez habere debeāmus. tm
spāliter ad hominez ad cuius ymaginē
& similitudinez suam fem. gen. i. Bta
ostendit proximū mēbruz esse illius
corporis cuius xps est caput. i. cor.
xij. Vos estis corpus xpi. nō amat
caput. qui nō amat mēbra. Sic gra
ostendit hominem proximuz esse dei filiū.
xpi fem. & cohēdē. & eterne gloie scā
ticipem futuruz. Si amandi sūt fres
qui diuidendo hereditatez porcionez
uniuscuiusq; minorez faciunt. qntū
amandi sunt illi fratres q porcionez
uniuscuiqz augentur? Quanto enim
plures erunt electi. tanto ampliū gau
debunt. plus gaudebit unus electorz
de gloria anime alterius. qm de gloria
proprij corporis. ¶ Ad amandū proxi
muz possunt incitare et exempla. Et p
mo exempluz xpi. Non est despiciendus. quez xps ita caruit hūit q pro
eius redemptionez mori uoluit. Ap
pendere debemus proximuz hoc pcio
ne nobis uilescat. apo. i. Qui dilex
nos & lauit nos a peccatis nostris ī
sanguine suo. tie. ij. Qui dedit semz
ipm pro nobis. Secō exempluz angeli.
qui ado amat hominez. ut custodiat
euz ī omibus uijs suis. Nō est despici
endus homo ab homine q ado car
est angelo. Mat. xix. Videte ne cōtēp
natis unū ex hijs pusillis. Dico enī
uobis. qz angeli eorum semp uident
faciem patris mei qui ī celis est. Secō
exēplū scōz. Legitur in uita beati Jobis
euangeliste. q cū ipe deuenisset ad
ultimam senectutez. & uix inter disci
pulorum manus ad ecclesiam deferetur nec posset plura dicere uerba. ad
quam libet pausam hoc dicebat. filioli
diligite alterutrum. tandem discipu
li & fratres qui aderant audientes
q eadem uerba semper diceret. dixe
runt. Magister. quare hoc semp loquis?
qui respondit. qz preceptum dni est. et
si solum fiat sufficit. Quarto exem
plum creaturaruz rionabilium. que
amorem habent ad mdiuidua sue spēi.
Ecc. xiij. Omnis caro ad similez sibi
cōiungetur. ¶ Incitare potest etiaz ad
idem magna dilcōnis utilitas. Dilec
tio mēbra in illo nobilissimo corpe
q xps est caput unit. et uirtute mē
brorum unita. aduersario resistit. et
ad pfcōnem perducit. De primo ha
betur col. iij. Super omnia caritatez
habentes. q est uinculuz pfectionis.
De alio dicit tullius. Virtutuz ami
citia adiutrix a natura data est, in nō
tior comes. ut qz solitaria nō posset
uirtus ad ea que sūma sunt peruenī
re: q iuncta & sociata cū altero pe
ueniret. ¶ Dāpna etiaz que odium
facit. ad idem incitare possunt. Hoc
facit frīum odiū in corpe mistico. q
facit diuisio q tinuitatis ī corpe huāo.
ex qua sequt dolor magn & qntoqz nos.

De nō amādi. Ca. xij.

Ita q modū amādi proximuz notād q scriptura sac
tripl'x exēplū nobis de hoc ministrat.
primū est amor q xps amauit nos Io.
xv. Hoc ē pceptuz meuz ut diligatis
ī uicez sicut dilexi uos. Secōm est
amor quo amamus nosmet ipos ad.
xxij. & luc. x. Diliges proximū tuum
sicut teipm. Tercuī est amor q habent
mēbra eiusdē corpis ad ūuicez. Ro. xij. Sic
ī uno corpe multa mēbra hēmus. ita
multi unuz corpus sumus ī xpo. ¶ Ex
ca primū notād q xps amauit nos a
more gratuito. gratis. s. dato. n pcedē
tibz meritis reddito. j. io. iij. In hoc
est caritas. non qi ā nos dilexerim
cum. sed quoniaz ipse prior dilexit
nos. sic amandus est proximus.
Amor eorum qui nolunt amare ni
si illos a quibus se primo agnos
cant amari. non habet gratiam.

apud deum. Mat. v. Si diligitis
eos qui uos diligunt. quam mer
cedem habebitis? Nonne publi
cani hoc faciunt? Item amauit
nos amore recto. q̃ non propter
utilitatem suam. sed nostram
non ut nobis acciperet. sz ut no
bis daret. Sic amandus est pro
ximus. Secũ. Ego amicus paro
ut habeam quē in exilium sequ
tur. cuius morti me opponaz et
ipendam ista q̃z tu describis. nego
tiatio est. non amicicia. que ad
cõmodum accedit. q̃ quod q̃ secuta
sit spectat. Idem. Sapiens habere
amicus uult. sz hoc nichil aliud.
quã ut exerceat amicciaz. ne tã ma
gna uirtus iaceat. Aug. Nã amici
cia non pensanda est temporalib cõ
modis. sz gtuito amore portanda.
Ambroxius. amicicia uirtus non
q̃stus est. tullius. Amicicia nõ spe
mercedis sz q̃ omnis fruct̃ i ipo
amore est expectãdaz putamus. si
utilitas cõglutinaret amicciaz. ea
dem q̃ mutata dissolueret. boetius.
Quez felicitas amicũ facit. i fortu
niuz faciet inimicuz. Item amauit nos
xp̃s amore discreto. Amor discret̃ est
qui p̃sonas amat. et uitia per se
quitur. nec sic personis cõdescendit.
q̃ uitys implicetur. ber. xp̃s in
carnis assumptione cõdescendit mi
chi in culpe uitatione q̃ soluit sibi.
Ro. xiij. Dilectio proximi malum
non operatur. tullius. nulla est
excusatio: si amicicie cã preua pecca
uerus. Nam cũ q̃ siliatrix amicicie uir
tutis opimo fuerit. difficile est ami
ciciam manẽ si uirtute defecerit. ca
ritas a parte anteriori homines lig
at. Facit enĩ hoies cõcordes in bono.
Amicicia uero mũdi a posteriori ho
mines colligat. sicut colligate flint
uulpecule sansonis. Iudic. xv. Ipsa
enim facit cõcordes i malo. Item
xp̃s amauit nos. amore magno. Io.
xv. Maiorem hac dilectionem nemo
habet quam ut animam suã po
nat quis pro amicis suis. Sic aman
dus est proximus. i. io. iij. In hoc co
cognouimus caritatem. qm̃ ille animã
suam pro nobis posuit. et nos debe
mus pro fratribus animas ponere
amor magnus est. amor magna o
perans et ad inimicos se extendens.
Greg. probatio dilectionis est exhi
bitio operis. i. io. iij. Filioli non di
ligamus uerbo neq̃z lingua. sed ope
re ⁊ ueritate. Item amauit nos xp̃s
amore perseueranti. io. xiij. Cũ dile
xisset suos qui erant in mundo. in
finẽ dilexit eos. Sic amandus est p
ximus. Sed sũt qui euz felicem amãt,
cessante uero felicitate ab eo recedũt,
qui secũduz ueritatem nũquaz euz
amauerunt. Greg. Cuz quis positus
in prosperitate diligitur. incertum
uatur est utrum prosperitas an p
sona diligatur. amissio felicitatis
uim interrogat amoris. Qui ex ad
uersitate proximũ respicit. aptẽ cõ
uincitur q̃ hunc in prosperis non
amauit. Secũ. Multi illum coitant.
mel musce sequuntur. cadauera lupi.
fumenta formice. predam sequitur
illa turba non hominem. Ecc. vi.
Non agnoscetur in bonis amicus. In
eodem. Est amicus secund tempus
suum et non permanebit in tẽpore
tribulationis. Item est amicus soci
us mense. et non permanebit i die
necessitatis. In eodem. Est amicus i
qui conuertitur ad inimicitiam. ¶
Luca secundum exemplar notand
q̃ hoc mandatum diliges proximuz
tuũ sicut te ipm̃ dupli potest intelligi.
Vno modo sic. i. ad q̃ te ipm̃. s. ad
gr̃ãm in presenti ⁊ gloriaz i futuro.
Vel sic ut sit sensus. hoc facias pro
ximo. q̃ tibi uis fieri. Qz aũt tibi ñ
uis fieri. ei nõ facias. ut duo p̃cepta
iuris naturalis prius posita huiusmõ
dati sint expositiua. Et notãd q̃ cũ
preceptu sit ut proximuz sicut nos dili
gamus. qui se nõ diligit, proximuz
dilige nescit. Aug. de uerbis dn̄i. Si
te si iam nosti diligere te ipm̃. ⁊ q̃ mit
to tibi proximũ quẽ diligas sic te ipm̃.
Si aũt nõ nosti diligere te. timeo ne
decipias proximuz sicut te. Idẽ in li
bro de disciplina xp̃iana. Si te interro
gem utruz diligas te? Respondebis
q̃ diligis. Anus eiz se odit? Ego nõ

diligis iustitiẽ.

diligis iniquitatem. Nam si diligis iniqtatem. odis te. Non ego dico. Audi psalmū
qui diligit iniqtatem. odit animā suam.
Ps. in cod. Qui diligis iniquitatem quomodo
tibi uolebas omitti proximū ut diligeres
cum tamqm te. homo qui pdis te? Si cū
tu ipe sic te diligis ut pdas te. sic pdo
perditurus es eū quem diligis sicut te.
Nolo ergo quēqm diligas. tu solus pi.
Aut corrige dilcōnem. aut respue societa
tem. Et notandū q nō dicitur. diliges
proximū tuū plusqm te ipm. Videtur
plusqm se ipm proximū uelle diligere. q
curationi propre non sufficiens. curaz
proximi sui cupit assumere. h. sup. can.
Tu frater cui firma satis propria salus
non dum est. cui caritas adhuc aut nulla
est aut arto tenā. atqz arundinea qua
tinus omni flatu cedat. omi credat spiū
omni circumfertur uento doctrine. immo
cui tanta est caritas. ut ultra manda
tum quidem diligas proximū plusqm
te ipm. z rursum tantilla ut contra
mandatum fauore liquescat pauore
deficiat. perturbetur tristicia auaricia
contrahatur. protrahatur ambitione
suspictionibus inquietetur. conuitys exa
gitetur. curis euisceratur honoribus
tumeat. timore tabescat. tu in qm
ita inproprys te ipm sentiens. qua
nic dementia ōso aliena curare. aut
ambis. aut acquiescis? Audi q cōsulat.
cauta uigil qz caritas. nō q alys in
quid sit remittēdo. uobis aūt tribulatio
sz exqualitate. Noli nimiuz esse iustus.
sufficit ut diligas proximuz sicē te ipm
Et notandū q qui proximuz debito mo
do diligit. tum plus diligit ppter quem
diligit proximuz. Vnde patet quomodo
illud sit uerum. qui diligit proximuz
legem implenit. ro. xiij. Et illud. gal.
v. omis lex iuno sermone completur. di
liges proximū tuū sicē te ipm. Implens
enim mandatuz de dilcōne dei. implet
mandatuz de dilectione proximi. Aug
Inter quos amicos nō est rerum diuti
narum consilio. nec humanarū plene
esse pt. Nec est ut aliter qm oportet
humana existimet q diuina ntēpnit.
nec homiez recte diligere nouit. qsquis
eum non diligit qui hominem fecit.

Circa tertiuz exemplar notandū est. q.
v. sunt in quibus amor qui est respec
tu proximi imitari debet amorem mēbro
rum eiusdez corporis. Primuz est hoc
q unuz membruz nō inuidet alij mēbro
licet non habeat officiuz q illud habet.
Si omnia membra unicuz hrent officium.
essent. q. unū membruz. I. cor. xij. Si
totum corpus oculus. ubi auditus. ubi odo
ratus? z post. Si essent omia unū mem
bruz. ubi corpus? z ro. xij. Omia mbra
nō eundem actuz hent. Sic nō debet ali
quis inuidē proximo suo habenti gratiaz
qm ipse nō habent. Multū timenda est
inuidia. tanqm uitium diabolicuz. Aug.
in libro de uirginitate. Duobz malis hoc est
superbia z inuidia diabolus diabolus est.
Sō in libro de disciplina xpiana. Aucerat
deus pestez inuidie ab animis omiū
hominuz. utiuz diaboli. Prudentia in
tiuz diabolicuz est. sz hīt mātez suaz. s. su
perbiam. suffoca matē z non erit filia.
Secōm est q unuz membruz officiū suū
sibi aucare non appriat. imo gratis alys
omunicat. Deulus est oculus omibus
mēbris. Idem intelligē de ceris mēbris. Sic
debet esse inter fideles. ro. xij. Multi unū
corpus sumus in xpo. singuli aūt alter
alterius membra. In eod. Necitatibz sēc
zum cōmunicantes. Cibuz quē unum
membr recipit. ceris membris coicat. Si
uero aliq membruz amplius debito sibi
de illo retinuerit. ad maluz suuz illd retinet.
Est enim materia apostematis ul altius
in firmitatis. Sic etiaz est inter fideles. ecc.
v. Est alia infirmitas pessima qm uidi sub
sole. diuicie cōseruate in maluz domini sui.
Tertiuz est q unuz membrū sesuz ab alio
se non uindicat. sicē debet inter membra ecce.
Ro. xij nulli maluz pro malo reddentes. Quar
tum est q unuz membruz alti cōpatitur z
ggaudet. I. cor. xij. Si patitur unū mēbr
cōpatiūtur omia membra. siue glatur unū
membruz cōgaudent cetera membra. sic fideles
debent gaudere cū gaudentibz z flere cuz
flentibz. Quintuz est q unū membruz
reputat sibi fieri. q fit alij. siue sit bonū
siue maluz. Si lebatur pes. os cōqueritur
si lauentur pedes. os regratiatur. Iu. xij.
Intrauit in domū tuaz aqua pedibz meis
non dedisti. hec aūt lacrimis rigauit pe

tes meos. Sic unus fideliuz reputare te
ter sibi ficti q fit alij. Vñ cap ecc dicit
q uni ex minimis meis fecistis. michi feci
stis. mat. xxv. ¶ Sextuz est q unuz pro
alio lesioni se exponit. ut maiuz pro celo
sic debent facere fideles. exeplo capitis q
scapulis suis obubrauit nobis in cruce.
ictum recipiens quē humanuz genus debe
bat recipere ¶ Septimū est q unū mbrū m'bri
timet separi ab alijs mebris. sic fideles ti
mere debent separari a corpore ecclie. Aug.
Nich sic debet formidare xpianus. qm̄ sepa
ri a corpore xpi

De hijs que ualent ad hoc ut fr̄ ametur. Capl'm xuj.

Sequitur de hijs que ualē possūt ad hoc
ut aliqs a proxīo ametur. Quiqz uō
sunt que ad hoc ualēt ¶ Prim̄ est dilectio
Vñ sap̄ di esse mater pulcre dilcōnis. ecc.
xxiij. Statutas nescit acqre ul' cōseruare
amicicias. Ecc. xx. Statuo nō cit amicus.
¶ Secdm est modestia in sermone. Ecc. xx.
Sapiens in uerb' amabilez se facit. grē aūt
fatuor effundent ¶ Terciuz est similitudo.
Ecc. xxvj. Volatilia ad sibi silia cōuenīt.
Ambro. Est in situ bonis. ut unus quisqz
uirtutes suas i alijs amz. e cōtrario dissimi
tudo facit ad odiuz. Odiūt enī ylarem
tristes tristem qz iocosi. ¶ Quartuz est ui
tus. tulius. Nich est uirtute amabilius.
ul' q magis alliciat ad diligend. Quippe
cuppter uirtutez z probitatez et eos quos
nunqm̄ uidimus quodāmodo diligam. Itez
tanta est uis probitatis. ut eaz ul' in eis qs
nūqm̄ uidimus. ul' q maius est in hoste
diligamus. Spāli ualz ad hoc uirtus mā
suetudinis. Ecc. ij. Fili i mansuetudine z
opa tua perfice. z sup gliaz hōiuz diligeris.
Ma suetudo ad mod adamātis uim habet
attractiuaz. Eze. iij. Vt adamantez z silicē
dedi faciem tuam. Itē spāli ualet ad hoc
uirtus humilitatis. Sicut odibilis est deo
z hominib superbia. sic amabilis est deo et
hōmibus humilitas. Superbia dū se exaltat
alios deprimit. ideo nō est mirū. si ab alijs
odiatur. Humilitas uō dū se dimittit. alios
exaltat z honorat. ideo merito ab eis amat̄
Maxīe inter oīa ualet ad hoc q aliqs amet̄
si ipe primo amauerit. Aug. Nulla est ma
ior ad amoriz inuitatio. qm̄ preuenire amā
do. Vel nimis durus est animus q dilectaz
si nolebat impendē noluit z rependere. Sen.
in eplis. Queris quomodo amicū feiuus
sis cito: Ego tibi mōstrabo amatoriuz sine
medicamento sine herba. sine ullius ueneni
ce carmine. si uis amari ama. ¶ Quintuz
est obsequiuz ul' bñficiuz. Sap̄. hoc tēpore
obsequiuz amicos. ueritas odiū pit. Ignis
amoris lignis bñficior nutriendus est. alio
qn deficit. bñficia et fras ad amorez iciūt.
z inimicos efficiunt amicos. Ro. xij. Si esuri
uerit inimicus tuus ciba illuz. si sitit. potuz
da illi. hoc enīz faciens. carbones ignis cōgēs
sup caput eius. i. cor eius accendes ad te
amandum ¶ Et notand. q bñficiuz nō parat
amicitiam nisi discrete detur. Vñ dicitur de
fatuo. ecc. xx. q non erit grā in bonis illi. q uij enīz edūt
pānē illius false linguē sunt. Quotiens z qm̄ti
irridebunt eiz? Sen. Nulluz habet maius
maluz occupatus homo z bonis suis obses
sus qm̄ quos amicos sibi putat quibz ipe
non est. z bñficia sua efficata iudicat
ad cōciliandum amicos. cū quam quo plus
debent magis odint. qd eqor bñficia nō pāt
amicitias: pant si acceptores licuit eligere
si collata non sparsa sunt. Itez. hoc cōsilio ra
pientiz utere. ut magis existimes pinere ad
rem qsqm̄ quod accepit. ¶ Tullius. Aelius
apud bonos qm̄ ap̄ fortunatos bñficiū col
locatuz est. ¶ Et notand. q obsequia a
fribus sibi inuicem humiliter exhibita. ad
dilcōnez prouocandam z cōseruandaz multi
sunt efficacia. Ideo sancti multuz uoluīt
a se z ab alijs fidelibus obsequia eiz diligē
tia exiberi. De hac diligentia habemus exē
pluz in habraam. gn. xviij. qui tres uiros
hospitio suscepit. De quo ait. Io. Non suus
precepit ut hominibus ministraret. nec
bonuz q exercebat p aliuz minuit. sz. q. pda
cepta eiz sara humanitati solus in cubuit.
Ipe pedes lauit. ipe humis suis utuluz de
armento portauit. ipe ut suus stetit pegu
nis prandentibus z pprijs manib coctos
cibos iejunatis apposuit. Aliud exemplum
hēmus in paulo. ro. xv. obsecro uos in quo
uos fres p dñm ihm xpm. z p caritatez sci
spis ut ad adiuuetis i orationib uris pme
ad dñm z ē. z obsequij mei oblatio accepta
fiat in ierosolima scis. Sup omia exēpla
est xpi exempluz. q pedes discipulor suor
lauare uoluit. Io. xiij. Luca qd exēplū sex
nobis sunt attendenda ad edificationem
nram. Scilicet status eius cui pedes lauit

tanpus q' hæc obsequiz exibuit. Lacus ūte
ad illud exibendum surrexit. Ministratus
sublimitas. Et ministri humilitas. Diligē
tia qm̄ circa illud ministriuz exibuit. Dep
mo dicit aug'. Hæc ad maximuz cumuluz
humilitatis accessit. q' et illi pedes nō dedi
gnatus est lauare. cuius manus pūrie
bat in scelere. Circa sedm̄ notand'. q' dominus
distulit dare hæc documētuz usqz ad finem
ute suc. ut melius memorie infingeretur.
Cur so'. ppt' qd antea non fecit? Et respōdz.
Que maiora st' ultiō adiecit. Circa tertiuz
notand'. q' dnūs surrexit a cena iaz īcohata
nō duz cōsumata. Aug'. Non ita debemus
intelligē cenaz fr̄ām uelut eaz cōsuptam
atqz transactaz. Ad huc enuz cenabatur.
cuz dnūs surrexit z pedes lauit discipulis
suis. Nam postea recubuit. z bucellaz suo
traditori postea dedit. Cena g' fēa dem
est iam pata z ad cōmuniantuz usuz qz pe
ducta. Mira dignatio q' tantus atali sta
tu ad tale opus surrexit. Circa iii. notandū
q' euangelista sublimitatē ministrantis
curauit nob' ostendē. ut eius humilitas
nobis gratior esset. Vnde ait. Sciens q' oia
pr̄ dedit ei in manus. Aug'. Ergo z ipm̄ tra
ditorez. Judez. Jaz traditor traditus erat ei
quez tradē cupiebat. Sequtur z q' ateo exi
uit. gratione eterna. in quo filius dei ostēdi.
Aug'. tanta est humane humilitatis utilitas.
ut eā suo cōmendaret exēplo et diuina sb
limitas. Dei. Vis humilitatis. nescio quo
pacto maior in maioribz z clarior i clarioribus
cōprobatur. Circa qntuz attende. quod
membra infima in corpe humano st' pedes. z
uiles sordes et ad h'ent. In hoc g' q' cap' ecclie
pedes lauit. ostensuz est q' maximus i ecclia
dei in necitate debeat et obsequia humillima
minimis prestare. Circa sextuz attende. q'
ad ministriuz pagendum diligenter se para
uit. uestimenta ut cet expeditior deposuit
linteuz accepit z pcinxit se. omia facē
uoluit. aqm̄ enuz ipsuz misit. pedes lauit
z extersit. Cur so'. Ipse ipsum pedum. nō alium
implē uellit. si omia ipse operatus. p hæc mōstrās.
qm̄ cū oi humilitate oportet implere talia
Jtē petro resistenti nō cessit. imo gminationes
eius ad cōsentiendum induxit dicens. Si non
lauero te. nō habebis partez mecuz. Certamen
habuerunt humilitas xpi z humilitas pet'.
Sz humilitas petri cessit tanqm̄ minor. Et
qz obedīa humilitatez xpi ūuit. ait petrus.
Dñe tu michi lauas pedes. Cur so'. Manib
quib oculos cecos apuisti. leprosos mū
dasti. mortuos suscitasti. Aug'. Quis non
expauescat sibi lauari pedes a filio dei. qm̄
uis magne audacie esset contradicē suuz
dno. hominez deo. tn̄ petrus hæc maluit. qm̄
pati ut sibi xps eos lauaret. Jtē aug'. lo
quens de hac exemplo. Didicimus fres hu
militatem ab excelso. faciamus ūnez hu
miles q' humiliter fecit excelsus. Sacuit
hæc sibi inuicez fres et ipse ope uisibili cū
se hospitio recepiunt. z ap̄ sanctos ubi h'
cōsuetudo non est. hæc q' manu non facūt corde facūt.
Multo aut est melius et sine cōtroūsia
uerius. ut et manib fiant. nec dedignet
q' fecit xps facē xpianus. Cuz aut ad
pedes fres inclinatur corpus. et in corde ipso
ul' excitatur. ul' si iam erat. cōfirmatur
ipius humilitatis effectus. De amore inimico
rum. Capitulum. xuij.

Sequtur de dilcōne inimicoz. Et nō.
q' q est in cōgregatione. spāli debet cona
ri ut inimicos amet. z amandum se puaret.
preceptuz enuz est salnatoris ut inimici
diligantur. Mat. v. diligite inimicos uros.
bnfacite his q odiūt uos. Dic aug'. q' in
mandatis dei. nich' est mirabili qm̄ q' pa'
mur diligē inimicos. Et quibdam uidē
impossibile q' eos diligant. q' ex de fēu
sapientie accidit. Ad lumen enuz sapiēie

latis apparet inimicos diligentes ee non
odientes. Dicto uero sunt que si diligenter
attendantur. non tanta difficultas in di
lectione inimicorum esse ceperit. ¶ Primum
est status ipsius inimici. q tibi iniuriat?
est. et nō uult satisfacere. Est enim spiritualiter
mortuus. Ipse enim. q. in sanus manum
in se iniecit. quod tibi iniuriam intulit.
Sap. xiii. Homo propria malitiam occidit animam
suam. Magna crudelitas est in sanire in
fratrem suum mortuum cui compassio debetur.
Crudeliores fuerunt qui xpō mortuo
non parcere parcerunt. quam qui uiuentem
lesserunt. Dedecus est uelle uindicare se
de mortuo. ¶ Secundum est utilitas iniuriantis
late. persecutores nostri uerbum psalmiste
circumdant nos sicut apes. et admodum apis
nos molestant tribulationibus. sed in futu
ro fauum eterne beatitudinis nobis preparant.
Eccli. i. Usque in tempus sustinebit patiens.
et postea redditio iucunditatis. ¶ Tertium
est q dilectio inimicorum nobis ee utilior
quam amicorum. Ipsa multum ualet ad spiritua
lium uulnerum sanationem. Aug. Ego ad
dilectionem inimicorum uos moneo. et ad sa
nanda peccorum uulnera nullum medicamentum
utilius ee cognosco. Ipsa et multum facit
ad perfectionem et cumulum bonitatis. Dominus
mat. v. post illud. diligite inimicos uestros.
Sed dicit. estote perfecti. et c. Aug. Magnificentissi
me bonitatis est ut tuum quisque inimicum diligas
et ei q tibi uult malum. et si potest facit. tu
semper bonum uelis atque facias cum possis. Ipse
magnam mercedem mereris. Lu. vi. Si diligis
tis eos q uos diligunt quo nobis gratia? Diligite
inimicos uestros et c. et erit merces uestra magna.
¶ Quartum est q deo gratior est. Aug. Qui
dilexit inimicos. hic erit dei amicus. Nec
solum amicus sed et filius. Dicit post. i. mat.
v. et luc. vi. diligite inimicos uestros. Sed dicit.
et eritis filii altissimi. Ipse aug. quanta gratia.
p nos seruui digni nō sumus. et inimicorum
dilectione filii dei efficimur. Crisost. sup. mat.
nichil est q sic similem deo efficiat. ut ma
lignis atque lenentibus ee placabilis. Quin
tum est q diabolo hec dilectio est molestior.
magis enim elongat ab eius similitudine
q odio obstinato homines persequitur. Greg. Stul
tius est seruire diabolo offensio. q nullo
placatur obsequio. ¶ Sextum est q dilectio
id q odiendum est inimico. magis destru
it quam aliquo aliud. Ipsa est ignis inimico
inimicias ad nichilans. Ro. xii. Si esu
rierit inimicus tuus ciba illum et c. sic enim
carbones congestos super caput eius. Ipsa est
gladius interficiens inimicum quantum
est inimicus. Crisost. Sustine ad tempus
inimicum tuum et benefac ei. postmodum autem
uictum beneuolentia tua amabis eum
quasi amicum tuum. Id. Omnis inimicitia
beneficiorum assiduitate compescitur. Greg.
Miles dei et secutum patientie debet ante
ferre ne peat. et ad pugnandum promptior amorum
infrie iacula uincat. Cuius armature sui
mam paulus breuiter insinuat dicens.
caritas patiens est. benigna est. Cum
uero unum exterminatur desinunt. caritas nō
est. si uidelicet malos absque benignitate
tolerans nō amat. aut rursus se se sine
patientia exibens negligit tolerare quos amat.
¶ Septimum est q non potest exponito nocere
proximo tuo quin tibi nocens. Aug. Mali
tia peccati ex te. et qd uastat animam tuam
Quo profuit ramum lesit. ubi radicem habet
non lesit. Non est dedecus alicui sinō
uult ignare manus suas se uindicando.
uel sinō uult ignare os suum conuitium
per conuitio redendo. Immo honor est et
signum nobilitatis animi. Pri. xx. Honor
est homini q separat se a contentionibus. ¶ Deci
mum est q ille q tibi iniuriat magis deo in
uiuiatur quam tibi q hoc ei prohibuit. qui

manus ius hꝫ inte. qm̃ tu ipse. Si q° deus dif
fert uindicare iuriaz suaz z nõ est ei rede
cus, imo honor. si exemplo dñi nõ uis uidi
care te ipm̃. Ecc. xij. Gloria magna seq
tur hominum. De honore quã fiẽs sibi invicez
exhibere debet. Capl̃ xb.

Sequitur de honore quã fiẽs sibi invicez exhibere
Et primo quis honor iste sit ostendet. Secõ
exhibitio mutui honoris cõmẽdabi. Tcio
ostendetur q in exhibitione honoris discre
cio sit habenda. Quarto q i honoratio fiẽs
multũ sit cauenda. Circa primũ notãdũ
q nomen honoris qm̃z sumitur pignita
te. ut he. v. nec quisqm̃ sumit sibi honorez
sz qui uocatur a deo tanqm̃ aaron. Alã uõ
honor sumitur p timore reuerentie q est
affectio aĩe qua aliqs altitudinez altius
uetur. z dicit ĩe fuga seu resilitio ab altitudine
alicuius rei ipsiaz putatez. z hunc mo
tu in ĩor respondet extius elõgatio uel
fuga q̃ humiles plone elongant se ab hijs
qui sunt in dignitate positi nõ audentes
eis appropiquare. Alã uero honor dicit qd
alicui plone ppter aliqm̃ plationez ex
trinsus exhibetur. q alã fit gra superioritatis
ad ostensionez subiectionis z ad ostendend
uoluntatez patam ĩe ad obediend. ut cui aliqs
assurgit uementer. uel assistit sedenti. uel
inclinat transeunti. ul' cui incedenti seqtur.
ul' coram eo genua flectit. Ad exhibend hũc
honorem monemur. ro. xiij. Cui honorez
z pe. ij. Regem honorificate. Alã exhibetur
honor alicui ppter prioritatez temporis.
ut senibus sm ir. leui. xix. Coram cano capi
te consurge. z honora plonam senis. Alã
uõ aliqs honorez exhibet alicui q ab eo
sumpsit originem. sm illd exo. xx. honora
patrem tuuz z matrez tuaz. Alã uõ pp excel
lentiam in aliqua gra. z sic existentes est
omnibz. Debemus enĩ credere. q omes nos
excedunt in aliqua gra. j. pe. ij. Omes hono
rate. Et sup illd ph. ij. In humilitate superio
res sibi invicem arbitrantes dicit glo. aug.
nõ hoc ita debemus arbitrari ut nos existi
mare fingamus. sz nec estimemus posse
esse aliquid dignius i alio quo nobis superior sit.
et si bonuz nõn quo illo uidemur superiores
esse nõ sit dignius. Exhibitio mutui hono
ris commendatur. Capl̃m. xb.

Exhibitionez honoris mutui int fiẽs
cõmendabilem reddit. primo scriptura
sacra q multũ ad hoc hortatur. Ro. xij. Honore
invicez puenientes. Glo. Alã nõ est finis
amor. nisi mutuus se puenãt obseqis. Eph.
v. Subiecti invicez in timore xpi. Reddunt et
eam cõmẽdabilem exempla. Int q precipuũ
est exempluz dñi q hominez tm̃ uoluit ho
norare. honorauit euz creando. q ad ymagi
nem z similitudinẽ suaz euz fecit. gn. i. Ho
norauit euz ei parendo. q uisibilia mundi
ppter euz fecit. Inps. Gloria z honore corona
sti euz z cõsti. e. sr. opa. ma. t. oia sub. sb pe
eius. Item honorauit euz in conseruatione. an
gelorum custodiam ei deputando. sm ir. ps.
angelis suis deus mandauit de te. ut custodi
ant te ĩ oĩbz uijs tuis. Honorauit et eũ in
incarnatione. nam humanaz eũ dina in
plona una sociando. Honorauit et in passiõe
hõis gloriam crucis ignominia acquirendo.
Vnde dicit aug. de xpo. q redemit uenditus.
mundificauit accusus. honorauit iniuriatus.
honoratus est et euz in retributione. qm̃
regnuz celorum est ei daturus sm illd mat.
xxv. Venite benedicti prris mei percipite regnũ
z c. Non est despiendus ab homine q tm̃ ho
noratur a creatore. Q in exhibitione ho
noris discretio sit habenda. Capl̃m. xbij.

Habenda est aut discretio i honoris ex
hibitione. ut nõ habeatur respectus
ad bona cõtemptibilia. s. bona fortune. sz ad
bona nobiliora. s. nature uel gre. honorare
aliquẽ ppter bona fortune. z bona honorabi
lia. s. bona nature z gre despice. magne stul
ticie est. Secũ. Aue ad modũ sz stratuz z frenos
cõspicit. sic stultissimus est. q ex uestis aut
cõditione quem uestis nobis circumdata est
hoiem existimat. Sm gg. in mor. plonam
hominis accipere est. hominez. nõ q homo sz
ppter aliqd q circa ipm̃ est honorare. Discretio
nem que i exhibitione honoris habenda est. in
pte ostendit hugo de scõ uictore hijs uerbis.
Discretio plonarũ quãtuz ad ordinem pertinet ad di
lectionem sm meritum. qntuz uero aduenticiez
sm etatem uel officium habenda est. Melio
res diligẽdo. superiores honorare debemus. q par
cõtumelia est sine in eo q ppter in florem
gradum in homine mutuum respicit. sine
in eo q propter uitam in florem gradus supio
rem contempnit. Istis q honor. illis amor
impendatur. sic tm̃ ut honor istor sit uo
luntarius. z illor amor ueneranda. Re
uerentia enim sine amore fiul' est. z amor

nõ erit t' dedecus

honorem.

stultus est qui equũ contemnens nõ equum

sine reuerentia pul' uideam debet. Cū tāta
g' humilitate ⁊ reuerentia melioribus ex
hibendus est bēficiū dilcōnis. ut illis. q.
ex necitate uideamur esse subiecti. Et tāto
affectū atq; ylaritate supioribus solueda ob
sequū subiectionis ut solo post dilcōnis debi
to ill' eiedamur astricti. Istis sic reddam
sua. q. nūm ipendimus. Illis sic exhibeam
nia. q. suus reddimus. ¶ Licet omēs ho
mines sint honorandi sunt bōm tamq;m
dei filij ⁊ tanq;m q a spū scō ī habitantur
dū. Honorate in uobis dōm mueem. ⁊ tē
pla facti estis. Honorandi et st p̄cetis
prelati qui loco dei sunt ⁊ pēs suū spales
Ecc. iij. Dedecus filij pater sine honore. cui
dem. iij. Qui timet dominū honorat pēs.
Exhibitio huius honoris ualet adplon
gationem uite ⁊ corpal' ⁊ spūal'. Corpal'
quant ad pentes. spūal' q̄nt ad spūales.
Exo. xx. honora pēm tuū ⁊ mātē tuam.
ut sis longeuus sup tēram. Ecc. iij. Qui
honorat patē suū uita uiuet longiore.
Pater celestis uita eōr cōsuat q patri a q̄
principium hūerūt in gratī nō sunt. Valet
et exhibitio h̄ honoris ad hoc ut exhibentes
hunc honorem a suis filijs honorentur.
Ecc. iij. Qui honorat pēm suū recūtabi
in filijs. Honorandi et precetis sunt sac
dotes maxime pabulū celeste ministrantes
Ecc. vij. Honorifica sacerdotes. j. thim.
v. Qui bn̄ p̄sunt p̄sbiteri. duplici honore
habeantur. maxime q laborant in scietia
⁊ doctrina. xviij

Quod fēs in honoratio multū sit caueda. Capl'm

Multū caueda est in honoratio fēs
Primo q multū offeditur aliqs eū
in honoratur. Vnde saluator q pacientissimus
erat. de hoc multo uidi cōqueri. io. xiij. dicēs
⁊ uos ī honorastis me. Secō in fēe in hono
ratur deus ad eius ymaginē fēs est. ⁊ eius
ī habitator est. In honoratur et angelus
qui ad eius custodiam deputat est. Mat. xviij.
Videte ne cōtempnatis unum ex his pusillis.
Angeli enim semp uident faciem pris mei
qui in celis est. Secūda pe principalis.

Ostensum est q̄nali quom fēs q sunt in re
ligione debent se hīe. nc spāli ostendēdo
est. quom hīe se debeat q ceteris preest. Et
tangētur. xij. q̄ ad eum ptinet. Primū est ut
habeat diligentiam in nouitio in instructione
Tertium ut adpfessionem nō leuiter recipiat.
Quartum ut omibus bonū exemplum p̄beat. Cū
tum ut in maior correctione negligēs nō existat.
Sextum ut p̄ponendo unū alij. bonitatem non
carnis nobilitatem attendat. Septimū ut de cō
uentu magna curam habeat. Octauū ut in
firmis necia faciat exiberi. Nonum ut p̄po
nat spūalia temporalibus. Decimum ut maio
ra bona p̄ponat minoribus. Vndecimū. ut dispē
sationes leuē non faciat. Duodecimū. ut tem
peret uniuersa. Quod p̄latus debet discretio
nem habere ī fēm receptione. Capl'm. xix.

Arca primum notandū q q uult uineam
bonam hīe. palmites ex ebus plantā
da est. ⁊ discretione debet eligere. sic cū discretione fēs
recipiendi sunt in religione. exō. dni. Sci. ij.
Ego te plantauī uineā electa omē semē uīm.
Circa illum uero q recipi uult. Primo atte
dendum est. an magna uoluntatem ad religio
nem habeat. Illum enim q magnum onus uult
sibi assumere portandū. toto tempore uite suē
oportet magnam uoluntatem ad illud portan
dum hīe. Vnde di in regula beati Benedicti
de nouit. uenientē ad cōuersionem. ut nō faci
lis ei ingressus tribuatur. ⁊ ut dura ⁊ aspa
ci predicentur. Sic apparet an uehemēs desi
derium ad q requit habeat. ⁊ dilatio desiderij
eius augmentat. Sancta enim desiderij dila
tione crescit. iuxta uerbum gg. magnitu
do bone uoluntatis in eo q uult recipi. si
gnum est sps sancti in habitantis ⁊ in eo
operantis. In libro deuota solitaria. nō sīm
grandi scrupulo mentis aqua cūq; profes
sione arcendus est cui desiderium in habitantis
⁊ trahētis sps sancti bona uoluntas est.
¶ Secō attendendū est circa illum q uult recei
pi qd ipse principali intendat. utrū xpm
an aliud preter ipm. Si aliud pre ipm. ti
mendū est de ipo. Mat. viij. ait unus scriba
xpo. magister sequar te quocūq; ieris. Qui co
gnito q propt lucrū seli eius seq uelet dixit
ei. Vulpes foueas hīnt ⁊ uolucres cēli nidos.
filius aut hominis non hīt ubi caput suum
reclinet. Non uult xps ut pp bona tēporalia
eius homines sequantur. h̄ illi in futuro cē
nas diuitias dabit qui in presenti pauptatis
eius socius fuit. Ecc. xxij. Si dem possidere
cū amico tuo in paupertate illius ut in bo
nis illius leteris. Multū caue debet qui te
net locum dei. ne introducat in domū ipius
inimicum eius. Inimicus est dei qui est ama
tor mundi. Spāli caue debet. ne homines

ad dei ymaginē facti. amplius honorādi

habeat discretionē in fēm receptione. Secūdum ut

superbos recipiat. q nescuit illi q lacū
dei tenet subēe nec fim̄ uoluit sccij cē.
Ex duob genib hoim domus religio
nis replenda est ul' deliciib q sensu
z uoluntate ad assequēdam religiosaz
prudentiam fuentes apparuerūt z ha
biles. uel de prudentib quos religiose
z sce simplicitatis cōstituit ee emulatores.
In libro de uita solitaria. stulta superba ul'
superba stulticia a tabnaclis uestor semp
procul sit. In eorem. Omis superbia stulta
qm̄ uis nō omis stulticia superba. Stulti
cia enī sī superbia nō nūqm̄ simplicitas
inuenitur. Quc si ignorat. forsitan est
docibil'. si ne qt doci. forsitan est tractabil'
Et ppria est cunctis refugij simplicitati
cohabitatio religionis. nisi ut sit talis
que nolit hūiliari uel tābruta ut non
possit regi uel tractari. bona tm̄ uolitas
z si multuz sit bruta nō est deserenda. sz
salutari cōsilio ad laboriosam z actuo
saz uitā trāsinstēda. Superba aut qm̄t
uis prudēs sibi uideatur. dimittenda sibi
est z abigenda. Dilēctionez hīe debet qui
preest. ñ qua simplices decipiat. suauiare
ligionis eis ostendendo z aspa occultādo. sz
qua recipiendis z recipientib caueat. Cau
delitas magna esse uidet cū paruli ino
centes aspitatem religionis nō intelli
gentes. cruci religionis affigunt. hyq
in igressu meli' spūale intendentes nec i
telligentes ea q in regula ptinentur post
ingssū inimici crucis xpi inuenuntur
uētu suo nō dnō ihu xpo i monasterio
liuentes. ¶ Et notandū qd multis de cau
sis accidit q in religiōe recipiūt. q ad
religionē ñ sūt idonei ¶ Aliqn accidit hoc
ex cupiditate recipientiuz. Sicē enī nauta
aliqn egrotantes. nō ex toto mortuos
in mare nō timet picē ut bona eorz possint
hīe. sic aliqn nō timet homēs ad huc
mundo uiuētes sudario iuoluē z i sepl'
cro claustri sepelire ut aliq tpiale cōmo
diuz possint inde acquere. Sudarium est ha
bitus religiosoz cū in eo ipi cōsueuerunt sepeli
ri. Mortui debent esse mūdo q i hoc sudario
iuoluuntur. Non debent iam desiderio aut hoc
bona huius mūdi diuitias delitias. z hono
res. mortui et debent ee sibi ipis. Ro. xiiij.
Nemo enim sibi uiuit. hanc mortez sequtur
beata uita. sm̄ i ro. vi. Si mortui sumus cū
xpo. credimus q simul z uiuemus cū xpo
¶ Aliqn accidit hoc ex recipientiuz carnali
tate. q cū dei ordinatione filios nō habeant.
Diabli pcātione nepotulos sibi aggregant
quos in religione recipi facuūt. nō ut saluēt
sz ut ditentur z p eos fortiores efficiantur
Qui sicut carnaliter ingrediuntur. sic post
ingssuz carnali cōsumentur. Io. iij. q natuz
est ex carne caro est. z q natū ē ex spū
spis est. ¶ Aliqn accidit hoc expentum
carnaliuz imperitate. q filios suos i religiōe
ponūt. ut a eis se expediant. potius inten
dentes corpalem eorz pusionē. qm̄ eorz salutē.

Quod prelatus debet hīe diligentiaz in nouitiorum instructione. Capl'm. xx.

Africa nouitios debet q cōgregatio p'sest.
diligentiaz magnaz hīe. ad ate se
debet eis exhibere. benigitatez ostendere ut
eiz nō refugiant. sz ad eiz tanqm̄ ad sinuz
mūs reuuzāt. Si uō negotijs occupatus
nō potest eis intendē. nutricē debet eis assi
gnare/ficm̄. s. aliquez discretuz. maturum
benignuz. q eos custodiat. cibo spūali eos
pascat. in debilitatez eorz sustentez. necia eis
ministret. Habenda est dilēgētia circa nouitios
tanqm̄ circa paruulos. Custodiendi
sūt a periculis igne aqua. fouea. monēdi
sunt ad patiam cōtra mala pene. ne igne
re bona spūalia amittant. q in patiē est
sustinebit dampnuz. pri. xix. Monēdi et
sunt ad tēperantiam ne i aquaz uoluptatis
se immergant. Vult pharao paruulos in
flum̄ pici. exo. i. Item monendi sunt. ut

a fouea illa caueant qua teneris lapsi sunt
Ecc. xiij. Beatus q non est lapsus uto ex ore
suo. Mundicie cor debet intente. De modo
confessionis diligenter est instruendi. Ante
professionem q fessiones cor debent recipi. Ad
frequentia cofitendi sunt monendi. ut omni
tempore sint candida spualia cor uestimenta.
Luca nouitios primo intendere e pecis amo
uendis. ne seratur sup spinas. Je. iij. Nolite
serere sup spinas. Spine sunt peca q pugne
to metes cruciant. crescendo cum segete bonor
opm eam suffocant. incendio infernali ma
teriam ministrant. primo facienda gnali
amotio spinaru ne stat. z q postea iterum crescunt
non est negligenda illarum extirpatio. Nuca enim
spina mortalis peca segetem bonor opm de
struit. pu. xxiij. Paguis hois pigri tra
sui. z punecam uiri stulti. z ecce totu reple
uerant urticis. operuerant superficiem eius spine.
Nouitij s spual' cibi frequenter est ministrandus
quo et nutriant z augeantur. q insinuatur
Io. ult. ubi saluator bis dixit petro. pasce
agnos meos. tria gnia hoiuz no posset esse diu
sine cibi suptione quin grauentur. S. puuli pui.
oualescentes a grauu infirmitate. z itinantes
A. puuli pui sunt nouitij. q nouiz panu uita
religiosa duxerunt. Quibus multum cauendum
est. ne cibi spual' defectu patiant. De quo defectu
in multis locis dolendo fit z plagendum uxta
i. tu. iij. puuli petierunt panes z no erat qui
frangeret eis. Ipi laborauerunt no unus grauis in
firmitate solum. sz multis. ideo nece est eos fre
quenter reficere. ut uires resumant. Act. ix. Cum
accepisset cibum confortatus est. Ipi una logam
z grauem uiam. s. inceluz q uiam est ardua.
aggressi sunt. ideo reficiendi frequenter, ne in ca
deficiant. Mat. xiij. Si dimisero eos ieunos
in domum suam. deficient in uia. Nouitios tamquam
puuulos in debilitate debent q eos regit suppor
tare. defectus eorum patienter sustinendo, in tem
ptationibus eorum eos consolando. adiutorium dine gre
orationibus suis eis impetrando. Ro. xv. Debemus
nos firmiores. infirmitates infirmorum
sustinere. z no nobis placere. Ysa. xl. Longe
gabit agnos. in sinu suo leuabit. Status
nouitiorum est tractabilior. sicut uuga trahe
est flexibilior. Ideo directioni eorum cura
multa est habenda. Tempore nouitiatus
in psalmodia z offitio diuino diligenter
debet studere. z in regula z statutis ordinis
sm q nece habent uiuere. Nouitij no sunt
leuiter ad professionem recipiendi. leuiter re
cipiuntur cum de moribus eorum ante professionem
experientia no habetur. ul' cum ea ad que in
professionem no exponuntur. Beatus Be
nedictus in regula sua dicit. ut nouitio
post duorum mensium circulum legatur regula
p ordinem z dicatur ei. Ecce lex sub qua
militare uis. si potes seruare ingredere.
z si ad huc stetit. post sex mensium circu
lum relegenda est ei regula ut sciat ad q
ingditur. z si ad huc stat. itm post uij. mē
ses legenda est ei. Prohibuit dns. leuiti
xxij. ne al' ceceuz offerret ei. Ceceuz animal deo
offertur deo. qm deo aliqd pmittitur. z
qd illud sat nescit. Q aliqs leuiter
ad professionem recipiatur, qm accidit ex
superbia recipientium q uerecundentur
qd aliqs q ad eos ingdiatur, ad seculum
reuertatur. q tali fatuitate laborare uident q
q uerecundaret de hoc q in messe sua pa
lea inueniret. In hys q in religione ad
probationem recipiunt. uenit tptationis
indicat qs palea qs granum existat. Ad
impetum enim huius uenti palea discedit. z
granum uno loco suum ni dimittit. Sup ua
cuius esset tempus probationis. si omis
q probant nece appbarent. Cum de multis
ad eo uocatis pauci sint electi. n est mirum
si no omis q probant ad professionem admittat.

Quod prelati ad professionem no debet
leuiter recipere. Capm. xxj.

Aliqn accidit q ad pfessione aliqs
leuiter accipitur ex indiscreta pietate

recipientur q carnalibus hoibus adeo cõ-
patiuntur ut ĕ eis carnales efficiãtur
Ipi st infirmis adeo misericordes. q sanis
sunt crudeles z infideles. Inter quos ponũt
hoies pestilentes q eos corrũpũt. pu. xx.
Quilibet misericordes uocãtur. uirũ aũt fide-
lem qs inueniet? Oportet ut religio de-
spumetur. ad hoc ut in sua puritate ser-
uetur. Vbi est despumatio nulla. est ĩpitas
multa. Blamant aliq de hoc q de ordĩe illorũ
nullus apostatat. Quibus dici p q ñ est
mirũ. si nullus apostatando de illo ordi-
ne egditur in quo apostasia tolerãtur.

Quod prelatus omnibus bonus exem-
plum debet prebere. Capl'm. xxij.

Multus decet eum q cõgregationi pest
ut exẽplum bonum ei ministret. z cõ-
gregationi hec ualde utile est. Cõtrarium
uero ei q pest mlt est uenenũ. z cõgregationi
ualde nocium. Dicit beatus Benedictus
in regula sua de abbe. ut omia bona z sca.
fcis amplius qm ubis ostendat. Bg. sit
rector actione pcipuus. ut ute uia sbdi-
tis inuendo demũstret. Jo. ppositor bonitas
sbdictos salubris est regula. tt. ij. In oi-
bus exemplum te ipm pbe bonos opm. p-
lati est dicere sbditis. q dixit gedeon. Ju-
die. vij. qd me facere uidetis. hoc facite.
mat. iij. die caput ecclie pcussoni. sic decet
nos implere omem iustiam. Dupiores
omem iustiam debet implere q nemo habet
omem iustiam docere. q. cõtra naturã est.
q lingua sit maior manu. Ber. i h. de cõsi-
deratione. monstruosa res est gradus sum
z animus infimus. sedes prima z ultima.
lingua magloqua z manus auaricia. sermo
multus z fructus nullus. Qz alios supat
sbimitate. excedere debet eos honestate. Bg.
nõ debet hominũ ducatu suscipere. q ne-
scit hoies bñ uiuendo prebere. Ber. loquens
de saluatore in stante pcussori ut eum ba-
tizaret. sic plane in qo sic decet ut uincat hu-
militate q sbimitate uincebat. Ecc. iij. Quan-
to maior es humilia te i omibus. Vale
ualde est cõgregationi. ut platus q agenda
sunt fis potius qm uerbis ostendat. Effi-
cacior enim est uox opis qm uox simonis. Et
secundum uerbum sapientis, longum iter p pcepta.
breue z efficax p exempla. Opus detrinã
debet uinare ñ impedire. Bg. Laqnoi auctori-
tas pditur. cui uox ope ñ uinatur. Aug. Nõ
obedientem audiunt. q seipm nõ audit. opus
uerbum debet cõfirmare nõ cõfundere. Ecc. xxix.
Cõfirma uerbum. Jo. nõ cõfundat opa tua ser-
monem tuum. Multum cõfortat fres bonum
plati exemplum. Aug. Magna cõsolatio me-
bris ex capite. si uiderit eum q aspa st fugiente,
multum exterrentur. Strenuitas ducis. milites
nõ modice cõsolatur. Jpo uero fugientes. ipsi
in fugam uertuntur. Pieta cui platus or-
dinis asperitates cum alys sustinet ipe intelli-
git q st proximi ex seipo. Et dum sentit mise-
riam. addiscit misericordiam. z tempat q tem-
panda sunt. Vnde de capite ecclie. di. heb. v.
q debuit p omia assimilari fribus ut misi-
cors fieret. Qui p experientiam misericordiam nõ nouit
misis compati nesat. Sm i amos. vi. bibentes
uinum i tial z optimo unguento delibuti z nichil
compatiebantur sup cõtritione ioseph.
Vale uerecundum est plato bene decenti si
male agit. A. enim an se lucernam tegat. qua i
mundiciam suam alys ostendit. pu. vi. man-
datum lucerna est. z lex lux. Jte uulnus
portans in facie. alys medi plumit. Bg. De
presumptione alys medi ppetat. qui in facie
uulnus portat. Jpe de bello fugiens, alios
adstrenue pugnando inuitat. Ipse litteras
proprie dampnationis publicat. Sm i. 20. v.
in quo alium iudicas. te ipm cõdempnas. Exem-
plum malum plati multe nocet cõgregationi. Qui
enim mali sunt in ea pb in sua malicia cõfir-
mantur. Sm i ezc. xiij. cõfortastis manus
impij ut nõ reuertatur anima sua mala ut
uiuat. Jte errare facit simplices i religione.

si uiderit fres platum asperitates ordinis cum ipsi uile sustinentem: multum exterrentur animantur.

Vñ maledictus est. sm id. deut. xxvi. maledict q errare facit eum in itinere suo. spe fiat contra id. levi. xix. nõ pones coram eo offendiculum. Si potest dicere dñe nõ solum illõ. adueniens filium matris tue ponebas scandalum. si et q adulis pprium filium ponebat scandalum

¶ Prelatus esse debet z lux z sal monasterij. Si uero lux ista obtenebretur. z sal infatuetur tenebre sunt in monasterio. ita ut q agenda sunt nõ intrent. z debite cõdimentur. ut ea nõ sapiant q agunturi. ¶ Prelatus est in monasterio sicut sol in mundo. sm id. phi. ij. inter quos lucetis sicut luminaria in mundo. Si uero sol iste cõuertatur in tenebras. luna cõuertetur in sanguinem. Congregatio enim peccatorum sanguine maculatur. ioel. ij. Sol conuertetur in tenebras z luna in sanguinem antequam ueniat dies domini. apoc. vi. Sol factus est niger. q. sacco cilicino. z luna facta tota facta est sicut sanguis. z stelle ceciderunt de celo. Stelle de celo ceciderunt: qui fides celestem conuersationem deserunt. mat. xxiij. Sol obscurabitur z luna nõ dabit lumen suum. z stelle cadent de celo. Prelatus est sicut lucerna super candelabrum. Si uero hec lucerna extincta fuerit. fumum reddet pestiferum Ber. nunquid potest ciuitas abscondi super montem posita. aut latere fumus extincte lucerne super candelabrum? ¶ Prelatus tanquam pastor debet gregem suum pascere z rigere. sicut dicit saluator de bono pastore. io. x. Cum emisserit oues suas. ante eas uadit. z oues eum sequuntur. Cum uero pastor per abrupta uiarum graditur. nec est ut in precipitium grex sequatur. filij. facile preceptum immutantur. io. v. Quecunque pater fecerit. hec z filius similia faciat. peccant prelati. timendum est alijs ne z ipsi sicut peccant. Num. xxvi. Scum est grande miraculum. ut chore pereunt. filij eius non pereunt.

Quod prelatus correctionem maiorum nõ debet neglegere. Capitulum. xxiiij.

Multum cauendum est a q prelatus ne maiorum correctionem neglegat. Vñ dicit beatus Benedictus in regula sua. Non dissimulet abbas peccata delinquentium. si mox ut cepint oriri incidentia ea ut pigritia. Alia enim ei uocati sunt a domino ut in pigritia

pualet imputet. Et notandum q uacuus de causis accidit q ille q prelatus mala nõ corrigit. Quia hec accidit ex pigritia. unica laborent. se habent ac si iam dixisset eis spes ut regederent a laboribus suis. psal. xxxiij. Per agrum pigri hominis transiui z ecce totum repleuerant urticae. operuerant superficiem eius spine. z maceria lapidum destructa erat. Hic est ordo deficiendi in monasteriis; primo est. q. murus id cemento ualde tenaci. cui. s. superiores ex caritate utiliter precipiunt. z inferiores ex amore humiliter obediunt. huic muro alia succedit macia que est murus macilentus. s. sine cemento. qui superiores cum austeritate z de potencia precipiunt. z inferiores ex timore obediunt. tandem maceria destruitur cum ab eo qui prelatus est correctio delinquentium negligitur. sicut legitur ecc. x. in pigritia humilabit continuatio. i. tenuitatem. ipsum est pigritie non statim se uenire piculo sed expectat donec totum edificium corruat. Sompnus pigritie ualde de reprehensibili in eo q prelatus est. Ad q ostendendum specialiter reprehendit dominus petrum de dormitione. mat. xvi. Simon dormis? Dormitio ista sibi z alijs est periculosa. Est enim sicut uigil iuste obsessa. Can. ij. Inuenerunt me uigiles q custodiunt ciuitatem. Cum dormientibus hijs q sunt uigilare intrant hostes: primo deceuiunt in eos. de inde in alios. ideo bn dicit timotheo. q prelatus erat. Tu uero uigila. i. thi. iiij. inpis. Non dormitabit neque dormiet. q custodit israel. pigritia prelatorum multum nocuit monasterijs. ioat. xij. cum dormirent homines inimicus super seminauit zizania in medio tritici. ¶ Alia q prelatus non corrigit quia ipse reprehensibilis uitiis. Ber. nemo fideli reprehendit. in quo se esse reprehensibilem non ignorat. Si quis humanitatis est omnium. in quo sibi quisque indulget. alijs non uehementer nascitur. ¶ Alia non corrigit quia per indulgentiam humilitatem corrigendi auctoritatem amisit. Constat q dicit aug. loquens

re platus. Qn̄ necessitas disciplinę in moribus
cohercendis dicit uos dura uba compellit.
si et ipsi uos modo excessisse sentitis, nō
a uobis exigi. ut a uobis subditis utrisq;
postuletis. nec ap̄ros quos oportet esse
subiectos. duz minimus suat hiūlitas. rege
di frangat auctoritas. tit. ~~tb~~. ij. Atque
ei omī ipio. ¶ Alm̄ etiā nō corrigit. qz
in rebus temporalibus sollicitudinē suā z amo
rem posuit. z de spūalibus nō curās. fim
culpas nō agnoscit nec punit. z qa mala
n̄ punuūtur. sine timore ppetrātur. Hier.
Impunitas est incunę soboles. insolentię mr.
radix imprudētię. trāsgressionū nutrix. Intz
alm̄ nō corrigit timore scandali. ul' alicui tēpo
ris incōmodi. nō attendēs q; uitas nō sit di
mittēda ppter scandalū z q; plus debeat
timere dm̄ qm̄ pximus. ayat. xv. Cū dicetur
xpo. scis q; pharisei audito hoc uo scādali
zati sunt. ait. Omnis plantatio qm̄ nō plā
tauit pr̄ meus celestis eradicabit. sinite eos.
Ceti sacd z duces ceciderunt. Et de helya legi.
ecc. xlix. q n̄ timuit principes. nec supa
uit euz uerbuz aliqd. ¶ Item alm̄ n̄ corrigit.
qz remissio q falsa benignitas excedit hoc
impedit. qual' uidz fuisse in hely. i. re. ij.
q remisse arguebat filios suos dicēs. Qua
re facitis res huiusmodi quas ego audio?
Qui de sella cecidit retrorsuz. z fractis ce
riebus mortuus est. i. re. iij. ¶ Item alm̄
n̄ corrigit. qz maliciaz tm̄ ēscere permisit.
q iam nō ei sufficit punire. Ideo bn̄ di
in regula. beati Benedicti. pcca mox ut
oriri cpint radicitus amputēt. principiis
obsta sero medicina parat. cui mala per
longas cōualuere moras. Ecc. xi. Ascen
tilla una augetur ignis. Parulli infer
nales suffocandi sunt anqm̄ creuerint.
in ps. beatus q tenebit z allidet paulos
suos ad petraz. pharao pcepit paulos
uidzos sbmergi. exo. i. Et ceti q ab ipo
z nos. paulos pharaonis i fernal' oci
damus. qz fas est z ab hoste dicī. Cap̄ serpens
infernalis cōtrend est. uxta illd qn̄. iij. ipa
cōteret cap̄ tuuz. Iod. Lubricus est antiquus
serpens. z nisi capite teneat. totus stati illabit.
In morte pgenitoz filij isl' de potestate pharaōis
st̄ liberati. exo. xi. Si uis esse i mundus aseru
tute pharaonis infernalis. primos cona
tus eius destrue. Quod platus pponēdo
unū alteri nō carnis nobilitatem. sz bonitatē
debet attendere. Capl'm. xxiij.

Qui cōgregationi pest nobilitatez aī nobili
tati carnis pponere debet. Sm̄ beatus Be
nedictus in regula sua. nō pponat' i genere
ei q conuertitur ex seruitio. nisi alia rōnalis cā
existat. ē contrariuz multi nauit aliqbus
monasteriis. Plati enī q fies illos pponere debebāt
q sapia z uite muto prellebāt. illos pposuerūt
q gnis nobilitatez habuerūt. corpe nobiles. meliori uō pāte sui ignobiles.
Illos uero cōtempserūt q ex humili gnē ad nobilita
tem surrexerūt. illis honorez dederūt q de no
bilitate i ignobilitatez ceciderūt. Ipi propter
genus honorauerūt degeniantes z despexerūt
genus pprium nobilitantes. Ipi p̄tulerūt igna
uiam deficientiuz probitati pficientiuz. Ipsi
propt nobilitatē illos extulerūt. q ipi nobili
tati dederis fecerūt. illos uō depresserūt. qui
gnis sui gla fuerūt. Ipi nobilitatez illā cōtem
pserūt. q filios dei z xpi cohēres fuat. Illi uō
nobilitati dederūt. q est et in hys q turpitudi
ni uitioz seruiūt. ayalus cū tot dnōz suuz
est. qt uitioz ut dicit aug. Sap. ij. lib. eshma
dus est. q nulli turpitudini tu suut. ¶ Prelati illos
honorauerūt. q de aliena pbitate timebāt. illos
uō despexerūt. q propa uirtute pollebāt. Sapiēs.
nemo i gla mēz uixit. nec qt an̄ nos fuit nrm̄
est. Animus nobilez facit. Ipi suos diaboli
reputauerūt nobiles. filios uō dei ignobiles.
cui cōtrariū iudicet deus. i. re. ij. Quicūqz
honorificauīt me. glorificabo euz. q aūt cō
tempnūt me. erūt ignobiles. De suis diaboli
di. ecc. x. Vidi suos ieqs z principes ambulā
tes. q. seruos sup̄ terraz. Qn̄ n̄ suus cui dnāt

iniqtas? Et maxime n̄ tu forte īdignu' iudi
ces hoīez tibi qm̄ iuriū dnāri. Spi ī. q deus
ab hominatur. s. altitudiēz t'rrenaz dilexerūt
z eaz scītati p'tulerūt. Lu. xvi. Quod altū
est apud hoīes. ab hoīatio est ap̄ deuz? Cū tr̄
rena altitudo deo sit abhominabil'. q monastia
tr̄rena altitudīe deo creduīt placē. abhomina
tiones egyptiorz deo suo uoluīt īmolare. iuuna
ēt monastiorz suorz urrent q̄rere. c̄ sit scriptū.
pū. xvi. q altaz facit domū suā q̄ut iuniaz.
Cuz ministri dei deuz debeat imitari. sm id.
Jo. xij. q michi ministrat me sequatur. deus
uero ignobilia z cōp'tēnibilia mūdi elegit. ut
nō glōriū omis caro īcōspectu eius ut legitur.
ij. cor. i. nō debet p'latus nobiles ceris p̄ferre
n̄ sint sapia z scītate p̄diti. Si enī omis
q dicit se in xp̄o manere, debet sic ipe ābulaū
ambulare. i. jo. ij. q̄nto magz necē est ut pla
tus sicut xp̄s ambulet. q in monastio xp̄i lo
cuz tenet? Nobilitas gēris z potētia sēlārus.
in stumīta post esse boni z mali. Si enī sa
pientia z bonitas assint. utēt eis ī bon. Si
uero assint stultitia z malitia, utēt ill' īmali.
Non st̄ q̄ nobilitas genis z potētia sēlārus suf
ficiens ratio. quare unus alī p̄ponatur in
monastio. Diabol' est magne potestatis, sup
tiaz q̄ ei ualeat cōparari. Creatione etiaz
est ualde nobil'. z est ualde magne scie. tm̄ h
noxia sunt t̄ deficiat bonitas qua eis bene
utatur. Et notandū qd̄ tēporaliū bonorz de
fensio uidī fiusse acto q ī monastio nobiles
alis p̄ferrent. decepti tm̄ ī hoc fiunt plati
Plus enī nocēt nobiles mali z fatui, mona
sterior bona fatuc expēdendo, qm̄ plint ea
defendēdo. plus ēt grauant monastia carna
les coz amici, qm̄ facīnt īimici. Amici coz
sūt ut murilegi q cascos amuriby defēdūt.
tm̄ si facultatem habeant. eos plusqm̄ mu
res cōsumūt. Nobilitas gēris est possessio
pui ualoris. oīata magnis expensis. ita ut
ad eius expensas nō sufficiant magni comi
tatus ul' episcopatus, īmo magnis debitis

simillud Jo. xij. Nō est potestas

comitis z epī obligantur. ut q nobilitas
requīt implicatur. Dnīs ex statu hūli assu
mere uoluīt primos reges ppli sui. ut ipi
hūiles essent. saul assūpsit post asinas.
dauid post oues. Nō sūt q nobiles ppter
solam nobilitatez ī monastiis ceris p̄ponendi. Nobilitas gēris si honorata fuerit z dilectō
humilitatez z obedīam amonastiis expel z bonitas defuerit.
lit. z correptiōi maloz se opponit. sicut
hodie multos p̄latos experientia docuit.
Vī z si nobiles alī sint utiles, bona tē
porali defendēdo. si fatui sint z mali,
magz sūt noxij. bona spīualia dissipando.

Quod prelatus de conuentu magnaz curaz debet hīe. Capīn. xxb

Qui cōgregatiōi p'est. multaz curaz
de conuētu hīe debet. Valde rep̄
hensibilis est. si cōuētui iuxta facultā
tem monastij necīa nō ministrent. cui cō
uentus pondus diei z estus sustinēt
Ecc. xxxbiij. Qui aufert ī sudore panē.
q. q occidit proximū suuz. Conuentus
est ut iumentuz cui dns insidet. Sal
uator enī manet ī cōitate. Dei. Amator
cōmunitatis z cōmōdator. quom cōmu
nitatez deserere? Jdē. n̄ amat ueritas
angulos. nec ei diuisioria placēt. In
medio stat cōiuncta cōibz studys delēctat.
Inhumanū est. ut iumēto pabulū necēs
sariū sb'trahat. cui onus īponit. z fla
gellū urge adhibetur. Valde rep̄hēsi
bile est. q filys belial. qui iugū fregerūt.
uincula ruperūt. z dnīm pieceruīt, sup
flua ministrent? Sustinentibz ub dnī
z ei obsequentibz. necīa sb'trahat. non
decet hoc regez glorie. Nec fidelem
seruuz reputat. qui familie eius cibū
z alia necīa nō ministrat ītēpe. Non
est sm legē dei. q os boui tūrituranti in
frenetur. Quod p̄cipue cauendum
est. ubi utuli lasciuiētes delicate nu
triunt. Nō est equa pnēio inter eos

q ĩ unuz monasteriuz cõuenirũt. qm̃ unus
eiuit z alter ebrius est. De cõgatiõe illa
cuius rectores fuerũt apostoli. legi. ac cu.
q nullus egẽs erat int̃ eos. diuidebat q
singul' p ut cuiq opus erat. Ex hoc q ncãa
cõuentu nõ poterant. multa mala pueni
unt. Proueniebat inde murmur. nec mirũ
cũ alina balaam ppha eaz ĩuste cerẽtez
cõquesta sit. nu. xxi. Sequtu ẽt ex hoc cua
cuatio conuentus. alr̃ enĩ p̃ testũ q pro
modico posset suppleri. refectoriũ euacua
tur. z cũ magnis expensis z cũ magno de
trimẽto religionis fis p carnas dispgũtur.
Datur ẽt occasio eis ut ppetari ẽe uelint.

Ad p̃latus ca curaz debz hẽ ca ĩfirmos maxiaz curã debet

Ofrea ĩfirmos maxiaz q p̃est. Vnde beatus Benedictus in hẽ. c. xxxbj.
regula sua. Infirmoz cura ante omia z super
omia adhibẽda est. Cũ int̃ misias p̃sentis
exilij q sunt fames. sitis frigus. calor. labor.
infirmitas. excedat infirmitas! Magni
tudo ũ musice debeat miam admiscendis
prouocare! Misericordia circa infirmos ma
xie intenta debet ẽe. Ite ẽ religio mundi z
immaculata ap̃ dm̃ z p̃iez sit uisitare pu
pillos z uiduas in tribulatiõibz eoz. z se
immaculatu custodire ab hoc selo. z plus
qm̃ pupillus sit. q nõ soluz p̃iez z matrez.
sz ẽt omis amicos carnales deseruit. Primo
ad religionez pertinet ut de infirmis cura
magna habeatur. Ite ẽ frat' omez mundi
societatez ppter monastij finitatez relinquit.
magna ĩ humanitas est si monasteriũ intã
ta necitate ei deest. Frat enĩ ĩ angustijs
cõprobatur. pu. xbij. Ite ẽ xpo derelict?
sit paup. quom̃ ille q ĩ monasterio uices xpi
gerit. illi q pro xpo se de paupauit. in tãta
necitate uiscera sua claudẽ potest? Ite
ei hoies seculares q st̃ extra patriaz suam
i hoc sibi fidez custodiant ut ĩ infirmitate
sibi sbueniat. quom̃ illi q de hoc mundo
exierũt ĩ hoc fidez sibi nõ habuerũt? Item
quom̃ se ẽe xpi discipl'm cõfitent q mãdatum
de fina dilcõne amuby discipl'oz a xpo maxie
in culeatuz nõ custodit. ẽ nec diligat frem
ĩ necitate ope z ueritate? Prelatus p̃iez se debz fribus exhibẽ cõpatiendo ĩfirm
qs infirmatur z ego nõ infirmor? et. ij. coz. xi. / Ipe exẽplo apli dicẽ debet
De bono p̃ie legi ecc. xxx. p animaby filioz
suoz colligabit uulna sua. Vulna enĩ pro
ipis excipiet z sup omez uocẽ turbabũtur
uiscera eius. Prelatus nõ soluz p̃iez sz ẽt se
miez debet exibere fribz. q z prem z miez relin
quit. z ad ei adhesuerũt. E cõtrario uero multis
p̃latis se hnt ad fres suos. sic structio ad
filios suos. Job. xxxix. Durator ad filios
suos. q. n̄ sint sui. Hoc dr̃ destructiõe. Ad hn̄
duz curaz de infirmis imitamur exẽplo filij
dei q humanũ genus ĩ infirmitate positu pso
naliter uisitare uoluit. z curare. z hoc ẽ ma
gnus expẽsis. Infirmis ẽt corpali magnam
humanitatez exibuit. Eos enĩ in mutue sua
curauit. Leprosus ẽt cuius infirmitas cõta
giosa est. nõ abhorruit. imo eiz uoluit tãgere
z curare. mat. viij. Int̃ opa mie uiret excel
lere illõ q circa infirmos exercetur. Inuitis
prim̃ legi q qdaz fi interzogant quẽdã senẽ
dices. Duo fis sunt. quoz unus reuuat sex
dieby. alt̃ multuz laborans. alius uo sunt eq
tantiby. cuius opus magis gratũ ẽ deo? Cui
respondit senex. Si fi ille sex dieby reuuãs
z laborans. appẽdat se pnares. nõ potest esse
equales illi q infirmitatiby deseruit. Negli
gentia circa infirmos ĩ multis monasteriis in
tiuz ppuetatis introduxit. Vitiũ negligimus
bm uoiciuz beati Bnedicti. z p̃cipue a monaste
rio radicitus amputãd. Multi enĩ uidentes
q fribz ĩ suis infirmitatibz de eoĩ nõ prouidetur.
nõ intelligentes q maius esset periculũ male
uiuendi. qm̃ cito moriendi. ppriuz uolunt
hẽ. ut de ppriis possent sibi ĩ suis ĩfirmitatibz
prouidẽ. Multis uero ĩ infirmitate ppriuz
non fiunt. imo e cõtrario infirmitati occonez
debet ut iciuetũ. ul' difficile sanaret. sicut
accidit curdaz ortolano. de quo hẽtur ĩ uitis pm.

q omia dabat i elas q de labore suo acqrebat
pret tenue victuz. Tandez suggestuz e ei i spi
ratione sps maligni. ut coligeret aliqd pecunia
qm senescet ul egrotaret. posset expendere.
Et fecit sic. Contigit aut euz infirmari ipe
de. z expendit qcqd habebat i medicos z curari
no potuit. Et tandez unus expitis medicis
dixit euz no posse curari. n p pedis abscisioz.
Et quadaz die medicus cet allatu instrum
ta sua ad pedez ascidend. nocte pecedenti orto
lanus ille penituit de nimis collectis. z q no
dederat eos paupib. Et stati angelus dni as
titit ei dicens. Vbi sut nimi tui quos colle
gisti? Et ubi est spes qm tractasti? q cu pe
niteret z miam petet. angls dni tetigit pede
eius. z sanatus est. In mane uero medicus ue
niens inuenit ortolanuz i agro sanatu atq
opantem. z glificauit deuz. Quod platus
debet spualia tporalib pponere. Cap. xxbij.

Qui preest in cogregatione. spualia
tempalib debet ponere. Beat Bndict
in regula sua. no plus gerat abbas sollicitu
dinem de reb transitoriis z terenis qm de sa
lute animar. Valde reprehensibile est q plat
animas in lipedat. q uices eius gerit q aias
spali amat. sap. xi. pcis omib qm tua st
dne q amas aias. Frequnt cent ei appedere
aie exptio q saluator pro eis dedit. ne sibi in
lescent. frequnter cogitanduz et ei q saluator
p eis aias suas posuit z sanguine suo eas re
qsiuit. Negligentia plati circa spualia. cu di
ligentia circa tporalia i aliqbus monasteriis
in quib omia honeste z sm ordinez fi debent/
tanta i ordinationez induxit. ut i eis tra sit
sursuz z celiz deorsuz. Terrena enim ibi celesti
bus pponuntur. pedes sut ibi sup caput. sui
enim spuales ibi despiciuntur. homes uero terena
sapientes/ad regim temporale utiles/i honore
habentur. pes est ille q sollicitudine z amore
z ministio tram tangit q frequnt leditur z ma
culatur. z licet ce uideat neccarius/q sustinz
z portat corpus. tm si scandalizat te. amputa
illuz. Facies e retro qr i opib q uident
bona potius intendit utilitas terena
qm merces eterna. Interiora effusa sut ex.
e bona interna ibi negligantur. z exteriora
diligant. Lee. x. di de amaro q i uita sua
precat itima sua. Deus ibi occultat/ z tra
dificatur. Deficit enim ibi caritas z regnat
auaritia ul cupiditas. q est simulacroz
seruitus. eph. v. Diabls ibi honorificere
cipitur. z deus cotumeliose repellit. bel ig
nominiose suscipit. Raptores enim ul si
usurari q st membra diabli. libent z cu
magno honore recipiut z e magnus ex
pensis ibi peiurant. bonu uero pauperes
ul repulsam pacuit. ul male peiurantu.
inqb deus ul recapit ul replitur. Mat.
xxv. Amn diu fecisti uni ex hys frib
minimis. m fecisti. z qm diu n fecisti
uni de minoribus hys. nec m fecisti.
Signa qb ppendi pot q platus saluti
animar piupendat. z plus de reb trasito
rys qm de animabz curaz gerat. h sut.
Si ippria plona terenis negotiis intendit.
z i spualib uicariu ponit. Si n timet
fres suos periculo exponere/ ut tporalia
bona suauiter ualeat ul auge. ut cu fres
iuuenes z leues ponit i officiis exterior
bus. ul paucos fres in pius prioratib.
Item si cu magnis expensis muros erigit.
z mores negligit. Si cotidianas expensas
frequnt oputat/ aiaz uo detrimeta ul pro
fcus ignorat. Si qn conuenit fres ad ca
pitula de rebz tporaliuz cosuetudine uel
multiplicatione est tractat prim de or
dinis uo reformatione ultimus ul nullus.
Item si sollicite prouident q nece st corpi
bus. de hys uo n curat q st neccia aiab.
Prim s. q platus qntu ad spualia
uicariuz ponat z relicto grege tpalib
intendat. ualde reprehensibile est. z mult
longe a cosilio q dedit deo moysi. exo.
xxiij. Esto in qd tu ppl o i hys q ad deuz

pinent. Prelatus ad intendend tēpalib alium debet sb̄stituere. ipe uo oōm. z retrine debet in tendē. Spe debet ēe. q. medius int deū z ppl'm. Aliqn debet laq deo psb̄ris ipm orando. aliqn sb̄ditis p deo eos instruendo. Q aūt nō sit tutus uicarius ponē z gregē deserē. patet ex primo uicario sinagoge. Moyses enī ascen surus ad dnm. ad regim ppli meliorez uica rius posuit quē inuenit. z tm ppls quē recc dens fidelem reliqt. elapso modico tempore ipo reperte inuentus est fidelis. Secdm. s. p reb tēpalib pculis fides exponē. psonas minus securas in exterioribus ponendo. ul' per priorates suos. eō dispgendo. multu est re p̄hensibile. Cū enī boni pastoris sit. aiam ponē pouib suis. lege uidē ē a bonitate pa storis. p tēpalib rebus eos exponē lupis. Lupi infernal' est oues dispgē. sm ir. io. x. lupus rapit z dispgit oues. Saluatoris uo z boni pastoris est oues colligē. Vnde mat. xii. dicit saluator. q nō cōggat mecum. dispgit. Et. io. x. Alias oues habeo q̄ n sūt ex hoc ouili z il las oportet me adducere. z fiet unū ouile z unus pastor. Eze. xxxiiii. Visitabo oues meas z liberabo eas de omib locis in qb di spse fuerāt. in die nub z caliginis. Mando to pharaonis dispsus est ppls israēlis p uni uersā terraz egipti ad colligendas paleas. Exo. v. z procuratione pharaonis infernal' uiri religiosi de monasteriis magnis ppriis po ratus uident fuisse dispsi. ut temporalia bo na acquirent ul' cōseruarent. Tren. iii. Dis psi sunt lapides sanctuarii in capite omniū plate arum. Cum saluator dispsos israēl' cōggare ue nit. psa. xi. nalde indisēte fecisse uidentur q uices eius querebāt qn cōggatos dispsauit. Ptez aī dauid q̄ sup senes intellexit. dixerit. ecce qm bonum z qm iocundum habitare fres iun. temerarie uident egisse q eos q elegerāt uiue cōggare posuerūt in dispsione. thome exi stenti in cōggatione apparuit dnus. separato uo ab ea. nō apparuit. io. xx. Filii iacob cōggā ti. pus benedictiones receperūt. gn. xlix. Et si discipulos cōggatos. spes ses descendit. ac. ii. Inpius priorattib religio adnichilat. Ibi uitio ppetans appropiquatur. meritum obedie minuit. continētia facile pclitat. q solus est in priorato ul' ē uno loco. ut fre quenter fere est ppetuus. Que habet. p maiori pte habet sibi. Obedia ipius minuit meretu cu nlis aliqd habet. z ideo facit q facere libet. Continentia et facile pclitat. qp oportunitas peccādi habet. Ber. cundaz mo nachi uolenti deserere cōggationez. audi me filia. audi fidele cōsiliu. Noli te separare a gge. neqn lupus rapiat. z nō sit q eripiat. Eze. xxiiii. Dispse sūt oues mee z c. z fere sūt in deuoratione omniū bestiar agri. Quod maiora bona debet minoribus bonis ppōnere. Capt̄ xxbiii.

Qui cōgationi pest. maiora bona minoribus debet ppōnē. cui cōtra riuz aliqbus monastiis multū nocuit. ubi cuz magnis expensis aqua fontis delonge addu cebatur. de aqua uero sapiēte salutaris nō cinabatur. altaria auro z argēto z lapidibus pciosis opiebant. corpa scōrū qui dni hoc scl'o in uuent aurū z argētū cōtēpnebāt. i uasis au reis z argenteis reponebant. pietes tā ecclia riuz qm claustroz decorabantur. monachi cap pis sericis in missis z pcessioib induebant. cultus uo z ornatū intior q uiros spuales ma xime decet z deo maxie placet. neglegebatur. corpa pcurabant splendide. z n curabāt de animarū refectione. Si amittebat asina. que batur. si pibat aīa. n reputabat. Hāc ordi nationez rep̄hendit. Ber. hys uerbis. Quamitas uanitatū sz nō uanior qm in sanior. fulget ecclia ipiciib z i pauperib eget. suos lapides induit auro. z suos filios nudos deserit. deslup tibus egenor suut delis diuitū. Inuenium mihi unde sustentēt. Item. In claustris coraz lege tibus fratib. qd illa ridicolosa monstruositas. mira deformis formositas. aut formosa defor mitas. qd ibi i mundo simie. qd feri leones. qd monstruosi centauri. qd semihomines. qd macl'ose tygrides. qd milites pugnātes. qd uenatores tubicinātes? Videas sb uno capi te multa corpora. z rursus i uno corpe multa capita. tā multa deniqz tanqz mira diuersa for mar appet ubiqz uarietas. ut magis libeat lege i marmoribus qm i codicibus. totūqz diez occupa re singla ista mirando qm in lege dei meditāri? Ph dolor. si n pudet incepta. cur n pigz expē sari? Item. Oratorior imense altitudines. i mo date longitudines. sup uacue latitudines. sup tuose depositiones. curiose depictiones. dum in se orantiu retorquet aspectu ipediut z affectū. Quod plati nō cōcedant leuis dispensationes. c

Multu cauēdū est leues dispensationes illi q cōggationi pre est. Ber. in libro de pcepto z dispensatione. Nouit fidel' seruus z prudens quez cōstituit dominus

sup familiaz suaz ibi tenē dispensationez. In
eod ubi bonz possit hīc recōpensationēz. In eod.
Remissio non absqz necitate. nō dispensatio
sz p̄uaricatio est. Idē in libro de cōsideratione.
Nō suz tan rudis ut ignorez nos positos
dispensatores. sz ī edificationē. nō in destru
ctionez. Denigz q̄rit mk dispensatores ut
fidelis quis inueniatur. Vbi necitas urget.
excusabilis dispensatio est. ubi utilitas
p̄curat. dispēsatio laudabil' est. Vtilitas dico
comunis nō ppria. nā cū nichil hoz est. n̄
plane fidelis dispensatio. sz dissipatio cru
delis est. Ad dispensationē duo requruntur
auctoritas. z cā. Alto hoz deficiente n̄ est
dispensatio. Xp̄s cruci suē nō adhesit leuit.
sz affixus fuit fortiter. sic claustralis cru
ci religionis affixus debet esse fortiter. nec
facile ab ea recedē. gal. v. Qui xp̄i sunt
carnez suaz crucifixerūt. Ber. In cruce
salus nīa est. tm̄ ei uiriliter ī heream. Inz.
Si penitentia nīa crudeli misatiē minuit.
paulatim gemis corona nīa priuatur.

Quod prelatus omnia debet temperare.

Qui monasterio p̄est Capitulum. xxx.
Ouniuersa tempare debet. Vnde beat. Be
nedictus in regula sua. Abbas opa sua que
iungit dispēsat z tēpet. Idē. Abbas sic tēpet
ut sit q fortes cupiant z infirmi nō refu
giant. Temperantia ista experientiaz requrit.
Sicē enī uinuz nō bene tēperatur nisi pregu
statione uirtus eius agnoscatur. sic prelati
q inconuentu nūqm̄ iacent uel comedūt.
uel diuinuz officiū audiūt. onus q cōuēt?
sustinet tempare nesciūt. Vnde nō exhi
bent se patres uel p̄latos. sz potius exac
tores. quales fuerunt exactores pharao
nis. qui applo dei cōsuetuz nūm lateriz exi
gebant, tn̄ paleas ut cōsuetuz erat eis
mīstrare nolebant. exo. v. Sic tales p̄lati
et ultra reglam frēs onerāt. z tn̄ eis
necia nō ministrant. Tales st imitatores
balaam nō pcentes asine. sz eaz cedētes
usqz ad q̄rimoniam. Nū. xxij. Cōgregatio
nem enī q̄ ut uinūtuz ap̄ eos facta est.
adeo stimulat. ut eaz murmurare cōpellāt.
p̄latus time debet gregi suo exēplo iacob.
gn̄. xxxij. Si ēgēs mēos plus ī ambulā
do fecero laborare. morientur una die cū
ti greges. ¶ Et notādū. q sic prelatus
tempare debet que sūt alioz. sic z q ipsius
sunt. bona monasterij st pauperum xp̄i.
zitro cū in cella tot pauperes egeant. nō sūt bo
na illa prodige expendenda. Vnde dic beat. Be
nedictus in regula sua de celerario monasterij
q n̄ sit prodigus aut extirpator sbstantie
monasterij. sz omnia mensura ac faciat. ¶
p̄latus non debet in fastuse sz sclo cōformare
pauperē enī se debet ruputare cū ī bonis mona
sterij nō hīat dnationez sz dispensationem.
de qua districta rōnez eiuz reddere oportebit.
Sap. pauper ubi cepit diuitē imitari. peut.
monastia de pauperantur. cū in fastu prina
pes imitantur. Quē fastū. ber. reprehendit
hys uerbis. Ac ut cetera taceaz. specīm hu
militatis ē cū tanta pompa egtatis incēdē.
tantis hominū ēcutoz stipari obsequis. q̄tenus
duobz epis unus albatis sufficiat multitu
do. Mentior si nō uidi albez. xl. equos et
amplius ī suo ducē comitatu. dicas si unde
as transeūtes. nō p̄ēs ēe monasterioz. sz do
minos castelloz. nec rectores animaruz.
sz principes p̄uinciaz. illas expensas debēt
libenter p̄latus facere que ualent ad cōser
uationez religionis. z qbz uitat' occō disso
lutionis. Illiqn̄ p defēcū q p modico possz
supleri. euacuato refectorio carne replet.
puide debet p̄latus q̄ntuz pōt. ne dentur
diuitib ul' cōsanguineis ul' alys q sunt
danda xp̄i pauptib. Panis enī egentiuz
uita paupm est. q defraudat eiuz homo
sanguis est. q defraudat ecē. xxxiij. Ite
prouide debet ne fiirentur infideles minist.
unde uuie debet hui xp̄i. z ne egeant dome
stici. uū luxuriantur exteri. Cogitare debet
futuraz cōputationez ut in dispensando
habeat discētionez. Idco alq bona sibi con
missa dissipant. qr dereddenda rōne non
cogitant. pū. xxviij. Viri mali nō cogitant
uerituz. q aut requīt dnm aīa duertūt.

De comēdatione obedientie z de cessatione in obedientie. Capitulum. xxxj.

Ostensuz est quom̄ se debet hīe q cō
gregatiō p̄est. nc ostendend est q
modo se debeat hīe q sbditus est. q ī obe
diam spāli debet timere z cauē. Vnde una
de. xij. abusionib clausti enuiatur disci
pulus ī obediens. Obediam spāli amplecti
debet q instatu sbiectiōis est. h primo cō
mēdabitur. secō eius gradus distinguētur.
iij. tangetur de hys que eā uuiāt. iiij. de hys
q ei aduersantur. v. de eius ptib. ¶ Ob
dicta ligni uite est hys q apprehenderint

eam & q tenuit eam. beatus Simones
seu obedientē beatificat saluator. mat.
xbi. E contrario in obedia lignū mortis
est. Fuit enī hoī cā mortis. Et q puā
ī obedie incedit. miser est & maledictus.
h patet deut. xxbiij. ex bnēdictionibus
q fiunt hijs q legi obedūt. & maledic
tionib. hijs q legi nō obedūt. Ber. an
obediam eam mortis omīs expimur.
omīs morimur ppt eaz. ¶ Obedia scala
est quā iacob uidit. gn. xxbiij. Scala illa
sup tra stabat. & cacumē eius celū tan
gebat. & angli ascendebant & descendebāt
p eaz. & dnīs erat ī nixus scale. Stare de
bet obedia p celestem intentionē. cacumē
tangit celū, qnīt ad ceū pueniēz. p ptā
obedia īmediate se hī ad celū. Parum
enīz ul' nich' morant' p ptē obedientes
īpurgatorio. qz magni lucri ē obedia.
Vnī sufficit hic solue debita sua. & qz in
ptē obediente. xps uiuit & operatur. gal.
ij. uiuo ego iam nō ego uiuit uō ī me
xps. nec est ueri simile. q in futuro del
sit eoz ultor. quoz hic est actor. In obe
dientia hoīez expulit de paradiso ptestis.
Obedia uero poucit ad celestem. Angeli
ascendūt & descēdūt p hanc scalaz. Siue
enī nobis ministrēt siue ad eo assistant,
p uiaz obedie incedūt. cui uolūtatem
agere intendūt. Dnīs ī nixus ē huic sca
le. p uiaz enī obedie incessit. & ī mūdū
ueniens. ī mūdo uiuēs. & de mūdo trā
siens. De primo legi. io. vi. Descendi de
celo. nō ut faciaz uolūtatē meaz: sz uolū
tatez eius q misit me. De. ij. mat. xxbij.
Nō sicut ego uolo. sz sicut tu. Io. xb. Si
cut mandatū dedit michi pat. sic facio
Ber. Memīto fis. xps ne poeret obediaz.
p didit uitaz. In signū q obediendo man
dato pus mortuus est. īclinato capite
emisit spm Gradus obedientie distinguit

Et notād. q b. tangit. Capīm. xxxij.

De. ij. Io. Meus cibus est ut faciā uolūtatē eius
qui misit me.

vij. gradus obedie. ¶ Quoz primus est obe
dire liberē. Que graduz ut ipse ait nō pōt
ascendere. nisi q uoluntatez p̄cipientis suam
fecit. Volūtas uō p̄cipientis sb'dīti nō efficit.
nisi uolūtas p̄ius sb'dīti p̄ius abscedat. sicē fit
icisio ī arbore. zam' min' nobil' pus abscedit.
post nobilior zam' iscedit. sic uolūtas ppa pus
abscedēdi ē. post uolūtas est q loco dei ē recipi
pōt. q p dei uolūtate ē hēnda. Ber. Quicq
uice dei p̄cipit hō q̄ n' sit tn̄ctuz displicē deo
haud sed omīno accipiēd' est. Quid enī ī test
utrū p se an p suos ministros siue hoīes siue
angelos inotescat suū placitū deus? Jd. jpz
q̄ p deo hēm' tāqm deuz, ī hijs q nō st̄ apte cō
tra dīm audire debem'. Multi st̄ q mlt̄is ānis
ī religione fiūt. q nō duz primū graduz hui
scalē ascēdūt. ¶ Et notād. q libēt obedi
re p̄cipue laudabile est. ē grauia iniūgit
Vnī sup i. ad i. re. xb. Melior est obedia & c.
dicē glo. q̄q'. Sciēd q obedia aliqn̄ sit de suo ali
q̄d hī nlla est. aliqn̄ minima ē si suū aliqd n̄
hī. Cui enī locus supior ipat' obedie uirtutez
sibi euacuat q ad huc ppo delidio anelat. Cū
uō pb' cōtumelie ipātur. n' hec exsemz ipō ani
mus appetat obedie sibi mitiz minuit, q ad h
minu' descendit. Hic moyses p̄cipatū ppli. hu
milit' recusat. paulus aūt audacē dicē. ego
nō solū ligari ī ātim. sz & mori pat' suz. ¶ Se
cūd' q̄dus ē. obtēpare simplī. Multos enī uide
mus hm ūbuz. ber. post p̄cipientis ī pniz mlt̄as
facē q̄stiōes. q̄ sepius ingemīare. uīn h̄ueniūt.
quis h̄ inuenit cōsiliuz. Indē murmurato. simu
lato īpossibilitatis. aduocato amicoz. In ps.
In auditu auris obediuit mi. Vt ostendēt uno
codēq; monito p̄cessisse & ī pantis ī pniz 2 ob
sequiz ob sequntis. ber. ī li. de cōsidatē. Omīb
nobis ī cōsiliis initio nulla mag uirtus
ē nēcia q̄m simplicitas huīl. & q̄uitas uē
cunda. Jd. In hmonib. zara aus ī tus discēd.
Deo discētiōs laū fiēs ī uob' suppleat uirtus
obedie. ut nich' plus. nich' min'. nich' ali q̄m
impatiz sit faciatis. Ber. nō te moneat magi

impiis. in diseta potestas. sz memento qr ñ
est potestas ñ ado. z q potestati resistit. dei
ordinationi resistit. Quinaz simplicitatē debet
hic sbditi obedia. In ps. Qui deducis uelut
ouē ioseph. Ad hnc simplicitatez expedaz anti
qui prēs ipricipio ñ papiebāt frib recta. In ñ
iuitis prim dixē qdā abbi pastori. prēs seniores
ñ loquūt abinitio frib recta. sz mag distorta.
Et si uidint qr ea que torta st facūt, iaz eis nō lo
quūt ñ q expedit. agnoscētes qm iōib obedie
tes st. Tertius gradus ē hylarit obedire. si.
cor. ix. Hylarem datorez diligit deus. ber. se
renitas i multu. dulcedo i sermone, mlt colorant
obedīam obsequēntis. Nubilosa corpis cōpositio.
z facies tenebris tristicie obfuscata. deuotionē
ab ao recessisse significat. Ecc. xxxb. In omi
dato hylarē fac multū tuuz. Qui ē murmure
obediūt. ē prauā falsā deuz pascē uolūt. In ps.
Dederūt i escaz meā fel. tales st ut magni la
pides q mouī ñ posst sñ afflictē mouētis. x.
ecc. Qui tractat lapides affligēt in eis tales
st ut rota carri. ñ solū ihoc q p defū unctois
murmurant. sz qr unus altin pcedē nō uult dicē
tes. Qm potius iungitis qm alti. Ecc. xxiij.
Pcordia fatui. q. rota carri. tales st ut ymagines
edificaz q sustinēt columpnas i facie
tristiciam ostendentes. Platus cū sbditi cū
tristicia z murmē obediūt. simul est illi q hī
omia mbra ifirma q necessē hīet mouē z
nullū mouē possz sine dolore. q i magna mīsia
esset. Platus talis iperat isti. z ille affligit
z cōtristat z ipē cū eo. z sic de alis. z ita qui
obseq debūt offendūt. Heb. xiij. Obedite ppo
sitis nīs z sbiacete eis. Ipi enī uigilant. q.
rōnez reddituri paiaby uīis. ut hoc faciant
cū gaudio z ñ gemētes. Hoc enī nō expedit uo
bis. Sen. in libro debrificys. Ita anatura cō
patiz est. ut a bonis iuuie qm mita descēdat.
illq cito defluat. has tenax memoria custodiat.
Quid expectat q offendit. dū obligat. satis
ad usus euz gratus est q bnficio eius igno
scat. Assimili possumus dicē q satis faceret
dnis pro obedia aliquoz. si afflictionem
quaz faciūt supioribz suis eis ignosceret.
Quartus gradus ē uelocit obedire. Lu.
xix. dem est zacheo festinās descēdere.
Mat. iij. di de petro z andrea a dno uoca
tis. illi cōtinuo relictis retibz secuti st
sunt euz. Et simili modo de iacobo z iohāne. illi
statim relictis retibz z pē secuti sūt eū.
Jo? p fēa obedētia est. sua ipsa fēa relinquē. N.
Cam. i. Manus eius tornatiles. In uitis
prim. Abbas siluani hēbat. xij. discipulos. uni
cor nom erat marchus. quē diligebat p
cetis ppt bonū obedie q erat ieo. Cūq qdā
dicent ei. q alij discipuli cōtristarēt ex
hoc. ipē pulsauit ad hostiuz uniscuidz uo
cās eos. z nll? exire uoluit. Tantē uoca
uit marchuz, q stati exiuit. z iuenit i qua
tno quē ille seruebat tēpe uocatois. littaz
ultimaz ipfecam. qm post uocatoez ppter
bonū obedie cōplere noluit. Tūc illi in
dicauerūt eū mag ē diligēdiuz eo q ma
g diligēt a deo ppter bonuz obedie. Valde
gratuz solet ē pricipib cū pcepta cor uelo
citer adiplent. Pū. xxij. Vroisti hoiez ue
locez i opē suo. coraz regib stabit nec erit
anī ignobiles. Quīt? gdus ē uuultier
ad iplere mādatuz. ber. Manū tuā misisti
ad fortia. agēd est instant. z cōstant obe
diend. ñ inter aspitatez ūberuz tā regalis
ē semita religirda. Legitur de semita obedie.
xps hanc semitaz p morte ignominiosa re
ligre noluit. ph. ij. Factus est obediēs usqz
ad mortez z ē. ber. putas obedie fructū cū
sbditi audit obedīaz quā multis expetie
rat uotis. qm ei pcipit q redoleat digni
tatez? Econtraio, mitiuz assigna illi obe
die q tiet aūiz audiētis. gius ad audiēd.
gūior ad iplēdiuz. gūissima ad tendū.
Sextus gradus ē humili obedire. Et sbdit. ber.
a magna uirtus humilitatis. sñ cui obtenta
uirtus fortitudis ñ solū uirt? ñ sit. sz et in
supbiaz euīpit. Lu. xbi. Cū fecitis omia q

pcepta sb.

pecpta st uob dicite. Cum inutiles sum. q fac̃e de
bum̃ fecim̃. Septim̃ q̃d ē inclinēt obedire.
Et sbdit. bei. pseuerantia singlaris filia ē sum̃i
regis. pd. Aud cure prest. z cm̃ metā cursus de
ficēt. Sic curite ut cōphēdatis. De his q̃ iu-
Item nō. q qnq; uant obedientiaz. Capl̃z. xxxiij.
st q̃ solet ualē ad hoc q aliq̃ sit magis tracta
bile ul flexibile. z similia his ualēt ad h̄ q
cor alicui sit magis obediens. ¶ Prim̃ ē separatio
rei a aliq̃ re minus flexibili cui adhrebat. ut
patet i corio ad hēnti ligno q flecti n̄ pot. n̄ ali
gno separetur. sic oportz ad hoc q aliqs pfte
obediēs fiat. ut uolūtatē suaz separet ab omi re
tēpali. ut eaz recolligat. ut hēat eaz patrz qm̃
mādatuz superiorz uenit. Inps. Pat sui z nō sui
turbat. Pt patuz cor meū deus patū cor meuz.
Ber. patuz ad sblimia. patuz ad uniuersa q̃cūq;
pcepis. Aug. Vel obediēs mādatū pcaluinat.
sz pat aures auditu. liquā uci. man opi. pe
des itinē. z sic se totuz in ea se colligit. ut mā
datuz pagat impatis. Vt abrahaz magis essz
obediēs deo. dns uolut eū separa ab omi re te
pali. dās ei tria pcepta. quoz primo uolut
euz separe abhis aqb ortuz duxat. gn. xij.
egdē de tria t. z de cognatē tua z de domo pris tui.
Secō ale ipo qnt ad carnalia delidia. gn. xix. Circū
cidetis. ex uob omē masculinuz. Circūcisio
i carne fta monebat ad resecandaz supfluoz
delidior carnaliuz. Ideo fiebat in mbro i quo
maxīe cōcupiscētia seuit. Tercio ab eo q ortū
duxat ab ipo. Gn. xxij. Tolle filiū tuū unige
nituz quē diligis isaac z c. ¶ Secōm ualēs
ad tractabilitatez ē exilitas. ut patz i uirga
q ppt eg exilitatez flexibilis est. Et ferrū si
sit tenue ul exile flecti potest. Sic exilitas hu
militatis multū ualet ad obediaz. Ideo apls lo
qns de obedia xpi pmittit de eī humilitate dicēs. hu
miliauit semet ipm z c. ph. ij. Aug. xiij. li. dei.
di. Obedia n̄ humiliuz ē n̄ pot. Cū humilitas sit se
ipm pp̄i uacuitatis. humil hō ubi sensuz alienuz
recipiat. tāqm̃ q uacuus ē a suo. z q sensuz alie
nuz recipit. n̄ sit apte maly. recipit aliena uolūta
tem. z sic fit obediēs. Superb pus exibit de se su
suo qm̃ recipiat sensuz alienuz ul aliena uolūta
tez z fiat nūc obediēs. pū. xxbi. Vidisti hoiez sapie
tē s uidi. magis spē illo hēbit isipiēs. Liby i q̃ nimis
~~nus~~ ē de sale. q. pdit est. Facilē sal de cibo addi.
qm̃ sbtrahat. Si ille in quo ppi sensus nimis habū
dat. n̄ ē aptus religioi. facilē hō simplex religiosus
efficēt qm̃ ille. ¶ Ferrū ē alicui hētis admix
tō. ut pell dura ungat ut sit fētabilior. z fiat ne
aq̃ misceat. Sic unctō q̃ tē necessa ē ut cor magis fēta
bile fiat. Ideo q̃ religiōe ē. frequēt deo debz supplicare
i oōnibz. ut obediēdi ei gratiaz tribuat. z p̄ lato suo be
neplacituz suū de eo ispiret. aug. x. li. cōfessionuz.
Dnē cōtinētia mbrs. da q mbrs. z mbe q uis. ¶ Simili debz dicē religiosi deo. obediaz mbrs. da q mbrs z mbe q uis
Ritū est calefactio ut ipatz ferra. q̃ calefta fētabi
lior est. z i metallis q̃ ad ignē hētta forma rei cui
infunditur faciliuz recipiūt. Sic accēdēd ē cor ho
minis ad obediēdū ostensione bnficiorū iaz accepto
ruz. z generaliū. z specialiuz. Ite ostensione bnficiorū
pmissorz. Immitēdus ē et ignis diuini amoris i cor
uiri religiosi. ut cogitet quālē deus p nob obedire uo
luit usq; ad mōtez crucis. ut cōfidat male obediēs
ē ad leuia q̃ expte ipius ei iuguū. Iu. xij. Ignē ueni
mittē i terraz. Et q̃d uolo n̄ ut accēdat. Valet et ad
accēsionez. cōsidāto culpaz cōmissaz. z penaz q̃ phis
debēt. Ber. O si cōgnosces qm̃ mlta z qm̃ mlts debes
uides q nichil ē q facis. Primo debes xpo totā uitā tuaz
qz ipe p tua poluit suaz. Secō exiguū pte pcā mea
totā uitā meaz ut faciaz dignos fructū pnie z recognitē
omis amos meos i amaritudīe aīa mea. Si fētuz de
bitorē ostēdaz q euz uēdiez sibi. puto q desides gliam
qm̃ oculs nō uidit. z c. Nōne ad hoc emēduz totuz te
z q̃cqd potis dare oportebit. Et cū omia cōpleuiz. nō
st cōdigne passiones hi tpis ad futaz glaz q̃ reuela
bī i nobis. Quito debitori debes q es. a quo totū hēs.
q te fecit z bnfecit. z cūcta mistrat. Cū hoc ppōis
reddē q debes. Ite ualz ad accēdēd cor ad obediēduz
misa hmi. i qua remanz q nō pfiat. z libtas z con
solatō adque pueit q pficit. pū. Qam fortiuz dna
bri q at remissa ē. tributis fruet. Hostes hois remissi
cotidie aliqd acquiū sup euz. z sic iduraz humiliatez
euz pont. Hō remissi sēp hī pugna. z nūqm victoria
n pmissaz uicenti leticiaz. Apc. ij. Vicēti dabo mana
absconditu. ¶ Liuit est alluefactio. equus alluc
scit circū uolūtatōibz. ut facilē ad uolūtatē sessoris
flectat. Religiosi q in sua uolūtate nutt destruitur.
In uitis pīm antoni pcepit paulo siplici hēmite. succe
z dessucce uestimēta texē z fragē sportlas. Sic uole
bat uolūtatez ei flexibilē z obediētez reddere
Obedie pro De hys q obedientie adūsant. Capl̃z. xxxiiij.
primus sensus z ppa uolūtas spālē adūsant. Sēsus
ppius ē q nō ē cōmunis. Luca quē reprhēsibile ē si a so
ais n̄ sit sualiblis. reprhēsibile uō ē si nō sit sbiectus
ei q tenet locū dei. maxīe reprhēsibile ē si deo n̄ sit sbi
ectus. Determinādus ē sensus ppius potē respectu su
prioris qm̃ respectu ifīoris. Sicē enī nō dī plat ppeta
rius qm̃uiz ad bona tēporalia si n̄ disponat de illis ad
uolūtatez eius q infīor est. sic n̄ dicēdus ē ppriu
tarius qm̃ ad sensuz. si sensus eius n̄ sit sbiectus sen
sui ifīoris. Ppius sensus ualde pricōlius ē ei q religiōe

50

est. B. i sm. Lep. ppt cōsilij eo pnnosior q̄ ecl'
ta. z qnto plus habūdat i hōie. tāto sibi samor
ē uidr. Hec illor ē q z elluz dei habet. sz ñ sm
scīm. seqntes errorēz suuz / z obstinati i cōsilio
ut nllis uelit cōsilijs acqiescē. Hy st unitatis
turbatores. ūmici pacis. caritatis expres. uanitate
tumēte placētes sibi z magr i ālis suis. ingrātes
dei iustitiā z suā uolūtes statuere. Et q̄ maior sup
bia. qm ut unū hō toti cōgregatōi cōsiliū suū pfat.
tāqm ipe solus heat spz dei? Ydolatrie seclz ē nō
acqescē. z qi pcm aiolādi. ecce nūc q se faciūt
religiosiores. q ñ st sic ceti hōiuz. ydolatrie z aio
li fēi st. ¶ Nō debz hōiez regē i claustro ppius sēlus
q eū recipit i mūdo. Nō debet hīc pouere eū q i tot
foueas eū pcipitauit. deu. xij. Nō facietis. ibi q̄
nos facim hodie sigli qd sibi rectuz uidr. ¶ Ppius
sensus ē ālis uetis hōis. ālis i qm caligans.
sic ālī solet i senib caligare. ¶ Oculus iste est de
struendus. sic z cetā mbra uetis hōis. Col. ij.
mortificate mbra uā q̄ st sup terraz. Ite ppius
sēlus ē oculus scādalizās z idō eruendus. Mat.
v. Si ālus tuus scādalizat te. eruе euz. Sic equ
uidēz ñ ē ydone circuire admolaz. sic q i religio
ne ē. ñ apt? uolubilitati obedīe ñ oculus ppius
sēsus ei erutus fuit. Ppius sensus ē cōsiliarius
i fidel de q̄ nō ē cōfidendū eo q minus cōuiet? sit
carni. Ecc. xxxij. Noli cōsiliari ē stulto. Ite
iudex est q mūto suspect hēt eo q̄ i ordinato
amore ul odio ul timore putat. Ber. i li. de cōsi
dātē. Amor ul odiuz ūitatis nescit iudicium.
Et nō. q una rō q̄re aliqs religionē igrit. ē h.
ut ds i eo plenē dñet. Cū aliqs recuperare uult
castrū amissuz ū st multe porte. p q̄s oportz euz
ire. primo oportz cū hīc ingressuz prime porte. Si
ñ hēt ingressuz eius. nō hēt ingressuz secē. Velud
pma porta est sensus. Si ñ hēt deus sensuz hōis.
nō hēt eius uolūtatez. n' pfēc ei vñat. ¶ Ode
die multuz adusat ppa uolūtas. de q̄ ber. Volū
tatē dico ppam q̄ nō est comūis deo z hōib. sz
omī casu q uolumus ñ ad honorē dei ul pfectm
pri. sz pter nos ipōs facim ppis satisfaciēdo af
fectōib. H i uno religioso deo multū displicet / dia
blo multū placet. Nō est mirū si deo multū displi
cat ē vñū suū ei aufat. Bg. de supbo. q. ugū
a se dnatōis cōditōis exciūt. cui p obedīciā
sb cē cōtēpnit. Ber. ppe uolūtati recta fōte cōtra
ria ē caritas q̄ deus est. adusus hmodi excēs
ūmicitias. Quid enī odit deus ul punit n' ppaz
uolūtatez? Cesset uolūtas ppa. z ifinus ñ erit
¶ Diablo multū placet. Ecc. xiij. A uolūtate tua
auterte si pstes aūe tue cōcupiscentias eius. facet
te igaudiuz ūmicis tuis. ¶ Ppa uolūtas multū nocet
z ei in quo ē z ālis q i cōgregatione st. Letis nocet sca
dalizātes eos. Ber. Vnī scādala ñ seqntur uolūtatez
ppaz. Q̄ ap nos temē diffinim. si qm phiteri cōtigat
ul impediri statū ūmuū z i scādalū pruūm. Ei in
q̄ ē multplīe nocet. primo dei bnficia ei st rabēdo.
Bg. Dignū est. ut ab eius bnficijs sit glibz exīneus.
q ei' missionib ñ uult ēē sbiect. Secō mūtuz ei eua
cuātes. ysa. lxiij. q̄re ieiunauim z nō aspexisti. Et
sb di. Ecce die ieiunij vrī inuenit uolūtas uīa. Ber. Bn
te malū ppa uolūtas q̄ fit ut bona tua bona ñ sint.
Ite. Nō sapit deo ieiunium q̄ ñ obedīaz sapit. sz ut tuū
uolūtatis: ego aūt i silentio z i omī obsuātia regla
ri id ipm sentio. Eccio cōfitebit. osee. x. cōfitebitur
isl' i uolūtate sua. Ysa. xlv. Cōfūdēt' omēs q repu
gnāt ei. In hoc cōfūdit q ppaz uolūtatez i religione
sequt. q cōtrariuz ei accidit ei q itendit. Quesit
alicubi cōsolatiōez z ex hoc postea maiorē hēt
desolatiōez. ul in remorsione cōscīēte. ul i punitē
penitentie. Vl' in infirmitate q̄ qm exib sequt. Qui
plus uult facē uolūtatē suā in religione. plus co
git facē contra eaz. Cū enī talis ñ heat q̄rz illa
ap dm z hoies. qm hī uel obedīēs. multa nō cōce
dūt sibi. q cōcedūt ūe obedīēti. Jonas q effug
ē uoluit ut dei uolūtatē ñ iplet. iplebat eaz
in uit? Bg. Ecce jonā fugitiuuz dei tēpestas in
uenit. sois ligat. mare sūsaput. Et q̄ actorus
uci obedire tenūt? ad locū q̄ missū fuāt. suo
carcē rē portat? Qīto hōiez i afflictiōez ponit.
Vñ saul iobedīētez malignus spis exagitat. i. R. xvi.

De ptib obedīe. Cap. xxxb.

Dno. q ē obedīa reprehēsibilis z ē obedīa cōmēda
bil. Obedīa reprehēsibil tplex est. Pma ē cū aliqs de
bit creature i honorē hōie ut pecuie. Ecc. x. Pecu
nie obedūt omīa. Secda ē cū ex remissīē supioris
z ūncositate ifiorīs accidit q̄ ille obedit q̄ debz
iparē. z mbrū est sup utrē. z q debuit ēē sup. est
infra. pū. xxx. p tria mouet tra. z q̄tuz sustinē
ñ potest. p secuīt cū regre cepit. Tertia ē cū aliqs
suo supiori i malo obedit. Bg. i mor. Nūqm p obe
dīaz malū fi. alī aūt debet bonū q̄ agi p obedīaz
it mitti. Jd. Laueat sbditi ne plus qm expedit sint
sbiecti. ne dū plusqm expedit studēt sbia. supior
cōpellāt uitia uenerari. Aug. Sic mod obedīēte
tenēd est. ut bonis i malo ñ cōsentias. n' mal' in
bono cōtra dicas. ¶ Obedīa uo cōmēdabil duplīe
est. Queda sufficiēs. q̄da habūdās. Sufficiēs
est. uolūtas implēdi pcepti ul mādati supio
ris iuxta modū pfessionis. Et intelligē pcep
tuz. ubi ē coactio ipi. mādatuz uero, ū nō est.
Ber. modus obedinonis. est tenor professionis.

preheas

Necessitate

promissam mercedem lenocinia, ap. 1. Di
leti dabo manna absconditum. ¶ Quitu
est assue facto, Equus assuescit cui uo
luntatem ut facilius ad uoluntatem se
ssoris flectatur, Religiosi q in sua uo
luntate mutantur destruitur. Inuitus per
cepit paulo simplici hemite sucre
dissuere uestimenta. tere 2 frangere spo
tolas, sic nolebat uoluntate ei flexibi
lem 2 obediente reddere De hijs qui
obedientie aduersantur. Capm. xxxiij

Obedientie: ppius sensus 2 ppa uo
luntas spalr ad uersantur sen
sius ppius e qui n est communis cta que
reprehensibile e si a sonijs n sit suasi
bilis: reprehesibilius uo est si n sit subie
ctus ei q tenr loc dj marie reprehensi
bile est si n deo n sit subiectus, deter
minandus est sensus ppius potius re
spctu supioris qm respectu inferioris,
sic. n. no dr platus ppietarius qntum
ad bona tempalia. si n disponat de ill
ad uoluntatem ei qui in ferior est: sic
nec dicendus e ppietarius qntu ad se
su si sensus eius n sit subiectus sensui
inferioris. propius sensus nalis plausius
e ei qui in religione est, b. i serm, lep
ppri cosilij co p uitiosior q oculta. 2 qn
to plus habundat in homine: tanto si
bi sanior ee uidr, hec illoz est quz e
lu dj habent. se n sm scam. sequentes
errorem suum. 2 obstinati i eo: ita ut
nullis uelint consilijs acquiescere: hij sr
unitatis diuisores. inimici pacis. ca
ritatis ei ptes uanitate tumentes. placen
tes sibi 2 magni in oculis suis. igno
rantes dei iustitia 2 sua uolentes statu
ere. 2 que maior superbia. qm ut unus
homo toti congregationi q silui suum pfat.
tangam ipe solus hat spm dj. ydola
trie scelus e n acquiescere. 2 qi pcm
rolandi. ecce nunc q se facunt religi
osiores q n sr sicut rei hominum: ydo
latrie 2 arioli fri sunt ¶ No debr ho
mine regere in claustro ppius sensus
q cuerit i mudo. n debr hre p duce
cui q in tot foueas cu papitauit. deu.
xij. No facietis. ibi q nos fiam hodie
singli q sibi rectu uidr ¶ Proprius sens
e oculus uetis hominis oculus in qm
caligins. sic oculi solent in senibus
caligare ¶ Oculus iste est destruendus.
sic 2 cetera membra uria q sr sup terra
se ppius sensus e oculus scandalizans
2 ideo eruendus, m. v. Si oculus tuus
scandalizat te: erue eu, sic equus in
deus n est, ydoneus arare ad mollam:
sic q in religione est. n est aptus uolubili
tati obedientie n oculus ppi sensus ei
eruus fiat, ppius sensus est q siliari
us infidel de quo n est confidendu eo q
nimis conuictus sit carni, ecc. xxxiij,
noli consiliari e socio tuo, se iudex est q
muto suspect het eo q in dcriato amore
ul odio ul timore puertat. b. ili. de sde
ratione; amar ul odii iustitie nesit iudi
cii, 2 no q una ratio dre aliqus relig
one in qditur est hec. ut deus inco plu
uius dnetur, e aliqius recuparc uult
castru amissu et sunt multe porte, p qs
oportz eu intrare: pmo oportz eu hre
in gressu pme porte 2, si n het in gressu ei.
n het in qsilium secunde, ul de pma pota
est sensus, se n het deus sensu hominis.
n hr eius uoluptati. n pfti ei dominat
¶ Obedientie multi ad usanur ppa uoluntas,
de q. b. uoluntati dno ypriam q n est com
unis deo 2 hominib. se omni casu q uolu
nt no ad honorem dj ul pfom pxi: se ppr
nos ipos fiam ppis satisfaciendo affectoib,
h in uno religioso deo multi dispiz; di
abolo multu placet. q. iugi ase dnationis
qditoris exuit cu p in obedientia sub ee
q tenuit. b. ppe uoluptati recta fronte gria
e caritas q deus e. ad usus huiusmodi qr
cus inimicitias, qd. n. odit deus ul pu
nit n ppam uoluntate: Cesset uoluntas ppa:
2 in fernus n erit ¶ Diabolus multu
placet, ecce. xviij. a uoluntate tua aute se sus
si pces aue tue co cupiscentias eius facient
te in qundiu inimicus tuus ¶ Propria uo
luntas mlt nocz 2 ei in quo e 2 cetis q in
q gregatione st cetis nocz scandilizando
eos, b. unde scandala n sequendo uoluntate
propria. q apud nos terme diffinim. si quo
modo publice contingat ul in pediri. stati i mu
m 2 inscandali prupinu ei in quo e mlplr
nocz. pmo dei beneficia ei sub trahendo, qz
dignu est. ut ab eius bnficijs sit qlibet cyne
us: qui eius missionib n uult ee sub ect,
Sedo mihi et euacuando. ysa. lviij, qre
uunauim 2 n asperisti. 2 subdr, ecce in
die uuniij uri in uenit uoluntas uria. b.
gnde malu ppria uoluntas q fit ut bona
tua bona n sint, Idc n sapit deo uuni
um q n obedientiam sapit. se uicii uo

luntatis, ego autem in silentio et in omni
observantia regulari ad ipsum sentio, Ecce
nos quidem, esce. x. confundentur usque
in voluntate mea, ysa. xlv, confundet
ur omnis qui propriam voluntatem in regi
one sequitur: et quarum ei accidit ei qui
intendit, quit aliquis in solationem et ex hoc
postea maiorem habet desolationem: vel in re
missione consacente vel in punicione pe
nitentie: vel in infirmitate quam qui et
hoc sequitur quod plus multum facere voluntatem
suam in religione: plus cogit
facere contra eam, et non talis non habeat
gratiam illam apud deum et homines. quam habet ue
rus obediens. multa non credunturus. quia
credunturus ure obedienti, Jonos quem effu
gere voluit ut dei voluntatem non impleret.
in pleuit eum in mutus, quem, ecce io
nam fugitiuum ch dempestas in uenit.
sors ligat. mare suscepit, et quia actoris
uecti obedire renititur: ad locum quem missus
fuerat suo carcere reportatur. Quid
homine in afflictionem posuit: Vnsa
ul in obedientie malignus spus exagi
tat. v. Bo xvi De partibus obedientie. C. xxxi.

De partibus obedie notandum quem obe
dia reprehensibile. et obedia quandabilis, Obedientia reprehensibile triplex est.
prima est cum aliquis obedit future in
fiori homine. ut pecunie, ecce. x. pe
cunie obedunt omnia, Secda est ex remi
ssione superioris et cunicostate inferi
oris accidit quod ille obedit que debet impa
re. et non debet est super uerticem. et qui debe
ir esse supra est infra. pri. xxx, per tria
mouetur terra. et quartum sustinere no
potest, per suum est regnare cepit. ter
cia est quod aliquis suo superiori in malo
obedit, ymo. in moz, Nunquam per obedia
malum fit. alii alit debet bonum quam
per obedientiam intermitti. Jd, cauant
subditi ne plus quam expedit sint subie
cti. ne dum plus quam expedit studet subi
ti: superiores compellantur ultra uenera
ri, Aliquis sit modus obedientie tenendus
est. ut bonus in malo non consentiat nec
mal in bono contradicat C Obedia uo
quandabilis: duplex est, quedam habundans
quedam habundans est. uo
luntas implendi preceptum vel mandatum
superioris iuxta modum professionis, et in
telligere preceptum, ubi est coactio impy
mandati uno: unum est, bonus obe
diens. est tenere professionem. Nec se ualeat
extendere potestas ipsamus: non omnium attingit uo
tum permittens: Jere. nichil platus phibeat
eorum quam permisi. nec plus exigat: uota mea
si augeat sine mea uolutate. nec minuat
sine meritate. Jere. est quidam obedie limes sym
ipse ipsa prius extremitas. ut is sit finis obe
die quem et uite C Habundans obedientia est cum
aliquis obedit in his ad quem ex uoto professionis
non tenet. Ber. ff Obiect huiusmodi obediam
quam finibus coibetur, non ut ipsam. Nam per
fecta obedia legem nescit. terminis non artata
neque quibus angustiis professionis: Largiori
uolutate fertur in latitudinem caritatis. et
ad omne quod iuuat spontanea uigore libat is
alacris quasi animi modum non quidem in
finitatem extendit: C Et notandum quod ad perfectam
obedientie pertinet non solum facere quod iubetur
sed sicut iubetur. Gen. xvii. dicitur de abraam
quod circumcidit carnem preputii eorum statim ipsa
die sicut precepit ei dns. Mat. p. dicitur de ioseph
quod fecit sicut precepit ei angelus. ioh.
xvii. Sicut mandatum dedit mihi pater sic facio
C Et notandum quod Ber. tres grad obedientie
distinguit his uerbis Bonus obedientie
gradus est. si per metum gehenne seu per professi
onem facit quod obediat. melior est ex dei amore
obedit. illa quippe necessitatis est. ista cari
tatis. Illum autem optimum obedie dicit qua
dum: cum quod ad recipitur. quod et iungitur.
ut. s. plus uelit quam exigat quod plus multum ille
ad iubetur C Ter nouit uera obedies et mi
nima non grenne. et maxima maxime curare
Et nos quod religio non solum seruatur precepta.
multum est de honestata duris enim obedientie
per maiori parte ieca est mutilata. cum in religione
bene ordinata plura mandata quam incentur in
regula et constitutionibus quam precepta. et plura
mandet a superiorib quam precipiatur. Ci sic obe
dit. magnam partem cessit vel suum deo debet
infidelitate retinuit. qui furatur et est similis furi
in furto deprehenso. cui pars auricule est amputata.
C talis obedia pax uidi est grata deo. qui eius
est dns terrenus quelit hre suiete quam nichil
per eo faciat. nisi per peripiet cincione eleuato. vel
gladio cuaginato: a. gladio cuaginato
iubet quod precipio. tale enim est quod dicent. Si
non feceris gladio mortis certe ariteris.
C Ff pax est obedies quam ad pla est inobedies. In
iure enim diuino. et iure positiuo. et in statu
tis religiosis quam bene vel institute plura mandat
quam precipiatur C Ffe pax est grata deo suus quam
non potest induci ad euidum ad locum ad quem adeo

mittitur: ñ pri liget. pceptū ē uīclm. q
male decedēs ligatur. ¶ Jt ī fīrm molest
est medicāti z custodiēti quē oportet li
gari. ¶ Jt ōpedīri pcepti uiolētia ñ ptīnz
ad bonū filiū ul ēt ꝗuū benīnolū. sz ad
malīnolū. Lcc. xxxiij. Semo malīnolo
tortura z cōpedes. ē uolūtas sit radix
mercēdi. magꝰ uolūtariū uidet ēe magꝰ
meritoriū. z ob sequī q̄ mīn gtis exibet.
mīn gtiū hētur. Pauz aut ē uolūtariū
q̄ uiolētia pcepti sbito extorquetur.

De ministris. Capitulum. xxxvi

Stēssiz est quō sbīti ī religiōe debēt se
hēre. nūc tagēdū aliqd de mīnistris
q bona tpōralia hnt dispēsare. Circa quō
spālē cauēdū est. ne ipi ī dilcēte mltiplī
cntur. sm bm bndictū ī regula sua. un
debz ēe celerari. q omī ogregatiōi sit. q
pat z curā gerat de oīb. Qꝰ abbas iussit
debz agere. q̄ phibuerit nō debet pslumere.
Si cōgregatio fuit maior. ad solatiū debēt
ei dari q eū adiuuēt ut ipe equo animo
ipleat officiuz sibi ꝗmissiz. Nō est sm re
gulā ut mlti sint principales bona ~~monaci~~
monasterij dispēsantes. sz unus. Ille non
solūs quēt. sz ifirmoz. pauprm hospitiz.
curā debet gerere. Jn mltis tū monasteriis
occassiōe ifirmoz. pauprm hospitū. z eōz
q ad ecclias ptinēt. aliqbz pslonis nō so
liz bonoz tēporaliū dispēsatio. sz ēt dnā
tio data est ul pmissa. ut bona illa dispē
sent. ñ sm plati iussiōz. sz sēdm suā uolū
tatē. ut nō solū de illis officiū sibi ī uīctū
ipleant. sz ēt sibi pūdeāt. z q̄ habūdant.
ul pdīge alīs distribuāt ul auare s cu
stodiāt. Jn ogregatiōe cui saluator pfuit
unus fuit dispēsator. z ille latro fuit. Johis
xij. dr de illo qa fur erat z loculos hns ea
q̄ mittebātur portabat. Jn mltis uō mona
sterijs mltiplicati sūt bonoz tpōraliū dispē
satores z mltiplicati sūt latrones. Sic enī
iudas ea q dāda erāt pauprib dabat uxo
ri z filijs. sic tales q dantur cent xpi pau
pribz. dēt attinētib sibi. Et sic sūt similes
iude ī culpa. sic frequēt fiūt simls ei ī pena
Judas octōne hui pcij ī manus pcūm ici
dit. ut dm uēdēt z desperās. lacēo se suspē
dēt. Sic tales postqm defraudando pau
peres peccauerūt ī pximū. ī digne celebrā
do. ul simoniā ꝗmittēdo peccant ī deū. et
sīn penitētia moriētes ifnale ī currūt sup
pliciū. Qui ī religiōe fūbz ministrnt. sol
liciti debēt ēe ut ministrando deo placēt
cui sūt z bona q̄ dispēsant z familie eiū
ea dispēsāt. ñ debēt ea ñ auare retinēre nec
pdīge expēdere cauēe debēt apsonaz acce
ptione. Aug. ī regla sua. Distribuatur
unicuiq̄ apposito ñro uictus z tegumētū.
nō eqlē oīb qr ñ equale ualetiz omēs. sz
potī unicuiq̄ sīc cuiq̄ opus fuit. Sic ergz
legitis ī actib apsloz qr erāt illis omnia
cōmūnia z distribuebatur unicuiq̄ sīc
cuiq̄ opus erat. Sīn murmūr debēt mūsti
fūbz huiz z sine dilatiōe ea q̄bz idigent
dare. Aug. Sive q cellario sive q uestib.
siu q codicib ppōnūtur sine murmurare.
suiant fūbz suis. Jd. uestmēta z calcia
mēta q̄ fiūnt ī digētib necessaria dare
nō r differant sub quoz custodia sūt q̄ po
scūtur. Jd. Maledictꝰ dispēsator auarus
cui largus est dnūs. Jt ministri monasterij
ne idignētur. ul ex cōditiōe iubētis. ul
ex cōditiōe mīstrij suscipiētis. attendere
debēt iussiōz plati. iussionē ēe dei. sm
illud lu. x. Qui uos audit me audit.
Jtē attendere debēt mūstrij q̄ exibetur mīnī
stri xpō exhibēi sm illud. Matt. xxvi. qd
uni eximinimis mis fecistis. ēi ministrare
nulli ē dedecus. sz honor magn. cū ille q̄ int
natos mulierū maior nō sūstinuerit. dicat
se dignū nō ēe. ut soluat corrigiaz calcia
mēti eius. Jtē attendē debēt drīz in digno hu
mile mūstrium exhibuisse poitori suo iude
Attēdē ēt debēt q̄ anglī hominib q̄ntcuiq̄
uilib nō dedignātur mīstrij exhibere. Mat.
xxviij. Videte nō ꝗtēpnatis uīn exhis pusil
lis. Angeli eiū eōz semp uidēt facie pīs mī
q ī celis est. Jtē attendē debēt gliaz pmij quā
hēbūt exhimilitate ministrij. Job. xiij.
Qui humiliatus fuit ī q erat ī glā. De his
q fuerunt pauperes ī sclo. z de his q fuerūt diuites.

Ca. xxxij.

Qonsequēt ordīē ē quō se debēt hre ī mo
nasterio. z q ī sclo fuerūt diuites. z q in
sclo fuerūt pauperes. q̄ ordīt. Aug. ī regula
his uerbis. Qui aliqd hēbāt ī sclo qn ī ꝗgressi
sūt monasteriū. libēter illud uelīt ēe cōmune
Qui aut ñ hēbāt. nō erat ea q̄rāt ī monaste
rio q̄ nec foris hre potuerūt. sz tū eōz in
firmitati q̄ opus est tribuat. et si paup
tas eōz qn foris erāt nec ipa necessia pote
rat iuenire. tū nō ideo se putēt ēe felices
qr iuenerūt uictū z tegumētū. q̄le foris ī
uenire nō potuerūt. ñ erigāt cuiet. nō aut
bāt. sz sūrsū eōz habeāt. z terrena uana

z m fratis.

qr sociātur eis ad qs foris accedere.

nō q̃rāt nec ĩcipiāt monasteria cē diuitib
utiha ñ pauprib. Si diuites illic hūliāt.
z pauperes illic iflant. Rūsiuz illi q aliq̃ ui
debantur cē iselo. nō habebāt fastidio fēs suo
q ad illā scāz societatez ex pauptate uenc
ruīt. Magʼ aūt studeāt nō de pentū diuitū
dignitatē ſz de pauprez fēm societate gliari.
Nec extollātur si cōi uite aliq̃ de suis facul
tatib ꝗtulerūt. ne de suis diuitiis magʼ su
pbiant. si eas monastio ptuīt. qm̃ si eis in
selo fuerētur. Alia qppe q̃cūqz miqtas in
malʼ opib exercetur ut fiāt. supbia uero cē
bonis opib insidiat ut peant. Jō. Qui infirmi
st̄ ex prima ꝗsuetudīe. si alʼ tractāt i uictuz
nō debz molestū cē nec iūstū uidēi eis quos
fecit aliq̃ ꝗsuetudo fortiores. Nec illos feli
ciores putēt. q̃ sumūt q̃ ñ sumūt illi ſz sibi
potiʼ gratulētur q̃ ualēt q̃ ñ ualēt ipi. Et si
eis q̃ uenerūt ex moribz delicatioribz ad mo
nasteriū aliq̃ alimōrez uestimōrez opimōrez ue
uocatur q̃ alijs fortioribz nō datur. qm̃ de
sua selāri uita illi ad istā delēcēdīt. q̃ruis
usq̃ ad aliorez q st̄ i corpore fortiores fruga
litatez p uenire nō potue[rint]. hec debēt omīs. uelle
q̃ paucos uidēt ãplius. ñ q̃ honorātur ſz q̃
tolerātur accipe. ne cōtīgat detestāda pūsi
tas ut i monastio. ñ q̃tuz possūt fiūt diuites
laboriosi. fiāt pauperes delicati. ¶ Jnqbdam
tū monasteriis multa circa hec pūsitas iue
nitur. ut s. aliq ubi uelit hic habūdātiaz. q
i selo hūerūt penuriaz. Aliq cū iuxta uer
bū Jo. ditiores st̄ monachi. qm̃ fiūt sel
ares. et possidēt opes st̄ xp̄o pauper. qual sub
locupletē diabolo ñ hūerūt. aliq et delicata
ubi querūt q uix i selo panē sufficiēt hēbant
p qbz diē Jo. Natus i pauper domo. i tugurio
rusticano. q uix milio z cibario panē uentrē
rugiētez saciare potaz. nē simila z mella fasti
dio. Jbi et aliq uolūt honori hīi. q selo fuerūt
despecti. Dei. Pl'iq̃ i domo dei nō patiūtur
hīi ꝗtēptui q i sua nō nisi ꝗtēptibiles cē po
tuerūt. Jbi et aliq uolūt sibi nom̃ facere.
q i selo nulli nōis fuerūt. Dei. Qui antea
i suo opp'do ul' uico unx cogniti fuerūt. nūc
circuēūtes puēcias. curias frequēntātes. regū
notitias. z principū familiaritates ꝗsequti
sūt. Jtē aliq q i selo ducebāt uitā laboriosā
i monastio cōtra suā ꝗsuetudīez uolūt duce
uitā ociosaz. q̃ nō solū aīab. ſz et cōpib est
nocuū. Vt medici mittūt egtantes ad ꝗsuetu.
¶ Ministrāda st̄ necēia et hijs q pauperes fuerūt
Primo ut periculū acceptōis plonaz caueat.
q̃ pecm̃ dissuadet. Jac. ij. Fres mei nolite
ĩpsonaz acceptōē hīe fidē dñi nri ihu xpi.
Q ēdo ut mirēm̃ z scāda lū pusillorez uitetur
q̃ mlt̄ tumōrū ē. Mate. xviij. Quicūqz scan
dalizauīt uñ de pusillis istis q i me credūt.
expedit ut suspendatur mola asinaria i col
lo eius. Tercio pp honorē xpi. q sibi reputat
st̄. q̃ fit pauper. Mat. xxv. Qd uni ex minīis
meis fecistis. z michi fecistis. Ad honorē ce
lestis regis facit q̃ ministris eī sufficiēt
necēia ministrēt. Quarto q̃ maʼ meritū est
i hijs q̃ ministrāt pauprib q̃z i hijs q̃ mini
strātur diuitib. q̃ deus solus ad hoc monz.
In hijs uo q exhibēt diuitib recēnt monet
aliud. Vltimo q̃ bona monasterij pauprū st̄.
et aīāz monasteriū ingredīāt. qntomagʼ
postēz ingressi st̄ z i domo dñi laborāt. Di
gnus est enī operarius mercede sua. mat. x

De infirmis. Capitulum. xxxiij.

Vltio i hoc qnto libro ordīēdus est q̃ st̄ se
debēt hīe in fīmi. multa uo st̄ q̃ ad in
firmantez ptinēt de qbz xii. tangere sufficiāt. Primū est ut attēdat a quo ifirmitas
detur. Secōm est ut attēdat ad qd datur.
Tercium ē ut adūtat qnt̄ donū dei fuit sāi
tas q̃z prius hūit. Quartū ē ut cogitē qnta
sit utilitas ifirmitatis. Quintū ē ut deo z mi
nistrātib sibi pp deū ualet q̃tus existat. Sextū ē ut si quē de fēm tpalīuz hēt. patiēt z sīn
murmurāre illud sustineat. Septimū ē ut
potius expectētia i fīmitati sit q̃m delectā
tia appetat. Octauū ut exēpla sōz ad sui
ꝗsolationē ad memoriaz reuocez. Nonū ut
spe cualiōis maior maloz. z spe ēternor bono
rū afflictōez suā alleuiet. Decimū ut timo
rē dñi cordi suo ifigē studeat. xi. ut alijs
cōpati ad discat. xij. ut si ei i ifīmaria de
est necēitas. habeat i patia. uitā uō omnez
i desideriō hēat. z cessāte necēcitate. ad eaz
letus redeat. ¶ Attēdere debz ifīmitati datez
ēe a pie misericordiaz. q nō deest filijs suis
ñ q̃ scit eis expedīre. ideo gratāt debz eam
recipe. Ad q̃ monem̃ exēplo saluatoris. Jo.
xviij. Calicē quē dedit michi pr̄ nō uis ut
bibā illuz. ¶ Attēdere debz ad qd datū/ad min
hoc debet itelligē q̃ iumētuz uidet cognoscē
cū pcutitur. q. d. pcutit. ul' q̃z ext uiaz ē. ad
uiaz redit. uel q̃z nimis lēte incedebat z q̃ filii suū
accelat. Scrutari debet ꝗsciaz suā quē dīs
ifīmitate pcutit. z si ext uiā paradisi se inue
nit. debet ꝗpugi z ꝗsiti. si uo nō i uenit se ext
uiaz cogitare debet q̃ piger erat ad bn̄ opādū.

Ideo felicioribus nō datur cogitare debet quibus

z ponere q ad bonū ferueētior erit. Jn ps
multiplicate sūt infirmitates eōr. postea ac
celauerūt. ¶ Noūtē debet qd ei deus dedit
è dedit sanitatē. intelligē facit infirmitas q
ualeat sanitas. Qui nūq̄ fuit infirmus ne
scit q̄ hēt cū sanitatē hēt. ideo si deū p ea de
bito mō diligit. nec ei grat̄ existit. ¶ Cogitēt
et debet qnta sit infirmitatis utilitas. Illa ho
stē domesticū debilitat z sic hoīēz intērē
roborat. Dic. quid mirū si hostē debilitato
tu fortior efficeris? Jn firmitas corporis i
firmitatē pīcīo liorē sanat. l. infirmitatem
mētis. ccc. xxxi. Jnfirmitas q̄nis lobaz ado
dit aliqz dicit. qq. de bo. benedicto. q ppter
tēptationēz carnis posuit se in spinis q̄ iuul
nerē corpis sanauit uulnus mētis. Jdē.
Quis nesciat q multo melior ē ardere flāmis.
febriū. q̄m igne uitior. z tū ē febre corripi
mur. q uitior estū q occupare nos poterit
q̄ liberare negligimus. de pcessione murmu
ramus. Jtē. diuīū nō estimes ēē q̄ patiēs. de x
extremis cruciatibus ab iēna passione liberis
Jtē infirmitas uirtutē pficit. sm id cor. xii.
Virtus i infirmitate pficit. Jnfirmitas ho
miēz pbat. tob. xij. Quia accept eras deo.
necē fuit ut tēptatio pbaret te. Job. xxiij.
Pbabit me. q. aurū q̄ p ignē trānsit. Sen.
nō i mari tūm aut i pliō uīr fortis apparet.
exibet ēt z i lectulo uirtus. Multū ē utilis i
firmitas. Vnī i uitis prūn ē qdā petrect a
aiohe hēmita ut sanaret eū. Ait iam ad respō
dit. Sē tibi necēz cupis abīre. ut eni corpa
nitrosita aīa lāgoribus z castigatōibus purifi
catur. Et qdā senex infirmāti discipulo dixit
ne cōtristēris ex infirmitate ul plaga corporis.
Si eni ferrū es. ruginē pignē amittis. si
uero aurū es. p ignē pbaris z ad maiora pue
nēris. z ē qdēz miles uocaret quēdā uīr sēm
ut a morbo liberaret eū. petrus suus. uīr sēs
audito ab eo q melior ēt in egritudīe z re
uotior q̄m i sanitate. dixit. Ora dnm ut suscī
te i statu i quo melior es. ¶ Sī multū debet ēē
gtus deo. z ministrāti sibi ppt eū. Jn mona
sterio eni ordīato hoīes q̄nis accipiūt. z q̄tis
eis ministrat. Nō eni q eis ministrat ab eis in
cerē expectat. q sī merito eōr eis ministrat.
si eni laborat: pcēnis ē labor ille. nō p tēnis.
Vī uālē q̄tiz debēt hīc q̄ ds q̄nis facit eis
exiberi. Nō est principale q ministrat. Sed adi
citur. Mat. vi. hec oīa adicientur uobis. ¶
Victu mag tenui debet ēē gtēt q expectat
mercēē magnā. q̄m q expectat nullā. z si
aliquē de tēm sustineāt. patiēt illū debēt sustinē
q. deus sit monastīī piūlor. z illi de tēm me
dicinalē sbtractiōēz debēt reputare. Aug. Sicut
celestis medicus qd nobis datur sit ad solatiōēz. Nō eni sō sine cā uīnīo suo cibaria de tra
hit. nō debz ibi ēē mūmur: q gtia deū ēēt q p
uilor est. exo. xvi. Nō gtia me mūmur istud ē.
sz gtia dnm. et iij. xiij. v. Q̄q multitudo hēc
pessima murmurat cont dnīz. eōr debz ēē fir
mū ut nec dissoluatur habūdātia. nec mur
muret penuria. Heb. ultō. Optīm ē gā sta
bilire cor. ī ēsas q̄ nō pfuerūt ambulātibus
i eis. Multū cauēd est i claustro a murmure.
Vna est de. xij. abusiōib claustri. Jn uitis
prūz. dīc abbas pastor. Qui q̄rulosus ē mo
nachus nō est. ¶ Expedīētia potī q̄ delectā
tia debz uelle. Vnī sm aug. i regla sua si uo
lit z forte nō expedit. sīc cupiditati nō ē cēdē
dēs. Jtē. aug. Vtrū sanādo dolori q delectat
expediat. si ī est certū medicē q̄sulatior. Ex
ēplis seōr debet se q̄solari. tob. ij. hanc tēp
tationē p milit deus euenire illi. ut posīs doceat
crēpli patīē eius. sīc z sēi iob. Et post. nō est qtis
status cōtra deū. q plaga ecēitatis euenīt ei.
Sufferētiā iob audistis. iac. v. Ēq. fā prece
dētū prūz q̄sideremus z nō euīt gratia q tolla
mus. ¶ Spe euasiōis maior malor debet af
flitionē suaz alleuiare. Magna mīa est q̄ de
p malis futuris q̄ meruimus. accipit infir
mitates uel alia mala plētis uite. tale est ac
si ille cui debētur marche auri z argēti recipet
p eis fabas ul lapillulos q̄b cōputatio fā
cet. minus eni ē faba una respectu marche ar
gēti. q̄z tribulatio plēs respectu future pene.
Ezc. iij. Dīē p anno dedi tibi. Jt q̄solari debet
se magnitudīne mercēdis. aug. Gaude sb fla
gellis q̄z tibi suatur hēditas. Illis ad tps pēt
quos iēternū dāpnabit. Jdē nō timeas flagellari
sz exhēdari. ēē. nisi cōrētis dīs hēritatē dari
disponet. erudire eos p molestias nō curaret.
¶ timorē dnī debet cordi suo ifūgē ut p penā
q patitur. penā futuraz intelligit. Sē. Si ōd
tū aspere pcutit ubi pēt. q̄z aspere pcutiet ubi
nō pēt. ¶ Cogitare debz quōmō potīt ignē sū
stinere. q ī potest sustinē modē calorēz febri
lē. febris eniz ē calor ī ignis. Jtē q nō posset sus
tinere ignē i modico digito. quō potīt sustinere
q z corpus z aīa sit i ignē gaudēdi. Jtē q nō
possz sustinere ignē ad mōmtuz. quō potīt susti
nere illū iēternūz? ¶ Cōpassionē adhībēē debet.
Nescit infirmis cōpati. q infirmitatē passus nō est.
Qui oīnz hēbat nōtiaz. q passionē uolunt ad

et qd sbtracturus ad exercitatione.

discere p passionē. Heb. iiij. Nō hēm potī
ficēz. q nō possit opari infirmitatib. nrīs.
tēptatuz p oīa z c. ¶ Cessate ñ certate:
ad cōez uitez libēter debz redire. Vñ aug. i
regula sua dic de filiis. Cū uices plenas
reparūt. redeāt ad feliciorē olectudinēz
suaz. q famulos dei tāto ālē debz qnto z
minus idiget. ne cibi eos teneat uduptos
ā uoluptatib. quos necessitas leuarat i
firmos. Explicit liber quintus. Di
uisio sexti libri.

SEXtus liber qtuz. uij. ptes. ¶
In prima ostīdīt q nō sit ūa ges
mentis exīt deuz ¶ In ba tāgitur de
multiplici gete mītis idem ¶ In tcia ostīdī
tur ea q eaz impediunt. ¶ In iiij. agit
de hīs q ad hmōi getē facuīt Incipiunt
capitula que sunt. xxij.

TRes prime ptes ppt sui brēuitatē ñ
diuidūtur. z sūt p tribz capīs.

.i. ¶ Indē prima ostīdīt q ñ sit ūa ges mītis
.ii. exīt deuz. ¶ In sēda tāgitur de multiplici
.iij. gete mītis i dō. ¶ In tcia oōdīt ea q eaz
i pediūt. ¶ Quarta ps qtuz. xv. capla.
.iiij. ¶ In pmo lex ostīdīt q ad getē z pacē dispo-
.v. nunt ¶ In sēdo ostīdīt q ord ad getē mītis
.vi. i deo ualēt. ¶ In tcio oratio ōmendatur
.vij. ¶ In iiij. ostīdīt qm sit orādus. ¶ In qnto. dij.
.ix. ubi sit orandi ¶ In sexto quō sit orādū.
.x. ¶ In septimo agitur de spēbus orationis.
.xi. ¶ In octauo. dominica oratio explanatur.
.xij. ¶ In nono agitur de infructuosa orōne.
.xiij. ¶ In decimo de delectione sapīe z dōtrine.
.xiv. ¶ In undecimo de fructu lectionis. de proemii
.xiij. ¶ In duodecimo de amore sapīe. dectrīe uel l'oniis
.xvi. ¶ In decio decio distinguīt meditatio a simplici
.xvij. cogitatione et contemplatione.
¶ In quato decio. ostīdīt q magna discretio
habēda sit in meditatione.
.xviij. ¶ In qnto decimo ponīt ea q bēt. B. scripsit de
consideratione uel cōtemplatione.
.xix. ¶ In sexto decimo ponūtur alīq dicta. aug.
ad contemplationem pertinentia.
.xx. ¶ In decimo septimo ponūt q dā ptinēcia
ad qtēplationēz. z i lib. de uita solutāria scripta.
.xxi ¶ In decio octauo ponūt ea q scripsit richar
dus de sancto uictore de cōtemplatiue.
.xxij. ¶ In decimo nono poīt qtēplatio ipfectorū.

Prima pars huius libri

Ultimo i hac libro ope agīt ē de gete
mītis i deo. q est excellētissimūz bo
nū pplī dei. Heb. iiij. Reliqtur sabba
tismus pplo dei. Et pmo ostīdīt q nō est ūa
ges mītis exīt deuz. Secō tāgīt de multipli
cī gete mītis i deo. Tercio ostīdīt ea q hāc
getez ipedūt. Quarto agitur de hīs q ad
hāc quietē facūt. Q. nō sit ūa ges mītis exīt dō. c. i.

A tca primuz not. q ūa ges mītis nō
est i mudo. z solū i deo. Aug. i li. of.
Dne fecisti nos ad te z i getū est cor nūz
donec requiescat i te. Io. xvij. In mudo pssu
raz habēbitis. i me aut pacez. Nō gelcit
mīs i bonis terrenis. sūt enī bonū sēqtur
q ñ assēqtur. z sic ñ hēt getez. aut bonuz
fugīēs hēt q retinēre ēt uelīz z ñ ualet. ūt
de nō gelcit. aut hēt bonū sibi ī sufficiens.
bonū. T. grēptibile ul minimū. uñ i eo
ñ gelē. z ad maī bonū tēdit. ul p multa
bona discurrit. Dez. In est hōi zōe utēti na
turalitez p sua estimatiōe appetē potiora.
z nullo ēē otētuz cui ūlō q te est uidez
pfēndū. Iē dīa ad ymaginē dei fēā cētis
occupari pōt. impli ñ potest. capacē dei qc
qd deo min est ñ iplebit. Vñ est q nāli de
sideriō hō sūmū appetit bonū nullā. nisi eo
adepto requiescit. Iē aliqñ hēt bo
nū malo p mixtū. bonū nocuz sibi. q pes
simū hōēt z maxīmū bono ipedimētū pstat.
amatū ignat. amisibile uel amissiuz
cruciat. amissibile timore. amissū dolorē.
Iē aliqñ bonū q hēt ab alio appetitur. z
sup eo ul' lis ul' bellū mouetur. Rixa eiz
est ē int cōpetitores. uxē uerbū seū. S'it
illos q idē terrenū appetūt. Vera ges mītis
est i deo. q est sūmuz bonuz. habēs nobi
les qualitates boni. Est ē bonū honorabi
lissimuz sūme ēēm. unde menti sufficētis
simuz. habētī suauissimū. q ñ finit nec
ab habēte tollitur. Ideo mēs in eo gelcit. ni
hil q. ens ultra quērēs Secunda pars de
multiplici quiete in deuz. Capm. ij.

A tca sēdm not. q multiplex ē ges
mentis i deo. Vna ptinet ad uitam
futuraz. alta ad uitaz pstentez z est facilis
trālitus ab una gete ad altaz. Vla ultio.
Exit sabbm ex sabbo. Ex gete mītis ptinēte
ad statū gēē. exit trālitū ad getē ptinentem
ad statū glorie. Quies iio ptinēs ad uitā
pstētez. multiplex est. Quedez est fgate mītis
spi magnitudinez z tūcdis pstēnez habē
tis deū. ber. sup can. Est loc int timorem
z securitatez medias spes. in q supposito
mollū caritatis statu. mēs suauiter rege
lcit et eni cum mīs ipa formidine pene

humilitas pmittit. pax his de spe. de timore primus. nō est pax neq; regis. qui timor penaz hēt. Cetū si paulatim ēstrēte gra cepit deficere timor z proficere spes. cū demū ad huētū fuit ut pfecta caritas foras mittat timorē. nūne huiūmōi aia singularitē i spe ostituta uitebit. ac in pace indipēn dormire z requescere? nemi pfecte deū amati z multū i eo spanti. nō dest oleū suauitatis. s. letitie. Dic. loquis de beata uita. Nō solū ipa uita sz z pusio uite etne. z expectacio iustoz letia est. z tāta letitia ut ōe q nūc gcupiscitur ei ñ ualeat cōparari. Jtē. Sola spes apud te dne mutationis optatiz loc. nec olim mūc. nisi iuale fiduciē ponis.

Ellia ges est mitis i deo. q paucoz est. uzoruz. s. qtēplatiuorū. q in uita qtēplatiua pfecerunt. q sibi cūpuitur z ad supna rapuitur. z aq lino ituitu diuina speculates. z celestē dulcedinē pgustates. hūt getz ualde suauis tūs gllitatis z spez future beatitudinis. Tercia pars ostendunt. vij. q getē mitis i pediūt. ij.

Aiza tercū not. q ato st q getē mitis i deo ipediūt. Primū est negotiorū exterior multitudo. Vñ dictū est marthe. Ebraiz exga prima. luc. x. et. exo. xviij. ait iet ad moysē. Stulto labore ostumis. Vlē uires tuas est negotiū. Glo. aug. Vbi michi uidet significari. nimis intentuz humānis actib aiūz tro quodāmō uacāri. Secūm est sollicitudo mūdana. Jē. xlix. psollicitudīē gescē non potuit. Tercū est desideriuz terenoz. Ecc. xxxiiij. a. q appetēdit umbrā et segtur uētuz: sic q attendit ad uana mūdana. Ob. Quid getius qm nichil i hoc mūdo appete? Quid laboriosius q tēcis desideriis estuare? hic est q isai sabbatū accepit i mūne. egyptus pcutitur multitudīe. Quātuz stimulus peti. nobilitas mūtis nātuē refugit i mūditiaz peti. Vñ mēs ē ca ñ gescit. Nō est ges mētis i spinis uitioz. nō hēt getem aia pssa hoīe pecoz. Nō est ges ubi ē uermis gscie z mozitus. Ysa. lxij. Nō est pax impiis dicit dnūs. In cod. Jmpij. q. marc fezuerus. q gescē nō pot. Quārtū est timor mali tribulationū i mūdo. gscit q malū penale fugt q adueniet. Sicut securitas facit ad letiziaz uīē illud pū. xv. Securus mūs q. iugē cōuiuiū. sic timoritas mali penal. facit ad tristiciaz. Sextū ē i patiētia mali penal plentis. Nō gescit q sustinet malū q odit. alit est de illo q malū penale itelligit ēe bonū expediēte sibi q aliquo bono uenit. z ad summū bonū duciē uīē illud. gg. mala q nos hic pmūt ad deum nos ñe expellūt. z ideo nō solū patiēt sz ēt libētē z letāter illd accipit. z sustinet tāqz bonū salubre apē misericordiē sibi missuz. exēplo illius q ait petro. Jo. xviij. caliēz qz dedit m̄ pr nō uis ut bibaz illū? Jn tali. malū penale mūs getem nō impedit. Septīm est. i modatus timor cadēdi i pecū q spem ipedit z per gsequēs sbuētēz z adiutoriū diuinuz. sic spez comitatur dei adiutoriū z letitiā. sic enīs cōtrariuz defēs diuini adiutorij z molestia. Dic. Quid i se spāti delit illa maiestas. q tā studiose monz i se speraz? plane ñ delinquet spātes i se. Adiuuabit ingit eos z liberabit eos. Qā? Quia sperant i eo. Dulcis cā. atq efficax z irrefragabilis. Detauū ē i modat timor dāpnatōis. q spē glē ipedit. q spes reges amicoz dei ipe sentē. Dic. Jn spe uiuimus ne deficiamus itribulatōē plenti. q i expectatōē sumus refectibiliū gaudioz. Neqz enū uana nobis expectatio. ul dubia spes uidetur inuica ēne pmissionib ueritatis. Nū. pa. Dex ostendunt. q ad getē mūs z patem

Aiza qrtū nō. q eadez disponūt. Ca. iij est una ad getz mūtis i deo. q ad pacē. Vñ illa q saluator docet. mat. v. disponētia ad pacē pectoris disponit z ad getē mūtis. Ad eūdez statū ptinet pax z ges mentis, cū enī mēs nātuē malū fugiat z bonū appetat qñ malū euadit z bonū optatū sibi sufficiēs obtinuit. pacē z getz hēt. Pacē nō hēt repugnās. Sz. mat. v. dicē. glo. Vera pax est ubi nichil repugnat getī. Qui hēt bonum q optatuit ultra q nichil qrit. nūn i eo gescit. Primū g disponēs ad pacē et getē mūtis est pauptas spūs. q est tēpātia cōcupiscibilis respectu boni cōtēptibilis. possessor z amator terenoz ñ hēt pacez pectoris. nec getē mūtis. Doitus enī terōris semp i auriib illius. z ē pax sit. ille sēper insidias suspicatur. Job. xv. Auarus ēt nō ipplebit pecunia. ecc. v. Secūm ē mansuetudo. q est tēpātia irascibilis respectu

a uibus meritis?

mali. Vñ ipse dr. remãsuetis. de lectabũ
tur in multitudine pacis. ¶ Tertiũ è grã
lugendi. q̃ hõ malitz culpe diluit. z mali
pene salubre erigit z diligit. z p ipm ma
lũ culpe destruit. Et h̃ tria pinct ad cua
cationez nitis a bono minimo maioris
boni ipeditiuo, z a malo. quã cuacationez
sequtur uerorz bonorz repletio. Postqz eiz
mens purgata est z sanata. recte appet
tit z recte afficitur. uñ uera bona elurit
z mal' primi opatur. z p h̃ iopibz actiu
e exercetur. z sic ad opa cõtẽplatiue dis
ponit. Vsito i h. de limo bono, logis de
uita actiua. Quip pus i hac uita pfic
bũ ad ogẽplationez oscẽdit. Sed. Quinc ad
arcẽ ogẽplationis ascẽde deliberat. prius
necẽ est ut i capo accõnis se exercercat.
prius introducta è lia ad iacob q̃ rachel.
licz iacob alã sperret. geñ. xxix. ¶ Dẽ
tuz q̃ est eluces iustitie ¶ Et qntuz
nia. ¶ Sextũ uo est mũditia cõdis
q̃ quis omẽz ingnationez abhorret. z re
fugit. z puritatez studiose z diligẽt
custodit. aliud est efficẽ. aliud tenere
puritatez ut ait. ꝗ dug. Postqz hõ h̃t
cordis mũdiciã. intellectus eius uelud
speculũ t̃lũ z politũ. susceptibilis est
supne illuminationis. Affectus ẽt purga
tus z sanatus. ipsentia sumi boni sua
uiter quescit. Quod oratio ad qetz
mentis ualeat. Capitulum. V.
Adqetẽ nitis i teo spalit ualet tã opa
ad uitã ogẽplatiuez pinctia. s. ozo
lectio meditatõ. lxetria amorez dei è ogẽ
platiua itendit. nutruit, z ad pfectz pducit.
Jn h. de uita solitaria. Amorez dei in hoie
ex grã genitũ. lectio lactat. meditatio pa
scit. ozo ostortat z illuminat. De hijs per
ordinez agetur. Et primo de ozõe. circa
q̃ primo ostẽdetur q ipa ad qẽtẽ mẽtis
i teo ualeat. Secõ cõmdabr. de inde ostẽ
detur qn ubi. z quomõ sit ozãdũ. Vltiõ
tangetur de spẽbz ozõnis ¶ Circa primũ
notandũ q ozõe spe. s. i uocatur. q intel
lectuz ad diuina illuminat. z affectũ in
deũ iflãmat. Jn ps. Os meũ aperi z atra
xi spm. Jntellectũ uo illuinat. gescit i
prima iuitatẽ. affectũ iflãmat, i lumã bo
nitate. Jtẽ cũ sm. gg. onic opus q agi
mus ozõne puenire debemus. maxie
opa excellentia ozõne ꝗ pueniẽda. ut ẽ
diuinorz speculatio. z fuitẽ dulcedinis
pgustatio. Jtẽ cũ sumũ bonũ supza nos
sit. nõ pot hõ eo frui. nisi sup se mẽtalit
ascendat. Sup se uo nõ pot ascẽde nisi
p uirtutẽ supiorẽ eũ eleuatẽ. Vñ necessa
ria est ad h̃ ozõ. q̃ auxiliũ diuinũ iplo
zetur z impetretur. Jdeo psalmista spe
sẽ secretarius a deo ispeculatiõe diuinorz
fieqnt adiut, dicẽ. Ds uz cui est auxiliũ
abte, ascẽsiones i corde suo disposuit ¶
Sedm rohẽm damascenũ, ozõ est ascensus
intellꝰ ad deũ. Jntellꝰ speculatiũ ad dõm
ascẽdit. è aosiderãtiõe humanorz defectũ
ad ogiderãtiõez boni sufficientissimi z pote
tissimi suplere illos defectus transit. ¶
Qui uult orare. primo defectus suos debz
ogiderare. deinde ad habilitatẽ ascẽde q̃
illos pot suplere. Jntellectus pcipitus as
cẽdit. deliberio z spe spando. s. deliberũ
suũ a dei habilitate ipetẽ. ¶ Ozõne mens
transglat. Job. viij. Si diluculo ogiure
ris ad deũ z oipotẽ filis despcatus. sti
tim euigilabit ad te. z placatũ reddet,
habitaclm tuuz. Jn ozõe, ogiolationes diui
ne dantur. ecc. xxxv. Qui adorat deũ
i oblectatiõe suscipiet. Luc. iij. Vbu
orante. aptũ est celũ. Eusb. iv. Ascẽdit
ihs ut in mõte ut oraret. z fcã est diũ
oraret spectes multus eius alta, z uesti
tus eius albz refulgens.
Comẽdatio orationis. Capitulum. VI.
Sequtur de cõmdatõe ozõnis ad q̃ pos
sẽ sufficẽ iudẽt q salvator ad orã
duz tñ monuit z circa ozõnẽ tã diligẽt
instruxit. Jpe cũ ẽt ozõni fieqnt itẽ tuis
fuit. Admonitoz ipius ad orãdũ multa
habemus i euãgelio. lu. xi. Petite et
dabitur uobis. Et lud. xxi. Vigilate oi
tpe q̃ orãtes. Mt. xxvi. Vigilate z orate.
Jo. xvij. Querite et accipietis. Apli ẽt
diuinitꝰ eruditi mlꝰ monebãt ad oran
dũ. Ro. xij. Ozõnib, istãtes. s. thess.
ult. Sine intermissione orate. Ja. i. Si
qs indigẽt sapiaz postulet a deo. Eusb.
v. tristatur aliqs uzũz. oret. j. pe. iiij.
Vigilate i ozõnib. ¶ Circa ozõez diligẽ
ter salvator instruxit. Vñ est aliq opus
ad q̃ ita diligẽt instruxit. Docuit enim
qd orãdũ. qn, z ubi, z q̃ necitate, z quo
fine. Quid orãdũ. mat. vi. pm q̃rite
regnũ dei z iustitiaz eius. Jtẽ cũ dñica
ozõez docuit. eãd. vi. z luc xi. Qñdo
orãduz. luc xviij. dicebat z parabolã ad

illos

illos. quōmō oportēat sēp orare ⁊ nūq̄ deficere. Vbi orādū. mat. vi. Cū oramus
intr̄ ĩcubiculū tuū ⁊ clauso hostio ora
pēr tuū ĩ abscondito. Qua n̄cēcitate orā
duz. luc. xxij. orate ne intretis ĩtēpta
tionē. Quo fine orādū. mat. vi. Cuz
oratis n̄ eritis sic ypocrite estis. Noluit
nos negligēt addiscere. q̄ adeo diligēt
uoluit nōcere. Necessārīū est discipulis
xp̄i ignorare. q̄ magr eoz diligētissime
docuit. ¶ Hic saluator frequēt orōni in
tentus fuit. De eius orōe habes. mat.
xiiij. dimissa ꝯba ascēdit ĩ mōtez solus
orare. eiusd. xxvi. Sedete hic dōnec ua
dam illuc ⁊ orez. Mat. i. diluculo ual
de surgēs egressus abiit in desertū locuz
ibi q̄z orabat. Et luc. vi. Indiebz illis exiit
ĩ mōtez orare. ⁊ erat pernoctans ĩ orōne dei.
eiusd. xxij. Factus ĩ agonia prolixius orabat.
eiusd. xxiij. Pater dimitte illis ⁊ c̄. Et. Io.
xij. Pr̄ saluifica me ĩ hac hora. eiusd. xvij.
Multū hētur de eius orōne. ¶ Apli et
ab ipso edocti multū ĩstituunt orōni. Act.
i. Erat omnes perseuerantes ĩ orōne. eiusd.
vi. Dixerūt apli. Nos orōni instantes ei
mus. legit de iacobo apli. q̄ ex assi
duitate orādi g̃nuū ꝯtraxerat ĩ genibz suis du
ritiaz camelorz. Bartholomeus centies
ĩ die. centies ĩ nocte. ad deū genua flecte
bat. Necessārīū est discipulis xp̄i illud opus
zaro facere. q̄ magr eoz tm frequentauit.
Paulus et nō g̃tūs ppriis orōibz. alios
pro se orare rogabat. Ro. xv. Obsecro uos
fratres per dnm nr̄m ihm xp̄m ⁊ p caritatē
sci sp̄s ut adiuuetis me ĩ orōnibz uestris
ad dnm. Hic ĩ orōibz aliorz multū spē
hēbat. ph. i. Scio q̄ hoc michi proueniet
ad salutē p uestras orōnez. eiusd. iij. Spero
p orōnes uestras donari me uobis. ¶ Hic
ad orōnis gīnd atiōz facit. q̄ ipa hūs q̄ est ĩ hac
ualle miserie ualde n̄cēcia. Deo ⁊ celesti
curie ualde accepta. Oratio est omnibz
cōis. Valde nobilis ⁊ magne uirtutis.
¶ Necēcia ualde ē ⁊ ualde opetens loco in
quo sumus. ut pugnā hēmus cū eo de quo
scriptū est. Iob. xli. Nō est potestas in
terra q̄ ei ualeat ꝯparari. Ideo frequēt hēmus
necēe orātū dei auxiliū implorare. Cum
simus ĩ uale miserie. necēe hēmus ad
dei mūnz orando frequenter recurrere.
¶ Tria solent cū ceco clamādi hoibz. ignis.
aqua. hostis. hec tria. q̄ singulis diebz
incitare nos debēt. ut ad deū ĩ orōne cla
memus. Nec ē dies ĩ quo tonitus cōsci
entie nr̄e n̄ succēdatur igne ĩferni. s.
igne concupiscētie prauae. Vt n̄cēe hēmus
ad aqm̄ diuine gr̄ie ⁊ aqm̄ lacrimarum
recurrere. Ignis iste aliqn̄ cū ĩuna pte
extīgitur. exalta accēditur. ex ipa enim
aq̄ lacrimarū ūn extīgui debuit. qnz in
res sumit. ut cū aliqs uane gl'atur de
hoc q̄ p pēis suis lacrimatur. Et uix ē
dies in q̄ hoīes n̄ sentiāt fluctus ma
lorū cogitationez sup capd̄ cordis. ut pp
hoc n̄cēe hēant frequēt clamare illud
mat. viij. dne saluā nos primus. Nec
est dies ĩ q̄ hostes suos nō uideāt ad
portā claustri sui. ut cū uerba mala ĩore
habeāt. ul' fatuas mulierēs uideāt. ¶
Valde ꝯta est orō deuota celesti curie. qm.
q. ꝯdā redolētia delectat. uxta illud. apo.
v. hēbāt fialas aureas plenas odora
mētorz q̄ sūt orōes sōrz. ¶ Oratio ista
omnibz cōis est. Nullis ab ea se potest ex
cusare. Si dicatur alicui. ut det elemosi
nez. pōt excusare se. c̄. n̄ sēp habeat ho
argentū ĩ bursa. Si dicatur alicui. q̄ ne
iunet. pōt se excusare cū multi pp debi
litatez capitis reiunare nō possunt. Sz nō
sic est de orōne. cum quibz possit hec orō
nez. saltē mētalē. et sit sit muta. Nō dō.
ap̄ me orō. Et sup. ps. Iustus cū misē
retur ⁊ retribuet. dic glo. Sēp ē aliqd iu
sto q̄ det. saltē orōez. Crisō. Solā orōnem.
q. tributus offert dīa deo de suis uisceribz.
¶ Valde nobile opus est orō; multa est opa q̄
aliqbz deberet ad decus. ut arare ul' fodere.
sz orare dīn nulli q̄tū cūz nobili deberet ad
dedecus. q̄ cū oramus ipsi cū deo loquimur.
q̄ sū dubio honor est. Vlisō. Qui uult
c̄ deo ēe. frequēt oret ⁊ legat. nā cū oramus
ipsi cū deo loquimur. cū uō legimus. deus
nobis cū loquitur. Ad nobilitatē hui opis
facit. q̄ orōes nr̄e ab anglis deo offerunt.
imo q̄ plus est. xp̄s qn̄q̄ tū hō, ē sumus
sacerdos. illas offert deo pri. q̄ plētatio mul
tū facit eas uale. sānio enī a deo ꝯtēpnēt.
q̄ a tāto mediatore ei pēsentatur. Tob. xij.
cū orabas cū lacrimis. ego obtuli orōez
tuā dnō. Ad nobilitatez ēt ipsius facit. q̄
ipa est respectu eius q̄ sup nos est. Vt
dignior est qm̄ reiunium ⁊ elemosina. q̄ sūt
respectu eius q̄ est uxta nos. ul' inxta nos.
Ei reiunium ⁊ elemosina sunze uitētur sunt

cui due alie ipius. Vñ ysido. Qui uult
orones uolare ad dñm faciat illi duas
alas, ieunium & elemosinam. thobie. xij. Bona
est oro cum ieunio & elemosina. Magne uirtutis est oro. q̃ nõ solũ potest i
terra. sz et in celo. Gr. Magna uirtus
ornis. q̃ exhausta mtra. in celo operatur.
Vñ sup illud ps. Intret oro mea i ospec
tu tuo: dic glo. Vnde magna pure oros
hic notatur q̃. q. psona q̃da ad deum
intrat & mãdatiz pagit, quo caro per
uenire negat. Ber. Oro est mutus fide
lissimus nõtus regi & toti curie. q̃ i
secreto noctis silẽtio p occultas semitas
archana celi penetrẽ & inestabili sup
plicatione piũ regis animũ flectere, labo
rantibus opẽ ferre solitus est. Oro celũ
claudit & aperit. ut patz orone helye iij.
R. xviij. Jac. ult. multũ ualet deprca
tio iusti assidua. Helyas ho erat similis
nobis passibilis & orone orauit & c. Oro
in deum pot. Ipa est ut scutũ ab iraci
pteges & ire eius resistis. Sap. xviij.
Oppeias ho sin gela deprcari p pplis. p
ferens humanitatis huic scutũ orones & per
incessiz deprcationiz allegans resistit ire
ie. viij. Noli orare p pplo hoc. & ne assu
mas p eis laude & orone. & nõ obstes
mihi. Oro quodamo tenet deũ. Exo.
xxxii. Dimitte me ut nascatur furor
meus qt eos. Ysa. xliij. Nõ est qui uocz
nomẽ tuũ. q̃ suscitat & teneat te. Oro
pot in diabolũ eũ fugando & cruciando.
Mat. xvij. & mar. ix. Hoc genus demoni
orũ nõ eicitur nisi p orones & ieunium.
In uita bi bartholomei legitur q̃ cla
mauit quaz demonio plenus. Bartho
lomee ap̃le dei incendit me orones
tue. Oro & i bello corpali & i spiũali tri
umphat. Exo. xvij. Cũ leuaret man
moysis. uincebat israel. Judith. iiij. Me
mores estote moysi serui dei q̃ amaleth
nõ ferro pugnando. sz preces sancis reiecit.
glo. sup nũ. xi. Plus ualet unus sãcs
orando. q̃ innumeri populi pugnando.
Oro sci celũ penetrat. quomo hostes in
terris nõ uincat: Ysido. Hoc est remedi
um cuius q̃ uidz tẽptamẽtis exestuat. ut quotiẽs quolibz tangi uitio. to
ciens se ad orones subdat q̃ fere q̃ oro
uitior expugnationes extinguit. Orone
sanatur nõ solũ morbi corporales. sz
et spiũales. q̃ maius est. Jaco ult. In
firmatur qs ex uobis, inducat presbi
ros ecclie & orent & c. & si ipecis est. dimi
tent ei. Jo. Jeunio sanatur pestes cor
poris. orone pestes mentis. Vbi nõ refu
giuz est oro. ubi alia remedia desinit. re
fugiuz ornis nõ deest. ij. par. xx.
Cũ ignoramus q̃d agere debeam. hoc
solũ habemus residui ut oculos nostros ad
te diriganm. Virtus ornis ualet omni
tpi & omni loco. & i omni statu. Orare
enim possumus & hyeme & estate i sere
no & pluuiali tpi. de nocte & de die. fe
stiuis diebus & nõ festiuis. i infirmitate
& sanitate. i iuuentute & senectute. sta
to & cito. i domo & extra domũ. Multũ
amãd est tale officium q̃ nõ recipit impe
dimẽtũ. Ber. Oro uos fis. ut sep habea
tis ad manũ: tutissimũ orois refugiũ.
Nemo uirũ puipendat orones sua. qr
ipe ad que oratis. nõ puipedit ea, pri
qz exeat de ore uro scribi ea iubet in li
bro suo. & unũ e duobus indubitat sperare
possumus q̃ ul dabit q̃ petimus: ul q̃
nobis nouit utilius. Nos enim q̃ oremus
hic oportet nescimus. sz miseretur ille super
ignorantia nra. & orones benigne suscipi
ens q̃ ono nobis est utile aut tam cito
dare necesse est, minime tribuit. Oro tũ
ifructuosa nõ erit. qm qre tanta te te
cura ẽ teo tuo. ut quotiens oris q̃ tibi
inutile est. nõ te audiat. sz mutet illud
utiliori dono. Qñ sit orandum. Cap. Vj
Consequẽs ostendendũ ẽ qñ orand
sit. ostendit aut ipa ueritas q̃ sep
orare oportet. luc. xviij. Jte eiusd xxi.
Vigilate oi tpe orãtes. Jo. ostendit apls
dicens. Sine intermissione orate. J. thess.
v. Nõ debet miles scutũ ornis deponere
dũ bellũ durat. Bellũ durat. dũ durat
uita pseus. qr uita militia est uita hois
sup terram. Job. vij. Jte dũ durat pclũ:
necẽ est dei adiutoriũ. & ideo i orone
est iuocandus. Dũ durat miseria: orã
to iuocanda est dei mia. Si fieri posset
semp est orandũ. sz qr alia negotia hr
non pmittit, premitenda est ono opi
bus. & intermiscenda. Jo. ad paulam.
In pricipio cuuslibz opis pmitte dñi
cam orones, & signũ crucis i fronte.
In libro de uita solitaria. Hauricõ est
sepe de leonis seric affectus. & formada

xpi

nõ

oro. q leonez interrupat. Jo. Orom lectio
lectioni succedat oro. breue uidebit
tpe. q tantis opm uarietatib occupa
tur. Magna pte uite fuerit oro z gra
rum actio debeat occupare. Oro opa te
beret pcedere. Grar actio sequi. Cu uidet
mala ul in te ul i alio, est orad. cum
uidet bona. grar actio tribz psonar.
Vni post illud. Sine intermissione orate. Sub
dit apls. In oib gras agite. In libro
de uita solitaria. Caritas tot mois in
orone ul grar actione i deu se iungit
refudit. quot i fuerit ul necitatib ul
gsolationib, i pmi et ul gpassionib.
ul ggratulationib, cales i hoc ma
teries i uenit pe affes. Orони pci
pue intendendu est. ul e maior est
necitas ul maior oportunitas. Ma
ior necitas est. cu aliqm grar a deo
recepimus. Tunc mstendu est apud
eu q tedit. ut ea nobis gfuerit. qr
ut ait. gg. cito bonu amittitur nsi
alanqite custodiatur. Quanto aliqs
plus het q possit amitte tanto ma
gis debet ee de gsuatione. z p ca
rare. Ad msinuad hoc. Saluator pe
suscepione batisimi. orони se tedit.
luc. iij. Je necitas oradi est. qa aliq
ardua opa fenri sunt. Ideo dns e
el curus apls orone pmisit. luc.
vi. Necitas est et oradi e aliqui e i
minz tribulatio. ul sibi ul pximo.
Vni dns i imnete passione sua. tertia
uit. mat. xxvi. z orones mlt ptedit.
luc. xxij. Eius i agonia plixi orabat.
Et mat. xiiij. legi q ascedit i montez
orare z inuit cacula illius orones di
subdi. naucula aut i medio mari
iactabatur fluctib. Circa opor
tunitate oradi nota. q i libro de uita
solit. ostendunt tres hore multum
oportune orони. his uerbis. ex illa
horas de qb die ppha. Septies i die
laude dixi tibi. Matutinu. ac uespe
tinuz sacrificiuz. ac medie noctis
maxime est obsuaduz. No enim frustra
ait ppha. mane astabo tibi z uidebo
s. qr tunc a curis secularib sumus le
uati. Et dirigatur oro mea sic incen
sum in gspectu tuo. elcuatio manuu
mearu sacrificiu uesptinu. qr tunc ab
humanis impedimentis ia quodam modo

solutus

sumus digesti. Qui et in nocturnis
uigiliis nris qb media nocte surgim
ad gfitedum noi dni gfessione, eiusde
ordinez gtexens. Iudic i qt tribulatio
nis mee dm exhsiui manib meis.
nocte coram eo. Et alibi i pe. Media
nocte surgeba ad gfitedu tibi. Ad orad
mane monemur exemplo xpi. Mc. i. Di
luculo ualde surges yhs egressus abiit
i desti locu, ibiq orabat. Ad orandu
uespe. Mc. xiiij. ubi sic legi. dimissa tur
ba ascendit i mote solus orare. Vespere
aut fed. solus erat ibi. ad oradu noc
turno tpre. luc. vi. ubi legi q erat pnc
tas i orone dei. De horis canonicis

Ite not. q sm gsuetudinez aliquaz
religionuz. octo sunt hore canonice iqb
spalt laudi diuine z orони est insistendu.
s. matutine prime. z matutine laudes.
q diuns ab aliis matutinis i principio
aurore ab eis dicuntur. Hac distinctioz
horaz tradit bte benedictus i regula
sua. ostendes sic faciendu ee. exemplo dauid
dicentis. media nocte surgeba ad gfi
tenduz tibi. z hoc qnte ad matutinas pri
mas. Et item. septies i die laude dixi te
qntu ad alias vij. horas. Sm usum
gnune. ambe matutine simul dicunte
z ptinet ad una horaz. z sic sunt septem
hore canonice i die naturali. una in
nocte. sex in die. Hiis horis sequuntur
sci. laudi diuine z orони uacasse. Vni
dd. Media nocte surgeba. z e. ecce hora
matutinaz. Jde. uespe z mane z mdie
narrabo z annuciabo z e. ecce alie tres
hore. Vespe. z prima. z sexta. Jnter
ia u
orabat apli. cuz spm scm recepuit. act.
ij. Petrus ub z iohes ascenderunt i tem
plu ut oraret ad horaz orони nonaz. act. iij.
Circa duodecima hora q di gpletoriuz.
di xpe orasse ad patre i die cene. Jo. xvij.
hore iste i signite sunt qbdaz opib excellen
tibus ad receptionez niaz ptinentib.
Nocte natus est saluator. prima hora
diei surrexit. Circa tertiaz spm scm mi
sit. Circa sexta i celu ascendit. Circa no
naz mortuus est in cruce. Circa undeci
maz. i. uespe. corpus sunu z sanguinem
discipulis in sacramto tradidit. Sex ho
re diei ostenduntur nobis. mat. xx. ubi
legi pat famul. misisse operarios primo
mane. z tercia z sexta. z nona hora.

/. i. vigilie

similiter undecima. i. uespe. Duodecima uero
hora ad mercedem uocauit. q ptinz ad
ꝓpletoriũ. Et hez ĩ oĩbꝫ horis instandũ
sit laudi diuine z orõni. tñ spãlius in
tribus. s. in matutinis. z prima. z ꝓ
pletorio Quod ualde cõmẽdabile sit ad
matutinas surgere.
Valde laudabile est ad matutinas surgere. z de nocte diuine
laudi interesse. Ad hoc monemur exẽ
plo scõz animaliuz. q̃ regez nõ hẽbãt.
die ac nocte dicẽtia. Scũs Scũs Scũs
dñs deus oĩpotẽs. apo. iiij. Et ps. lxiii.
dicit de custodibꝫ ecclie. tota die z tota noc
te ppetuo nõ tacebit. Et trẽn. iij. Cõsur
ge. i. cũ aliis surge. laude i nocte. dd.
occupationibꝫ regis ñ dimittebat q̃n
media nocte surgeret ad ꝓfitẽdũ dño.
legi act. xvi. q paulus z sylas medi
a nocte adorantes laudabant deum.
Artifices pluꝰ terreno laborantes z
magna pte noctis uigilãt. unde. i. ecc.
xxxiij. omis faber ferrariusq z archi
tectus. nocti tãq̃m diez trãsigit. Vñ
ualde uerecũd est. c aliqs piger est ad
nocturnas uigilias sustinẽdas p cte
na mercede. Refert. Io. demostenem
dixisse. se oms artifices uigilis pue
nisse. Ad uigilias incitat uos pau
lus. ii. cor. vi. dicẽs. In oĩbꝫ exibea
mus nos metipsos sicut dei ministros
i uigiliis. Valde queniens est i noctur
no tpe q̃n mali deũ i honorant. boni
deũ glificent z laudet. tps nocturnũ
opportunius est opibꝫ ꝓtemplatiue sm
id ps. In die mandauit dñs miaz suaz.
s. opa actiue. z nocte cantic eius. In
nocte recipiuntur ꝓsolationes diuine sm
illud Iob. xxxv. q dedit carmia i noc
te ad benedicendũ deũ. In nocte mouz
dd dicens. In noctibꝫ extollite manu
as i sca z bñdicite dñz. Et dan. iij.
bñdicite omes noctes z dies dño. Ad sani
tatẽ et corporis uale pot q aliqs ad
matutinas surgit. Occasio e eniz ut
natura purgetur. Qd ualde reprehensibile
ex est pigritia ad prima nõ surgere.
Et nõ q ualde reprehẽsibile est cũ aliqs
expigritia prima hora dei diuine laudi
z orõni nõ intẽdit. surgũt scelerati ma
ne z scelera sua ppetret. sm i. Iob. xxiiij.
mane ꝓsurgit homicida. Et pueniũt
auces ortũ sol i cantu suo. Valde ergo
uerecũdũ est suis dei si pigritia eos
detineat. ut diuine laudi prima hora z
dei nõ intẽdãt. Amb. de offic. Quis xpi
anus nõ erubescat si psalmoz modula
tioẽ die trãsigẽ. cũ minutissime auces or
tuz dei pueniãt? Surgebat dd ad dei
laude cũ instrumẽtis musicis i mane.
Vñ dicebat exurge psalterium z cytharа.
exurgã diluculo. Dicebat ps. xcvi.
In pcordiis meis de mane uigilabo ad
te. Saluator mane ibat ad locũ orõis.
Vñ Io. viij. Diluculo itẽm uenit i tẽpluz.
Illa hora oportuna e destructioi uitioz
exo. xiij. Ia ad uenãt uigilia matutina
z ecce respiciens dns sup castra egipto
rũ interfecit exercitũ eoz. Hora illa atte
ndũ est q̃nt pcm displicẽat deo. et
q̃nt piculuz sit manẽ i eo. dd. Mane
astabo tibi. z iii. q̃n nõ deus uolẽs imi
gratez tuas. Hoc apt si ꝓsideretur pe
ne pp pcm i flicte. Et hora illa oportu
na est diuine eruditioi. Pu. viij. Qui
mane uigilauerit ad me. inuenient me.
Sap. vi. l. Mane exigit mihi aure. s.
ad audiẽdũ eiz ĩ magn. Et hora ista
oportuna est exauditioni. Iob. viij. Si
diluclo ꝓsurgis ad dñz. z oĩpotẽtem
fuis de precatus. stati eiugilabit ad te.
Ecc. xxxix. Justus eoz siui tradidit ad
uigilandũ diluclo ad dñm q fecit illũ
z i ꝓspectu altissimi depcabit. David.
Mane exaudies uocez meaz. Io. mane
orõ mea preuenient te. Cõsueuerunt diuites
elemosinaz dare pauri q primo eis ma
ne occurit. Sap. xvi. Oportz puenire
solẽ ad benedictionez tuaz. z ad ortuz
sol' te adorare. Et hora illa oportuna
est ꝓtẽplationi. Exo. xvi. Mane uidebitis
glia eius. Illa hora dulcedo
spe sa impetitur. Filij isl' mane colligebant
manna. exo. xvi. Quod sine nece
sitate a ꝓpletorio ñ illis debz remanere.
Et mlt cauẽd est suo dei q est i religi
one. ne absq necitate desit a ꝓpletorio.
Illa hora trãseundũ est ab opibꝫ actiue
q̃ habent turbationez. sm i. deũ mar
che. tu turbaris erga plima. Lu. x.
ad opa ꝓtẽplatiue que habẽt pacẽ et
trãquilitatez. Vñ tic cãtatur illud.
Nunc dimittis suui tuui die sm ubũ
tuũ i pacez. Nic transitus q̃d debet
ee suo dei. nec debet plõgare q̃ sunt

deesse.

actuue. z differe z diminuere q̃ sit ote
platiue. In hora ista dimittēda ē col
loquio humana. p loquio diuina. ho
ra ista ī choandū est scilētium. q̃ uir
religiosus debet hic ī desiderio. Aug.
Loq̃la sit ī necitate. taciturnitas ī uicū
ditate. Ecc. iij. tps est tacēdi z tpus
loquēdi. Hac hora reuocādus ē ips ab
exterioribz ad interiora. Vñ ī principio o
pletorij dī cōuerte nos deus salutaris
noster. ab exterioribz. s. ad interiora. Sicut
reprehensibile ē ī uiro religioso sui necitate
tpis opletorij ī uilla morari z tarde ad
domū suaz copalē redire. sic reprehensi
bile est ī eo spm ipius nimis tarde ad do
mū spualē uenire. Hac hora ppaādo
est locus ī quo ips cū deo delectat. s. pax
z tranquilitas. In ps. Si dedero somnū oculis
meis z palpebris meis dormitationez. do
nec inueniaz locū dno. In pace factus est loc
eius. Reprehensibile est. q̃ regi qlē negligit
uel nimis differt lectū ppparare. Sapiētiz
se debet hic uir religiosus hora ista. q̃ est
finis diei. tūc enī corrigēda sūt si q̃ ī die
isi pietē facta sūt. Reprehensibile est spāl in
ispia in fine diei. sicut z ī fine uite que
mlt̃ piculosa est. Vñ. xxij. se. de hac ish
pientia auari spāl loqtur dicēs. In no
uissimo suo erit isipiēs. Seruus dei in
fine diei cogitare debet de fine uite suc q
sibi ictus ē. Forsitā finis diei. erit finis
uite. q̃ ī nocte mori potest. Ideo debet
uide an ad finē uite sit paratus ad quē sēp
parat? debz ē. Hillud. lu. xij. estote pa
ti. q̃ q̃ hora nō putatis filius hoīis
uenict. Dm ag aug. z si deus pmit
tat homī peccoz remissionez. nō tñ pro
mittit ei crastinū diez. In hora ista de
bet seruus dei pmunire se contra ī sul
tus diaboli. Vñ an opletoriū legī ī.
Vigilate q̃ aduersarius uē diabolus.
tāquā leo rugiēs circuit q̃rēs q̃ deuo
ret. z ī fine opletorij dī ī orōne. Vi
sita dne hn. is. z omis insidias ī imimi
ci ab ea longe repelle. Diabolus enīz
de nocte suos dei aēus ipugnat. Aliq̃
et spālia fuit ī opletorio q̃ ad custodi
am suoz dei ualūt. tūc enī recipitur
spual' pris bēdictio. q̃ ad osculatioez
ualet. Ecc. iij. bēdictio pris firmat
domos filioz. fit aque bēdicte aspsio.
q̃ hostes iuisibiles fugat. Et ī aliqbus
religionib fit sollēpnis recōmēdatio fratz
beate uirgīi. In q̃dam religioē uidebat q̃
daz uir religiosus qm̃ frēs dicebāt. eva
g. ad uocata mea. beata uirgīe flexis
genib recōmēdantez ordinē filio suo. Qi
in ordinate remanz a opletorio frequēt
amittit secretas orōnes q̃ post opletori
um fī solet. Et uix. aī dormitionē hēt
oscūdaz placata. ut tā hēat fiduciā ī
orōne ad deū q̃ntam hūisset si opleto
rio int̃ fuisset. Fiducia uō mlt̃ū ualet
ad impetrādū. De fcūs uō fiducie. mlt
impedit effectū orōnis. Qui aliq̃d cast
rum hēt querraz. z hostes ppiq̃ sūt. dedic
claudūtur porte. z mlt̃ piculosa ēt di
latio clausionis. Cū q̃ otinue ī quera
simus z hostes iuisibiles sit ppiqui:
porta oris tpis opportuno est claudē
da. z hora opletorij. cessādū est ab hu
mana collocutōe. Job. xl. Semēto belli.
nec ult̃ addas loq. Ex hoc q̃ aliqs de
ī ordinate dē a opletorio. seq̃ solet et
quentus ī getatio. z scādalū. Et utrū
q̃ mlt̃ū ē timēdū. primū q̃ pz exūbo
q̃d. idualogo dicētes. Cuz uir sctus ad
uāsēdū trahit. qs alius ad uāsēdū
nisi eius ī hitator excitatur? Secdm
exuerbo dni dicētis. mat. xxiij. Qui
scādizauit unū ex pusillis istis qui
ī me crēdūt. expedit ut suspēdatur mo
la asinaria ī collo eius z ē. Et sita ē
de scādalo uniuz. qd erit de scādalo cō
uentus. Sciēdū nō. q̃ licet omis frequēter
debeat oōni itentē. tñ religiosi amplū
uix id q̃ legī act. ix. Cornelius uir re
ligiosus deprecās deū semp. Habet religi
osi z magna oranti necitatē. z magnā
oportunitatez. ¶ Magna necitatez q̃
uehemētius tēptantur. ideo uigilare
z orare debēt. ne p cōsensuz intrent in
tēptatioez. Itē maiora bona hēnt. Vñ
largitorez debēt rogare p eoz custodia.
Cito enī amittere tur. nisi ab eo custo
diētur. Itē arduū ē ualde q̃d habet
facere. s. semitaz tenē. z usq̃ ad mor
tem ī ea pseuerare. Difficilius est tenē
semitaz. q̃m uiaz publicaz. Vñ uiro
religioso. multū est necūiz dei ad iuto
riuz z frequēter ī orōne ipsorādū. Frequē
ter debz dicere illud ps. Dirige gressus
meos ut nō moueantur uestigia mea.
Preterea religiosus q̃ nō hēt ppriuz:

elemosinas nõ pôt facere. Ideo sicuti diues q nõ pôt multu orare. elemosinis hoc recõpensat. sic religiosus de facũs elemosinarũ corpaliũ. orõnib debet recõpensare. ut sic implcat illud lu. vi. Omni petenti te tribue. Ité de elemosinis minut religiosi. z orõnes eorũ multũ petuntur. z in ipsis suffragiis eorũ magna fiducia hetur. ideo oportz eos multũ orare ne i eis homines decipiantur. ¶ Ipi habent maiorẽ opportunitatẽ orandi q negotijs secularib mag sũt expediti. z ppter loci egritudinẽ z ppter scãs societatem.

Vbi sit orandum. Capitulum. vii.

Onsequenter videndũ est ubi sit orandũ. Nõ dõ q ubiqz ẽ orandũ. qz ubiqz est periculũ z ubiqz dei auxiliũ est necessm. Sap. xiii. Creature dei i odiũ facte sũt z ĩtẽptationẽ ãie hoĩũ. z in muscipulũ pedib ipsũ pictũ. j. tym. ij. Volo viros orare in oi loco leuãtes puras manus. Spa locus vbi oportet ad orandũ. ẽ locus secretus. Vbi dicit. de sũmo bono. oro ꝓpiatus locis opportunis fuditur. mat. vi. Cũ oraris. intra ĩ cubiculũ tuũ. z clauso hostio. ora patrẽ tuũ. Dicit. Orare volentes iubemur ĩtrare cubiculũ secreti qrẽ. Ideo qdẽ ad cautelam ne coram hoĩb orãtib laus humana oriõnis fuerit fructus. fuisset. effectm. Ad orãdũ secreto monemur ex exẽplo q dimissa turba ascẽdit i mõtẽ solus orare. Mat. xiiii. z m̃. i. de te ipso. q abiit in desertũ locũ. ubiqz orabat. Et legi lu. xxi. q amissus est a discipulis suis. qm̃ iactus est lapidis. z positus geniby orabat. ¶ Ité locus vbi oportet ad orãdũ est tẽplũ materiale dedicatũ. iii. Re. ix. Sanctificaui domũ istam z ẽ. z erũt ibi oculi mei. z cor meum cũctis diebus. ij. paral. vii. Oculi mei erũt aperti z aures mee erecte ad orationẽ eius q orauit i loco isto. De m̃ orãdi.

Capitulum. ix.

Onsequenter ostendendũ est qmodo sit orãdũ. Circa q notandũ q quidũ orare. ¶ Primo ꝓparationem ad debz intendẽ. Eccl. xviii. Ante orationẽ ꝓpara aiam tuam. Preparatio multũ valet ad hoc q oratio exaudiat. ps. Preparationem cordis eorũ audiuit auris tua. ¶ Ad ꝓparationem tria ptinet. s. cordis renouatio. puritatis promissio. z attentio. ¶ Renouare debet cor suũ volẽs orare. ij. Re. vii. aut dd. Inuenit seruus tuus cor suũ ut oret te. Si cor deest. nõ ubi qrat possit audiri. uñ ridiculosa est eius petitio. Ber. Omis nõ causamur de ẽ qrẽ. sz iustus qrat ipa. q situr. ñ nullos sibi deesse. potius orandũ est corde. qz ore. j. Reg. i. Anna loqbatur i corde suo. z vox illius penitus ñ audiebat. ¶ Prouide data est puritas cordis. ad qz multũ valet oratio. iii. Re. viii. Si qs cognouerit plagã cordis sui. z extenderit manus suas i tomo hoc. tu exaudies i celo. Vbi dicit. Peccatorũ recordatio mentẽ aggrauat. luctũ uo mẽtes puriorẽ reddit. Ideo dicit assistim. gemẽ z flere debemus reminiscẽtes qz grauia q gessim. z qz dira iferni supplicia q timemus. Dicebat quidam q lationes z tristitiam docuerãt eũ orare. Latro attẽtis qd fecit. z qd sibi tormentũ patiũ sit: iterũ h duo cũ multis lacrimis miãz petit. tristitiam uo. q i eis sana sũt abscondũt. z q sũt i eis miserabilia ipsissime ostendũt. ut magnitudo misie ad misericordiam excitet. Multũ valet puritas ad hoc ut oratio exaudiatur. Aug. Mida tm̃ cubiculũ cordis. intus est q exaudiat. Et sup illud ps. Iniqtatem si aspexi i corde meo nõ exaudiet dñs. dicit. glo. puritas orationis auditur. ¶ Attentio et oportet esse aiam. In h. de uita sol. di de placete. Admonendus est qm̃ pôt puritate cordis intendẽ i eũ cui sacrificium orationis offert. se ipm̃ ĩtendẽ q offert. ĩtelligẽ qd offert. qm̃ eiz mtt ul ĩtelligit illũ ẽ offert tamẽ ei in affectu est. Sedz ligna silue exardescẽt ignis. Eccl. xxviii. Aug. Dignior sequtur effectus. qm̃ feruentior precedit affectus. Ber. ñ nullos arbitror expiri ĩtentũ i oratione qm̃da mentis ariditatẽ z ebetudinẽ. ut solui orãtes labijs nõ satis attendãt q ul cui loqntur. p eo q exqrẽtes solitudinem min dignam reuerẽtia accesserũt. Inuictis q actib nriis. multa opus est aĩ uigilãtia. sz precipue i oratione. licet enim semper a deo videamur. i oratione et ꝓsentamur z ostendimus nos. q. facie ad faciem

cui deo loquentes. Et quia ubi quisq; sit deus.
in celo tn orãdo est. ibi quisq; oronus tpne co
gitandus. Sic quisq; oret quicq; orat. tãqz
plentatus dno maiestatis. ¶ Animo
ad orãdũ ꝓparato. orãdũ est è magni
tudine desiderij. deut. iiij. cũ q̃sieris
dnm deũ tuũ inuenies eũ. si tn itoto
corde q̃sieris eũ. Je. xxix. cũ q̃sieritis
me itoto corde uno inuenian a uobis.
Magnitudo desiderij. clamor est quiz
deus exaudit. De q̃ clamore. exo. xiij.
Quid clamas ad me, ait dns ad moysẽ.
Et dan. xiij. exclamauit uoce magna
sulãna. ber. In dei auribus desiderium iuhe
meng. clamor magnus. remissa itẽtio
uox submissa. Ad cordis eni uocẽ poti
qz corpis aures eius. bẽ. imor. Et na
uitaz si ore petimus. ñ tn corde desiderãm
clamãtes tacemus. In ps. tacui dũ cla
marez tota die. dilata cio desiderij. est. q
ꝓparatio cordis. ut sit capax eius q petitur.
Aug. Cui pete. quere. pulsare nos ipel
lit. q nouit qd nobis sit necẽ priusq
qz petamus. nisi qz uoluit exercere nrũ
desideriũ i orõnibus q possimus capere q
ꝓparat dare. Jte aug. Si alii dns tar
dius dat. nmẽ dat dona nõ negat.
Diu desiderata dulcius optinẽtur. Cito
aut data, uilescit. Seruat tibi deus q
nõ uult cito dare. ut tu discas magna
z magne desiderare. Jte orãdũ è è
gemitu et lacrimis. Exo. ij. Audiui
gemitũ eorũ. i. R. i. Cui ect anima amaro
aio, orauit dnm flẽs largit. ps. auribus
percipe lacrimas meas. Glo. Lacrime
uolente sẽ i pcibus. Ecc. xxxv. nõ despi
et preces pupilli nec uidue. si effudat
loquela gemitus. Et i eod subdit de la
crimis uidue. Ama xilla usq ad celũ
ascendit. Ysa. xxxviij. Audiui orõnez
tuã z uidi lacrimas tuas. Ose. xij. Di
de iacob luctãte è angelo. Flenit z ro
gauit. Et Judith viij. In dulgetiã illi
fusis lacrimis postulemus. Heb. v.
pces supplicationes qz è lacrimis et
clamore ualido offẽns. exaudit è p
sua reuẽtia. ¶ Humilitas est multũ
ualz i orõne. Ecc. xxxvi. Oro humilitã
tis se nubes penetrabit. ps. Respexit i
orõnẽ humiliũ z nõ spuit pcẽ eoruz.
Judith. ix. Humiliũ z mãsuetorũ sẽp
tibi placuit depcatio. Humilitate obti
nuit cananea a xpo q uoluit. catello
se oparãs. cũ xps eaz cani cõparet.
Mat. xv. z ñ. vij. hẽtur. q xps ei dixit.
pp hnc simonẽ exiuit demonium a filia
sua. Et mat. viij. post illud uerbũ hũi
le centuriois. dne nõ sũ dignus ut itres
sub tectũ meũ. dcm est ei a xpo. Sicut
credidisti fiat tibi. Jtez luc. xv. postq
prodigus dixit. nõ sum dignus uocari fi
lius tuus. pr accũes decidit sup collũ
eius. ¶ Fiducia et multũ ualz i orõne.
In ps. miserere mei qm ite q fidit aia mea.
Voluit dns orates attendere eũ q oratur
prez cẽ. ũ maiorez fiduciã hrent ipe
trandi. luc. xi. Cũ oratis. dicite. pr
noster z c. In eod. Si uos ẽsitis mala
nostis bona data dare filijs uis. qnto
magis pr uũ celestis dabit spm bonũ
petentibus se. ¶ Jt pseuerãtia multũ ualz
i orõne. ut ostendit dns. luc. xi. exẽplo
amici q panes necios accõmodauit
ipbitate amici de pcãtis dentus. z ex
iudicis iqui deũ nõ timẽtis z homes
nõ reuentis. q ipbitate mouet uictus.
uidictã fecit ei de aduersario ipius.
luc. xviij. Apli pseuerãtes i orõne.
spm scm receperũt. act. i. ps. Hi dictus
deus q nõ amouit orõnez meaz z miaz
sua a me. Aug. Si nõ est amota è orõ
secuus esto q n mia. ¶ Multũ et
ualz ad hoc q oro alie exaudiatur. si
mandata dei ab ipo ipleãtur. Vsid. Si
q deus pcepit facimus. id q petimus
sũ dubio optinemus. i. io. iij. Si cor
nrm nõ reprehẽdit nos. fiduciã hẽm
ad deũ q qcq peticimus ab eo accipi
emus qm mandata eius custodimus.
Aug. i libro de opere monachoz. Citius
exaudituz una oro obedientis. qm. v.
milia ꝓtẽptoris. Oportet q opatio
orõnez iuuet. Ad hoc ilinuando man
i orõne leuare monẽtur orantes. tren.
iij. Leuemus corda nra è manibus ad
dnm. ps. Eleuatio manuũ meaz sa
crificiũ uesptinũ. q erat diqui. Moy
ses orõne pugnãs q amalech, hẽbat
manus leuatas ad deũ. exo. xvij. i.
thm. ij. Volo uros orare i omi loco le
uantes puras manus. Sp alii iuuat
orõnez impletio mãdatorũ ad miaz
ptinẽciuz. ut dare elemosinã. ul remit
tere pcanti in se. Ecc. xxix. Cõclude elem

i sinu pauperis z ꝗ orabit pte. Vsa. lviij.
Frange esurienti panem tuum z egenos inducas
z domo exaudiet. Ecce. xxxiij. Reliq prio
tuo nocenti te. z tunc de peccanti tibi peccata
solvetur. mat. xi. Cum stabitis ad orandum
dimitte si quid habetis adversus aliquem.
ut z pr̃ nr̃ q in celis est dimittat vobis z
peccata vra. Transgressio vero mandatorum
dei. mlt impedit orationem. pu. xxviij. Qui
declinat aurem suam ne audiat legem.
oratio eius erit execrabilis. Ecce. xxxiiij.
Vnus orans z unus maledicens. cuius
vocem exaudiet dns? Qui deum offendit
q. sibi maledicit. qm malum est p curat.
Vsa. i. Cum multiplicaueritis orationem. non
exaudiam. Manus enim vestre sanguine
plene sunt. Jumenta et mlta ipedit oratione
pu. xxi. Qui obturat aures suas ad
clamorem pauperis: clamabit z ipse z ñ
exaudietur. De speciebus orationis. Cap. x.

Sequitur de speciebus orationis. Nota q q
oratio diuidi potest. i oratione fructuosam
z i fructuosam. ber. Ostendit q oratio
sit fructuosa hijs ubis. Oratio quinto efficatior
est si fiat ut debet. tanto callidius
ipedire solet quam apusillanimitate spes
z timore immoderato. quam sic cogitat homo
sua indignitatem ut non queratur celos ad
dei benignitatem. Deo sic placim est si fuerit
temeraria. ut is in cuius gratia prem ad huc
regnat. ambulet in magnis z mirabilibus
sup se. tercum q placim est si fuerit tepida z non exurgua affectione pcedens. timida celum non penetrat immodato timore constricta. tepida in ascensu laqueatur. eo
q non habeat uigorem. temeraria ascendit
quod sperauit. Resistitur enim ei. nec tamen
non obtinet gratiam. ꝗ merentur offensam.
Qui si fideles huius z fuerit fuerit celos
penetrabit. z etiam est quacunque redire
non possit. Et ber. ostendit triplas spes
orationis hijs uerbis. Quatuor m̃ uidr
expmi modos orandi aplis dicens. Volo
primo fieri obsecrationes. orationes. postulationes
gratiarum actiones. Et enim qui ad ꝗ peccati
gratia terret z cruciat. qs in cenno peccati iacet
tres spes ueritatis irradias excitat.
erubescere faciens. z timore gehenne incedunt
pp immanitatem criminum z defectum meritorum.
Dum quis timet ant deum uacuum apparere. n
auderes p se accedere. studet p alios supplicare. ut et dicimus sec petere oratione nostrum.

oratio timida sic multo gratius sup fuerit

z ꝗ modi. Maxime autem illud est obsecratio manifesta. p passionem tuam libera nos
domine. At uero accepta optinendi uirtute
securus accedit ueniam quesitus petitus.
Et est oratio. q. orisratio. q uaz ore suo loquitur cum deo suo. Oratio si iam secum es pseuerans in lamitis penitentie. occepta fiducia indulgentie. accede iam ad postulationes ut secure tamquam receptus in gratiam dni. tibi z q huius tuum audeas petere
q oportet. Tantum caue ne aut postules nō postulanda. aut nimis postules
q nō a deo est postulanda. aut ea tempore
quesas q toto est affectu z omni deliberatio
postulanda. Porro ad quintum orationis genus.
q est gratiarum actio. paucos antiquos excedo.
Et quinto rarius: tanto z pretiosius. mlta enim gratiam inuenit ap deum q exaudit quinquiens inuocatum. z testimonium perhibet spiritus hominis. spes q habet a deo. quam exaudiuit est deliberauit eius. ita ut certus iam non orare. ꝗ gratias agere possit. prima q. idest obsecratio uerecundo fiat affectu.
Secunda q ppe dr oratio. puro affectu. tercia
s. postulatio. est ampla fiducie latitudine. nam quinta. deuotione debet esse plena
z delicijs affluens. Ite nota q quinque
spes orationis plus notate quas tangit
aplis. i. thim. ij. determinatur i libro
de uita solitaria. hijs ubis. postulatio est circa optinenda temporalia. z nocua
uitare. ꝗ. i quibus deus postulantis approbans
bona uoluntate: fac tu q ipse m̃ius
iudicat z dat ~~ad~~ libet seq postulante.
Ad postulationem pertinet petere tranquilitatem pacis sanitatem corporis. temperiem aeris z similia. Obsecratio est in excessijs spiritualibus anxia ad dei instantia.
Oratio est hominis deo ad bentus affectatio
z familiaris quam z pia locutio. Gratiarum
actio est in intellectu z cognitione quie dei
bone uoluntatis in delicies z in electa
intentio. Jnpostulationibus pie accedit est oratio. ꝗ nihil pertinaciter in hereditatem.
qz nos nescimus ꝗ p nr̃m q i celis est.
quid interporalibus iustis necesse est nobis. Obtectionibus insistendum est. ꝗ in omni humilitate z patia. qz ñ affectu fructus nisi
ipatia. Jn eod libro. Nō nunquam non
sine labore petes accipit. quies inuenit z pulsanti aperitur. z consolationes
ac suauitates orationis inuenire tam

metur labor obsecrationis. Nam nunquam et
pure orationis affectus et bona illa affectio
nis et suauitas non inuenitur. Sed inuenit
eum non petentes et quod nescientes gratia puenit.
et tamquam genus suum suscipitur in numero
filiorum cum rudis ad huc et incipiens anima
eum orandi assumitur affectum quod
primo scientiae redditur solum mitis praecorum.
Quae cum fit ideo agitur. ut uel in iudicium sui
negligenti non liceat nescire quod negligat.
Ut puducatio caritatis amorem in eo
qui uultus se offerentis attendat. in quo
phdolor multi fallunt. qui cum pascuit panem
filiorum iam se filios esse arbitrantur. et delicia
entes unum placere debebant exquisitate et
gratia euanescunt a conscientia sua. arbi
trantes se aliquid esse cum nihil sint. ¶ Et
nota. quod oratio diuidi potest secundum ea quae in ipsa
petuntur. quod ber. determinat his uerbis.
¶ Petitiones cordis in tribus consistunt primum
hominum uidelicet quod eleemosynam sibi debeat po
stulare. Bona. scilicet corporis et bona animae
presenti. et futura eternam. Nec miremur quod
bona corporis a deo petenda dixerit. quoniam
sunt corporalia omnia licet et spiritalia. Ab eo
ergo petendum et spandum in nobis. uide
potimus in eius huntio sustentari. Per
necessitatibus tunc enim? Fecundius in orandum. Et per uita eterna? in et corporis et anime
plena et perfecta est beatitudo. Et nota
quod in prima petitione solum est superfluitas
in secunda impietas. et elatio in tertia. Do
solet enim quidem temporalia superfluitatem. uir
tutes ad obstentationem. futura eternam non
in humilitate. sed ex gloriae mitorum. Nec
hoc dico quoniam accepta gratia fiducia debet
orandi? sed non oportet ut ita quod fiduciam
instituat in petendo. hoc solum consistunt prima
dona. ut ab illa mina quod hoc dedit spem
et amplioria. ¶ Et nota. quod uiris perfectis
quibus sunt iustitiam regni dei et regnum dei iusta
spe. non in nec temporalia quaerere. In ipsis enim
spes dat testimonium spiritus eorum quod sunt filii
dei. Filiis uero debetur puerilio. Nam super
illud. mat. hoc omnia adiicientur. dicit glo.
quod omnia sunt filiorum et ideo hec omnia adiicientur
et non quaerentibus. Quibus si sustinentur. ad
phationem. si dent. ad gratiam accone. Do
nam temporalia petenda sunt? ostendit glo. et
aug. super i. ad. cor. xiij. Virtus in infir
mitate perficitur. hiis uerbis. Cum illa
quod deus laudat et permittit, ab eo petitis
securi petite. Illa enim propicio deo obtenuit
qui auit petitis temporalia. cum timore et
cum timore illi omnitte. ut si placuit. det.
si sed obesse? non det. quia enim obest uel placit. me
dicus nouit non egrotus. ¶ Tertia quod petenda sunt
ostendit in oratione dominica. de qua ylid. ilib
de summo bono. Fidei symbolum et dominica oratio
per tota lege per uniuersalem ecclesiam ad celorum
regna sufficit capessenda. Omnis enim la
titudo scripturarum in eadem oratione dominica
et symboli breuitate concludit. cum omnis
explanatio propter minus intelligentes subiu
getur. De dominica oratione. Capitulum. xi.
At nota quod quinque sunt a quibus dominica oratio
commendabilis est. primum est auctoris
dignitas. quia ipse deus composuit eam. Non
quemcumque illud ecce. xxiij. ego exore
altissimi prodi. Secundum est breuitas. Non
glo. bede. Dominus opposuit breuibus ubis.
ut sit fiducia cito annuendi. quod breuiter uult rogari. tertium est fecunditas
glo. nihil de est quod in. uni. petionibus non
hinceatur. Quartum est spiritalitas. Sed.
nulla oratio magis spiritalis quam ista: quia ex oratione
filii quod est uitas pecessit. Quintum est utilitas
ipsius quod magna est. Est enim uerisimile
quod xpus petitiones quas in ea sit non formaliter.
nisi eas exaudire uellet. De eius uirtu
te? dicit aug. De cotidianis et leuibus peccatis
et breuibus. sine quibus hanc uita non ducitur?
cotidiana oratio fidelium satisfacit. Eorum enim
est dicere pater noster quotiens ecclesiam et. Delet omnio
hanc oratio minima cotidiana peccata delet illa
a quibus uita fidelium est scelerate gesta. sed pe
nitentiam in melius quam mutata discedit. Sed
sic uera cum dimitte nobis debita
nostra. ita uera cum dicatur. sic et nos di
mittimus. Debitum. non. post euchaustiam
est dominica oratio et maximum remedium. uel
unum de maximis quae uenialia peccata.
¶ Habet autem dominica oratio duas partes.
quarum prima preparat oratione ad deuotione orandum.
Secunda uero continet. uij. petitiones. ad oratio
dum. preparant psi ista. primum non quia ecclesiam.
Et est ista preparatio in duobus. scilicet in lacrimo
sitate et fiducia in petendo. Excitat autem
ad lacrimas duplicitur. primo dum pri
mum ad memoriam reducit. ei quod peccatorum ita
uilitate uixit. Secundo: dum absentiam amantissimi
patris inuit dicens. quia es in celis. et dul
cedine illam amissam quam ipse exulat. Ad primum
primum. illud quod dicit. ber. Cogitatio quod offendit

patrē: c̄ ēte q̄ pudeat ⁊ si ñ q̄ ēreat. q̄
nā frōte attolo oc̄los iā ad uult̄ tū pij
prīs. tā malus filius? pudet ī dignā
gessisse grā meo. pudeat tāto prī ui
cisse de generez ⁊ glō. sup hc̄ locū dic̄.
Caudūz est unicuīq; asōrdibz. ne tū
to prē sit ingnius. Ad secūm uidē
ptinere illō ps. Fuerūt michi lacrime
mee panes die ac nocte. dū dr michi
cotidie ubi es deus tuus. prim' flet
q̄ ē ppcis. ruguū ī fīus est. Secōs
q̄ est p absentia prīs ⁊ dilatōne. est
ruguū supius. Adfiduciaz ipetū
dr uaz illud uerbū dupl̄. primo
dū prēz nominat cui q̄ oratur. hui
modi prīs amor superat matrū amo
rez. Ysa. xlix. Nūqd mulier obliui
sci pot ifantē suū ut ñ miseatur
filio utī suo? Et ipa oblita fuīt. ego
tū ñ obliuiscar tui. Secō dū dic̄ cuz
cē ī celo. ubi ē habūdātia omīz bono
rūz. Qmio enī pz miseraz habens
habūdantiaz omīz bonoz nō mise
bitur filij positi ī valle miserie. ubi
est penuria omīz bonoz? Ad h ptinz
q̄ dicit. ber. Vbi iā illud q̄ ap̄ anti
quos tā ēubilit q̄m freqnt. ī tonat
solebat. ego dñs. ego dñs? N dātat
ōrō. cui pricipui dulce nomine pr̄
no. seqntiū petitionū obtinēdaz
pstat fiduciaz. Et glo. sic h nomē
pr̄. Jn hoc datur fiducia. Quid
negabit filius q̄ iā dedit q̄ pr̄? Si ergo uos c̄ sitis mali nōstis da
ta bona dare filijs vrīs. q̄nto ma
gis pr̄ui de celo dabit spm̄ bonū
petētibz se? Qd̄ ait lacrime uale
ant ad impetrandū: patz p hoc q̄
dic glo aug. sup illō. aurib pri
pe lacrimas meas. Qui igō uolēte
st ipēcibz. q̄ est fiducia ad h ualeat:
patz p hoc q̄ legit. Ja. i. Si q̄s indigz
sapiā postulet a deo ⁊ c̄. Et post. po
stulet aut ibit nich hesitās. Qui ēz
hesitat: simil' est fluctui maris q̄
auēto mouetur ⁊ circū fert. Non
ḡo estimet hō ille q̄ aliqd accipiat
a dno. ¶ Secda ps diuidī ī duas
ptes. cū enī duplex sit uita spūal.
uita grē ⁊ uita glē. primo ponūt
tres petitiōes ptinētes ad uitaz
glē. secō: uū. ptinētes ad uitam
grē. primo aūt ponūt petitiones ptinētes ad
uitā glorie

glē. tāqz dignioreS: secūm ī. mat. vi.
primuz q̄rite regnū dei ⁊ iustitiam
eius. ⁊ c̄. Regnū dei q̄ritur ī tribus
peticionibz. Justicia uō ducēs ad re
gnū: m. uij. seqntibz. Et nō q̄ ille
q̄ mortez mūt ap̄ iudicē trenū. ⁊
ñescit iudicē s̄ ad huc placat: pmo
petit uitaz suaz. sine ut peat ei amōr
te q̄ mūt. sic q̄ mortaliter peccauit.
c̄ ētus nō sit ī hc̄ uita q̄ s̄ sit dimis
suz: nēc̄ h̄t primo petere ut peat
sibi amorte. Ad q̄ ptinz illa peticio
liba nos a malo. Malū enī dr pecn
mortale. q̄ est morz pma. ⁊ seqla
eius. s. morz etna. Et debet pponi
c̄ magno deliderio h peticio. cō. s. mō
q̄ latro attēdēs qd fecit ⁊ q̄ tormētū
sibi ppāratū sit. c̄ multis lacrimis
uitaz suā petit. Vita uō spūalis ob
tēta est ī continua pugna. unde illd
iob. vij. Militia est uita hōis sup
terraz. ul' tēptatio. Et ppter nēcia
c̄ alia peticio q̄ petitur. ne ītēpta
tionē cadē p mtam. q̄ peticio est c̄
magno deliderio pponenda c̄ sic ille
q̄ fecerus c̄ duellū. aūq; intret
capū c̄ magno deliderio rogat dnz
⁊ rogari facit. ut sibi det uictoriaz.
Et obtēta uictoria grās deo ag̃. sic
q̄libz fidel' debet ī mane rogare dnm.
ut ī illa die det s̄ uictoriaz de dia
bolo. Qm̄ cito enī surgit. intrat ī
capū c̄tamis ualde periclosi. ber. ī
mido isto tāqz ī stadio c̄tamis posi
sumus. ī q̄ xp̄s mortū est. Quisq;
hic lineoz ul' plagaz ñ suscepit in
futuro iudicio miles ī gloriūs ap
parebit. Jn uespe uō si d̄casu cadūt
debz seq grāz actio. Aug. Qui orādo
est ut faciat. illi reddēda c̄ grāz actio
cui fecit. Jn quo multi peccāt. Cū enī
accepūt aliq̄ beficiuz a deo: nūqm̄
postea memores st̄ eius. cū tū regratia
ri debent deo singlis diebz lōgo tpe.
Et nō q̄ gl̄ēsus ueluo pes c̄ anime.
q̄ aliqs dr ire ītēptationē ul' et ī
duc. mat. xxvi. Vigilate ⁊ orate.
ne intretis ītēptatiōez. Jntretis ī qm̄
p gl̄ēsuz. Jn dnc ait ds hoiez ītēpta
tionē pmittitur. diabolus uō ī pul
sat: Vita et spūalis. licet ad ī pul
suz tēptationis ñ corruat. debitis tū

obligata est. dimissa enim culpa et
morte eterna, remanet homo adhuc obligatus ad penam temporalem. Ideo necessaria
est peticio magno desiderio apponenda
est. quia sicut solet dici non est hominis sicut
debitorum. Si quis obligatus esset debitis multis ad terminum. et sciret se in
quem carcere ponendum nisi intra terminum
redderet. et probabile esset se non sufficere ad
solvendum intra terminum. cum magno desiderio
petet sibi debitum remitti. si sperret obtinere. et valde gaudet si quis aliquis
creditoribus eius deleri faciat. et se
ipsum scribi. sic cum magno desiderio petere debet sibi debitum dimitti. quia cum
dicit se non posse solvere ea intra terminum
mortis. desiderat se poenidum per eo quod non
solvit in igne purgatorii. De quo dicit
aug. Mro non quis est ignis ille nisi
eternus. Exclipat enim omnem penam
quam unquam aliquis passus est in hac vita.
Huic vero peticioni addere terminatio
cum dicatur. sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Spes enim valet ad impetrandam remissionem a deo. si remiseritis
primo. ecc. xviii. Relinquit primo tuo
oblati te. et tunc de peccatis tibi peccata solvetur. Si de animal diligit sibi.
ecc. xiii. et lupus lupo non nocet. nec
leo leonem non ledit. Cum utrum sicut
Verisimile est quod deus mihi sororem suam et quod
si peccat. et quod ei quod libenter dimittit primo
nichil ita amet in homine sicut mihi quod sororem suam et quod ei peccat. et quod ei quod libenter dimittit
primo. deus libenter dimittat. Ecce vero non
dimittetur deus nichil dimittit. ecce xx
viii. Qui vindicari non vult a domino inveniet
et vindictam. Vita et spiritualis exsecutio est et indiget cibo spirituali sustentari sicut vita corporis alimonia ciborum sustentatur. Ideo in ista peticione petit
sustentamentum vite spiritualis et dicit. panem
nostrum supersubstantialem. vel cotidianum da
nobis hodie. constat quod hic non est solum intelligendum de pane materiali. et illum dicat
dominus esse adiciendum non quod mat. vi
et hec omnia adiciantur vobis. Hec peticio et
magno desiderio apponenda est. et cotidie
fit necessius. nec a nobis eum hic possimus sicut cum desiderio elemosinam petet.
quia sciret se fame moriturum. non eam mundi
tanto optinet. Et nota quod panis iste
quadruplex est. scilicet doctrina. exemplum opus mu
tuum. et sacramentum altaris. De pane doctrine legitur deu. viii. Non in solo pane vivit homo.
et ibi. De pane exemplum habetur supra illud. Jo.
xxi. pasce oves meas. De bonis operibus habetur
ysa. iiii. ubi dicitur ipsum virtutum. panem
nostrum comedemus. Deficiunt virtutes ubi opera
eis bene operemur. sicut vitium contraria in homine
deficit. si homo diu in carcere maneat non vi
deat. Sacramentum vero eucharistie multum
valet ad sustentationem vite spiritualis. Expositis
vero satis potest esse manifestum. quantum deo in
digeat plenus vita quam pauper et a deo quod necesse
habet mendicare. Vnde augustinus. quod panem cotidianum petit divites an pauper est. Est et plus
quam pauper. cum multa debeat. Est et in magno
periculo. indigens habens circa se et laqueos et cau
sas mortis. Circa alias vero tres peti
tiones notandum est. quia sicut homo facere est ut serviret deo. sic mundus fecit est ut serviret homini
et provicio quod homo exiberet creatori debuit
hic dominum mundi in vita plenum tanden hinc
usque ipsum deum. cum de paradiso exiret non fuerit
in celum. Sed quia debitum servitium deo exibere no
luit. dominum mundi iusto dei iudicio amisit
et infinitum magnam incidit. ita quod amu
sis et aliis minimus creaturis non possit
se defendere. Aug. Homo dicit tibi quid
civis. et times. et iratus es: pulicibus
resistere. et ut timeas. Infuto vero ponet
homo in statu debito. ut deo perfecte subiectus sit.
et cetere creature sint sibi subiecte. et et ut
ipsum deum possideat. si ab eo prius possessum
est. Deus enim secundum aug. nullius possessio
nis est cuius possessor non fuit. Ad primum
ptinet illa peticio: fiat voluntas tua sicut
in celo et in terra. i. ueniamus ad statum
illum in quo voluntati tue voluntate nostra con
formabimur omino. ut nunc facunt angeli.
Ad secundum ptinet illa peticio. adveniat re
gnum tuum. i. veniat status ille in quo tecum
regnabimus. et ab omni servitute liberi. Ad
tertium ptinet illa peticio. scilicet nomen
tuum. i. sanctificetur nomen illud quod filii dei
vocamur. quod erit quando dulcedine divina
fruemur. unde in ecce. xv. Jocunditate et
exultationem thesaurizavit super eum.
et nomen eterno hereditabit eum. Cum iocundi
tatem illam in effabile letitiam. tunc sanctifica
ti erimus sicut angeli. Et notandum quod hecetres
peticiones cum magno desiderio apponende
sunt. Valde enim miserabile est quod prius mina

illa. Dimitte nobis de. n. q petitio ai

nisi

aq oia bona recepimus. et multo maiora speramus. ita frequenter offerimus. in uolutate diaboli faciamus ita frequenter. Et uale deliberando est status ille. in q uolutate dei i oib faciamus. Et uale deliberando est status ille. i q auilissima seruitute q sumus liberamur. Vale cui grauis e seruitute seruire illi ad que prius regnare. Vale et miserabile est q illi q sunt filii dei ita defecerit post fieri filii diaboli. Vni uale deliberanda e ofirmatio. Nos et q i hoc ubo. sciificetur: notatur appetitia huius honoris. ut sit sensus. scificet. i. sem appeat. Tc dr res fieri. qm i notescit fi. Modo filii dei sumus. sz nondum appet qd erimus. sz cm apparuerit. scimus qm similes ei erimus. i. io. iii. Qui uidz mundi bonos pauperes. uix dicet eos esse filios dei. Et sacra scriptura hoc dicit. Vadunt enim pedites. et sunt diaboli eant equites et principes ambulantes. q. suos sup terram. Sz te. q. sept erit manifeste in eis. q ipsi sunt filii dei. unde i apo. ii. Qui uicerit scriba sup eum nomen dei mei. Slo. erit qdam mons dei sicut fiuz. Qm uehementer ignitum est. q. ignis est. Sic clam erit qdam dz qm ei uale similes erit. In corpibus enim glificatis erit septum. uii. totibus. q. uii. uitiis q sunt filii dei. Scriptura enim uocatur eta deliniatio. Certum aut erit ex corpe glificato q sit filius dei. sic iuste preciosa alicui predr q ipse sit princeps. Secdm hic modum dr ei scriptum i femore. i. in carne xpi. q ipse sit rex regum et dns dominantium. apo. xix. uix illud enim. x. vidi seruos in equis et

De infructuosa ordine. Cap. xv.

Infructuose ordinis posset quinq species distingui. Ordo e enim liminatica. q solis labiis fit. de q mat. xv. ppls hic labiis me honorat: cor aut eorum longe e a me. Hi prius ualoris e aug. Ordo post strepitus labiorum si mutus est cor? Ut est differentia it pellere aliat et ipsum animal: hi e int sonum uocalis ordinis. et deuotione cordis. Primum pastores p aiali solam pellere redit. qbus similes sunt q tm sonum uocalis ordinis habent. Deuotio e medulla holocaustorum. ps holocausta medullata offeram tibi. Sine deuotione holocausta sunt arida. Est aut deuotio feruor bone uolutatis. que mes cohibere in ualnus. et is manifestat indicius

Alia species ordinis est. ordo ppera. qlis fiunt ordo helye cui petiit aie sue ut moreretur. iii. re. xix. Tercia e ordo saluti contria. qui fiunt ordo pauli petentis a se stimulum remouum. ii. cor. xii. Quarta e ordo pluuptuosa. qui fuit ordo filiorum zebedei. q uolebant puenire ad regnum sip calicis potum. Nuqm dem e. nescitis qd petatis. mat. xx. Quinta e ordo ypocritarum. q clati de multitudine opum suorum: dm. q. uidet. dm manibus plenis elemosinas que abeo petiit. talis fuit ordo supbi pharisei dicentis. ieiuno bis i sabbato. decimas do omnia q possido. luc xviii. Vacuas oportz ee manus hois p humilitatem. ad hoc ut elemosina que ei a deo detur. Ste ordo ypocritar i hoc ridiculosa e. qd manus tendit ad traz e elimosinam petat ab eo q e i celis. terrena enim meceti quit i opibus suis.

De aspectatione sapie et

Dicto de ordine. agendum de ne. C. xiii. est de eone quia est ad sapiam. Et qr sapia et eco seu doctrina a multis despiciuit q tm multum debent amari sp mo agetur de hoc despectione. Secdo de cor amore. Tercio ostendetur qmodo aliqs i eone posset pfice. Tcia prm ido: pmo ostendetur quare sapia et doctrina ab aliqbus despiciant. Secdo q despectio multum habeat stulticie. iii. q despectio reprehensibilior sit i mistris ecce. iiii. q maxime respehensibile sit despectio diuine scp et septure sce. Qnto ostendetur q despectio dm multum offendat. Qi stulti sapiam et doctrinam despiciunt.

De hac despctione legz pu. i. sapiam atqz doctrinam stulti despiciunt. de hc despectione dicit sen. Ad sapiam qs accedit qs dignam iudicat nisi qm iterasitu nouit? Quis philosophi aut ulli libale studium respicit. in cui aliqs plum it uenit dies qm pdelibet: sta qz nichil inuenitur eorum. q parum iuestigata antiq reliquit. At si hic inuetus sobria imcubet. hi maiores docebit minores addiscent. uix ad fidum uenret in untas positum. qz nisi ma et lenis grimus. hi despctiois alligni pot qdruplex causa. pma est ignoratia preciositatis sapie. sic porcus lapides preciosos in reputat sz oculat eo q ignoret uirtutem. nec reputat species aromaticas. qz sblimes sapores no

hec

manu

agnoscit. sz ponit eis gladios. ul' flu-
mina. Dic q ignorat pliositate sapie
ea despicit. Mat. vij. Neqz mittas mar-
garitas ante porcos ne forte conculcet eas
pedibus suis. Deu. sup can. Quorum lux in
cassis circumdedit oculos eorum z claudos.
sic animal' homo n percipit ea q dei sunt. Secda
est pliuptio sapie. Sicut fastidium cibi cor-
poralis accidit exuberosa stomachi plenitudine. sic homines inflati sapia mundi.
sapietia dei contemnunt. ¶ iiij est infectio
palati cordis de febre ingratis. Aug.
Palato n sano pena e panis. q sano e
suauis. po. palatu febricitantis hit: cui
mel insipidum est. Ad istas tres causas
primz ubi pus positum. Sapiaz atqz
contnaz stulti despiciunt. Et enim tria gna
stultorum. pmi st q hnt simplicez igno
rantiaz. q licz n sint docti: tm st docibi
les cui sunt humiles. z n reputant se sapi
entes. In h. de mta sol'. Stulticia no
superbia n nuqm simplicitas inuenit.
qsi ignorat. forsitan docibilis est. Secdi
st q reputant se sapientes cum sint stulti.
q non solum e ignorantia. sz. q. insania.
insani enim se reputant sapientes cum n sint.
Isti enim cum ceci sint: cecitatez tm n agno
scunt. q in ceciis corpalit n nigrit. ta
les n st docti n dociles. pm. xxbi. Vidi
sti hominem a sapientez mundi. magis spe illo
hebit insipiens. Ecq sapient intelligit.
sz insipiens noluit. loquit. operantur.
Quum multum st insipientes: cum sapia stul
ticiaz cor augeat. q bm qq. Vbi e mai
dolum scie transgressor maiori tniaez culpe.
Hec ta gna stultorum sapiam despiciunt
z oduit. nec mirum. cum sapia stulticie
sit contria. Et ido sicut aq igni repugnat
ita stulticia sapie gnat. Lectum lig-
num stulticie in aliq e fastidium ul' odium
sapie ul' contnc. sicut signum e q catella
ul' lignum habeat aqm. e igne accendi
n pot. Eq amor sapie signum e q ali
qs sapiens sit. Similitudo enim fac ad a
morez. pm. xb. Cor sapientis quit de
trinaz. os autem stultorum pascitur in
pitia. Ecc. vi. Quum alpa e numum
sapia in mentis hoim. pdo sapia alpa
e pecunia. q uitupat ea q ipm amat.
z omidat ea q ipm oduit. Homines non
libenter audiunt ea q amicis cor de
trahunt ul' inimicos extollunt.

¶ Dita causa e q stulti contrina despiciunt.
qz cor suum hnt alibi. Ym. ccc. vi. n pma
nebit in ea excors. q. s. cor suum n hit sicut.
Int res huius mundi mirabiles mirabi
lior e homis animus. Secundum pt aimum ni
chil ce mirabile. Spalis uo e mirabile
in aio. q e in duobus locis. in corpe q unum
ficat. mre qz amat. Et bm. ber. n mi
nus e ire qz amat. qz u animat. In illo
q q cor suum hit ul' in diuitiis ul' in delitiis.
z corpus hit u tout contna separatio est
cor q debet ce simul. z tal separatio causa
e stticie. sic solutio qtinuitatis in corpe
humano. ul' separatio aie a corpe ca e dolorus.
Separatio enim cor q nam debent ce simul.
dolore in duc. unum q it est contnc. abbreui
ari uellz spale refectioez. ut cicius ne
niret ad corpale z e. q. mors ci ce ibi.
¶ Despctio sapie multum hit stulticie. Cto eiz
res aliq e pcisior. tanto despectio eius
reprehensibilior. Sapia uo e res pciosissima.
hm lignum e hz q sapientes multum ca appciant.
sic stulti ea despiciunt. Multum appciatus e
salomon q ea hetis rebus tpalibus ptulit
e dns dixisz ei. iij. ri. iij. c. postula q
ius ut de t. pciositate et ci multum omdit
in libris suis. pm. iij. Beatus ho q inuenit sa
piaz z q affluit prudentia. Melior est
acqsitio eius negotiatione argenti z auri
eius. viij. Melior e sapia cunctis opib
pciosis. z omne desiderabile ei n pot ap
ari. Eccl. xbi. Posuite sapientiam qz auro
melior est. Nobiles ditates sapie pp quas
omnibus transitorius est ante ponende.
¶ Et no q sapia sex ditates hit lau
dabiles. in qbus diuitias z cetera bona tpo
ralia excedit. ¶ Prima est q ipsa e bonum
menum: q indubitat pualz bono extrino.
No pot sapia auferri hoi. sicut diuitie.
philosophus. sapiens it se omne bonum
terminabit. ¶ Secda e q ipsa e thesau
rus nobilis. Distributa enim suscipit
in crementum z auaz destinata possesso
re. n publicetur. clabitur. No sic e de
pecunia de q boetius. de pciosa e pecu
nia: cum translata in alios largiendi usu
desinit possideri. Ide. o angustas iopes
qz diuitias. qs nec hic totas plu
ribus licz. z ad quelibz sine ctoz paup
tate n uenitur. ¶ Tercia e q sapia est
ad uitam salutis. e diuitie sit ipcom
tuz ipius. Ysa. xxxiij. Diuitie salutis

sapia z scia. mat. xix. z luc. xviij. Qm
difficile e q diuitias hnt i regnu
dei ire. Delicie trene st diuitie p
ditiois. z qr poeitur. z qr st octo
ut hns cas pdat. ber. Vtina tm
ggregata piret z n ggregator caz.
tolabilius ee i sudare labori piturq.
qm pempturo. ¶ Quarta e q sapia
dat diuitias z cta bona trena z n
cg. imo diuitie ir dni st octo q sapia
amittatur. pu. viij. ecce st diuitie
z gla. gal. accepta a deo sapia habu
dantissime hnt diuitias z glam.
¶ Quinta e: q sapia fac ut diuitie et
alie res tpales hoi sint bone in se
tn n st bone stulto eas heti. Sen.
nichil e hoi bonu: sine se bono. pu. x
vi. Vbi e n e scia ome: n e bonu. Sap.
vij. Venerunt mi oia bona pir cu illa.
Inde dr de sapia: q oiu bonor mat
est. ¶ Sexta est: q ipius e rege uel
disponie diuitias z alia bona tpralia.
Vn sic aia pciosior e corpe q hit rege.
z potetia unde nobilior e organo
suo: sic sapia pciosior e cuctis rebus
trenis de qbus hit disponie. Sen. Stul
to nulla re opus e: qr nlla re scit uti.
Sd. Vn dies eruditi uiri plus patet
qm impiti longissima etas. Sap. vij.
dr de sapia. Proposui ca sceptris z regnis.
ecce. ix. orlior e sapia. qm arma bellica.
¶ Lotrptus sapie ul doctrine seu le
ctois: rephensibilior e i mistris ec
clie qm i aliis. ppi eni st oculus ec
clie. Et no q oculus corpis humani
e mebr tenuiz. n sustines dure rei q
tactu: cuius offm ul pulie ul mo
dico terre ipeditur. Hoc mebru ual
de utile e cetis mbris. si officium
suu benefecit. Vn mlt diligent cus
toditur a mbris. ita ut manus se
opponat si lesio oculo imineat. Et
licet uideatur n fore nc arare. nec
alia corpalia agr: tn quaz m omia
talia facit, dirigendo cta mebra
circa illa. Amore e magnu hit ad lum
sui q n pot exercre offm suu. Vn si
co cet i utile: z tante si lum n hret
destrueretur. Diuturnis eni tene
bris excecaret. i hys oculus ecclie
corpali oculo assimilatur. Opa trc
na ut foret z arare ad eu n ptinent.
atali labore excepto e. ut sapie pos
sit intende. Modicu trene sollicitu
dinis z laboris: ci officiu ipedit.
Valde utilis corporis ecce si debi
to modo officiu suu ipleat. Opa eiz
alior dirigendo quam fac. Si uero
officiu suu n ipleat: magnu dap
nu ecclia inde incurit. mat. vi. Si ocu
lus tuus fuit siplex: totu corpus lu
ciduz erit. si aut ne qm fuit totu cor
pus tuu tenebrosiuz erit. Oculus iste
ad lum sapie magnu amorez debet
hre. Sin eo eni e inutilis iuxe illud
pu. xiij. Pracudria ci inutilis sustine
bit. Inutilis uocat mistru n intelligete
si oculus iste lum sapie n hucerit. ma
le regit. sm p. ecce. x. rex isipies pdet
pplm suuz. ¶ Oculus et iste si no ha
beat lum sapie: poitur. Sustetacio
eni uite spualis e lum sapie. sm
illud pu. iij. lignu uite e his qui
apphendit eaz. ¶ Lotrpt sapie di
uine ul doctrine. sac q hodie maxi
mus est: maxie rephensibil et cui sa
pia diuina z doctria sac excellat et
pp altitudiez matie. z pp auctorita
tez doctor. z pp utilitate. De deo est
doctrina sacra. Ds ipaz dicit pho
mies uoce scitatis: z tante ipe ds
ho factus. ca doce uoluit. Noluit z
nos negligt addisce ea ad q doce
da ipe i mundu uoluit uenire. sm
illa iudicabun. Job. xxxi. Quis
mihi tribuat auditorez ut deside
riuz meu audiat omips z liberet
ipe q iudicat ut i humo meo
portez illuz: de auctoritatez septu
re sacre z eius utilitate. regie.
mu libro. ii agr de ordinatione
uirtutu. ¶ Multu offndit deus
ex ottptu legis sue. Ysa. v. abiecerut
legem dni exercituu. z eloqu sci
sci israel p blasphemauerunt. ido iratus
e furor dni i ppl'o suo. ij. par. ultimo. Pariu
pen debat symones dni: illudebatq
ppl'is. donec ascenderet furor dni i
ppl'm eius. z cet nulla curatio. tan
tuz offensus e dns ex ottptu mlti
mistris ecclie: q ipe n reputat eor
ones. pu. xxviij. Qi declinat au
re sua ne audiat lege. ozo ci fiet ex
ecrabil. Nc mirui si deus mlti offen

datur de tāto gtēptu legis suę. qz
tm̄ uoluit amare. ut pz ex ūb sēp
ture sacre q̄ secūt. deū. vn. Erūt
ūba hz q̄ pcepīo t̄ hodie i corde t̄.
z narabis ea filijs tuis z meditabis sedēs i domo tua z ābulās in
itinere z c̄. Eiusd. xi. ponite ūba hec
i cordib uīis z i aīab uīis. z suspēdite ea i mānib z it oculos uīos
collocate. Josue. i. Nō recedat uolumen legis hui ab ore tuo. sz meditabis i eo diebz ac noctib. Jo. xiiij.
Qui hīt mādata mea z seuat ea. ille est q diligit me. ¶ De malis q̄ puenīnt ex gtēptu sapie z doctrine:
regre supra i prologo hui libri.

De amore sapie z doctrine uel eoīs. C. xiiij.

Sequitur de amore sapie z doctrine/ seu eoīs. Et nō. q cūlectio uia sit ad sapiam z ex amore finis sit amor cor q̄ est ad finē. ex amore sapie. c̄ amor eoīs uel doctrine z ex gtēptu gtēpt. Ad amore sapie. multa posset nos incitare. de qb causa breuitatis. vn. tāgē sufficiat/ primū. c̄ instictus naturalis secūm gmēdatio scīpture/ tertiū creaturarū erudītio/ qrtū dei dilectio. qntū sapie multiplex fructus/ sextū c̄ q multū piculosū c̄ eius defectus. ¶ Circa pmū nō. q secūm philosophōs omēs homēs natura scire desiderat. Signū aūt hui c̄ amor quē hēnt ad sensus corporis p qs ad cognitionē deuenīnt. z maxīe ad uisū. q plēs differētias rerū ostēdit. vnde ualde repherēsibile est. si ro sapiam nō diligit ad cui amorē nata fuit. ¶ Circa sm nō. q scīpturā sacra multū gmēdat sapiam. z maxīe liber salomonis. de quo hitur c̄ pus. Sap. vij. dr de sapia. Diuitias nichil ēē dixi i comparatione illius. nec comparauī illi lapidē pciosū. qm omē aurū i comparatione illius arena est exigua. tāqz lutū estimabit argētū in gspectu illius. ¶ Circa tertū nō. q humilitas ēaturarū. q. quam liberest. sapiam nos docēs. ecc. i. de sapia dr. q deus effūdit eā sup oīa opa sua. Et iformica sapia docet. pū. vi. Vade pigr ad formicā z gsidera uias eius z disce sapiam. Job. xij. Interroga iumenta z docebit te z uolatilia
a celi z indicabūt t̄. Salomon sapiam
gsiuit tā i libris qm̄ i arboribz z et i aīa
libz. Disputauit enī ab ysopo usq
ad cedrū. z de oīb generib arbōrū pligulos pponēs parabolas. Ar. iterogatus
a q tot z tāta didīcisset. respondit. Ideo q
mitri ñ nouīt. Arg. i. de libo. ar. Dic
cūqz te ūtis. iuīdas uestigijs gbydam
q oribz suis mpssit loqtur t̄. ¶ Circa
qrtū nō. q deus multū amat sapiam
i filijs suis. Vñ pū. x. Filius sapiēs letificat pīem suū. Et sap. vij. dr de sapia.
Infinitus thesaurus c̄ hoīb. q q usi sunt
pticipes fēi sunt amicīe dei. Adeo deus
amat sapiam. q nullū diligit nisi ipsa sm
d̄ sap. vij. Neminē diligit deus. nisi
eū q cū sapia i habitat. Vsa. xlvij. nō est
ppliūs sapiēs. ppter ea ñ misebitur eius
q fecit eū. Eos q diligūt sapiam diligit deus. ecc. iij. ¶ Circa qntū nō.
est fructus sapie ēē multiplicē. Ecc. xxiiij. Transite ad me omēs q concupiscitis
me z a generationib meis iplemini.
Ecc. iiij. Quo introibit sapia/ benedicet
deus. pū. iij. primi z pessimi fructus
eius. primi. q. stipti deui. pessimi. q.
tristīcie ipmixti. Ecc. vi. Exiguū i ea laborabis z cito eres de generationib illius.
Ecc. xxiiij. Flores mei fructus honoris z honestatis. Flores intelligi post.
pma scā delectria uel ppōita. vnus fructus sapie. c̄ uite spūal sustētacio. sm
illd. pū. iij. lignū uite c̄ hijs q applicant eaz. Quod lignū uite q̄ fuit in paradiso terrestri facit uite corpali: hoc fac
z sapia uite spūali. Secūs fructus est defectio. Sap. vij. Sapiam ñ uicit malicia.
Vsa. xi. nō nocebūt z ñ occidēt i uniuerso
mōte sco meo. q. repleta c̄ terra scia dni.
Loqtur de spētib ifernalib. Alī fructus
est gsolatio sca. Sap. viij. Intrās in domū meam/ gquiescā c̄ illa. ñ enī hīt amaritudinē conuersatio illius. neqz tedium
quietus illius. sz leticiā z gaudiū. pū.
iij. Qui tenuerit eā/ bs. Secū. Nemo potest beate uiuere. nec tolabilē qdē sine sapie studio. Et ba uita/ pfēa sapientia
efficit. Cetrū tolabile i choata. ¶ Circa
sextū nō. q ualde piculosus c̄ defectus
sapie i mūdo isto piculis pleno a quib
iusti liberabūtur scia. pū. xi. eiusd. vij.

Qui me odeuit: diligit mortē. Sic
corpus humanum ex oi pte sēsu mum
tū est. ne i aliq̄ pte corpis. hō nescius
patiatur. sic spm sapia oportz eē
munitu ne peclitet. pū. ii. prudēia
habit te. Dyptichu lectionis. Cap. xv.

Qnsequnt agēdū est de pfectū leō
nis. z nō. q̄ octo sūt q̄ multum
possūt uale ad h q aliqs i leone pfi
ciat. Primū ē ut hō tēne uiuat. aug.
erat qsqs uitatē se cognoscē posse
putat. si ad huc neqt uiuat. Ecc.
i. cōcupiscēs sapiaz. sua iusticiā. et
dōs pbebit cā tibi. Eccli. xxbi. r
volatilia ad s similia oueniūt. z ui
tas ad eos q opantur illaz reūtet.
Apo. iij. collirio i unge oculos tuos
ut uideas. Glo. collirio oculi ut ui
deamus ungūtur: ē ad cognoscen
daz uū lūs clarizatez itellectū nū
acie medicamēto bonē opatiōis ad
iuuamus. Qui male iuuāt. q. spū
cicia manuū suaz lumē diuine sa
pietie a se phibet. Scdm est ut
ozo leonez inueniat, cū sapia conuz
dei sit. ñ debet aliqs attēptare uole
tia studij irrequisito deo cā acqrere.
Jac. i. Si qs indiget sapia. postulet
cā a deo. aug. Drone meli soluūt
q̄z iqsitione alia. Tertiū ē humili
tas. mat. xi. Reuelasti ea puulis. ber.
Superbo oculo uitas nō uidetur. Spalz
humilitas necia ē legēti sēpturā sacrā.
pp humlē modū loquēdi quē hīt qui
a supb cōtempnitur. Aug. Scptu
ra sacra i mitat omēs humili smone
quos nō soluz manifesta pascit sz
et secreta exercet uitate. Jd. i li. cō
fessionuz. Jnstitui aiaz itendē i scri
pturis sacris. sz michi usa ē sacra
scriptura indigna. q̄z tullianedi
gnitati oparaez. timor eiū meus fu
giebat modū eius. Illa aūt erat q̄ cre
sceret cū puulis: sz ego dedignabar
cū puulis. z turgidus fastu, gnōis
michi uidebar. Jd. i eodē. Mirza pfū
ditas eloqor tuor. q̄z ecce aīā nos
tū ficies blandicēs puulis. sz mira p
fūditas. horror est itēdēti in eam.

de me. mira pfiditas.

Qrtū ē timor dōi. pū. i. timor dōi
principū sapie. Sz ille q sēpturam
sacraz legit timorē dōi habeat. fac
esū eū declinare a malo. s. ab errore.
a sciēdi plūptiōe. a iniqua itentione.
z a negligētia implēdi q legit. Qi
eū timet deū. nichil negligit. Ecce.
xiij. Sapiēs timet z declinat a malo.
si uo timor dei deest illi q sēpturam
sacrā legit: id q legit ad alios refert.
nō studet spm leōnez se dīgere: sz potius
alios. prudēti ubū dōi lucēna ē pedi
bz ppriis: sm i. ps. lucerna pedib mis
uerbū tuū. ñ dicit alienis. pū. xxv.
Vir prudēs dirigit gressus suos. ipru
dēs neglētis suis dirigit alienos.

Quitū ē māsuetudo qua auctori
tati sēpture diuine cedat. aug. secō
li. de doc. xana. Aū omia opus est
dei timore ad cognoscēdā eī uolūtatē.
de mde mitescē opus est pietate. neqz
qt dicē diuine scripture sine itellecte
si aliq̄ uitia nra pertit. sine ñ itellec
te. q. nos sape melius pcipe possem.
sz cogitare potū credē, idē melius et
uerius q ibi sēptū est. et si lateat. q̄z
id q nos p nosmetipos sape possūm.
Jd in eod. Jn omib canonicis sēpturis
timētes deū z pietate māsueti, q̄rūt
uolūtatē dei. Sextū ē diligētia tā
i corpe correctōe librorū. qm in ēdaga
tiōne scripturaū. de pmo dicē augti
stin i li. de doc xana. eodicib cirien
dādis pmit debet iuigilare sollertia
cor. q scripturas nosse desidant. De
leō et dicē aug. i eod libro. Erit i quo
diuinar sēpturar sollertissim idagato
r. q primo totas legit. notas q habu
erit. z si nōdū itellectū: iaz tū leōne
dū taxat eas q uocantur canonice.
Nā certas securius leget fide uitatis
instructus. Et infra. Jn scripturis
q̄rentiū uolūtatē dei pma obseruatio ē
nosse canonicas sēpturas. z si nōdū
ad intellectū legento tū mādare me
morie. ul omīo incognitas nō hre
de inde ea q in eis apte posita sūt. uel
pcepta uiuendi. ul regle credēdi. soller
tius diligētius q̄z iuestigāda sūt. que
tāto i eis qsq̄z plura i uenit. q̄nto est
itelligētia capacior. Jn his cū que
apte in sēpturis posita sūt, inueniūtur
omia illa q ptinet fide. mores q̄z uiuē
di. spē. s. z caritatē. tē uo fca q̄dā fa
miliaritate ē ipa ling diuinarum

scripturarum ea q̃ obscura sunt aperienda
et discutienda pgendi est. ¶ Addili
getiam et ptinet ut caueat nimia
uelocitas in transeundo. Nõ enim uidet
animus transeuendo latentes secretiq̃
sapiẽs. Nichil magnum res ipsa nata
cito effici uoluit. Proslunt q̃ pulche
rimo cuiq̃ opi difficultatem. Nascẽ
di q̃ hunc legem fecit ut maiora ana
lia uiscerib̃ pentur diuti gtinent.
Dr in libro de natura aãlium. q̃ elephas
femina pgnãs ẽ duob̃ annis
q̃ est magnum animal. ¶ Septimum ẽ
ut hõ sit assiduus in legendo. Jo. Dum
ne septure sep in manib̃ et iugiter in me
te uoluantur. nõ sufficit preceptis man
data memoria tenere et opib̃ obliui
sci. Jo. Diuinas septuras sepius lege.
imo nuq̃ sacra scõ de manib̃ tuis
deponatur. ¶ Octauum ẽ ut de sapia
adeo accepta nõ sit ei ingratus. Sz datori
suum glificet. Ecc. Dati michi sapiam.
dabo glia. Distictio meditationis
Consequenter agendum a simplici cogitatione et
est de meditatione. Circa q̃ hoc nõ gtemplatione. C. xvi.
precedetur. primo distinguet medita
tio a simplici cogitatione et gtemplatione. de
inde ostendetur q̃ in meditatione magna
discretio sit habenda. tercio ponet q̃ doc
tores ecclie ad eo docti et ecca hanc ma
tiam expti de glidatione et gtemplatione
sepserunt. ¶ Circa prim nõ. q̃ triplex est
intuitus aãie. s. simplicis cogitationis. me
ditationis seu glidationis et gtemplatio
nis. De hiis sic legitur richardus de
scõ uictore. Sciẽdum est q̃ ad materiã
alia pcogitationem intuemur. alia per me
ditationem rimamur. alia per gtemplationem
miramur. Cogitatio per terrena sceto pe
de sui respectu puentionis passim huc illuc
q̃ uagatur. meditatio per arduam sepe
et aspera ad directionis finem et magna
ai industria nititur. Contemplatio li
bo uolatu quoq̃ ca. fert ipsum mira
agilitate circa ipsum. Jo. Pdca describit
hiis uerb. Contemplatio est liba mentis
perspicacia in sapientie spectacula et ami
cabilem suspensa. Vel gtemplatio est
perspicax et lib ai contuitus in res perspi
cendas usq̃q̃ difficilius. meditatio
uero est studiosa mentis intentio circa aliquo
inuestigandum diligenter insistens. Vel me
ditatio est prudens ai intuitus in ueritatis iusti
tiae uehementer occupatus. Cogitatio aut est
imperfectus ai respectus ad cuagationem promptus.
Richardus meditationem accepit pro glida
tione et gtemplatione. ¶ Ber. sed li. de gli
datione. distinguit inter gtemplationem et glida
tionem hiis uibus. Consideratione non pro oia
q̃ gtemplationem intelligi uolo q̃ gtemplatio
ad rerum certitudinem. glidatio ad glitionem
magis se habet. uix quem sensum potest gtem
platio definiri. Verum certius q̃ intuitus
ai de q̃cuiq̃ re. siue apprehensio iuxta nõ dubia.
consideratio aut intentio ad inuestigandum
cogitatio. ul intentio ai inuestigantis iuxta
quam quam soleant indifferenter pro iuxta usum
pari. Ad magna discretio sit habenda in meditatione. C. xbij.
Circa secundum nõ. q̃ tria sunt q̃ requirit ut in
meditando magna habeatur discretio.
Primum est hoc q̃ meditatio fit in aspectu dei.
Sm i. ps. meditatio mea in aspectu tuo semper.
Vsa. i. Auferte malum cogitationum uestrarum
ab oculis meis. Secundum est q̃ potentia cuius
est meditandi os aãie est. Sm i. ps. Os iusti
meditabitur sapiam. Justus reputat os suum
sicut sapientiam. os iuuenti suum. s. os corpis. Ecc. xxi.
Cor sapientium os illorum. tua pertinent
ad os corpis. s. loq. cibum sumere et osculari. Similia pertinent ad os aãie. locutio
cum deo. ideo oportet q̃ in ea magna habea
tur discretio. Frequenter et meditatio est dei
locutio ad aiam. Sm i. ps. audiam q̃d
loquatur in me dñs deus. Ber. sup. cãt.
Sunt q̃dam uiae dei ad nos. nisi medi
tationes de ipso. et eius gloria. potentia et
maiestate. Et meditatione pascit aia.
ideo multum cauendum est ne meditet inmun
da. Sapiam et uerba sacre septure medi
tari debet. ea tanq̃ species aromaticas ore
spiuali masticas. Ecci. xxiiij. Quasi
cinamomum et balsamum aromatizans odo
rem dedi. tales erant meditationes dd q̃
fuit uir sm cor dei. Vnde dicebat. quo
modo dilexi legem tuam dñe. tota die medita
tio mea est. Et. Meditabar in mandatis
tuis q̃ dilexi. et in deceptione bi uiri dr.
In lege eius meditabitur die ac nocte. et
meditatio iusti esse debet ẽ circa uirtutes.
Psi. xb. Aures iusti meditabitur obedientiam.
Ecci. xiiij. Bs uir q̃ in sapia morabitur et in
iusticia meditabitur. Non decet in ore cor
dis spiualem imuditiam usari. sicut nec cor
pale in mundiciam in ore corpis. cum os aãie

Cõueniens tm posset meditatio sumi cõmuniter ut cõtineret cõsideationem

s. intellectus. Iniust. nõ reputat os suum

63

nobilius sit ore corpis. z spiuall' imu-
ditia maior sit q̃z corpall'. t ẽpalia et q̃
apls reputauit ut stercora. ab ore spi-
ali sk repellẽda. Jk os aut sposii celestẽ
debz deo osculari. ppk q̃ i magna mu-
ditia ẽ suãduz. cont̃k. i. Osculetur me
osculo oris sui. Quid. viij. Qis m̃
det ut inueniã te foris. z deosculer te?
¶ Tercio requir discretiõẽ i meditãdo
eo q̃ meditatiões pncipia sk affẽ-
nũ. uñ debitas meditatiões sequũ
tur debite affẽones. Jn ps. Jn medi
tatõe mea exardescet ignis. Jn medi
tatiõe amoris q̃ deus dilexit. z bñfi
cior a deo receptor exardescit ignis
nũ amoris ad deuz. Discretio q̃ ẽcã
meditatões ẽ ncẽa. ut s. tales prude
antur q̃ deo ñ displiceãt. z q̃ os spũ
ale deceant. z a qbus affẽones Que
utiles z alie opationes pdeant. Dd
scripsit. b. de gsidatiõe z gtẽplatiõe. c. xlvij.
Circa tercũ pmo ponẽdũ ea q̃ de
gsidatõe z gtẽplatiõe. bs. b. scri
psit scẽd libro de gsidatiõe. Quatuor
ingt tibi gsidanda deor. te. q̃ sb te. q̃
circa te. q̃ sup te sk. Jn qnto uo libro de
gsidatiõe dicit. Velim hoc solerẽ au-
tas. m̃ sagacissime eugeni. qz toci
ens peqriñatur gsidatio tua. qtẽs
ab illis reby ad ista reflectit inferio
ra z uisibilia. siue ituẽda ad noticiã
siue appetẽda ad usũ. siue p officio
disponenda. ul' aptãda. si tñ ita ũsat
i hjs. p hilla regrat ñ pcul exulat.
sic gsideare repatriare est. sblimior
iste psentũ ac dignior usus rerũ ẽ
iuxt sapiãz pauli in uisibilia dei p ea
q̃ fcã sunt itellecta gspicuntur. Sane
hic scala cũcis ñ cogit sz exules. q̃ r
opus scala tenẽti soliuz? Creatura
celi illa ẽ. psto hms p q̃ potius ista
ituearur. Videt ubiuz. z in uerbo fcã
p uerbũ. nec opus habet ex hjs q̃
fcã sk fdeis noticiã m̃dicare. Neqz
enĩ ut ipa nouit ad ipa descẽdit q̃ ibi
illa uidet ubi lõge melius sk. qz in
seipis. De inde i eodẽ libro distinguit
diuersas spes gsidatiõis hjs uerbis.
Magnus ille q usũ sensuũ ueluti r
quadaz cuiuz opes expẽdẽ satagit,
dispensando iuuaz z multoz salutez:
nec ille minor q̃ hic gdũ ad illa in-
uisibilia philosophando gstruit. ñ q̃ hs
dulcius. illd utilius. hoc fecilius. illud
fortius ẽ gstat. At oiuz maxim. q r
septo ipo usu rez z sesuuz. qnt̃ qdem
humãe fragilitati fas ẽ. ñ ascẽdoriẽ
gdibz. sz indiscretis excessibz ad uola
re in diuz gtemplãdo ad illa sblimia
gsiccuit. ad hoc ultim genus illos pti
ñe reor excessus, ñ ascensus. nã zap
tuz poti fuisse qm̃ ascẽdisse ipe se phi
bet. Et subdit. bez. Vis tibi has gside
rationis spes ppis distiguĩ nõibz? dica
mus si placet. primã dispẽsatiuã. sez
estimatiuã. tciã speculatiuã. dispẽsa
tiua ẽ gsidatio sensibz sẽsibilibz q̃z reby
ordinate z socialit utẽs ad pm̃endiuz
deuz. Estimatiua gsidatio prudẽt ac
diligẽt quecqz securitãs ac pdẽrãs ad iue
stigandiuz deũ. Speculatiua ẽ gsidatio.
se in se recolligẽs z qñtũ diuinitũ ad iu
uatur reby humanis eximẽs ad gtẽplan
diuz deuz. Dd pma optat. sa otorat. tciã
gustat. Dixisti igt satis q̃ uia ascẽdat.
z q̃ ascẽdend dicẽde hẽt? Fallis si id spas.
Jneffabile est. tu me existimas loq q̃ ocls
ñ uidit nec auris audiuit z ẽ? Nobis
i qd reuelauit deus p spm̃ scm̃. i. cor. ij.
qd q̃ sup̃ sunt i ubo dicentur. Sz spũ reue
lantur. Verũ q̃ hmo ñ explicat gsidatio
qrat. oio expectet. m̃atur iuta. puritas
assequtur. Sane eor ammonit q̃ sup̃ sk.
ñ tegustimes mitti ame. suspice solem.
luna z stellas z ẽ. Ista si qtez omia z si
sup̃. loco. psto ifra sk z dignitate natẽ.
sint ij eni corpa. tui portio ipe est. anglĩ
sca z deus sup̃ te sk. deus nata. angli qrã.
Jd. i eodẽ distinguit. uij. spes gtẽplationis
respectu dei hjs ubis. ¶ Prima z maxia
gtemplatio ẽ ãmiratio maiestatis. hec
requir cor purgatũ. ut auritis libez atqz
exhoriatũ pcis facile ad supna leuet. Jn
terdũ quoqz p aliqs moziũas stupore
z extasi suspensiuz teneat ãmiratez. ¶
Secda aut ncẽa est huic. ẽ eni ituens r
uiditia dei. Quo sane pauido aspectũ. dũ
uehemtũ gcitat ituetez. fugat uitia. fũ
dat uirtutes. inciat ad sapiãz. humilitatẽ
fuat. Virtutũ, si qtẽ bonũ ac stabile fũ
damtuz, humilitas. Nempe si mutet illa
uirtutiuz aggratio. ñ ñ zuma est. ¶ Ter
cia gtẽplacio occupat ul' poti' ocidtur
circa memoriaz bñficior. z ne dim̃tat

& aliarz opationũ

actitãda

Paulu. excessũ

mētū. sollicitat memorātez ad amo-
rez bñficōris. ¶ Qñta q retro fuit
obliuiscēs ī sola requiescit expecta
tione pmissoz. q cū sit meditatio
ēternitatis. si qtē q pmittitur ētna
st. lōganimitatez alit. z pseuantie
dat uigorē. Deīde adaptat. b. uis.
dcās spēs qtēplationis. uis. q tāgit
apls. eph. iij. ut possitis ōphēdere
ē oibz scis qlis lōgitudo. latitudo. sb
limitas z pfundiz. lōgitudiez īquid
apphēdit meditatio pmissoz. latitu
dinē recordatio bñficiozz. sblimita
tez qtēplatio maiestatis. pfundū īspe
ctio iuditiozz. Id. īcōd. deus ē lōgi
tudo. latitudo. sblimitas. z pfundiz.
res una ē lōgitudo pp ēternitatē. latī
tudo pp caritatez. sblimitas pp ma
iestatez. pfuditas pp sapiaz. Ista
ñ displicētia ōphendit. sz scitas.
sem facit affēo scā. z ipsa gemina
timoz dñi sēs. z sēs amoz. hīs p
fēē affēa aia ueluti qbdā brachiis
duobz ōphēdit. amplectitur. stīngit
tenz. z ait. tenui euz nec dimittez.
z timoz qdē sblimi z pfundo amoz
lato lōgo qz respondet. Quid tā tim
duz qz potestas cui ñ potest resistē. qz
sapia cui ascōdi ñ potest. potat minus
timī deus altuto carēs. Nē aūt p
fēē oportet timeas illū cui ñ oculus
deest oia uidēs ñ manus oia potens.
st. q tā amabile qz amor ipe q ama
ris. amabiorē tñ iuncta eternitas
fac. q ñ excidit mittit foras suspitionē.
Stupēda plane sblimitas maiestatis.
Pauenda abyssus iuditiozz. fruorē
exigit caritas ēternitas pseuantiam
sustinēdi. Id sup cant. Duo st qtēpla
tiois gna. Vnū de statu z felicitate
z gla ciuitatis ētne. altū de regis ip
ius maiestate. ēternitate. diuinitate p
fēē rimari. ac penetrē ādana sapie
z puritate glēie audet. z acumine
ītelligētie posst. Qui aūt ī deū ītēdē
ñ sufficiūt. qtēti sit glā scōz ñte ī
tuēri. Id pparatiua ad diuinoz qtē
platiōez tanq̄ hīs uerbis. Quē ocu
los ñtis emendat. z ad lumē ūm sub
leuari possint. h st. sclāris cure ab
scisio. carnis afflictio. cordis qtritio
fiegns z pura delicti qfessio. z lauā
chrū flet. Et ē foras missa fuerit omis
īmūditia. surs cū eos atollit meditatio
īmirabilis ēentie dei. z caste uitatis īspe
ctio. oīo mūda z ualida. iubilus laudis
z desiduū ardēs ī deū. ¶ st. b. sup cā. ostē
dit q aia sposa sit dei. diūsas soboles eius
distinguēs hīs ūbis. Aiaz qm audis re
lictis oibz ūbo uotis oibz ad hēre uerbo
uiuere. uerbo se rege. de ūbo qcipe: puta
iugē. Attēte ī spūali mōimoniō dlio ēē
gnā pienti. z ex hoc ēt diūsas soboles.
sz ñ adūsas. ē scē mēs aut pdicātō aiās.
aut meditātō ītelligētias parīt spūales.
In hoc ultio gnē excēditur z secedī ēt
a corpalibz sensibz. ut sese ñ sētiat q ūbuz
sentit. hoc fit cū mens īeffabili uerbi
illecta dulcedīe. quodām se s fruatur
imo rapit atqz illabz a se ipsa ut uerbo
fruatur. Ali sane afficitur mēs fructi
ficās ūbo. z fruēs ūbo. Illic sollicitat n
necēitas proximi. hic īmutat suauitas uer
bi. z qdz lenta imple nūr. sz ī amplexibz
sposa lectior. Cara pignora filiozz. sz oscu
la plus delectāt. pr-fat qs forsitan ame
uerbo frui qd sit. Respōdeo. Queat pori
exptū a quo id qrat. Aut si z m̄ expiri
dāretur putas me posse eloq q ineffabi
le est? Audi īgt exptū. Siue mīqd exce
dimus mēte deo. siue sobrij sum uobis.
hoc est. aliud īm credo solo arbitro deo.
aliud uobis qmitto. Bonū ē saluare mlt
tos. excede aūt z iūbo cē mlto iocūdius.
At qm hoc. aut qm diu hec dulce gmer
cui? sz breue momētuz z expimūtuz zat.
Qsqs curiosus es scire q q sit hoc ū
to frui. para illi ñ aurē sz mētē. ñ dicet
hoc lingua. decz gra. Abscōdī h a sapi
entibz z prudētibz. z reuelatur paruis.
Magna res magna z sblimis uirtus
hūilitas. q pmetur q ñ dicetur digna
adipisci q nō ualz addisci. digna a uerbo z de uer
to qcipe q suis ipa ūb explicare non
potest. ¶ Id sup cant. Dicamus ūbuz
dei dñi sponsiz aīe. z uenire aiaz z itīm
dimittere eaz. tātuz ut sesu aīe ñ ūbi
motu ista fieri sentiamus. Verbi cā.
cū glentit. gram agnoscit. psentiam
quit. uerbo dicēte. una itīm z qtinua
aīe uox. qtinuū desiduz et tāqz unū
qtinuuz qz cūtē donec uenīat. Ideo
sbtraxit se q auditus reuocaretur.
tenerētur fortius. ptiens tenī uult.

diū

abiens revocari. omodicū ñ modic.
omodic lōgū. pic dñe modic dicis q
ñ uidemus te. saluū sit ubi dñi mei
lōgū ē mlt ualde nimis. Veruptñ
utrūq ūm. z modic mitis. z ñ mo
dic uotis. qm ñ tardabit si mora fecit
ñ qr q mitiz plusq satis est. ñ est tñ sa
tis ad desidiuz. ꝓdar sane ut plim. z si
pfecitis uos. meaz ilipiētiaz q solabor.
fateor z m ad uenisse ubū. ñ insipiētiaz
dico. z plics. z intrdū psentire potui
itroituz. sentire nūqz. sz ne exitū qrez.
an forte ñ introiuit qd. qr ñ de foris
uenit. Porro ñ de intra me uenit. qm
bonū est. z sao qr ñ ē in me bonuz. Si
aspexi foras. extius compi illud. si itus.
et ipm intius erat. z cognoui uerus
ee qd legam. q ipo uiuimus mouemur
z sumus. tm exmetu cordis intllxi p
sentiaz eius. Cepit eni euelle z destru
ere. edificare z plātare. rigare arida.
tenebrosa illuīnare. clausa resare fri
gida iflāmare. z hoc m lignuz accesi
onis eius. ultis sit nece ē aia mea. do
nec itm reuitatur z recalescat cor me
um. Quē sēpsit augustin de ꝓtēplatīe. c. xix.
Augustin. vij. gdus tagit i lib de ciui
tate aic. i quor ultio ponit ꝓtē
plationē. ¶ Ad pm pinet opatōes ho
mini ē erbustis cōmunes. ut q aia
psentia sua cor uiuificat. colligit in
unuz. z iuno tenz z defluere z ꝓtabe
scere ñ sinit. alia ita p mbra distribuit.
cōgruētiaz corpis z mod suat. ñ tm
ipulcritudīe. sz et increscēdo z decrescēdo.
¶ Ad sm gdu pinet opatōes omuēs
hoi z brutis. ut sentire z mouēri. ¶
Ad tiū gd pinet opatōes ppe hoīs.
omuēs tm bonis z mal. ut agos colere.
urbes ꝓstruere. eloq. futura exp̄sēnb
conice. ¶ In qto gdu. aia se ñ solum
suo corpi sz et uniuerso corpi audet
ꝓponere. z bona ei bona sua ñ putare:
atqz potētie pulcitudini qz sue ꝓpata
cōptēne. z alordinb se ꝓstrahit. totā
qz emaclat. z h pme uident aduer
tuez tēpantie. ꝓt roborat se ad ūsus
omia q apposito z sentētia moue mo
luūtur: hoc ad fortitudīne. ꝓtē socie
tatem humanaz magni pēdit. nich
qz ult alti q s uolit accide. h ad iu
stitiaz. Seqtur auctoritatez z pcepta
sapiētiuz. z p hoc loq s deuz credit. hoc
ad prudentiaz. In hoc tā pclaro actu aīe
adest ad huc labor. z ꝓt hui mūdi mo
lestias atqz blāditias magni ꝓficiē. ¶
Ad qntū qzad pinz ut aia ab omi tabe
libera mizaclis qz sota: i hoc statu se te
neat. Aliud est eni efficere. aliud tenere pu
ritatez. ut ait aug. alia prius actio.
q se ignataz re intēqrat. alia q ñ patit
se rursuz ignari. tē in ētī qdaz z i cre
dibli fidutia pgit in deuz. i. i ipaz uita
tis ꝓtēplationez. z illud pp q tm labo
ratuz est. altissim z secētissim pmuz. ¶
Sextus q crit iste acconis gdus. Aliud
eni est mūdari ipm oclm aīe ne fruste
z temere aspiciat. aliud ipam custodire. z
firmare sanitatez. Aliud ia serenū atqz re
ctuz asp̄tum i id q est uidēdū digē. qd q
prius uolit facere qz mūdati z sanati fue
rint. luce reūbantur uitatis. ¶ Septim
z ultim aic gdus ē. uisio z ꝓtempl acio
uitatis. Neqz ē iaz gdus. sz qda mansio.
primus actus dicatur aiatio. secds sesh
ns. ors. uis. uirtus. v. traqlitas. vi. in
gssio. vii. ꝓtēplatio. Secdm. aug. duo ml
tuz ppe rant ad ꝓtēplatōez. s. puritas. z
fezuens caritas. de pmo dicit ipc i soli
loqor. Illi q spālem amorez hr ad sapi
entiam. ē fuit tal' ui nich te prius tre
nuz delectet. m circē. codē monto. eod
pūcto tpoziz uideb q cupis. In codez
hētur de secdo. sapic castissima pulcri
tudo se tibi si i sola arseris demostrab.
Qi in li. de uita solit. dicūtur de ꝓtēplatione. distīguunt.
In libro de uita soli. Capitulz. xx.
taria distīguitur. viij. gdus. qb
ꝓtēplatiu ascendit. primus ē pfcā
obiet obedīētia. secds ē corpus suum
ipsiuitute redige. terciuz. usus boni cō
suetudinē utisse i dulcēdīne. quartus est
intelligē q in doctrina fidei apponūtur ei. Qnt ē talis
sextus est cui i affcū mitis transit iu ipuerare alia ap
diciuz rōnis. septimus ē reuelata ponūtur.
facie speculari gliam dei. octauus
ē tnsformari a claritate i claritatem
tagz a dñi spu. ¶ Et nō. q dei boni
tas lumi suuz sm bnplacitū uirus cō
tēplatiuis ostēdit. sm illud iob. xxvi.
In manib ascōdit lucē. z pcipit ei ut
rursus ad ueniat. Annuitiat de ea ai
co suo. q possessio eius sit. z ad eaz
possit ascēdē. ¶ In libro. de uita solit.

clecto

electo ⁊ dilcõ dei uicissim lumẽ multus
dei aliqñ ostẽditur. sicẽ lumẽ clausum
ĩ manib̃ patz ⁊ latet ad arbitrium
tenẽtis. ut p hoc. q. q. trãsculsu. ul'
ĩpuncto uide pmittitur. in ardescat
anim' ad plenã possessionẽ hũnis
cẽti. ⁊ hẽditatẽ plene uisionis dei.
ut inoctescat aliqtenus id q ci deest.
Nõ uiqz. q. ptãsliẽs gza plẽngit sensus
amãtis. ⁊ eripit eus q ⁊ rapit ĩ diem
q ẽ atum multu ⁊ ex ad gaudia celestia
⁊ p modulo suo ad mõntũ ad pũctũ
id ipm ei ostendẽs uidẽdũ sicuti est.
Intim et ipm effiẽ ĩ id ipm. ut sit suo
m̃ sicuti ĩ est. Vbi cũ didicit q sit ĩt
muduz ⁊ ĩ muduz: reddr sibi ⁊ remi
ttitur ad mũdand' cor ad uisiõez. ⁊
ad aptãd' aiãz adsimilitudinẽz. ⁊ si ali
qñ rursus amittat'. sit purior ad u
dẽdũ ⁊ stabilior ad fruẽdũ. ¶ Incod'
Deus q semp q̃rit ut dulcẽ inueniat
dulcissime in uenitur. ut diligẽtus ⁊
q̃ratur. h̃ q̃ ineffabile ñ n̄ ineffabilĩ in
deatur. Qui uult uidere: cor mũdũ det.
qz nlla corpis similitudẽ dormiẽti. nl'
la corporea spẽie uigilãti. nlla rõnis
ĩdagine. n̄ mũdo corde hũk amãti
uidi pot ul' appẽdi. h̃ est enĩ facies
dei. qm̃ nemo pot uide. ⁊ uiue mũdo.
h̃ ẽ spes cui qtẽplãte suspirat oĩs q
affectat diligẽ dnm̃ ⁊ deũ suũ ĩ toto
corde suo ⁊ in tota aia sua ⁊ ĩ tota
mẽte sua ⁊ ĩ oĩb̃ uirib̃ suis, ad q et
ñ desinit excitare primũ suuz. si di
ligit eũ sicut se ipm. ad q ẽ aliqñdo
admittitur. ĩ ipo hũc ueritatis uidet
pueniente gram. Cũ ide repellitur:
in ipa cecitate sua ĩtelligit puritati
eius nõ conuenire ĩ mũditiam suã. ⁊ si
amat flẽ: dulce h̃t. ⁊ ñ sine multo ge
mitu cogitur ⁊ dere ĩ gsciaz suam. Q:
scripsit richãd' de scõ uictore de qtẽplatiõe.

Richardus de scõ uictore. Cap'. XXI.

Distinguit sex qtẽplationis gna
. primũ ẽ ĩ ymaginatiõe. ⁊ sm solaz ym
maginationẽ. Secũ ĩ ymaginatione
sm rõnẽ. tertiũ ẽ ĩ rõne sm ymagi
nationez. Qrtuz ĩ rõne ⁊ sm rõnez
Quintũ sup rõnez, sz ñ pret rõnem. ⁊
Sextũ sup rõnez. ⁊ uidr et pt rõnez.
Duo sũt ĩ ymaginatiõe. duo ĩ rõne duo
ĩ intelligẽtia. ¶ In ymaginatiõe. ẽ
obstupescẽtes attẽdim' corpalia ista q sẽ
sũ corporeo habemus qz sit mlta. qz
magna. q̃ diuũsa. q̃ pulcra ul' iocũda. ⁊
ĩ hjs oĩb̃ creatis illi' sup essẽtie potẽ
tiam. sapiam. muificẽtiaz. mirãdo uc
n'amur. Tuc qtẽplatio nra ĩ ymagina
tione uersatur. ⁊ sm solã ymaginatiõez
formatur: qñ nichil augmentando q̃rim'.
sz libẽ mẽs nra huc illuc qz discurrit. q̃
cam ĩ hoc spectaculoz q̃ ãmiratio rap'.
¶ Secũ genus ẽ. qñ ad ea q ymagina
tiõe usamus ⁊ q ad pmũ genus qtem
plonis ptinẽ iaz diximus: ratiõe q̃rim'
⁊ ĩuenimus. imo inuẽtã ⁊ notã ĩ gsidãti
onez cũ ãmiratiõe adducim'. ĩ illo res
ipas. ĩ isto caz rationẽ ordiez dispositio
nez. ⁊ uni' cui' qz rei cam. modũ ⁊ utilita
tez rimamur. speculam̃. miramur. ¶
Tertiũ genus est. qñ p rei uisibiliz simi
litudiez. ĩ rerũ ĩuisibiliz speculationez
sbleuamur. ¶ Qrtũ ẽ: qñ semoto oĩs
ymaginationis officio: ill' solũ ãmus
ĩtẽdit q ymaginatio ñ nouit. sz q mẽs ex
ratõãcione colligit ul' p rõnez qphẽdit.
ut qñ ĩuisibilia nra q̃ue p experientiam
nouimus. ⁊ ex intelligentia capimus.
ĩ gsidatiõez adducim'. ⁊ ex cor gsidatio
ne ĩcelestiuz aiãz ⁊ sup mũdanorũ
ĩtellectuũ qtẽplationẽ aliuzqm'. ¶ Quĩ
tuz ẽ. qñ ea ex diuina reuelatione cognos
cimus q̃ nlla hũana rõne plene qpre
hendẽ q̃ nulla nra rõcinatiõe integre
iuestigare sufficam'. talia sũt q̃ de diuita
tis natura ⁊ illa simplici ẽtia credim'
⁊ scripturaz diuinaz auctoritate pbam'.
Sup rõnez nec tñ pt rõnez cõsenda est: qñ
ci q̃ intelligẽtie p aciem ẽnitur. hũana
rõ qt ire ñ potest: qñ potius acqescit. et
sua attestatione alludit. ¶ Sextũ ẽ qñ
cũm' illa extrinsi lũnis irradiatione
cognoscit. atqz gsidat. qb̃ oĩs hũana
racio reclamat. talia sũt pene omnia q̃
tepsonaz ẽnitate credẽ iubemur. Duo
ex hjs ĩ ymaginatione gsistũt. qz sol'
sensibilib̃ intendũt. Duo ĩ rõne gsistũt.
qz sol' intelligibilib̃ ĩsistũt. Duo ĩ intelli
gentia sbsistunt. qz sol' intellcibilib̃ ĩtẽdũt
Sensibilia dico. sensu corpeo peeptibilia.
Intelligibilia dico: iuisibilia rõni. tñ qp̃
hẽsibilia. Intellectibilia dico. iuisibilia
⁊ hũane rõni qphẽsibilia. Ppriuz est
prime. qtẽplationi simpl' ⁊ sri' nulla ratio

illa

cinatione uisibiliuz amizatoi iherez.
Primuz e scere: uisibiliu rez rom zocinā
do isiste. primuz e tcie: puisibilia ad
inuisibilia ratiocinādo ascēde. Primu
est qte: ex inuisibilib inuisibilia zo
cinando colligē. z p exptoz itelligē
tiam. ad ignotoz noticiaz pficere.
Primuz e qnte: i intellectibiliuz itelli
gentia ratione ad mitte, Primuz est
sexte: i intellectubiliuz intelligen
tia omez humanaz ratiocinationez
tñ sccēde. Hijs sex gtēplationū alq
altenis suspēdim. z ad celestia le
uamur. Litra pfēm te ee ñ dubitz:
si ad huc aliqb illaz carcs. nec
z mei similib bñ agi: si unū ex hiis
truby alarū pariby datur. Qis mic
hi dabit penas sic colube. z uola
bo z requescaz? Ecce nū z nōdū cele
ste animal es: q̄ tiu tñ tuabus
alis gtētus filis. Habes tñ vnde
corpus tuū uelare ñ ute uolare
possis. Corpus uelare e: mudanoz
q cupiscētiaz. ex mūdane mutabili
tatis qsidatione tēpare. imo i obliui
one adducē. Volare e ab amore mū
di se elōgare. Mte i hijs alijs qñtū
potis apphēde. saltē nouissima ma
ris. Di supho igo penas meas diu
culo z hitauo i extremis maris. Ex
trema maris mūdi ēminus: z uni
cuq; uie ppe. Extrema maris tene
est: mūdi finez mūdane q; ute ex
tuz e delidio expectare. Extrema ma
ris apphēdat q dice potat. Cupio dis
solui z ee cū xpo. Parū tibi debet ee
has duas alas accepisse. si ut pbes
te celeste animal ee. stude z satage sal
tez duo paria hie. Celestia animalia
erant q̄ indit Ezechiel. quatuor inqt
facies uni ez. 1. Duaby corpus suū
uelabāt. nā ceteis duaby uolabant.
Sūt corpora celestia. z st corpa tere
stia. Si totuz corpus tuū lucidū fiut
ñ hens in se aliqm ptez tenebrauz.
utile erit illud ab humane arrogātie
oculis abscōde. z st humane muta
bilitatis icto. ppe estimationis clari
tatez tēpare. Eccls. ix. Nescit homo
finez suuz. ¶ In primo alaz pari
uelet hō corpus suū. In secdo uolet ad
celū. Satagat studio z delidio i cele
stib ee ut possit e aplo dice. Mea ciuita
to i celis est. phil. 1. Veriptū si usq; ad
terciuz celū penetre paras. nūq; id in
duoby alaz pib posse psumas. Oportz
enī sex gremplationuz alas assignatas
hie. q cupit ad tertij celi secreta diui
nitatis archana uolare. Has sex alas
gtēplationū soli pfēi i hac uita uix hie
possunt. Has ifuturā uita electi tam i
hoib qm i angelis hituri st. ut de utq;
natura uacitez dici possit. qr sex ale
uni. z sex ale alti. vsa. vi. primū gen
gtemplationis debet ee icipiētū. In hoc
genere gtēplationis hō deuz i oib opibus
suis mirabile. laudabilez amabile repit.
Dne dns ñr qm admirabile e nom tuuz.
z c. Ecce mirabilez. a solis ortu usq; ad
occasuz. laudabile nome dñi. Ecce lau
dabilez. Justus dns i oib uijs suis
z scs i oib opib suis. Ecce amabilez.
Hec speculatio tplex e. prima i rebus.
secda i opib. tercia i moribus. prima et
tres hēt spes. quaz prima e i materia.
secda i forma. tcia i nata. Materia z for
maz uisu corpeo facile depphēdimus.
Naz lapide aligno. tanglm aquadra
gulo sine errore discernim. Natura
glidat i rerū qualitate intrīseca. Qa
litas rerū itior: ex magna pte corpo
reo percipitur sensu. sic sapores gustu.
odores olfatu. Opatio duplex est: Alia
enī e naturē: alia industrie. Opa
tionez naturē facile depphēde possu
mus. ut i gminib. arboribus. anima
libus. In gminib: quom excescunt.
maturescūt. In arboribus simili: q
frōdent. florent. fructificant. In ala
lib: quom concipiūt z piūt. q alia na
scuntur. z alia moriuntur. Discipli
na mor: pti exinstitutioe diuina. pti
pcessit exinstitutioe humana. Ad diuīa
instituta pinet obsega diuīa. z qlibz
ecclie sacramēta. Ad instituta humana
pinet humane leges. Humana istitutio
est: ppt uitaz ifiorez, diuina: pp uitam
superiorez. In hoc genere gtēplationis ppha
ostendit se exciuisse, dicēs, Deditatus suz in
oib opib tuis. st delectasti me dne in
factura tua. Et item. Qm magnificata st
opa tua dne. omia isapiētia fecisti.
Hec genus gtēplationis recte i septem
gdus distinguere possum. primus

ut forma cōsistit i glutine extrinseca.

2 quatuor pene uni

gliſtit i illa ãmiratiõe rẽ / q̃ ſurgẽ ex
gliḋatione matie. Secũs i illa ãmi-
ratiõe rẽ q̃ ſurgit ex gliḋatiõe forie.
Tertius i illa rẽ ãmiratiõe rẽrum
q̃m gignit gliḋatio naturę / Quartus
i illa ãmiratiõe / q̃ eſt circa opatio-
nes naturę / Quintus i illa ãmiratio
ne / q̃ eſt circa opationes induſtrie.
Sextus i gliḋandis z ãmirandis iſti
tutionib humanis. Septimus i gliḋe
randis z ãmirandis iſtitutionibus
diuinis. ¶ Secũdo gñi gtẽplationis.
pene tota hũana philoſphia matiaz
miniſtrat. latẽtes rẽ uiſibiliũ cãs
ſue ſagacitatis inueſtigatione inue-
niens z ipalam pducens. Et poſt
diſtigui ſeptẽ ḋus i ſecũdo gñe gtem
plationis. ſimiles ſeptẽ ḋdib diſtic
tis i primo gñe. cũ circa eadẽ uer
ſetur ꝗ gtẽplatio. z prima. ſ. circa
ſenſibilia. ¶ Tertiũ genus gtẽpla
tionis. ignigz ḋus diſtiguit ſm
gnqz mḋs gliḋationũ exqbꝫ uiſibi
liuz inueſtigatiõe ſimilitudinum
ratio q̃itur ul' ãſignatur. Primus
modꝰ eſt. q̃ ſimilitudo ſumitur ex
co uñ ipm eſt. Secũs z tertius. ſimi
litudinez habet ex co q̃ ipo eſt. Ter
tius z quitus. ex co q̃ p ipm eſt. z
Primus habitur ex matie ppiqtate
ut ibi. Cura illius colupne mar
more q̃ fundate ſt ſup bales argẽ
teas. Cant. v. xv. z xvj. Exterior ipius
glitate extrinſeca / q̃ diximus for
maz. tertius. ex glitate intrinſeca q̃
diximus naturaz. Qualitas ex
trinſeca conſtat i calore z figura.
A calore ſimilitudo aſſignatur ibi.
Dilectus meus candidus. Cant. v.
A figura ibi. Aſpectus eaz z opus
eaz. q. ſi ſit rota in medio rote. Eze.
v. Extrinſeca glitas. ptinz ad ſolum
uiſuz q̃ admodu intrinſeca glitas
ad ceteros ſenſus. Ad auditũ ptinet
illud. z uocez q̃m audiui. tãq̃m
gytharedoz gytharizãtiuz i gytha
ris ſuis. apo. xiiij. Ad delicias gu
ſtus illud. Spus meus ſup mel dul
ces. Ecc. xxiiij. Ad delicias tactus
illud. Sicut unguẽtũ i capite / q̃d
deſcendit z c. / Quartus ex co q̃ i
ipa re ul' ab ipa ſit. ſm motũ natu-
ralem / ut ibi. Quomõ deſcendit imb
z nix de celo z c. yſa. lv. Quintus ex co
q̃ agit ſm motũ artificiale ut ibi. Su
per edificati ſup fundamẽtũ apoſtolorz
z pphaz z c. Eph. ij. ¶ In quarto gñe
gtemplationis. primuz eſt. ut redeas
ad te ipm. in tres ad cor tuũ. diſcas
ex eſtimare ſpm tuũ. Diſcute q̃d ſis.
q̃ filius. q̃ cẽ debũs. q̃ cẽ potis. Qd
filius p naturã. qd fili ſis p culpaz. quid
cẽ debũs p induſtriam. qd ad huc cẽ
poſſis p gratiaz. Nũqd nõti excidit q̃ re
gnũ dei intranos eſt? luc. xvij. Et
q̃ ſimile ẽ regnũ celoz theſauro ab
ſcondito i agro. mat. xiij. Omõ cuſto
dia ſua tuũ cor. pũ. iiij. Eludi dauid.
quomõ ſe t̃ ſemp i exẽplũ ꝓponat. Me
ditatus inqt ſuiz nocte c̃ corde meo.
z exercitabaz z ſcopebã ſpm meũ. Me
ditabatur ille cũ corde ſuo. meditare
z tu cũ corde tuo. Speebat ille ſpm
ſuuz. ſcope z tu ſpm tuuz. Exerce
agrũ iſtuz / attende temetipm. Abſq
dubio i ſiſtens huic exercitio. inueniẽs
theſauruz iſtũ i agro abſcõditũ. Ex
hoc exercitio creſcit auri copia. mul
tiplicatur ſcia. augmentatur ſapiẽtia
Ex hoc exercitio cordis oculus mũdat.
ingenũ acuitur. intelligẽtia dilatatur.
Nichil rẽte eſtimat q̃ ſe ipm ignorat.
Neſcit q̃m ſb pedib ſuis mũdana q̃lia
iaceat / q̃ ḋditionis ſue dignitatem
nõ penſat. Neſcit oño neſcit q̃d deſpũ
angelico. q̃d de diuino ſentire debeat.
q̃ ſpm ſuũ prius nõ cogitat. Si nõdum
ydoneus es intrare ad te ipm. quomõ
ad illa rimanda ydoneus eris que ſt
ſup temetipm? Si n̄ dñi dignus es intre
tabnaclm primũ. q̃ fiõte p̃ſumis ingredi
itabnaclm ſecdm. h̄ c̄ i ſcã ſecdz? Si cu
pis euolare uſqz ad ſecdm. ſcu t̃cũ celũ.
ſit tibi t̃ſitus p primũ. In corde hõis
licz inuenire aliam q̃ndaz plenitudiẽ
orbis terraz. ibi ſua q̃daz tra ſuũ h̄t
celũ n̄ unũ tm: ſz ſecdm poſt primũ. t̃cũ
poſt ſecdm. Tenet ymaginatio uicem
primi celi. ratio ſecdi. intelligẽtia t̃cij.
Et hoz primũ ceteroz opatione groſ
ſuz q̃dẽ eſt z corpulentuz. eo q̃ ſit yma
ginariũ poſt ſe trahens z in ſe retinẽs
formas rẽ corpaliuz. reliq̃ uo duo i
huũ opatione ſunt ualde ſubtilia z

ul' q̃d ipius ẽ.

ſz ſecũdo ex glitate

oino corporea. z ab eī crassitudīe mī
tī remota. Sic sane celū hoc extīus. q
nos dicimus firmamētuz: absq; ulla
dubitatiōe cōstat esse uisibile atq; corpo
reuz z ipm qrē primū z oīuz firmuz.
q aūt est tra ad hoc uisibile celū. hoc
est sensus corpeus ad illud intēnū fan
tasticū z ymaginariuz celū. Nā sic
hoc uisibile celū oīuz que itra gignit
atq; nutrit multitudinez sinus sui ma
gnitudine ꝓhendit. sic oīuz q sēsu
attigit similitudines itra sinuz ymā
gnatio includit. Inp̄mo ꝓtinētur oīuz
uisibiliuz ymagines z similitudines.
rer uītatez q sūma uītas est rebua
uit sibi. Rer uo ymagines q̄libz hora
formandas ꝓcessit sue ymagīnī s. aīe.
facile eū ē anime humane. oī hora
q̄libz rer figuras p ymaginatiōez figē.
Ad scdm̄ pertinet uisibilū oīuz rōnes.
diffinitiones. z inuisibiliū inuestigatōes.
Ad ēcū spectāt spiritualiuz z diuino
rū ꝓhensiones. Intelligētie oculus
est sensus ille quo inuisibilia uidem̄.
ñ sic oculo rōnis quo ēcūlta z abstē
tia p inuestigationē q̄rimus z inueni
mus. sic sepe eas p effectus. ul' effectus
p causas z alia atq; alia q̄ cuiq; rō
tinādi nō ꝓhēdimus. sz sic corpalia
corpeo sensu uide solemus. uisibilē.
p̄sentialē. atq; corpalē. Sic utiq;
ille itellectualis sensus inuisibilia
capit. inuisibilē qtez. sz p̄sentialiter.
sz ēentialē. Sz ht sane oculus itelle
ctualis arise uelū magnuz oppāsuz
ex peccī delectatione fuscatuz z tot
delidior carnālīuz uarīa multiplici
tate cōtextū. q̄ ꝓtēplatuis ituitu
aduinor secētorū archanis accēdat.
ñ q̄ntuz diuina dignatio p sua alio
ruz ue utilitate admiscuit. testatur
hoc ppha clamās. Reuela oculos me
os. ¶ Nusq̄m tibi i omī dei opc. q̄m
i aīe ēcatione. repatione. glificatio
ne. apparet eius potētia sblimior. ul'
sapientia mirabilior. ul' mia iocun
dior. primo spūalis nata creatur ut
sit. secō iustificatur ut bona sit. tēio
glificatur ut beata sit. p ēcationē ad
bonū mutatur. p iustificationē in
bono dilatur. p glificationē i bono
glorīatur. prima bona sū ēcatoris
dona. Sēda bona sū creatoris dona z cre
ature mita. tēcia bona creatoris dona
z creature pmia. Exp̄sa ēcatiōis ꝓditiōe
naturale est omī rōnali ēature. cē scī.
z uelle. Cognosce hō q̄ sto dignitatez tuā
cogita excellētez illā aīe tue naturam.
quom̄ fecit caz dñs deus ad ymaginē
z similitudinez suaz. quom̄ sblimauit
caz sup oēz corpeaz ēaturaz. z stati mi
rari incipies. quom̄ uirgo inclita fi
lia sion precta sit de celo itrā z ad de
um clamabis. Qd michi ē i celo z a te
qd uolui sup tra? Cogita q̄m necessa
riuz z diuine bonitati q̄m ꝓgruū tam
digne creature bōi aut mali discētōez
z arbitrij libtatez cōcēdē. ut ēēt bonuz
cuius tā acceptuz q̄m uolitariuz taz
gtuz q̄z gtuitiuz. Agnosce q̄ntū eminē
as p ingeniuz brutis. Agnosce q̄ntuz
sbiaceas p intellectū spib̄ angelicis.
Si attēdas p̄m: cantab̄ precordialit.
Benedicā dñz q tribuit mī intellectuz.
Si scdm̄: clamab̄. deus tu scis isi p̄ētia
meaz. Inuestiga diligēt uolitate nō
solū tuā sz alienā: seu bonā seu malaz.
Cognosce tuā: ut scias qd corrigere
seu uī grās age debeas. Cogitā ani
mos pfectōz z p̄fūdor: ut eluce scat qd
imitēti q̄ uitare expediat. Ꝓpus
iustificatiōis sine duob̄ nō glorīat.
Nūq̄z eū pficitur si creature sue crea
tor nō cooperetur. Glificatiōis nre mo
dū qs sensus hominū p̄ capere. q̄ rō
pōt ꝓhendē? Si glificationis nre cer
titudinē fidei attestatione tenemus.
quāuis q̄litatis ul' q̄ntitatis eius
modū p intelligētiam nr dū capere pos
sumus. sz pmodico z pene p nichilo
reputat q̄cqd humana auditas p
exprimētur ñ pbat. Dīmus aūt qr post
plenā mūdationē ꝓscīe. pōt multa
excitia iustitie: incipit aliq̄n mens
humana spare q̄ prius uix potūit cre
dere. Nūq̄z desistas. nūq̄z quescas. do
nec future illius plenitudinis aliq̄s
ut ita dicam auras obtineas. donec
ēne felicitatis q̄ntulas cuiq; p̄mīti
as accipias. donec diuine suauita
tis dulcedinē p̄gustare icipias. Ad
hui' delidiuz animare nos uoluit q
dixit. Gustate z uidete q̄m suauis
est dñs. ¶ Dētū ꝓtemplationis

A spūuz bonorz & spūuz malorz

gen̄: in qnq; gradus pōt diuidi. In
primo gradu qlid'amus ea q̄ pinet ad
anime q̄litatē. uel essentie ipius ppe
tatez. q uita qdā z ppetua sit q̄ nullis
penis extingui possit. q nō solū possit
in ppetuū durare. ꝫ corpus et ad ui
tam z ad sensū animare. q nullo suste
tamēto egeat. q sine sb̄sidio sempiterne
sb̄sistat. q̄m sit p tot mēb̄ corpis diffu
sa: cū sit ipa simplex. q̄m in toto corpe
suo. q. i suo quodam mūdo. ubiq; tota
q̄z admodū deus inuenit. ū q; totus in
omni creatura sua. q̄m illo suo mūdo
sola uolūtate omnia mouet atq; dispo
nit. sicē i hoc mūdo deus solo uolūtatis
nutu omnia regit q eōdē uolūtatis nu
tu omnia creauit. In secō gdu qlidant
ea q̄ ad cognitionez sunt. In hac qlite
zatione miramur uolubilitatez cogitati
onis. agilitatē ymaginationis. i geniū acu
men. discretionis examen. capacitatem
memorie. uiuacitatē intelligētie. z ar
ca ꝫ alia q̄libz stupēda. Intēcio q̄dū
qlid'amus rationalis aīa uolūtatem.
multiplicē q; eius affectonez. In quātū
qtēplam z ammiram quōm tot aīm
affectones redigit in uirtutes. i q̄ntū
p discretionē disponit z i bona inte
tione figitur. Cū enim nichil aliud
sit uirtus. q̄m affectō ordinata. z p di
scretionez efficitur ut fiat moderata.
In qnto q̄dū aspiratis q̄ modos cū
ammiratione attēdimus ab q; du
bio. q qed bonū i bonor cordib̄ agit.
septiformis ille sp̄s p ispiratez q̄ q;
opatur. Ecce unus atq; idē sp̄s. tot
mētib̄ sēp z ubi q; p̄sidet. z q̄ē sue
mūdi multiplicit ipendit. ¶ In duo
bus ultīis gnib̄us qtēplationis pu
to q; opus ē intima potius qpūc
tione. q̄m p̄sūda i uestigatione. su
sp̄ys q̄m arguntis. crebris gemiti
bus q̄m copiosis arguntationib̄. Sci
mus q; cordis intima nil adeo pur
gat. nītis q; mūditiā nil adeo repat.
nichil q; sic ambiguitatis nebulas
egit. cordis q; serenitatē nil melius.
nil citius adducit: q̄m uia aī qtuitio.
q̄m p̄sūda z intima aīe qpūctio. ꝫ qd
ait scriptura? Beati iqt mūdo cor
de q̄m ipi deū uidebūt. ayat. v. Stu
deat q̄ cordis mūdicie. q cupit deū

uide. O q̄m prudēti circūspectione. O q̄m
sicqiti increpatione oportz i uigilare. ne
ullus nītis excellsus ul' cogitationis ea
gatio/ discretionis p spiritalia lateat. n̄
line redarguitione forti q; castigatione p̄n̄
sent. ¶ Cū rōnalis creatura q̄ad ad ali
q̄ deo sit simil' sm illud. creauit deus hōi
nē ad ymaginē z similitudinē suā. Ge.
i. z sm illud. tu lignaclm similitudinis
plenus sapia z de core i delicijs paradisi
dei fuisti. eze. xxviij. z q̄ad ad aliq̄ dissi
milis sit sm illud. Deus q' similis erit ē.
qtēplatio q̄ad ad pma n̄ est pt rōnez. Nuez
cū uolare uolūt: alas suas expādūt. sic
debemus z nos cordis nīi alas p desiderij
extēdē. z diuine reuelationis semp horam
expectare. Vt q̄cūq; hora diuine ispira
tionis aurāmentis nīe nubila dtēsit. nīq; solis radios detexit. excussis stati
qtemplationis suē alis. mēs nīa ad alta
se eleuet z auolet. z fixis obtutib̄ i illd
ēternitatis lum̄ q desup radiat: omnia mun
dane uolubilitatis nubila trāscedat. hx
figuratur ē in duob̄ cherubi. q erāt expā
dentes alas. Exo. xxv. debemus aūt non
solū ad hoc q i hac uita hrē possum̄. ūm
ēt ad illd̄ diuine qtēplationis specta
clm q i futura uita spamus/ aīas nīas
suspendē z i hui' mdi expectatione uehe
menti desiderio anhelare. Debet aīa p fca
ōi hora suē pegrinatis tminus cū desi
derio expectare. Hinc est q habraham
i hostio tabnacli sui sedebat. Ge. xviij.
helias ispelice sue ostio stabat. iij. re.
xix. debet aīa sēa z iūi sposi amica ad di
lēi sui adūtū suimo ē desiderio anelare
pata semp uocāti occurrere. Debz semp
in hoc sollicita ēē. ne subito adueniēs.
minus ornataz inueniat. ¶ Et nō. q
sublimitas diuinar reuelationū. mani
festum est diuine dilectionis inditum.
Jam nō dicā iqd uos huos. ꝫ amicos. q
omnia q̄cūq; audiui a pte meo nota feci
uobis. Io. xv. Ex magnitudīe diuine
dilēcōis. pendz modus diuine reuelati
onis. Comedite iqd amici z inebria
mini kmi. Cant. v. Qui comedūt duz
cibū masticāt. n̄ sū mora ul' q̄liā labo
re delectantur z trahicūt. Qui bibūt
cū uelocitate. ul' facilitate. q̄ sitūt tra
ducūt. Nūqd n̄ uident tibi comedē q cū
multo studio z lōga meditatione ad uita

detēsicit

x moderata/ ex intentione bona agit̄ ut sit affectio ordinata/

tis delicias pringere uix posset. Hibuit
q exduinis reuelationibus cui facilitate
z iocunditate hauruit q deitima sua
uitate uitatis arcet q cupiscit.
Et nota q ea q circa unitatem diuinita
tis gerendum q ad quitu gen contempla
tionis pertinet. Et humane intelligentie
modum excedentia. nichilominus tamen sunt
rationi consentanea. Credimus diuinam
entiam esse summe unam z simplissimam
ea et esse omne bonum. Exo. xxxiii. Ego
ostendam omne bonum tibi. aut dns moysi.
Et credimus ea esse in summam. liet simplissimam.
Magnus igitur dns z laudabilis nimis
z magnitudinis cuius non est finis. hijs
assertionibus ro humana facile acque
scit. Bonum enim illud perfectum z omnino
sufficiens non est. si in eo aliquid boni de
fuisset. Et si opositum esset. minus aut diuidi
posset. z sic esset mutabile z non esset op
timum. Simplicissimum est quitum ad essentiam.
Multiplicissimum est quitum ad efficientiam.
Virtute est in melius. essentia est summe
simplicitatis. Et notandum q inter specta
cula trium ultimarum contemplationum debemus
libet discurrere. si uolumus diuinam re
uelationem nobis fieri. Dem enim e moysi.
exo. xxv. de loco q erat in medio duorum
cherubin. inde loquebatur ad te. Et notandum
q quinuis familiare sit z. q. ppriz in
datur tuorum nouissimis contempla
tionum quibus p mentis excessum uidere. uij.
aut primis. q. tomesticum z pene uelut
singulare. sine ula animi alienatione
in contemplatione assurgere. post tamen omnia
atque solent mentem utroque cotingere. Nouum
aut q in suis contemplationibus sunt semet
ipos ducuntur z uiz ad mentis excessum
rapuntur. Alij hic expectant z accipe
unt ex sola uocante gratia. Alij uero ut hi
possit. sibi copant et gratia tamen cooperatione
ex magna animi industria z illi quoque
hec tonum. q. fortuitum habent. Isti uero
ia ex uirtute possitet q ex magna ia
pte id posset cuiz uolunt. Vnius rei fi
gura habemus in moyse. Alti uero aut
in aaron. Ad eum moyses in monte pnu
bet archana uidere minuit. soli reuelantis
dni gratia fuit. Aaron aut ia ex magna
pte in potestate habebat. quiens ipm
orto uel ro poscebat. i sca scor itrare
z inter ipm uelu archam dni uidere.

Et nota. q tribus modis in gram contemplationis
proficimus. Aliquando ex sola gra. aliquando ex
adiuncta industria aliquando ex aliena doctri
na. Et tribus modis uidetur contemplationis
qualitas uariari. Modo enim ag mentis dila
tatione. Modo mentis alienatione. Motus
dilatatio est. quando ad acies latus expan
ditur z uehementius acuitur. modum
tamen humane industrie non superaditur. Mo
tus alienatio est. quando intelligentie uiuacitas
diuinitus irradiata humane
industrie metas transcendit. nec tamen in mentis
alienatione transit. ita ut supra se sit
q uideat. z tamen ab affectis penitus non
recedat. Motus alienatio est. quando presentium
memoria mentem excidit z in peregrinum
quodam z humane industrie inuitum.
ad statum diuine operationis transfiguratione
transit. Hostes contemplationis
modus expuitur. quisque ad summam hui
gre arcem sublimari mentur. primum
surgit ex industria humana. tertius ex
sola gratia diuina. secundus aut. ex uirtute
utrusque permixtione. humane industrie
z gratie diuine. De primo legitur. Leua in
circuitu oculos tuos z uide. ysa. lx.
De secundo. quis isti qui ut nubes uolant. In
eodem. De tertio. ego dixi in excessu meo. Ille
motus q fit mentis dilatationibus solis
gradibus excelsere arte. excitatione. attenti
one. Arte nobis ad aliquid uiacit operam
us. quando quoque aliqui aggrediuntur sic uia
traditione seu sagaci inuestigatione
addiscimus. Excitatio est quando id q arte
percipimus iuuiz addiscimus z iecunismodi
officij exsequuntur. nos ipos p motos
z expeditos efficimus. Attentio est.
quando studio q exequimur. summa diuigetur
insistimus. Et ille contemplationis modus
q in mentis sublenatione accidit. tribus
gradibus excrescit. Intelligentia namque
humana diuinitus inspirata z illo celes
ti lumine irradiata. aliquando sublenatur su
pra sciam. aliquando et sup industriam. Ali
quando aut sup naturam. Supra sciam. quando
aliquis tale aliquid ex diuina reuelatione
cognoscit. q modum proprie scire uel intel
ligentie excedit. Supra industriam. quando
ad illud humana intelligentia diuinitus
illuminatur. ad q nulla sua sufficit
scientia. nec illa quidem intimum habet. nec ulla sua
industria comparare ualet. Supra naturam.

sublenatione.
aliquando motus

qm humana intelligentia diuina inspiratione afflata. nō cuiuslq hōis. sz tertius humane natē modi. modulē q metas mīsq ditur. Omē genus phsicē sine mtis alienationis uidr ad hic tcium subleuationis gdu ptinē. Nōne sup humanaz natāz est uidē de ptitis q iam non est. uidē de futuris q nōdū est. uidē de psentib q dō sensib absens ē. uidē de alieni cordis secretis q nlli sēsib subiectū est? tuby de causis i mtis alienationez abducimur. nā m̄ p magnitudine exultatōis fit. ut semetipāz mēs omīo nō capiat. z sup semetipam eleuata. i alienationē trāseat. Magnitudines deuotionis. qm tanto celestis desiderij igne succēditur. ut amoris itimi flāma ultē humanuz modū excēscat. q aīam ad cē similitudinez liqfcām, ap stino statuze soluat. z ad instar fumi attenuatā i supna eleuet. z ad suma emittat. Magnitudīe admiratōis. qm diuō lume radiata. z i sume pulcitudinis admiratōe suspēsa. trānehem̄ti stupore ocutitur. ut a suo statu fiditus excutiatur. z i modū fulguris choruscantis. qm pfuidius p despectuz sui, iuse pulcitudīs respectu ima deicitur. tanto sublimius. tanto clarius psummor desiderij rebūbata. z sup semetipāz rapta i sublimia eleuetur. Magnitudine exultationis. qm itima alla mēne suauitatis habūdatia ~~am~~ potata. imo plene inebriata. qd sit. qd fuit penitus obliuiscitur. z i sup mūdanuz qdā affem. sb quodā mire felicitatis statu raptim trāsformatur. hij tres modi excessionis i canticis describūtur. Primus ci dr. Que ē ista q ascēdit p deserti sicē uirgula fumi ex aromatibus mirre z thuris. z uniusl pulueris pigmentarij? Cant. iij. Scōs ibi, q est ista q pgreditur. q. aurora ostergēs. pulcra ut luna. electa ut sol? Cant. vi. tertius ibi. Que ē ista q ascēdit de deserto delitijs affluēs. i nixa sup dilem̄ suū? Cant. viij. Circa pmuz nō q fumū itelligimus deuote mīs desiderij q fum ab igne spūal amoris surgit. Virgula qm z recta ē tuuz surgit. Virgula qm z recta ē tuū desiderium mixtuz z unicū. surgēs ex mēte recta. per mīaz itelligas carnis orationez. p thus cordis deuotionē. p uniū suz pulueez pigmentarij. omīū uirtutū ornationez. tūc aīa sca iūcit. q. fumus p deserturz ascendit. qm ex his q ex semetipsa inuenit sue bonis siue malis. affem̄ sui i celestis sponsi desiderium accendit. Circa scdm̄ notādū q mēs uelut aurora ostergēt. q ex uisīōis admiratione paulatim ad incremēta ognitionis pficit. Aurora paulatim eleuat. eleuando dilatatur. dilatando clarificat. sz miro m̄ duz tū in die deficit pp motionis siue incremēta ad defectū uenit. z iste accipit ut maior sit. in de ci accidit. ut omīo nō sit. Sic humana itelligētia diuīo lume radiata. dū intelligibilū ontēplatōe suspenditur. dū coy admiratōe distenditur. qm̄to ad altiora. uel mirabiliora ducit. tanto amplius dilatatur. z uū ab ipsis remotior. inde semetipsa purior z ad sublimia subtilior inuenitur. Sz i hc sublevatōe dū mēs humana semper ad altiora crescit. dū diu crescēdo tandē aliqm humane capacitatis metas transcendit. fit tenū ut a semetipsa penitus deficiat. z i sup mūdanū qdam trāsformata affem̄. tota sup semetipāz eat. z sicē matutina lux crescēdo desinit. nō qdē cē lux. sz cēt lux matutina. ut ipsa aurora iam nō sit aurora. ita humana itelligētia ex dilatatōis siue magnitudīe qm̄z accipit. ut ipsa iaz nō sit ipsa. ñ qdē ut nō sit itelligētia. sz ut iaz ñ sit humana. z sicē primus excessionis modus ex deuotōe surgit. sic iste i deuotōez desinit. ibi ex nimio uitatis desiderio ad uitatis ontēplationē ostergit. hic ex uitatis reuelatione. cūsqz ontēplatione. ad deuotionez aīmus iflāmatur. Q. forte inuitur. ē dr. pulcē ut luna electa ut sol. aurora ut luna lucē hī. sol aūt utroqz ppollet. Quo sola lucidius qd sole fulgentius? Videtis qd. q illa mtis ascēsio. q hoc loco designatur? ē extma soli oponitur. qz ñ i qlēcūqz sz i suma deuotionez qm̄z desinat. qm̄ius a sola claritate uitatis qz illustratione incipiat? Et nō. q ille diuine reuelationis splēdor qm̄z pueniēti meditationi accurrit. qm̄z ipāz humanā

deuotionis/ m̄ p magnitudīe admiratōe/ m̄ p magnitudine

p̄meditatione p̄ueniet. z m̄ q̄rēte adiu
uat. m̄ torpētez excitāt. Hic ē q̄
regina austr̄ regē salomonē q̄s thom
by pulsat. iij. ss. x. Hic est q̄ uīctū
petrū angls cū luce uisitās. accor
pis sui sōpno excitūt z educit. ac.
xij. Q̄ est regina austr̄. z illi callite
regionis i habitatrix z dna. z uidēdi
salomonis desidio succēsa. n̄ aia sca
sensibz z appetitibz carnis. cogitationibz
z affēbz mentis. fortit p̄sitēs z sumi
regis uiqz p̄ sus salomonis dilcōne
feruēs uidendi qz desidio ardēs. Regīa
sabba p̄ us q̄rit z audit. postea uidet z in
telligit. tantē aūt obstupescit z deficē.
primū est meditationis. sm gr̄ēplati
onis. tcū extalis. cyeditatione assur
gitur i gr̄ēplationē. gr̄ēplatione i ām̄ira
tionē. ām̄irationez i mētis alienatōez.

Quibz de causis accidit mētis alienatio

Circa tcū nos. q. q. mr̄esto
huānus animus ascendit. qn̄ sen sup
semzipūz mētis alienatione transit.
qn̄ semetipm̄ i imo deserēs. z ad celū usz
ptūsiens. solis diuinis se totū p gr̄ēpla
tionez z deuotionē ēingit. deliciqz aflu
entia ascensionis tē cā existit. qn̄ ex illa
diuine dulcedinis uisione. qm̄ i intimis
sentit. se ipam aīa sca p gaudio z exul
tacione n̄ capit. i tm̄ ut exultationis
sue magnitudo eaz extēsemetipaz effūdat.
huī formā i animalibz possumus pci
pe. Solet nāqz i suis lusibz saltō quoq
dazz dare. Sic pisces diūāgs ludūt. su
pra aquas exiliunt. Nemo aūt tantaz
cordis exultatidez de suis p̄sumat. uel
suis mētis ascendāt. Nn̄ z illa aīa q̄ de
desto ascendē sic describitur. dilcō suo innixa
pibetur. qd est dilcō ī initū. nisi uirtute il
lius z non ppis uibus pmouī? Deducit
eaz dilcūs p desti i nube dei z tota noc
te i illuīnatiōē ignis. Nō hēt q̄m estus
cupiscētie tēperet sibi. n̄ uirtus altis
simi obūbraret illi. deesset um̄ tenebras
ignorantie sue illuīnaret. n̄ i lumīne illō
uidēt lumē. Accipit itaqz dilcā ex mu
nere dilcī sui duo remedia. q̄ duo p̄n
cipalia mala. Refrigij nūtē q̄ cōcupi
scentiaz carnis z reuelationis lucē
q̄ ignorantiaz mētis. Quod ad hāc graz
p̄fecit. ē eaz sibi usū solitū sb̄ trahi iaz
tentū? est q̄ fact̄ debeat un̄ ad cā recu

panda ad uuiari ualeat. Debet aīus qui
hui modi est. p̄p̄ris meditationibz cordis
i se exultationez reparare. z ipensa sibi diui
norū bnficiorū muna ām̄ oculos recordatōis
sue reuocare. z ex eius modi recordatōe
se ipm̄ ad p̄fidaz z deuotā q̄dam acōnem i
stigare. z tantez aliqn̄ iterū illud spūal
armonie organū ex affēū ī diuinas laudez
lacerare. Dū itaqz eiusmodi studijs ītima
cordis affēū ī diuine q̄fessionis magnifi
cētiaz plena deuotione resoluitur: quod
aliud qz qdaz ut ita dicaz spiraclm̄ aperit.
p̄ q̄ i illud cordis ītī ualēm̄ diuine sua
uitatis habūdatia ī fūdatur? hinc est q̄
helrseus ppha uerbū dn̄i requirit. ē sēlisz se
spīm̄ ppheie tūc tpis n̄ hīe. fecit psaltem
adduci. quo p̄sente atqz psallēte. statiz
spīm̄ ppheie haūsit. os qz suū iūba ppheie
relaxauit. iij. ss. iij. Quid ē aūt psaltē
adducē n̄ piuda meditatione cordis ex
ultatōez reparare. z ex diuinorū bnficio
rū ul' pmissorū recordatōe cordis deuo
tionē excitare? tūc psalterium psallere fa
cimus: qn̄ ex magno cordis ī pudio. in
diuina p̄conia iubilamus. z ī grāium
acōnez assurgētes. ex itimis uisceibz
ī diuinas laudēs cū magno cordis cla
more reboamus. Hecita qz agēres. qd
aliud qn̄ uiaz sternimus p q̄z u eniēt
uisitantē qz nos dn̄z excipiamus? Sac
ficū igd laudis honorificabit me z
illic iter quo ostendaz ei salutare dei.
Ad eiusmodi psalterij uocez spūal' ām̄us
medullitus tangitur. z iruēte eo spū
spūalē afficit. z dū ad diuinā ī spiraci
onē itellectualis sensus aperitur: q̄dam
modo ī eo grā reparatur. Solet dulcis ar
monia cor ex hylarare: z ei gaudia sua
ad memoriaz reuocare. Et quo amor ue
hēmētius ām̄uz afficit: eo p̄fūdū audita
armonia affēm̄ tāgit. z quo p̄fūdū per
affēm̄ tangit: tāto efficacius ad sua desi
deria renouatur. Quod q̄d aliud de p̄
phico uiro sentire oportz. n̄ q̄ exterior ar
monia spūalē armoniaz ei ad memoriā
reduxit. z audita melodia audiētis ām̄
muz ad assueta reuocauit atqz leuauit.

Quibz gradibz ascēdat mētis alienatio.

Dictū ē qbz de causis Capitulū. xxij.
mētis alienatio accidē soleat. nūc illud
adicidēdū uidz: qbz gdibz ascēdat. ascēdit
aūt aliqn̄ sup̄ sensuz corpalē. aliqn̄ etiā

sup ymaginationes aliqm uio sup rones.
Quis thos primos duos ascensus
negare audeat. c illu q sup rones est
aplica auctoritas omnu cat? Scio iqd
hoies siue i corpore siue ex corpus. nc
scio deus scit. raptu usq ad tertiu celum.
.ij. cor. xij. Ecce qr humana rones mens
alienatione trahebat. qd ecca se discer
nere nequibat? Ista q precedit extracta st
de libro ricardi de sco victore de contemp la
tione. ¶ Et no. q tres discipli i xpi
transfiguratione ceciderut i facie sua. mat.
xvij. qr sensus ymaginatio. ratio i dei
contemplatione deficiunt. Paulus et lucis
circumfulgentiaq extenuatur. act. ix. Cor
pus et debilitat ibi. Eze. ij. Vidi z ce
cidi i facie mea. gg. In qntaq mysteria
cecidimus q ipm bonuz fere n possu
mus qd creati sum? Dan. x. Vidi visi
one hanc ego de z n remansit i me fortitudo

Contemplatio in perfectorum. Ca. xxiij

Ad instructones eius q penas n sit
ad volandum q dicit eu dauid.
Quis dabit mihi penas sic columbe
z volabo z requescam? Nectand q duode
cim sunt q uale post. ad cognoscendu q
ualde magna erit gloria fideliu. licet
hic humiles sint z abiecti. Duo rei gb
¶ Primu e hoc q deus ita magnifice dilexit
care uendit gloriam istaq et amicissimis
suis. petrus emit ea martirio crucis.
paulus aputatione capitis. z uisimile
est q ipe no decepit eos. e sit amicus
fidelissimus. Imo q plus e: ipemz
emit gloriaq istaq carissime suis amicis
s. crucis ignominia. Vn iuisimile est
ineffabile magna ee gloria, qm xpus tanta
ignominia emit. ¶ Secum e pulcitu
dinis gloria qua uidemus i inferioribus cre
aturis, e deo placz decorare eas. lili
um i vere nile apparet. z q. nulli pul
citudinis. Inestate uio eu deo placet
decorare illud: mirabilis est pulcitudis.
Ide uidemus i pratis. oh. vi. Considerate
lilia agri quom crescunt. Et sbdit. Dico
aut: qm n salomon i omi gloria sua
cooptus est sic unu ex istis. Et post. Si
fenum agri q hodie e z cras i clibanum
mittitur deus sic uestit. qnto magis uos modi
ce fidei. ¶ Terciu e gloria pulcitudinis
qm uidemus i hijs q sapie artificio fi
unt. Videmus enim q ex lignis z lapidi
bus z metallis q qm terra sumuntur. pulcz
hnt pulcitudinem. fuit opa mire pulcitu
dinis. ut patz i gloria salomonis. iij. Reg. x.
Vnde regina saba. omnem sapiaz. salomonis
z domu qm edificauiat z c. n habebat ulla spm.
Quid gloie habuit amici dei. eu deo placuit
eos decorare sm magnitudinem sapie sue?
Quarto pot apparere magnitudo gloie ex
ubis scorum quibus deus reuelauit caz ut est
illud ysa. lxiij. Oculus n uidit, deus alqz
te: q ppparasti expectantibus te. .i. cor. ij. Oc
lus non uidit. nec auris audiuit. nec i cor
hois ascendit. q ppparauit deus his q diligunt
eu. Ro. viij. Non st condigne passiones huius
temporis, ad futuram gloriaz que reuelabit i nobis.
Et .i. cor. iiij. Id q in presenti e momentaneum
z leue tribulationis. sup mod i sublimitate
eterne gloie pondus operabitur i nobis. Ecc.
xv. ego sum merces tua magna nimis. Exo.
xxxiij. Dixit moyses ad dm. Ostende m gloriam
tuam. Qui respondit ei. Ostendam t omne bonum
pm. ij. Deliciuz uultus omne bonum. Daud.
Nimis honorati st amici tui deus. ¶ Qui
to: p hoc q legi. mat. xvij. In transfiguratio
ne dni fcm. q resplenduit facies eius
sic sol. z uestimenta eius fta st alba sicut
nix. Voluit enim ibi ostendere dns. gloriaz qm
habitura st corpa nostra in resurrectione.
¶ Sexto honor que otulit xpus cruci q sui
uit ei. Aug sup ps. Cuius tempus latronum
tralist ad frontes imperator, Quid faciet de
fidelibus suis. q tantum tormentum honorem otulit
tormentis suis? Ambr sup beati immaculati.
Si opprobriu tuu gloria est dnic ybu. qnta est
gloria tua? tue igit participationis gloie quod
erimus. e sim opprobrio gloriosi. ¶ Septimu
honor quo xpus honorat scos suos m iterus.
Maior enim reuerentia exibetur pulmonibus uel
ossibus scorum. uel et paniculis q by indutis
fuerunt. qm exibeatur maximis pncibus
huius mundi. Vn uerisimile est q multu sit eos
honoraturus i celis. q facit eos tm honora
ri interius. ¶ Octauo p hoc gloria corum
erit similis gloie diuine. Iux illud. i. iohis.
iij. filij dei sumus sz nondum apparuit qd eri
mus. sz e apparuerit scimus qm similes ei
erimus. Veri similie e q creatura illa qm
naturalibus similis deo extitit z opando deum
imitata est. multe debeat decorari. eu deo
i gloria assimilabit. Ro. viij. Quos ptesinauit
conformes fieri ymaginis filij sui. ¶ Nono
locus i quo xpi benignitas uult eos esse

Io. xij. Vbi ego sum illic minister meus erit.
Et euld. xvij. Pat. quos m̃ dedisti volo
ut ubi ego sum. & illi sint mecum. ut uide
ant claritatem meam. Et luc. xxij. Et
ego dispono uobis sicut disposuit m̃ pr̃
meus regnum ut edatis & bibatis super
mensam meam. ¶ Decimo qr regnum hab
unt. mat. xxv. Venite benedicti patris
mei percipite regnum & c. Apoc. xxij. Et
regnabit in secla seclorum. ¶ Vndecimo coro
ne preciositas. In ps. posuisti in capite eius
coronam de lapide pretioso. Lapis iste pr̃
ciosus. deus est. hec est illa margarita.
qm̃ q inuenit. uendit q habet & emit eam. mat.
xiij. Luca coronam istam non solum attende la
pis ualorem. sed et splendorem. Est enim splen
dor gl'e heb. i. Qui cum sit splendor gl'e.
Apo. xxi. Ciuitas illa non eget sole nec
luna ut luceat in ea. nam claritas dei il
luminabit eam. Attende et corone decorem.
qm̃ decentem. T. corona conueniat capiti.
Caput enim cordis ad eam & pp ea fcm̃ est.
Aug. i li. qf. Dne fecisti nos ad te. & in
quietum est cor nrm̃ donec requescat in te.
Duodecimo. hoc q deus eos ministrio
ppo honorabit. luc. xij. p̃cinget se & fa
ciet illos discumbere. & transiens mini
strabit illis. h̃ ministratio erit dum
ne faciei iq̃ st̃ summe delitie ostensio. i
dd. letificabis eum cum uultu tuo. Job.
xxxiij. Videbit faciem eius in iubilo. Nec
facies illa nobis abscondita est. dd. Qm̃
magna multitudo dulcedinis tue
dne. qm̃ abscondisti timentibus te. Job.
xxvi. Qui tenet uultum soli sui & expan
dit super illum nebulam suam. Duodecim
fructus ligni uite
¶ Item no. q duodecim erunt in electis post
generalem resurrectionem. q̃ posset intelligi duo
decim fructus ligni uite de qbus legit apo.
ultio ¶ Primum est sanitas absque infirmi
tate. In ps. Qui sanat omnes infirmita
tes tuas. Ysa. xl. Dcupabit salus mu
ros tuos. ¶ Secm est iuuentus sine senec
tute. ps. Renouabitur iuuentus tua. a. in
etate. xxx. anor semp manebunt. Ephe.
iij. Donec occurramus omnes in unum pfectum.
in mensura etatis plenitudinis xpi. I. Tessa.
iiij. Rapiemur obuiam xpo in aera. & sic sem
per cum dno erimus. ¶ Tertium est societas
sine fastidio. hic non satiatur oculus
uisu. nec auris auditu. eccles. i. Sed
tunc in bonis ipsius delitiis tuis. In ps. Sacia
bor cum apparuerit gl'a tua. xlix. Ysa. Non esu
riet neque sitiet amplius. &c. Satiati deside
bimus. ne satietas gnet fastidium. desiden
tes satiabimur. ne cum anxietate sit deside
rium. ¶ Quartum est libertas. ad qm̃ faci
unt corpis agilitas & subtilitas. Corpis eis
non tenebit ul' ppria gnitate ul' altius cor
pis oppositione. Aug. Vbi uolet spus ibi erit
ptinus & corpus. ¶ Quintum est pulcritudo
absque deformitate. pulcritudo consistit in cla
ritate & situ debito & figura m̃brorum. Sap.
iij. Fulgebunt iusti. mat. xiij. Tunc iusti fulge
bunt sicut sol in regno patris mei. ph'. iij. Sal
uatorem expectamus dnm nrm ihm xpm.
q reformabit corpus humilitatis nre. con
figuratum corpi claritatis sue. ¶ Sextum
impassibilitas. ad qm̃ immortalitas ptinet.
Ysa. xlix. Non cadet super eos sol neque ulus
estus. Ysa. xxv. Deuorabit mortem in sem
piternum. ¶ Septimum habundantia sine in
digentia. Deu. viij. Deum omnium habunda
tia pfruetis. Iuc. xxiij. Nihil uob dns locum
in quo nullius rei est penuria. Eg. Nichil
extinus q appetatur. nichil interuis q fasti
diatur. ¶ Octauum est pax absque pturbatio
ne. ¶ Nonum securitas sine timore. Ysa.
xxxij. Sedebit populus meus in pulcritudine
pacis. in tabnaclis fiducie. in requie opulen
ta. ps. Qui posuit fines tuos pace. ¶
Decimum est cognitio absque ignorantia. I.
Cor. xiij. Videmus nunc p speculum in enigma
te. tunc autem facie ad faciem. Nunc cogno
sco exte. tunc autem cognoscam sicut & cognitus
sum. ¶ Vndecimum est gl'a absque ignominia.
Col. iij. Cum xps apparuerit uita ura. tunc
& uos apparebitis cum xpo in gl'a. ¶ Duo
decimum est gaudium sine tristitia. Ysa. xxv.
& apoc. xvij. Absterget ds omem lacrimam
ab omni facie & opprobrium ppli sui. Et Ysa.
lxv. obliuioni enim tradite sunt angustie
priores. Et euld. ij. Letitia sempiterna super
capita eorum. gaudium & leticiam opti
nebunt. & fugiet dolor & gemitus. mat.
xxv. Intra in gaudium dni tui. In uno in
tuitu in uiuum magnitudo gaudij q ho
mines undique cingit. Io. xvi. Iterum uidebo
uos & gaudebit cor uum & gaudium
uum nemo tollet a uobis. De gaudio
beatorum
¶ Item no. q gaudium
electorum pueniet. q. ex sex ptibus primo ab
trinitate. secundo a electi amicitate. iij. a eccl̃ia

ignudio

da societate. iij. a corpis glificatione
quinto ab inferno. sexto a mundo. ¶ De
primo legi. ysa. xxxiij. Regem in tuo
decore videbunt. eccli. xi. Dulce lumen
et delectabile est oculis videre solem. In visi
one regis, triplex gaudium erit eis.
Primum erit in videre faciem dei. quod erit
summum gaudium. aug. Si mali possent.
mallent deum in inferno videre. Chrisostomus.
Ego multo quidem minores quam gehenna est dico
cruciatus. remotum et abici ab illa gloria.
Nec puto ita aeba esse gehenne incendia.
ut est illa qbus torquentur isti q arcentur a con
spectu dei. Ber. Secura illud est uerum
et solum gaudium. quod non de creatura. sed
creatore recipitur. quod nemo possedis nemo tol
let a te. cui comparata omnis alia iocun
ditas minor est. omnis suauitas do
lor est. omne dulce amarum est. omne decor
fedum. omne postremo quicquid aliud de
lectare potest. molestum. Cui dei bonitas
infinitum excedat omnem bonitatem creatam.
delectatio quam erit in perceptione in mediate il
lius bonitatis. in infinitum melior erit
omni perceptione create bonitatis. In
ps. Facie tua dne requiram. Jo. xvij. Hec
est uita eterna. ut cognoscant te solum uerum
deum et quem misisti ihm xpm. Et in ps illo.
Qui regis israel. ephcatur illud. Ostende
faciem tuam et saluemur. Et sup illo ps.
ostende illi salutare meum. dicit glo. hic
uisio est tota merces. uisio quam deus uidere fa
cie ad faciem. tertium. celum est paradisus
si dici potest paradisus. ut dicit glo. aug.
sup secundam. cor. xij. Item aug. Ibi beata
uita in fonte bibitur. unde aliquo aspiri
tur huic humane uite. dd. Sitiuit anima
mea ad deum fontem uiuum. Omnes delitie quas
est in mundo isto uelud minime gutte sint quas a fo
te illo fluxerunt. Ve mirificis dei quantas
interaliquit fote suauitatis quem pro. Ps. xj.
Deliquunt me fote aquarum. omnes sunt
omnes delicie quas fuit in mundo. et erunt ut
quas in die iudicii respectu illius suauita
tis. quam sit una gutta a respectu tuti
maris. Cui tanta inuenitur delectatio
in portiu cla creature. quanta inuenietur
in ipo creatore. Frat Guido cartusiensis.
Si diuine bonitatis uestigium uestigia
tantum habent suauitatis. quod habet fons ipse
suauitatis deus. aug. iij. li. confess.
Plus delectant quam singula. si sentiri pos
sent omnia. si longe his melior quem fecit omnia. Secun
dum gaudium erit uidere humanitatem xpi. Ber.
plenum prius oi suauitatis dulcedine. uidere
homines homines quidem nature ad
diuinam. Mirabile enim gaudium erit electis.
cum agnoscent quod hi eos bm carnem nec deus
est. O magnitudo huius gaudii potest ppedi
ex gaudio quod solet hic pentes. cum filius eorum
fuit episcopi uel archiepi. Tanta erit unitas
capitis et mbrorum. quod meb honorem sui capitis
sui reputabit. sicut caput homis bona uel ma
la mbris suis illata. sua reputat. ¶ Item
ex loci amenitate triplex gaudium electis p
uenient. primo a claritate loci. tob. xiij.
Bs eo si fuerint relique seminis mei ad uidendam
claritatem ihlm. apo. xxij. Nox ultra non
erit. et bm phm. Ita corpus in quo est diuisi
tas hius est aliud spiritu in quo est unifor
mitas hius p totum. Illud corpus celum em
pyreum in quo est lumen continuum. Secundo a loci
puritate. apoc xxi. non intrabit in eam ali
quid coinquinatum aut abominationem faciens
tercio a loci latitudine. baruch. iij. Israel quam
magna est domus dei. et ingens locus possessi
onis eius. Sen. Ab ultimis littoribus yspa
nie usque ad indos. paucissimorum dierum spati
um iacet. si nauem ferat uentus. at celestis il
la regio p. xxx. annos uelocissimo cursu
uiam prestat. ¶ Item ex societate proueniet
triplex gaudium. primo ex multitudine.
apo. vij. Vidi turbam magnam quam dinume
rare nemo potest. Secundo ex nobilitate illius
societatis in qua erit ba uirgo et angeli.
et sancti et sancte. quomodo reges uel reginem erunt
Vni filius dei de uenisset de regalibus sedibus
sap. xviij. plus deberet homines laborare
solum ut possent esse una die cum beata uir
gine. quam multi laborent p eterna gloria. Jo.
ad eustochium. Egrede quaeso paulisper
de carcere. et papilione corporis. ut in ostio stans
uideas gloriam dei p triasire. et presentis labo
ris cum oculos tuos pige mecum. quia
nec oculus uidit et c. Qualis est illa dies.
e tibi maria mater dni choris angelorum
comitata uirgineis. cum post rubrum mare ste
mso cum suo exercitu pharaone. tympanum
tenens prenuntiet responsuris. Cantemus
dno. gloriose enim honorificatus est. et c. Tercio de amicabilitate illius societatis.
tanta enim erit caritas inter eos. quod gau
dia alioru sua reputabunt. ysa. xxxi.

Item penis quas exponas deum nec dicere.

Dixit omnis cui ignis in syon et caminus
eius in ierlm. Pp magna caritate hoc dicitur
illa omnibus una est. singlis tota. unus
uerbum qq. ¶ Ste a corpe glorificato q
triplex pueiet gaudium. Primum a cor
pis pulcritudine. Secum ab eius subtilitate
tertium ab eius agilitate. Quartum ab eius
impassibilitate. Primum erit in corpe respe
ctu eius qd erit unus se. ut s. alia corpa
glificata in aspectu delectent. Secum re
spectu eius qd erit in ira se. ut s. corpa
infiora corpi glorificato cedant. tertium
respectu ei qd erit sup se. ut ad spm suum
pfectum possit hic obediaz. Quartum e ad
id qd erit ot se. ne ab aliquo possit ledi.
ab Ste. in ifno triplex gaudium electis pueni
et. primo ex h qd infernum euasserunt. secu
ex hoc qd hostes eor cruciabuntur. ubi i
ps. letabit iustus cum uidit ultionem. tercio
ex h qd pcem qd maxime nocuit homibus clau
sum erit in inferno. q. ippo loco. non eum po
tit remanere neqz in celo. neqz in ira. qui
ad ultimum descendat in infernum. ¶ Ste a
mundo pueniet triplex gaudium. primo
ex hoc qd apenali mibria huius exilij libe
rati erunt. ber. timuisse de morte ad uita
z. uite gaudium duplicat. Verisimile
est qd multum gaudebat de hac liberatione
qd timebat. heu m qr incolatus meus p
longatus est. Secu de hoc qd a naufragio
liberati erunt. Si naufragij q de mari exie
runt tm gaudent. verisimile est. qd multum gau
dent. qd tot naufragia passi a mari hui
seli pielosissimo euaserunt. h. pielm pbat
transeuntium caritas. et peritum multitudo
In mari mundi. de mij. naufragij unx una
pit. In mari huius seli. de mij. naufragij unx una
ad portum salutis pueniet. Ste tercio ex h qd
cum ipi tante infirmitatis essent. tm de tanto
hoste triumphauerunt. Job. xli. Non est potestas
sup terram qd operetur ei qd fcus est. ut nullum
timet. Nos sumus ut locuste. hostes nri ut
gigantes. aug. i li. of. Quanto igit manus
pielm fuit ipsio: tanto est gaudium manus
in triumpho. Sic e in naufragiis. na post pielia
et minas naufragij exultant nimis. qm ti
muerunt nimis. De gla futura die aug.
in li. de ciuit. dei. Quanta erit felicitas ubi
nullum erit malum. nullum latebit bonum. na
cabit dei laudibus qd erit omnia in omnibus. na
qd aliud agatur. in nec ulla desidia
cessabit. nec ulla indigentia laborabit? Nescio.
Ste in cod. Vera ibi gla erit. ubi nec laudantis
error qsqz. nec adulatione laudabit. Vere
honor qd nulli negabit digno. nulli deferet
indigno. Sz nec ad eum ambiet ullus indignus.
Vera pax in mich ad uersi non a se ipso. nec ab
aliquo patietur. Primum uirtutis erit ipe qd
uirtute dedit. eiqz se ipsum qd melius et mag
mich esse posset promisit. Ste finis erit desidi
orum nrorum qd sine fine uidebit. sine fastidio
amabit. sine fatigatione laudabit. Ste in cod.
Illa ciuitas magnum bonum in se uidebit. qd nu
lli superiori nullus iflor inuidebit. sic nuc
in uident an archangelis. archangeli ceti
tanqz nollz unusqsqz esse qd non accepit.
qm nec in corpe unus oculus est qd digit
Ste. ibi. Vacabimus et uidebimus. uidebi
mus et amabimus. amabimus et lauda
bimus. Ecce quid erit in fine sine fine.
Nam quis alius e nisi finis nisi pueniet
ad regnum cuius nullus e finis? Ste aug.
loquens de sumo bono. Qui hoc bono fruet
ur. quid erit illi. et quid non erit? erit qd
quid uolet et qdqz nollet non erit. Ste. de
loqns de celesti ciuitate. Dciuitas cele
stis. mansio secura. patria gtines totum
qd delectat. populus sine murmure.
incole qeti. homines nulla hntes in
digentiam. Dqm gloriosa dicta sunt
de te ciuitas dei.

¶ Explicit liber eruditionis religio
sorum. Benedictus deus qui in
cepit et cōplenit. Deo Gratias
Amen.

Iste liber est mon.ri Sancte Marie sine Alturie
Florenti. ℔. xx.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE Mss

72

Cc. 72 numerate con numerazione moderna a lapis.
1 guardia scritta in principio. Sono bianche le cc. 71 e 72.

16.X.1967 RA

Liber eruditionis religiosorum.